

ISSN 1332-2362
UDK 323.15 (497.5)

Bošnjačka pismohrana
Svezak 22
broj 50, Zagreb, 2023.

Časopis "Bošnjačka pismohrana" tiskan je uz finansijsku potporu
iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za
nacionalne manjine Republike Hrvatske

Bošnjačka pismohrana

Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb
i Zagrebačku županiju, Zagreb
Zagreb, 2023.

Sadržaj

PRVI DIO: POVIJEST	13
PRVI PERIOD – OD OSNIVANJA 1993. DO 1997. GODINE	15
DRUGI PERIOD – OD 1997. DO 2000. GODINE	35
TREĆI PERIOD – OD 2000. DO 2005. GODINE.....	63
ČETVRTI PERIOD – OD RESTRUKTURIRANJA BNZH 2005. GODINE DO DANAS	103
MOJA SJEĆANJA IZ POVIJESTI BNZ.....	133
MERHUMI – ONI SU NAS ZADUŽILI	153
DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA	179
ZAHTJEVI ZA VRAĆANJE BOŠNJAKA U PREAMBULU USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE	181
ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN	193
SPOMEN OBILJEŽJE BOŠNJACIMA BRANITELJIMA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE	231
POPISI STANOVNIŠTVA	245
IZBORI ZA VIJEĆA I PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA	271
DODJELA I OPREMANJE PROSTORIJA BNZH U ILICI 54, ZAGREB 2005. GODINE.....	285
FOND ZA STIPENDIRANJE NADARENIH UČENIKA I STUDENATA	323
SIMPOZIJI I OKRUGLI STOLOVI.....	329
ČASOPIS „BOŠNJAČKA PISMOHRANA“.....	335
ČASOPIS „BOŠNJAČKI GLAS“.....	343
IZDAVAČKA DJELATNOST BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZA GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKU ŽUPANIJU	347
ANSAMBL „BOSANA“	367

22.5.1993. – 22.5.2023.

Bošnjačka nacionalna zajednica
Hrvatske (BNZH)

Bošnjačka nacionalna zajednica
za Grad Zagreb i Zagrebačku
županiju (BNZ ZG i ZGŽ)

Sead Berberović

UVOD

U maju/svibnju ove godine navršeno je 30. godina djelovanja Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske (BNZH) i ujedno 30. godina djelovanja Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju (BNZ ZG i ZGŽ). Period od 30 godina u životu pojedinca je jako dug, to je više od polovice stvaralačkog, produktivnog dijela života. S druge strane, u životu jednog naroda ili zajednice, kao što je Bošnjačka nacionalna zajednica, to je treptaj oka. S aspekta pojedinca, 30 godina života ispunjeno je brojnim događajima, osobama, usponima i padovima, uspjesima i razočaranjima... Na isti način je obilježen život Zajednice, sa svom svojom dinamičnošću i zanimljivostima.

Nakon 30 godina malo je onih koji su bili sudionici ili pratili razvoj Bošnjačke nacionalne zajednice od početka, sjećanja blijede i iščezavaju, dokumenti se gube ili se zaboravlja njihovo postojanje... Stoga je ovaj broj „Bošnjačke pismohrane“ posvećen tom značajnom jubileju. Zamišljeno je da se zapisi i sačuva od zaborava 30-godišnji rad Zajednice koji je prije svega bio u mnogome pionirski, ali je bio uz to uspješan, plodan i raznovrstan, te je bitno doprinio identitetskom sazrijevanju Bošnjaka u Hrvatskoj.

Prioritetna namjera ovog broja „Bošnjačke pismohrane“ je da se u njemu zabilježe značajni datumi, osobe, bitni događaji i prekretnice u dosadašnjem djelovanju BNZ, te prikaže njen razvoj i postignuti rezultati, ali i poteškoće i problemi s kojima se BNZ suočavala u proteklih 30 godina. Nije namjera da se zbog „svečarskog“ karaktera obljetnice prikaže samo „ružičasta“ strana i pobroje uspjesi, već da se otvoreno i argumentirano ukaže na probleme, opstrukcije i nerazumijevanja s kojima se Zajednica u radu susretala; prvenstveno da se stvari realna slika o Bošnjacima u Hrvatskoj, koja uključuje i pogreške i propuste, te kako bi se generacije koje dolaze na njima podučile.

Drugi cilj je da se podsjetimo kako su tijekom vremena u okrilju Zajednice inicirane i zaživjele brojne ideje, modeli organiziranja i programi, koji su bez sumnje bili vrijedni i kvalitetni, a nisu se svi uspjeli održati zbog nedostatka sredstava,

nedovoljne podrške ili čak opstrukcija sa raznih strana. Njihovu izvrsnost najbolje potvrđuju činjenice da ih godinama, pa i danas, pokušavaju preuzeti i inauguirati kao svoje, originalno osmišljene programske aktivnosti, bošnjačke asocijacije koje su nastajale godinama iza Bošnjačke nacionalne zajednice.

Brojni priloženi dokumenti potkrjepljuju i osvježavaju sjećanja na naših pret-hodnih 30 godina. Oni bi trebali osvijetliti činjenice koje se često u bošnjačkim krugovima, svjesno ili zbog neupućenosti, zanemaruju i previđaju, te se tako stvara iskrivljena ili nepotpuna slika.

Proteklih 30 godina djelovanja Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju mogu se podijeliti na četiri karakteristična perioda.

Prvi period je od osnivanja 1993. do 1997. godine – predsjednik BNZH prof. dr. sc. Nedžat Pašalić; to je period osnivanja, uspostavljanja rada i pokušaja pozicioniranja u bošnjačkoj i hrvatskoj javnosti;

Drugi period je od 1997. do 2000. godine – predsjednik BNZH prof. dr. sc. Muradif Kulenović; period utemeljenja dugoročnih programa i aktivnosti;

Treći period je od 2000. do 2005. godine – predsjednik BNZH prof. dr. sc. Sead Berberović; to je period uspješnog nastavka prethodnog perioda, vrijeme rasta, rješavanja ključnih pretpostavki za rad, osnivanja novih organizacija i priprema za restrukturiranje;

Četvrti period traje od 2005. godine do danas – izdvojena je iz BNZH kao zasebna organizacija Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju BNZ ZG i ZGŽ; BNZH je restrukturirana kao zajednica županijskih organizacija, te je nastavljeno njihovo samostalno i stabilno djelovanje.

Zajednicu čine ljudi i njene stvaralačke rezultate ostvaraju ljudi. Brojni su Bošnjaci sudjelovali u njenom radu, od obnašanja istaknutih dužnosti u tijelima Zajednice, inicijatora i nositelja ključnih programa, do običnih članova i simpatizera koji su Zajednici davali snagu i podršku. Ne smijemo ih zaboraviti.

Među svima trebamo se posebno sjećati čelnih ljudi Zajednice. Oni su ti koji daju pečat djelovanju, nositelji su ideja, programa kao i njihove realizacije, te daju najveći doprinos u konkretnom radu. Na dugom 30-godišnjem putu stvaranja i snaženja Bošnjačke nacionalne zajednice neki su, iz različitih pobuda i razloga, napuštali taj put. Bitno je da je kroz to vrijeme opstojala Bošnjačka nacionalna zajednica kao institucija i da se dalje uspješno razvijala. Nadalje, slobodno mogu reći, a mislim da će i svi koji su upoznati s našim radom potvrditi, da su rukovodstva Bošnjačke nacionalne

zajednice uvijek radila vođena entuzijazmom i idealima, s iskrenom namjerom da se dade doprinos opstojnosti Bošnjaka. Svi koji su stvarali i razvijali Zajednicu prošlih godina, uložili su veliki trud, uz odricanja i žrtvovanja, na uštrb osobnog, obiteljskog i profesionalnog života, trošeći svoj novac i slobodno vrijeme, ne očekujući priznanja niti lovorike. Očekujem i nadam se da će ti ideali, spremnost na požrtvovnost i usklađenost djelovanja na širemu ideju bošnjaštva i ubuduće krasiti rad i odnose u cijeloj Bošnjačkoj zajednici.

Na kraju, Bošnjačka nacionalna zajednica duguje iskrenu zahvalnost svim institucijama i pojedincima, te svojim članovima, koji su proteklih godina na različite načine potpomagali i doprinosili našem zajedničkom radu. Ovo je prigoda da se to spomene.

PRVI DIO: POVIJEST

PRVI PERIOD – OD OSNIVANJA

1993. DO 1997. GODINE

Osnivačka skupština Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske održana je u Zagrebu 22. maja/svibnja 1993. godine u dvorani „Kinoteka“ pred 116 prisutnih osoba. Zajednica je osnovana s tada važećim nacionalnim imenom „Muslimani“. To je bila najteža ratna godina u Bosni i Hercegovini, u kojoj je Armija Republike Bosne i Hercegovine vodila borbe za očuvanje države i naroda na dva fronta: s paravojnim formacijama Republike Srpske i dijelovima Hrvatskog vijeća obrane.

O aktualnoj situaciji i motivima za osnivanje Nacionalne zajednice, prenosim izvještaj kojeg je na svečanoj skupštini povodom 10-godišnjice BNZH 14.6.2003. podnio tadašnji potpredsjednik BNZH Hilmija Šabić, dipl. inž.

„Do 1993. godine, kada je osnovana Bošnjačka nacionalna zajednica, u Hrvatskoj su, pored Islamske zajednice koja je bila jedina institucija bošnjačkog naroda, i to ne nacionalna već višenacionalna i uz to vjerska institucija, osnovane asocijacije Muslimana/Bošnjaka: Kulturno društvo „Preporod“, Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDAH) i Muslimansko humanitarno društvo „Merhamet“. Za ove asocijacije, prije osnivanja Bošnjačke nacionalne zajednice u Hrvatskoj, Bošnjaci su se, manje ili više vezivali kulturno, vjerski, politički ali i pružanjem humanitarne pomoći u uvjetima rata.

Svaka od navedenih institucija zastupala je Bošnjake u Republici Hrvatskoj u svojoj domeni djelovanja. To se, ipak, ne može reći i za Islamsku zajednicu. Naime, Islamska zajednica je od svih neusporedivo najstarija institucija u RH. Vlasti i mediji su se tako njoj najviše obraćale i za pitanja koja nisu bila u njenoj domeni, pošto je ona nadnacionalna i multinacionalna, premda u njoj Bošnjaci čine veći dio članstva.

Nakon osnivanja Kulturnog društva Bošnjaka „Preporod“, već na samom početku njegovog rada, uočeno je da niti jedna od postojećih asocijacija po svojoj koncepciji i po djelovanju zapravo ne može zastupati bošnjački narod u Republici Hrvatskoj u rješavanju njegovih problema. Suočavajući se sa svakodnevnim problemima Bošnjaka u Hrvatskoj u „Preporodu“ je ocijenjeno da

je potrebno osnivanje jedne krovne bošnjačke institucije. Tako se i rodila ideja i inicijativa za osnivanje Nacionalne zajednice Bošnjaka u RH.

Pripreme za osnivanje trajale su nekoliko mjeseci. Za to vrijeme traženo je odgovarajuće personalno rješenje užeg kruga čelnih ljudi zajednice, članova Glavnog odbora, radilo se na prijedlogu statuta i svega ostalog što je potrebno za osnivanje i rad jedne takve asocijacije.“

Na skupštini je usvojen statut Zajednice kojim su definirani osnovni ciljevi i zadaci: očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta te ostvarivanje svestranog razvoja Muslimana u Republici Hrvatskoj.

Za prvog **predsjednika** Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske izabran je **prof. dr. sc. Nedžat Pašalić**, a za **potpredsjednika dr. sc. Sulejman Čamđić**. Oni su po funkciji bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Salih Agić – **Pula**
2. Mesud Bužimkić, dipl. arh.
3. Asim Crnalić, dipl. iur.
4. Sulejman Čičić, inž.
5. Prof. dr. sc. Emir Hodžić
6. Salih Hrustić – **Dubrovnik**
7. Ahmed Ikanović
8. Azim Karamehmedović, dipl. inž.
9. Džemal Kekić – **Sisak**
10. Fahrudin Kulenović, dipl. inž.
11. Sena Kulenović, student
12. Dr. med. Ferid Latić – **Slavonski Brod**
13. Nasiha Mulabegović, prof.
14. Senad Nanić, student
15. Mustafa Pačariz – **Zadar**
16. Prof. dr. sc. Husein Pašagić
17. Mustafa Porobić – **Rijeka**
18. Dr. med. Sadik Rakanović – **Split**
19. Mirsad Srebreniković, dipl. iur.
20. Hasan Tanović – **Varaždin**

Skupština je usvojila da se kao 23-ći član Glavnog odbora naknadno kooptira osoba s područja Osijeka.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Hilmija Šabić, dipl. inž. – predsjednik**
2. Faruk Muzurović, dipl. arh.
3. Mujaga Družić, dipl. ecc.

Za članove Suda časti izabrani su:

1. **Sead Mulabegović, dipl. iur. – predsjednik**
2. Hasan Isabegović
3. Edib Muftić, prof.

Kao što se iz sastava Glavnog odbora vidi osim 14 članova iz Zagreba, u Glavnom odboru su bili i predstavnici iz drugih gradova Hrvatske (njih 9), s jasnom namjerom osnivača da Zajednica svoje djelovanje proširi na cijelu Hrvatsku, jer je i bošnjačko stanovništvo praktički prisutno na cijeloj teritoriji R Hrvatske. Glavni odbor je za tajnika izabrao Fahrudina Kulenovića, dipl. inž.

Hilmija Šabić u svom izvještaju dalje navodi:

„Zbog nepovoljnih političkih prilika za Bošnjake u Republici Hrvatskoj, ali i zbog naših subjektivnih razloga, na registriranje se čekalo više od godinu dana. Tako je Zajednica registrirana tek 21.9.1994. Za to se ne može, ipak okriti samo državna uprava, bilo je tu, blago rečeno i naših propusta.

U prvom periodu NZMH je od osnivanja pa do svoje prerane smrti 5.5.1996. vodio predsjednik prof. dr. sc. Nedžat Pašalić, a nakon njegove smrti, na mjestu predsjednika vodi je njen dotadašnji potpredsjednik dr. sc. Sulejman Čamđić. U tom periodu NZMH se našla pred velikim teškoćama. Te teškoće možemo podijeliti na probleme šire društvene zajednice i na unutarnje probleme zajednice.

Širi društveni problemi koji su utjecali na rad NZMH su:

- ratno stanje u RH i BiH,
- teški politički odnosi između RH i BiH,
- rat između Hrvata i Bošnjaka,
- problemi s izbjeglicama iz BiH,
- problemi s reguliranjem statusa Bošnjaka u RH: pitanja državljanstva, prava na rad, školovanja, otkupa stanova ...,
- otpuštanje radnika s posla (na nacionalnoj osnovi),
- fizički napadi na Bošnjake,

- odnos javnih medija prema Bošnjacima (TV i tisak),
- nepriznavanje bošnjačke/Muslimanske nacionalnosti,
- različiti vanjski i unutarnji pritisci na Bošnjake itd...

Problemi unutar Zajednice su bili:

- nedostatak finansijskih sredstava,
- nepostojanje prostora za rad; Zajednica je bila registrirana i djelovala u prostoru KDBH „Preporod“,
- neiskustvo i nesnalaženje,
- nemogućnost uspostavljanja rada i koordinacije na terenu širom Hrvatske,
- neprihvaćanje NZMH i ignoriranje od strane nekih bošnjačkih asocijacija,
- istup čelnika nekih institucija u javnim medijima u vezi s nacionalnim pitanjima koja nisu u njihovoj nadležnosti i na taj način isključivanje NZMH,
- nedovoljna ili gotovo nikakva angažiranost nekih članova Glavnog odbora Zajednice,
- iznenadna bolest i prerana smrt predsjednika zajednice, prof. dr. sc. Nedžata Pašalića itd...

No, i pored svih ovih poteškoća, što objektivnih vanjskih i unutarnjih, NZMH radila je onoliko koliko je mogla, baveći se uglavnom, i nažalost, problemima koji su svakodnevno iskrسавали. Nisu bile povoljne društveno-političke okolnosti, a nije bilo ni iskustva ni znanja, kao ni snage za konsolidaciju rada i uspostavljanje dugoročnih ciljeva i projekata.“

S obzirom na to da NZMH nije uspjela proširiti djelovanje izvan Zagreba pokrenute su inicijative za osnivanjem Zajednice u drugim županijskim središtima. Tako su 1995. održane osnivačke skupštine Nacionalnih zajednica Muslimana Rijeke i Istre, ali osim formalnog registriranja nisu imale značajnijeg aktivnog djelovanja.

Nakon prerane smrti prof. dr. sc. Nedžata Pašalića 1996. godine, pripremama za revitalizaciju Zajednice i održavanje izborne skupštine prethodile su rasprave o konceptu njenog statusa, organizacije i položaja unutar bošnjačkog naroda u RH. Razmatrana su dva koncepta: prvi, da Nacionalna zajednica bude autonomna organizacija sa Savjetodavnim vijećem kojeg bi sačinjavali predsjednici svih bošnjačkih institucija i koje bi imalo koordinacijsku ulogu, i drugi, da se Zajednica organizira kao savez svih bošnjačkih asocijacija, kako su organizirane neke manjine u Hrvatskoj. U razgovorima je zaključeno da je bolje rješenje da Zajednica funkcioniра kao samostalna asocijacija.

- Priložena su dva teksta dr. sc. Sulejmana Čamđića koji detaljnije opisuju djelovanje Zajednice u ovom periodu.

Sulejman Čamđić

OSNIVANJE I RAZVOJ BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE HRVATSKE

Ideja i inicijativa za osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske u Zagrebu rodila se i nastala u Kulturnom društvu Muslimana Hrvatske „Preporod“ u Zagrebu, kako se ono tada zvalo. Bilo je to u teškom ratnom vremenu. U Bosni i Hercegovini bilo je to najteže ratno vrijeme. Neki dijelovi Bosne i Hercegovine bili su žestoko napadani i okruženi. Pomoć im se nije mogla dostaviti, ili vrlo teško, i u potpuno nedostatnim količinama. Tamo je to bilo i vrijeme gladi. U takvim okolnostima grupa Bošnjaka pokušava pomoći svojim sunarodnjacima u Hrvatskoj, ali i onima u matičnoj domovini. Uviđaju da jedino organizirani imaju izgleda na makar i mali uspjeh. I tako nastaje ideja o osnivanju Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske. Prvi pisani dokument o tome je pismo datirano 15. siječnja 1993. godine, sljedećeg sadržaja:

Uvažena gospodo, uvaženi gospodine,

U skladu s načelima Ustava Republike Hrvatske i zakona koji tretiraju problematiku nacionalnih zajednica u Republici, mislimo da su se stekli uvjeti za formiranje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske.

Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske treba predstavljati našu manjinu u svim strukturama predviđenim zakonima, biti tumačem i jedinim njezinim reprezentativnim kulturnim i nacionalnim predstavnikom.

Želimo da se u našem javnom, u našem kulturnom i društvenom životu, jave nova lica, nove ideje koje će težiti integraciji naših životnih interesa s interesima hrvatskog naroda, a istodobno štititi nas od primjetne asimilacije i pogubne getizacije. Radna grupa, predvođena dr. Čamđićem, poziva Vas, cijeneći Vaš dosadašnji trud na dobrobit hrvatske domovine i vlastitog, muslimanskog naroda, da se uključite u rad Inicijativnog odbora.

Prva konstituirajuća sjednica Inicijativnog odbora održat će se 20. siječnja 1993. godine, u prostorijama Kulturnog društva Muslimana „Preporod“ u Zagrebu, Ilica 35, s početkom u 18 sati.

Budite ljubazni i javite nam svoju odluku o dolasku ili o možebitnoj nemogućnosti sudjelovanja u radu Inicijativnog odbora. Tel./fax. (041) 276-045.

U ime Radne grupe poziv upućuje, s najljepšim željama za mirom i slobodom našeg naroda,

Predsjednik „Preporoda“ Ibrahim Kajan

Zagreb, 15. 1. 1993.

Ovdje navedeno pismo poslano je na određen broj adresa, ljudima za koje smo u to vrijeme pretpostavljali da bi mogli pokazati interes za predloženi rad. Odziv je bio zadovoljavajući. Na sastanak Radne grupe došlo je dvadeset troje uglednih Bošnjaka iz svih većih gradova Hrvatske. Na tom sastanku se raspravljalo o ulozi i zadacima Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske. Na kraju je izabran Inicijativni odbor u sljedećem sastavu: dr. Sulejman Čamđić, predsjednik, Sulejman Čičić, dipl. ing., Asim Crnalić, dipl. prav., Ibrahim Kajan, književnik, prof. dr. Nedžat Pašalić, Hilmija Šabić, dipl. ing., dr. Muhamed Ždralović, te Mesud Bužimkić, dipl. ing.

Zadatak Inicijativnog odbora bio je da pripremi potrebne dokumente i organizira Osnivačku skupštinu. Intenzivno smo se sastajali u prostorima KDBH „Preporod“ i dogovarali o svim važnim stvarima, kao što je izrada Prijedloga Statuta i drugo, ali i o detaljima kako bi Skupština bila što uspješnija. Poslije četiri mjeseca ozbiljnog rada zakazali smo Osnivačku skupštinu, što se vidi iz niže navedenog pisma.

Inicijativni odbor za osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske

Uvaženi gospodine,

U skladu s načelima Ustava Republike Hrvatske i zakona koji reguliraju prava nacionalnih zajednica i rad društvenih organizacija, smatramo da su stečeni uvjeti za osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske.

Nacionalna zajednica osniva se kao društvena organizacija radi očuvanja nacionalnog i kulturnog identiteta, te ostvarivanja svestranog razvoja nacionalnih i drugih interesa Muslimana u Republici Hrvatskoj. Ona se također osniva kako bismo što prije ostvarili pravo na zastupljenost u organima vlasti Republike Hrvatske srazmjerno svom udjelu u ukupnom broju stanovništva.

Svjesni složenosti trenutka u kojem živimo, želimo da se u našem javnom, kulturnom i društvenom životu jave novi ljudi, s novim idejama, koji će težiti integraciji naših životnih interesa s interesima hrvatskog naroda, a istodobno štititi nas od već primjetne assimilacije i pogubne getoizacije.

Pozivamo Vas, stoga, na Osnivačku skupštinu Nacionalne zajednice, koja će se održati u subotu, 22. svibnja 1993. g., s početkom u 11 sati, a u dvorani kina „Kinoteka“ u Zagrebu, Kordunska 1, kod crkve Sv. Blaža.

Sulejman Čamđić:

OSNIVANJE I RAZVOJ BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE HRVATSKE

Teme Skupštine svakako će biti prikaz sadašnjeg trenutka u kojem osnivamo Zajednicu, donošenje Statuta, te izbor organa Nacionalne zajednice.

U ime Inicijativnog odbora poziv upućuje, s najljepšim željama za mirom i slobodom našeg naroda,

Predsjednik Inicijativnog odbora

dr. Sulejman Čamđić

U Zagrebu, 12. svibnja 1993. g.

P. S. Pri izboru kandidata za Glavni odbor, vodili smo računa o regionalnoj zastupljenosti. Pošto nam do sada niste dojavili kandidata iz Vaše regije, molimo Vas da to učinite što prije na tel/fax 276-045.

Uobičajeno je, u ovakvim prilikama, da organizator snosi troškove prijevoza uzvanika. No, s obzirom na ograničena novčana sredstva, organizator će participirati u troškovima prijevoza, ovisno o broju zahtjeva za naknadu troškova.

Predsjednik Inicijativnog odbora

dr. Sulejman Čamđić

Poziv za Osnivačku skupštinu slali smo pojedinačno, ali i javno objavili. Skupštini je prisustvovalo 116 ljudi, što se može smatrati zadovoljavajućim, s obzirom na uvjete u kojima je održana.

Uvodno obrazloženje o radu Inicijativnog odbora dao je dr. Sulejman Čamđić, predsjednik tog Odbora. On je ukratko naznačio i razloge osnivanja Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske.

Prof. dr. Nedžat Pašalić govorio je o okolnostima u kojima se osniva Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske, okolnostima određenih činjenicom da se u Bosni i Hercegovine vodi rat, a da niti u Hrvatskoj nije dostignuto stanje mira. Zahvalio je hrvatskom narodu i Vladi Republike Hrvatske na prijemu i na zbrinjavanju bosansko-hercegovačkih izbjeglica. Govoreći o Muslimanima u Hrvatskoj, prof. Pašalić je istakao i da su oni po broju drugi manjinski narod u Hrvatskoj (iza Srba) i da ovdje pribivaju više od stotinu godina. Opsežno je govorio o ciljevima i zadacima NZMH: očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta, te ostvarivanje svestranog razvoja Muslimana u Republici Hrvatskoj.

Osnivačka skupština uspješno je završila rad, usvojila Prijedlog Statuta i donijela potrebne odluke, te izabrala organe upravljanja u sljedećem sastavu:

Popis članova u organima upravljanja Nacionalne zajednice

Na Osnivačkoj skupštini Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske, održanoj 22. svibnja 1993. godine u Zagrebu, izabrani su članovi u organe Zajednice, te predsjednik i potpredsjednik.

U Glavni odbor Zajednice izabrani su sljedeći članovi:

Salih Agić, Pula, Mesud Bužimkić, dipl. ing. arh., Asim Crnalić, dipl. prav., dr. Sulejman Čamđić, Sulejman Čičić, ing., prof. dr. Emir Hodžić, Salih Hrustić, Dubrovnik, Ahmed Ikanović, Azim Karamehmedović, dipl. ing. str., Džemal Kekić, dipl. prav., Sisak, Sena Kulenović, student, dr. Ferid Latić, Slavonski Brod, Nasiha Mulabegović, prof., Senad Nanić, student, Fahrudin Kulenović, dipl. ing. el., prof. dr. Husein Pašagić, prof. dr. Nedžat Pašalić, Mustafa Porobić, Rijeka, dr. Sadik Rakanović, Split, Mirsad Srebreniković, dipl. prav., Hasan Tanović, Varaždin i Mustafa Pačariz, Zadar. U Nadzorni odbor izabrani su: Hilmija Šabić, dipl. ing. str. – predsjednik, Faruk Muzurović, dipl. ing., te Mujaga Družić, dipl. ekonomist.

U Sud časti su izabrani: Sead Mulabegović, dipl. prav. – predsjednik, Hasan Isabegović i Edib Muftić.

Za predsjednika Nacionalne zajednice izabran je gosp. Nedžat Pašalić.

Za potpredsjednika je izabran gosp. Sulejman Čamđić.

Prilog: dokaz o hrvatskom državljanstvu (domovnica)

Predsjednik Inicijativnog odbora:

dr. Sulejman Čamđić

Svi dobro pamtimo 1993. godinu. Bilo je to vrijeme okrutnog rata u Hrvatskoj ali i Bosni i Hercegovini, vrijeme rijeka izbjeglica i prognanika. Bilo je to i teško vrijeme i početka sukoba Armije Republike Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane, koje će trajati skoro punu godinu dana, sve do ožujka 1994. godine. Taj sukob, neminovalno se, po zakonu spojenih posuda, odražavao i na nas koji živimo ovdje u Republici Hrvatskoj, kako pojedinačno, tako i ukupno. Svi se toga dobro sjećamo i hvala Bogu, to je prošlo i iza nas je. Ostali su ipak brojni problemi. Jedan od njih je prilično dugotrajan postupak naše registracije.

Zahtjev za upis u registar Nacionalne zajednice podnesen je Ministarstvu uprave 9. srpnja 1993. godine. Rješenje o registraciji dobili smo tek 21. rujna 1994. godine. Kao što se vidi, trajalo je to više od godinu dana. U tom vremenu naši pravnici često su kontaktirali Ministarstvo uprave RH, da bi svaki put čuli sugestije ili prijedloge za

izmjene u Statutu. Traženo je, uz ostalo, da se iz naziva Zajednice izostavi riječ „nacionalna“. Da bismo, konačno, bili registrirani, mi smo, poslije temeljnih konzultacija s našim pravnicima, ipak prihvatili neke izmjene Statuta Zajednice i to sljedeće:

- umjesto kao društvena organizacija, Zajednica se registrira kao udruženje građana (čl. I),
- razdvojen je dio koji spominje zastavu Zajednice (čl. 6),
- razdvojeni su ciljevi i zadaci Zajednice (čl. 11),
- isključen je dio koji sugerira na humanitarnu djelatnost (čl. 11),
- dodan je stav da Skupštinu čine svi članovi Zajednice (čl. 20),
- financijski plan i završni račun donosi Skupština (umjesto Glavni odbor), a predlaže Glavni odbor (čl. 24 i 29),
- dodan je stav kojim se određuje da ogranci Zajednice nemaju svojstvo pravne osobe (čl. 38).

Nisu prihvaćene sljedeće primjedbe – sugestije:

- da se u nazivu Zajednice ispusti riječ „Nacionalna“
- da se ispusti odredba o afirmaciji imena Bošnjak (čl. 11)
- da se ispusti odredba o brizi za ostvarivanje prava na zastupljenost u organima vlasti RH, razmјerno udjelu u ukupnom stanovništvu (čl. 11), te
- da se ispusti odredba kojom se određuje odnos s KDMH „Preporod“ (čl. 40).

U razdoblju do druge Skupštine održano je pet sjednica Glavnog odbora. Na njima su razmatrana različita pitanja. Navodimo samo neka:

- položaj Muslimana (Bošnjaka) u Republici Hrvatskoj te uloga i zadaci zajednice,
- imenovanje glavnog tajnika Zajednice,
- pripreme za osnivanje ogranaka NZMH,
- stav Glavnog odbora prema osnivanju novih bošnjačko-muslimanskih društava u RH,
- inicijativa za osnivanje Bošnjačkog instituta u Zagrebu, zatim štedno-kreditne zadruge pa i muslimanskog pokopnog poduzeća,
- pokretanje inicijative za izmjenu nacionalnog imena Muslimani u Bošnjaci u Ustavu RH,
- odluke o osnivanju ogranaka NZMH – osnovana su dva ogranka, jedan u Puli, drugi u Rijeci,
- utvrđivanje sastava Savjetodavnog vijeća,
- objedinjavanje snaga bošnjačko-muslimanskih organizacija u RH na utemeljenju zajedničkog informativnog mjesečnog glasila i dr.

Kao što se vidi, Glavni odbor je nastojaо pratiti i davati svoj doprinos u rješavanju problema koji su se javljali. Razumije se u nekima je bio više, a u nekima manje uspješan.

Osim toga, Zajednica je bila aktivno predstavljena na nizu sastanaka u okviru Koordinacije nacionalnih i etničkih zajednica ili manjina u RH (u dalnjem tekstu: Koordinacija manjina). Kao konzultativno tijelo, Koordinacija manjina je povezivala petnaest manjina čiji je pojedinačni udio u ukupnom stanovništvu RH manji od 8 posto.

Već u svibnju 1993. Zajednica je pripremila priopćenje za sastanak Koordinacije manjina. (To priopćenje je djelomično prenijela i HTV). Izražena je zahvalnost hrvatskom narodu i Vladi RH za prihvat i zbrinjavanje brojnih izbjeglica iz BiH (većinom Bošnjaka).

U lipnju 1993., na sastanku Koordinacije manjina s dr. Ljubomirom Antićem (tada predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih i etničkih zajednica i manjina Zastupničkog doma Sabora RH) i zastupnicima u Saboru RH – predstavnicima manjina, predstavnici naše Zajednice upozorili su da su Muslimani po brojnosti druga nacionalna manjina u RH, a nisu nigdje zastupljeni. Niti u upravi, niti u pravosuđu, a u predstavničkim tijelima ima određeni broj muslimana, ali se oni izjašnjavaju kao Hrvati.

Na sastancima Koordinacije manjina prihvaćena je i izjava u kojoj se konstata marginalizacija prava nacionalnih manjina i neravnopravan tretman manjina, te nedosljedna provedba Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u RH. U tom kontekstu ostaju otvorena pitanja petog zastupnika – predstavnika manjina u Zastupničkom domu Sabora, te predstavljenosti manjina u Županijskom domu Sabora. Također se ukazuje da se zastupnike u Saboru, predstavnike manjina ne može tretirati kao neovisne, niti kao predstavnike samo svojih manjina, jer su dužni štititi interes svih manjina.

Na sastanku Koordinacije manjina u rujnu 1993. predstavnici naše Zajednice dali su izjavu (HTV ju je snimala, ali nije objavila, kao ni tisak) u kojoj se ukazuje na dramatično i protuustavno narušavanje ljudskih i nacionalnih prava Muslimana u RH, na osporavanje etničkog i nacionalnog identiteta Muslimana. Na naš zahtjev zaključeno je da se na sljedećem sastanku Koordinacije manjina raspravlja o položaju Muslimana u RH.

I dr. Lj. Antić i neki zastupnici u Saboru – tada predstavnici manjina osporavali su legitimnost Koordinacije manjina, jer navodno, „nije registrirana kao dio političkog sustava u RH“. Nažalost, Koordinacija manjina je zamrla, mada njen rad ocje-

njujemo korisnim, izrazom solidarnosti manjina, a bila je i dobrodošlo konzultativno tijelo.

Na inicijativu Vijeća Europe – Venecijanske komisije, u siječnju 1998. godine, osnovano je Vijeće nacionalnih manjina. Ono se od tada neprekidno sastaje jednom mjesечно, na redovitim sjednicama, a ako je potrebno, održavaju se i izvanredne sjednice. Radne grupe formiraju se po potrebi za određena pitanja i rade kontinuirano. Uloga Vijeća je koordinacijska i savjetodavna sa zadatkom međusobnog povezivanja nacionalnih manjina, te zajedničkog nastupa pred tijelima državne vlasti u pitanjima od interesa za sve ili samo jednu nacionalnu manjinu. Članovi vijeća su predstavnici svih manjina, osim talijanske, s kojom je uspostavljena suradnja.

U kolovozu 1993. primio je predstavnike KDMH „Preporod“ i Nacionalne zajednice g. Stipe Mesić, tada predsjednik Sabora RH. Između ostalog, informirali smo g. Mesića o ciljevima i zadacima Zajednice. Založili smo se za povratak tradicionalnog razumijevanja i sloge između hrvatskog i muslimanskog naroda i prevladavanje sukoba HVO i Armije u BiH. Iznijeli smo stav da bi jedno od pet zastupničkih mjesta u Zastupničkom domu Sabora, predviđenih za predstavnike nacionalnih manjina, trebalo pripasti predstavniku Muslimana-Bošnjaka.

Krajem rujna 1993. predsjednik Zajednice (i još nekoliko predstavnika muslimanskih organizacija iz RH) je sudjelovalo na Bošnjačkom saboru u Sarajevu. Kao što je poznato, na Saboru je pored ostalog, prihvaćena Deklaracija kojom se za Muslimane ustanavljuje povijesni naziv Bošnjaci. Ta odluka Bošnjačkog sabora imala je savjetodavni karakter, bila je izraz političke volje 350 delegata, a Skupština BiH ju je pretočila u parlamentarnu odluku.

U ožujku 1994. Zajednica je izdala priopćenje za javnost, kojim je izražena podrška Washingtonskom sporazumu. Ocjenjuje se da sporazum vraća nadu u uspostavu mira i zaustavljanje zločina počinjenih nad BiH i njenim stanovništvom. BiH se vidi kao suvremena demokratska i sekularna država bošnjačkog, hrvatskog i srpskog naroda, kao ravnopravnih i konstitutivnih naroda, i država svih njenih ravnopravnih građana.

Dano je nekoliko interviewa listovima (neki nisu nikada objavljeni). Bilo je niz susreta s najistaknutijim ljudima BiH (dr. Harisom Silajdžićem, dr. Ejupom Ganićem, dr. Irfanom Ljubijankićem, Reis-ul-ulemom dr. Mustafom Cerićem) i diplomatima (uključujući i ambasadora dr. Kasima Trnku), te niz sastanaka u okviru bošnjačko-muslimanskih organizacija u Zagrebu.

Kroz te kontakte više puta je ukazivano da se uočava tendencija da se muslimanski korpus u RH tretira prvenstveno kao vjerska zajednica, a marginalizira mu se bošnjački identitet.

Logično je i zakonski utemeljeno da u ime Bošnjaka mogu istupati, i njihove nacionalne i druge interese zastupati samo Bošnjaci, odnosno njihovi ovlašteni predstavnici.

Nerijetko se uočava i nerazumijevanje uloge Nacionalne zajednice. To nije politička stranka, to je nevladina, nestranačka i nevlerska asocijacija, čiji su ciljevi i zadaci definirani Statutom. To su: očuvanje tradicije, nacionalnog i kulturnog identiteta Bošnjaka u RH, te poticanje njihovog svestranog razvoja. Zajednica nije kruta struktura – njene su komponente, u određenom smislu, i postojeće asocijacije koje okupljaju Muslimane-Bošnjake, ali te asocijacije imaju neupitnu autonomost u djelovanju. Pri tom Zajednica nije savez asocijacija. Ona bi trebala djelovati kao blagi kohezioni faktor, koji potiče osjećaj solidarnosti. Nerealno bi bilo, pogotovo u danom društveno-političkom ambijentu, od Zajednice očekivati čuda ili čarobni štapić za sve frustracije Muslimana-Bošnjaka. Radikalizacija Zajednice bila bi kontraproduktivna.

Ovdje želimo naznačiti još neka pitanja koja stoje pred Zajednicom: što znači naše ustavno pravo na kulturnu autonomiju i koji su njeni dosezi u danim okolnostima, pitanje jezika, odgojno-obrazovnih ustanova i nastave predmeta čiji su sadržaji uže vezani za nacionalnu pripadnost (jezik, književnost, povijest...), zatim zastupljenost u tijelima lokalne samouprave i u Saboru RH, itd.

Zajedno s Kulturnim društvom Bošnjaka Hrvatske „Preporod“ 21.12.1995. g. pokrenuli smo inicijativu za izmjenu u Ustavu Republike Hrvatske imena Musliman u Bošnjak. Na naše pismo nikad nismo dobili nikakav odgovor, da bismo, prije izvjesnog vremena, doživjeli neugodno iznenađenje. Naime u postupku izmjene Ustava usvojen je tekst u kome se u Izvorišnim osnovama Ustava nabrajaju manjine koje žive u Hrvatskoj, ali se mi kao manjina ne spominjemo. Razumije se da takav položaj ne možemo prihvati i da ćemo koristiti sva dozvoljena sredstva da bismo ostvarili prava koja nam pripadaju.

Ističemo nekoliko neposrednih zadataka:

- predstaviti Zajednicu u javnosti, kao legitimnog zastupnika Bošnjaka u RH,
- razmotriti mogućnosti utemeljenja odgovarajućeg informativnog glasila i razbijanja medijske blokade,
- razmotriti mogućnosti osnivanja Zajednice u županijama,

- formirati ekspertne grupe za razradu pojedinih aspekata (npr. pitanje kulturne autonomije, istraživačkih projekata i sl.),
- razmotriti mogućnosti i načine gospodarskog povezivanja Bošnjaka u RH,
- predložiti drugim bošnjačko-muslimanskim organizacijama da u ovoj fazi finansijski pomognu Zajednicu.

U drugoj polovici 1995. godine, u vrijeme kad smo započinjali pripreme za održavanje skupštine, predsjednik naše Zajednice, prof. dr. Nedžat Pašalić, se razbolio. Radilo se o teškoj i opakoj bolesti. U takvim okolnostima činilo nam se najbolje sačekati razvoj događaja, kako ga ne bismo čime povrijedili. Na žalost, 5.5.1996. g., dogodilo ono čega smo se pribavljali. Prof. dr. Nedžat Pašalić je preselio na ahiret. Uslijedio je ispraćaj u Zenicu, zatim komemoracije u „Preporodu“ i na njegovom Fakultetu elektrotehnike i računarstva, a i drugi poslovi u vezi s tim.

Na osnovi Statuta (čl. 30) bio sam dužan preuzeti vođenje Zajednice, do sljedeće Skupštine.

Aktivirao sam Savjetodavno vijeće (čl. 32) s namjerom da što prije sazovem Skupštinu. Na tim sjednicama, a i u pojedinačnim razgovorima, pored ostalih, nametnulo se jedno važno pitanje. Ono – kako organizirati Zajednicu? Da li kao autonomnu organizaciju, ili kao savez bošnjačko–muslimanskih asocijacija? Da bismo dobili odgovor na to pitanje sazvao sam, 28.12.1996. god., okrugli stol uglednih Bošnjaka iz cijele Hrvatske. Bio je to vrlo uspješan razgovor na kome je prevladalo mišljenje o Zajednici kao autonomnoj organizaciji, ali i to da nam je Zajednica potrebna ako se želimo sačuvati od getoizacije i asimilacije i integrirati u hrvatsko društvo u kome živimo. Osim toga vodio sam pojedinačne razgovore s velikim brojem ljudi, kako bih pribavio njihova mišljenja i animirao ih za rad u Zajednici. Sve je to odnijelo dosta vremena. Poslije svega trebalo je sazvati sjednicu Glavnog odbora da bi se donijele važne odluke. Na žalost tu je dobar dio članova Glavnog odbora zakazao.

Kako bismo Nacionalnu zajednicu trebali organizirati?

Bošnjaci u Republici Hrvatskoj već imaju prilično izgrađenu svoju osnovnu društvenu infrastrukturu. Kao što se zna mi ovdje imamo Islamsku zajednicu, kao najstariju organizaciju, koja nije samo bošnjačka, zatim kulturno društvo, te humanitarnu organizaciju pa i političku stranku, zasad jednu. Ako želimo uspjeh ovim našim udrugama, a i Nacionalnoj zajednici, a vjerujem da želimo, onda bi Nacionalna zajednica trebala imati ulogu blage koordinacije njihova rada, ali ne i subordinacije. Svaka od njih i nadalje ostaje samostalna u svome radu, ali bismo se češće nalazili i dogovarali o poslovima i problemima koji su pred nama. Što smo više zajedno i što smo više

dobronamjerni jedni prema drugima to imamo više izgleda da u podjeli rada lakše i bezbolnije rješavamo probleme koji se javljaju. Tako će i ova Nacionalna zajednica postupno lako preuzimati i izvršavati obveze koje je svojim Statutom sebi postavila.

Druga izborna Skupština održana je 20.12.1997. godine. Na njoj Zajednica je promijenila svoje ime. Novo ime je Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, što je u skladu s imenom naroda, čija zakonima zagarantirana prava pokušava štititi. Djelomično je izmijenjen Statut i izabrana tijela upravljanja.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 1-4, Zagreb, 1999., str. 89-99.
Knjiga: Sulejman Čamđić „Neka moja sjećanja“, BNZ ZG i ZGŽ, 2015., str. 103-115).

Sulejman Čamđić

NACIONALNA ZAJEDNICA MUSLIMANA – BOŠNJAKA HRVATSKE

Početkom 1992. godine u „Preporodu“ se formira grupa za osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana (kasnije Bošnjaka) Hrvatske. Ova grupa ubrzo prerasta u Inicijativni odbor i mene biraju za predsjednika. Radimo intenzivno i uskoro, tj. 22.5.1993. godine, organiziramo Osnivačku skupštinu u dvorani „Kinoteke“ u Kordunskoj ulici. Prisutan je značajan broj ljudi (116) iznad naših očekivanja. Ali to je ratno vrijeme pa u dvorani sjede i policajci. Na skupštini podnosim uvodni referat i obrazlažem zašto osnivamo Zajednicu i koji su njeni zadaci i ciljevi.

Zbog drugih obaveza ponuđeno mjesto predsjednika nisam mogao prihvati, ali sam prihvatio mjesto potpredsjednika. Pojavili su se problemi oko registracije Zajednice. Nadležno Ministarstvo tražilo je neke izmjene Statuta, među ostalim i da izbrisemo riječ „Nacionalna“, što mi nismo mogli ni htjeli prihvati. Poslije natezanja koje je trajalo nešto oko jednu i po godinu, Ministarstvo je ipak prihvatiло da ostane onako kako smo napisali. I tako smo konačno dobili registraciju. U međuvremenu se predsjednik prof. dr. Nedžat Pašalić razbolio pa i umro i ja sam morao preuzeti vođenje Zajednice kao v.d. predsjednika.

Pokušavao sam organizirati sjednicu Glavnog odbora da pokrenem rad Zajednice, ali to nije išlo. Ljudi se nisu odazivali na pozive. Da bih to pokrenuo, sazvao sam skup tada uglednih Bošnjaka iz Zagreba i Hrvatske, među kojima su bili članovi Glavnog odbora i Savjetodavnog vijeća kao i neki gosti, 28.12.1996. u biblioteci Islamskog kulturnog centra u Zagrebu, Gavellina 40. Na sjednici su bili sljedeći: Ševko ef. Omerbašić, Ibrahim Kajan, Ahmed Ikanović, Mustafa Pličanić, dr. Šemso Tanković, Amir Bukvić, Šefket Đapo, prof. dr. Muradif Kulenović, prof. dr. Sabahudin Osmančević, Asim Crnalić, Dževad ef. Hodžić, Kemal Nanić, Faris Nanić, prof. dr. Husein Pašagić, Azim Karamehmedović, Fahrudin Kulenović, Mirsad Srebreniković, Sena Kulenović, prof. dr. Sulejman Mašović, Edib Muftić, Abdulah Muftić, Hilmija Šabić, Nusret Mekić, dr. Ferid Latić, dr. Hašim Smilatić, Mustafa Porobić, Mujaga Družić, dr. Mehmed Ibradić, Mustafa Čaušević, Kemal Kekić, dr. Sulejman Čamđić (30 prisutnih).

Dnevni red je imao samo jednu tačku:

- *Nacionalna zajednica Bošnjaka Hrvatske, organizacija i funkcioniranje.*

Skupom predsjedava dr. Sulejman Čamđić i čita uvodni govor:

„Esselamu alejkum, neka je mir s vama, dobar dan i dobro došli dragi prijatelji, Ovo je treći put u zadnjih nekoliko mjeseci da se susrećemo, ovaj put u nešto širem sastavu, da bismo razgovarali o tome kakvu Nacionalnu zajednicu Muslimana odnosno Bošnjaka želimo i trebamo. Rekao sam Nacionalna zajednica Muslimana, jer je to još uvijek naš službeni naziv pod kojim smo registriрani. Iako je naša Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske zajedno s KDBH Preporod 21. 12. 1995. godine jednim pismom pokrenula inicijativu za izmjenu Ustava Republike Hrvatske u dijelu koji se odnosi na naše nacionalno ime, nažalost do danas nismo dobili nikakvog odgovora.

Ovdje smo danas zato da još jedanput razgovaramo kakvu Zajednicu želimo i trebamo. Naš Statut je tako koncipiran da omogućava vrlo široku i raznoliku djelatnost. Međutim, u dosadašnjim razgovorima pojavila su se i mišljenja čije bi prihvatanje značilo i neke značajnije izmjene u sadašnjem Statutu.

Treba reći da su iz dosadašnjih razgovora vidljiva dva osnovna koncepta organiziranja Nacionalne zajednice.

Jedan zagovara Nacionalnu zajednicu kao autonomnu organizaciju kakvu sada imamo, sa Savjetodavnim vijećem kao jednom vrstom blage ili jače koordinacije svih naših bošnjačkih i muslimanskih asocijacija. Ali se njen rad mora dinamizirati, sjednice Savjetodavnog vijeća trebaju biti češće i redovnije itd.

Drugi zagovara da se Nacionalna zajednica organizira kao savez postojećih bošnjačkih i muslimanskih asocijacija. Pri tome se navode i primjeri kako su neke Nacionalne zajednice u Hrvatskoj tako organizirane.

Postoji i treći pristup koji je u stvari varijanta prvog, a predviđa česta okupljanja na kojima bi se razmatrali problemi koji nam se nameću. Čini nam se da nam treba još neko vrijeme sazrijevanja do te faze.

Od prve dvije navedene opcije svaka ima i svoje prednosti, ali i nedostatke. Naime, treba znati da je Nacionalna zajednica nestранаčka, nepolitička, nevjerska, ali ne i protuvjerska organizacija. Skrećem pažnju da je od nas u postupku registracije traženo da iz Statuta izbacimo odredbe o humanitarnom radu, što smo učinili. Dakle, mi nismo ni humanitarna organizacija. Nisam pravnik, ali mi se čini malo vjerovatnim da se u savez mogu udružiti politička stranka, humanitarna organizacija, kulturno društvo i vjerska zajednica. S druge strane autonomna

Nacionalna zajednica sa svojim Savjetodavnim vijećem sastavljenim od predsjednika postojećih bošnjačkih institucija može sasvim dobro koordinirati rad naših bošnjačkih organizacija uz jednu vrlo važnu pretpostavku, a ona je postojanje dobre volje za suradnjom, kakve nažalost donedavno nije bilo. U dosadašnjim razgovorima prevladalo je mišljenje o zadržavanju autonomne Nacionalne zajednice kako je sada definirana, ali uz neke manje izmjene Statuta.

Na kraju, ali ne i najmanje važno. Da bi Nacionalna zajednica mogla raditi, da bi se njen rad mogao dinamizirati i da bi ona mogla udovoljiti brojnim zadaćama predviđenim Statutom, ona mora imati minimalne uvjete za to. A to znači da Nacionalna zajednica treba imati svoj prostor, u tom prostoru telefon, eventualno i faks, uz taj telefon jednu osobu koja će primati i slati poruke i raditi ostale kancelarijske poslove. Osnivanje ograničaka zahtjeva putovanja itd. Kao što znate sve to traži određena sredstva. Ja ovdje moram reći da osim KDBH „Preporod“ koji je do sada pokriva naše sitne troškove, ostale naše bošnjačke organizacije donedavno nisu pokazale razumijevanja za potrebe Nacionalne zajednice. Međutim, u posljednje vrijeme stvari se ipak mijenjaju nabolje. Tako je ovaj skup osim KDBH „Preporod“ svojom potporom omogućio i Mešihat Islamske zajednice Hrvatske, MDD Merhamet, te Islamska zajednica Zagreb, koja je ovdje naš domaćin. Osim toga postoje i obećanja za potporu firme „Megatti“.

Danas smo ovdje da bismo o svemu razgovarali, dostojanstveno i uz puno užamno poštovanje i uvažavanje kao ozbiljni ljudi koji žele pomoći svom narodu, koji smatraju da im je to dužnost, ne tražeći za to ništa osim zadovoljstva da su izvršili svoju dužnost i tako pomogli drugom, ali i sebi.

Mi ovdje nemamo tehniku za snimanje i ne vodimo zapisnik, osim manjih zabilješki. Zato bih vam bio zahvalan ako biste mi svoje prijedloge dali u pismenoj formi kako bih mogao s njima izaći na Glavni odbor Nacionalne zajednice koji uskoro namjeravam sazvati radi pripreme skupštine. Ako to iz bilo kojih razloga ne možete danas učiniti, molio bih Vas da mi to pošaljete najkasnije do 15. 1. 1997. godine.

Hvala vam.“

U uvodnom izlaganju sam, pored ostalog rekao da se danas trebamo dogovoriti, trebamo li Nacionalnu zajednicu ili ne trebamo. Moj stav je bio: „Ja mislim da trebamo, zato sam vas i zamolio da dođete na ovaj razgovor. Ako je zaključak ovog skupa da trebamo Nacionalnu zajednicu, onda očekujem od vas da se u njoj angaži-

rate i potaknete i druge, da to čine“. I tako je sačuvana Nacionalna zajednica, te nije došlo do njenog gašenja, od čega nije bila daleko.

Poslije ovog sastanka rad u Zajednici je krenuo. Imali smo nekoliko sjednica Glavnog odbora na kojima smo raspravljali o tekućim pitanjima i problemima. Kako se primicao i kraj četverogodišnjeg mandata, dogovorili smo i organiziranje izborne skupštine, pa smo izabrali organizacijski odbor. Na tom organizacijskom odboru od mene traže da se kandidiram za predsjednika. Ja to ne želim, jer mislim da treba uključivati nove i mlađe ljudi. U traženju predsjednika pitali su me mogu li ja razgovarati sa prof. dr. Muradifom Kulenovićem. Odgovorio sam da nema toga s kim ja ne mogu razgovarati jer ja ne tražim ništa za sebe. Dogovorio sam se s njim i razgovarali smo na njegovoj klinici. Poslije dosta dugog razgovora prihvatio je da ga kandidiramo za predsjednika. Tako je on došao za predsjednika Nacionalne zajednice, a ja sam pristao da uđem u Glavni odbor. Nažalost i on je za vrijeme svog mandata umro. Iza njega je za predsjednika izabran prof. dr. Sead Berberović.

Da bih pokazao kako su brojni pojedinci, tada istaknuti među Bošnjacima u javnom i kulturnom životu, kao i sve tada postojeće asocijacije (udruge) Bošnjaka u Hrvatskoj, ali i Islamska zajednica, podržale osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske i smatrali je svojom, niže navodim imena članova proširenog Inicijativnog odbora.

20.1.1993.

INICIJATIVNI ODBOR za osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske

1. Dr. Sulejman Čamđić, predsjednik
2. Ibrahim Kajan
3. Hilmija Šabić
4. Asim Crnalić
5. Prof. dr. Nedžat Pašalić
6. Mesud Bužimkić
7. Prof. dr. Husein Pašagić
8. Ismet – Ico Voljevica
9. Fahrudin Kulenović
10. Sulejman Čičić
11. Mirsad Srebreniković
12. Mustafa Pličanić, predstavnik Islamske zajednice
13. Ahmed Ikanović, predstavnik Merhameta
14. Azim Karamehmedović, predstavnik SDA

15. Salih Agić – Pula
16. Džemal Kekić – Sisak
17. Salih Hrustić – Dubrovnik
18. Hasan Tanović – Varaždin
19. Omer Hašimbegović – Split
20. Muhamed Hamidović – Osijek
21. Mustafa Porobić – Rijeka

Arhivu o pripremama za osnivanje Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske, zatim o njenom osnivanju i radu u prve četiri godine do izbora prof. dr. Muradifa Kulenovića za predsjednika 20.12.1997. godine predao sam 5.6.2006. godine u prostoru Bošnjačke nacionalne zajednice u Zagrebu u Ilici 54. Arhivu su preuzeli: prof. dr. Sead Berberović – predsjednik BNZH, Hilmija Šabić – potpredsjednik BNZH, Dževad Jogunčić – potpredsjednik BNZH, Sulejman Čičić – predsjednik NO BNZH i Midhat Muzurović, dipl.ecc.

(Knjiga: *Sulejman Čamđić „Neka moja sjećanja“, BNZ ZG i ZGŽ, 2015., str. 23-28).*

DRUGI PERIOD – OD 1997. DO 2000. GODINE

Ovaj drugi period traje od izborne skupštine 1997. pa do prerane smrti predsjednika prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića 2000. godine.

Druga **izborna skupština** Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske održana je u Zagrebu **20. decembra/prosinca 1997.** godine u dvorani Islamskog centra pred 149 prisutnih osoba. Zajednica je na skupštini usvojila novi statut usklađen s novim Zakonom o udrugama RH i promijenila naziv u Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske u skladu s nacionalnim imenom „Bošnjaci“ prihvaćenim na Bošnjačkom saboru 1993. u Sarajevu. Također je usvojena i programska deklaracija.

Za **predsjednika** Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske izabran je **prof. dr. sc. Muradif Kulenović**, a za **potpredsjednike Salim Šabić i Dževad Jogunčić, dipl. inž.** koji su po funkciji bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Asim Crnalić, dipl. iur.
2. Dr. sc. Sulejman Čamđić
3. Enes Kišević
4. Prof. dr. sc. Sead Berberović
5. Edib Muftić, prof.
6. Sena Kulenović, student
7. Ahmed Salihbegović
8. Faris Nanić
9. Prof. dr. sc. Esad Prohić

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Sulejman Čičić, inž. – predsjednik**
2. Tarik Kulenović, student
3. Azim Karamehmedović, dipl. inž.

Za članove svih tijela izabrane su osobe iz Zagreba čime je Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske dijelom izgubila svoje obilježje Zajednice za cijelu Hrvatsku.

Nakon obnove rada BNZH s novim rukovodstvom, paralelno su se počele osnivati odnosno reaktivirati nacionalne zajednice po županijskim središtima. Tako je 1998. godine izborom novog rukovodstva reaktivirano djelovanje BNZ za Primorsko-goransku županiju i osnovana Nacionalna zajednica Bošnjaka Split. Godine 1999. održana je nova osnivačka skupština i formirana Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre, a iste godine održane su osnivačke skupštine Bošnjačke nacionalne zajednice za Osječko-baranjsku županiju i Nacionalne zajednice Bošnjaka Labina. Vrijedi zabilježiti inicijative za osnivanja Bošnjačke nacionalne zajednice u Varaždinu i Sisku koje nažalost nisu rezultirale i održavanjem osnivačkih skupština. Novoizabrano rukovodstvo BNZH je nastojalo održavati kontakte, podupirati i pomagati osnivanje i rad županijskih organizacija i u tome se uspijevalo onoliko koliko su na terenu bile sazrele objektivne okolnosti.

Revitalizirana Zajednica nije imala nikakvih uvjeta za rad. Nekoliko prvih mjeseci sastanci su se održavali u stanu prof. Kulenovića ili u prostorijama bosanskih poduzeća i predstavnštava u Zagrebu. Polovicom 1998. od Mešihata Islamske zajednice BNZH je dobila na korištenje jednu prostoriju u Tomašićevoj 12. Također, Zajednica nije imala nikakvih sredstava za rad osim članarina i priloga članova, te donacija. Tek s uspostavljanjem programa počelo je financiranje iz Ureda za nacionalne manjine, čime je ojačana materijalna osnova rada.

Izborom novog rukovodstva i dolaskom prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića na čelo Zajednice, započinje obnova i razvoj rada BNZH. Postavljaju se temelji dugoročnim programima i aktivnostima: pokreće se časopis „Bošnjačka pismohrana“, razvija se izdavačka djelatnost u okviru biblioteke „Bosana“; osnivaju se unutar BNZH različita vijeća i odbori, organiziraju se tribine o nacionalnom pitanju i povijesti Bošnjaka, o bosanskom jeziku, organiziraju se razne manifestacije kulturnog i umjetničkog karaktera, susreti gospodarstvenika, uspostavlja se suradnja s Bošnjacima u Republici Hrvatskoj, te suradnja s Bosnom i Hercegovinom kao i sa zajednicama ostalih manjina u RH, organiziraju se simpoziji na kojima se obraduju nacionalna pitanja i različiti problemi nacionalnih manjina u RH itd.

Osim pokretanja navedenih dugoročnih programa koji traju do danas: časopis „Bošnjačka pismohrana“, biblioteka „Bosana“ i simpoziji na kojima su obrađene teme vezane za bošnjački identitet, povijesna zbivanja kao i opća pitanja manjinske problematike, posebno vrijedi istaknuti da je BNZH organizirala 26.3. i 27.3.2000. godine simpozij pod nazivom „Bošnjaci u domovinskom ratu Hrvatske“ na kojem je konačno javno rasvijetljeno i dokumentirano, do tada potpuno prešućivano, nemjerljivo učešće Bošnjaka u Domovinskom ratu Hrvatske. Kao konkretan rezultat održavanja simpo-

zija slijedilo je osnivanje Udruge Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske a trajno sjećanje predstavlja spomen obilježje ispred zagrebačkog Islamskog centra.

U ovom periodu započeta je i afirmacija BNZH kao autentičnog predstavnika Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Tako su povodom izbacivanja Muslimana/Bošnjaka iz preambule Ustava RH te izmjene Izbornog zakona upućeni dopisi Predsjedniku Republike Franji Tuđmanu, članovima Hrvatskog Sabora i njegovom predsjedniku prof. dr. sc. Vlatku Pavletiću, Visokom predstavniku u Bosni i Hercegovini Carlosu Westendorpu itd. Na prijedlog predsjednika BNZH prof. Muradifa Kulenovića u lipnju 2000. godine Sead Berberović je imenovan za vanjskog člana *Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora* s mandatom do kraja 2002.

Svim navedenim aktivnostima profilirano je djelovanje BNZH te je ona, unatoč opstrukcijama i osporavanjima iz bošnjačkih redova, postigla prepoznatljivost kao stvarna organizirana snaga bošnjačkog naroda.

Nažalost, uzlet u radu BNZH ponovno je privremeno zaustavljen 21.9.2000. godine smrću predsjednika prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića. Možemo slobodno reći da je ovo razdoblje 1997. do 2000. godine obilježeno prvenstveno radom predsjednika prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića, koji je imao veliku podršku u potpredsjednicima: Dževadu Jorgunčiću, entuzijasti i neumornom operativcu, te Salimu Šabiću koji je uživao veliki ugled i autoritet u bošnjačkom narodu. Za uspješan rad u ovom periodu zasluge pripadaju i ostalim članovima Glavnog odbora, kao i brojnim članovima Zajednice i pojedincima, te bošnjačkim privrednicima koji su svojim radom, prilozima i s velikim entuzijazmom podupirali rad Zajednice, prepoznavajući u njenom djelovanju vrijednosti koje osiguravaju opstanak bošnjačkog kolektiviteta u Republici Hrvatskoj.

Priloženi su dokumenti:

- *Programsko usmjerenje usvojeno na skupštini 1997.,*
- *Tekst prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića o recepciji bošnjačkog imena u Hrvatskoj,*
- *Tekst prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića o radu Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i njenoj ulozi,*
- *Intervju prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića u BH časopisu „Dani“ o aktualnom stanju Bošnjaka u Hrvatskoj.*

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Programsko usmjerjenje

Uvodne napomene

Pripadnici Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske su svi stanovnici Hrvatske koji nalaze svoje interes u okvirima njenog djelovanja i nacionalnog usmjeravanja. Domovina Bošnjaka u Hrvatskoj je Hrvatska, a oni su dio bošnjačke nacije.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske zastupa interes svih Bošnjaka u Hrvatskoj koji su vezani svojim interesima za njeno postojanje i razvoj.

Bošnjačka nacionalna zajednica posebnu pažnju posvećuje afirmaciji i zaštiti nacionalnog imena uz stalnu brigu o kulturnom, gospodarskom i znanstvenom napretku Bošnjaka na skupnom i pojedinačnom planu. Bošnjačka nacionalna zajednica treba razvijati slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti.

Bošnjačka nacionalna zajednica predstavlja sve Bošnjake u Hrvatskoj i postaje vezivno i savjetodavno tijelo svih bošnjačkih asocijacija u Hrvatskoj.

Posebnu pažnju i odgovornost Bošnjačka nacionalna zajednica preuzima za odgoj bošnjačke djece i mlađeži s glavnim težištem na razvoju osobnog i nacionalnog identiteta u duhu povjesne bošnjačke posebnosti, sa sviješću o jednakovrijednosti svjetovnih i vjerskih sastavnica nacionalnog identiteta.

Programski ciljevi

- Bošnjačka nacionalna zajednica treba da ostvari kontinuirano saobraćanje svih bošnjačkih nacionalnih institucija u Hrvatskoj i povezivanje mjesnih, županijskih i posebnih interesa s ukupnošću interesa bošnjačkog naroda.
- Održavati stalnu povezanost i savjetovanje medu bošnjačkim asocijacijama u pravcu traženja najprihvatljivijih puteva za ispunjenje interesa pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice u Hrvatskoj.
- Dio nezaobilaznog programa Bošnjačke nacionalne zajednice je ostvarivanje interesa i prava u Hrvatskoj državi i svim njenim asocijacijama koje se zasni-

vaju na načelima raznovrsnosti kultura i interkulturnoj vezi sa svim građanima Hrvatske.

- Bošnjačka nacionalna zajednica nikad ne smije ispustiti iz vida interes i prava Bošnjaka u jedinstvenoj zajednici hrvatskog naroda i nacionalnih zajednica u Hrvatskoj.
- Održavati veze i saobraćati s matičnom bošnjačkom nacijom u BiH u cilju kulturnih, znanstvenih i vjerskih obogaćivanja i razmjena.
- Saobraćanje sa susjednim zemljama i svjetskim centrima treba da bude cilj koji će pomoći afirmaciji Bošnjaka, a i njihovom razvoju na svim razinama civilizacijskih tokova.

Oblici ostvarivanja ciljeva

Glavni odbor BNZH

Kroz njegovo funkcioniranje ostvaruju se pretpostavljeni ciljevi pripadnika bošnjačke nacije u Hrvatskoj. Neophodno je da Odbor kroz svoje djelovanje posveti posebnu pažnju promjeni položaja Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Odbor treba insistirati da se i kroz djelovanje svih bošnjačkih asocijacija u Hrvatskoj ostvari novi način prihvatanja Bošnjaka u nacionalnom vrednovanju, što bi se odrazilo i u promjeni njihova statusa u svakodnevnom, kulturnom i društvenom životu i javnosti Hrvatske.

Veliko vijeće

Veliko vijeće ima savjetodavnu i konzultativnu ulogu, a njegovi članovi su istaknuti Bošnjaci, viđeni i ugledni građani Hrvatske.

Vijeće žena

S obzirom na posebnu ulogu žene Bošnjakinje i njenu važnost u obitelji i društvu osniva se Vijeće žena koje će voditi brigu o svojim i zajedničkim problemima zajednice. Vijeće žena kroz svoj rad treba pronaći oblike okupljanja koji će odražavati interes i pružati mogućnosti za rješavanje problema žena Bošnjakinja u Hrvatskoj. Posebna uloga Vijeća žena je da kroz svoj rad afirmiraju potrebu pripadnosti svojoj zajednici.

Vijeće mladih

Glavni odbor posvećuje posebnu brigu mladim Bošnjacima. Osnivanje Vijeća mladih znači afirmaciju tog stava i omogućuje mladima da među sobom razvijaju i njeguju osjećaj pripadnosti bošnjačkoj naciji i kulturi. Cilj Vijeća je da iznađe oblike

okupljanja mladih ljudi i tako im omogući da ostvare svoje interese, te da pruži pomoć u razvoju kako pojedinca tako i zajednice u cjelini.

Povjerenstvo za organizacijska i kadrovska pitanja

U nadležnosti povjerenstva je briga o razvoju i budućnosti kadrovske osnove bošnjačkih institucija s naglaskom na povezivanju bošnjačkih intelektualaca i znanstvenih radnika u Hrvatskoj. Treba pronaći što učinkovitije načine rada da bi se ova uloga povjerenstva ostvarila.

Povjerenstvo za obrazovanje i prosvjetu

Ovo povjerenstvo prepostavlja bavljenje s mogućnostima uspostavljanja vlastitih nacionalnih, obrazovnih ustanova.

Povjerenstvo za gospodarska pitanja

Povjerenstvo vodi brigu o praćenju gospodarskog kretanja u Hrvatskoj i udjelu Bošnjaka kao ravnopravnih i financijski samostalnih subjekata. Povjerenstvo bi trebalo organizirati različite forme povezivanja privrednika i poduzetnika i poticati profitabilne poslovne posluhvate. Raditi na osnivanju Bošnjačke banke.

Povjerenstvo za odnose s javnosti

Ovo povjerenstvo treba da ostvari učinkovit odnos sa svim glasilima i u svim medijima Republike Hrvatske, da prati kretanje u bošnjačkoj nacionalnoj populaciji s obzirom na sve životne tokove.

Povjerenstva se mogu osnivati s obzirom na ukazane potrebe unutar bilo koje djelatnosti od interesa za Bošnjake Hrvatske.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske treba da djeluje na što tješnjoj i što snošljivijoj povezanosti sa svim građanima i skupinama u Hrvatskoj.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske treba biti alertna na sve nezdrave pojave među svojim pripadnicima, a isto tako promptno reagirati na sve nepravde i povrede dostojanstva i posebnosti svojih pripadnika.

(Ovo je programsko usmjerenje usvojeno na Skupštini BNZH u studenom 1997. godine.).

Muradif Kulenović

RECEPCIJA BOŠNJAČKOG NACIONALNOG IMENA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Imena Bosna, Bošnjak, Bošnjaci prisutna su u Hrvatskoj istovremeno sa svojim nastanjnjem. Vrlo je nezahvalno govoriti o počecima recepcije bošnjačkoga nacionalnog imena jer je to ime bilo prihvaćeno kao regionalno ime, ali i kao narodno prije više stoljeća. Ime Bošnjak koristili su preci današnjih bosanskih Srba i bosanskih Hrvata, ali jednako tako i preci današnjih Bošnjaka koji su to ime prihvatali kao svoje nacionalno ime. Danas nitko od Bošnjaka ne smatra da je to ime neka novotvorina nego da je samo oživljeno i legalno prihvaćeno za nacionalno ime naroda kojemu ono od davnina pripada. Zato ču ovom prilikom iznijeti samo podatke o recepciji tijekom posljednjeg desetljeća 20 stoljeća.

Netko bi mogao reći da je to, u usporedbi sa drugim europskim narodima, veoma kasno za usvajanje vlastitog imena jednog naroda, a posebno neupućeni uspoređivat će Bošnjake sa susjedima. Međutim, poznавanje povijesnih prilika, sociodinamike i psihodinamike koje su određivale razvoj naroda i nacija, dovodi nas do sasvim drugih zaključaka: naime, ovo vrijeme prihvaćanja imena nije kasnilo zbog naroda nego zbog neumitnog povijesnog tijeka. Preci Bošnjaka su došli u ove krajeve prema povjesničarki Nadi Klaić kao bezimeni narod i iako se ne zna točno za lingvističke korijene kasnije uzetog imena, pretpostavlja se, prema nekim povjesničarima, da je ime poteklo od imena rijeke Bosne. Isto tako postoje pretpostavke da su preci današnjih Bošnjaka došli pod imenom Bosi, a kasnije, tijekom vremena, ime se mijenjalo tako da su susjadi Bošnjake nazivali „dobrim Bošjanima“ zbog njihovog odnosa prema susjedima i njihovim etičkim stavovima. Ime je svoj današnji, konačni oblik dobilo u vrijeme osmanske vladavine. Prihvatali su ga i Bošnjaci, ali i susjedi. Znamo za mnoga imena velikana koji su u svojem prezimenu ili kao dodatak svome imenu nosili ime Bošnjak.

U zemljama islama kao što su Turska, Perzija, Arabija, Egipat nailazimo na ime Bošnjak prilagođeno njihovim jezicima. U Bosni se ime Bošnjak upotrebljavalo sve do početka nacionalnog buđenja u Srbiji i Hrvatskoj. Zanimljivo je da su se, usprkos svih priča o svijesti Hrvata ili Srba o svojem nacionalnom imenu, 1876. godine u ustanku pravoslavnih u Bosni srpski oficiri koji su dolazili da bune narod, a među njima je bio i kralj Petar, obraćali pravoslavnima s uzvikom „draga braćo Bošnjaci“.

Iz redova katolika poznate pristalice bošnjačkog imena kao narodnog su čuveni svećenici Frano Jukić i fra Grgo Martić. Zanimljiva je jedna anegdota koja se odnosi na pjesnika Tugomira Alaupovića. Kada se vratio iz Hrvatske i svojoj majci rekao da su oni Hrvati ona je zaplakala i rekla: „Sine moj, zar mi više nismo katolici?“ Jukić je išao i dalje govoreći: „Ako Hrvati hoće ime neka uzmu časno bošnjačko.“

Vjerska je svijest, dakle, u Bosni bila najrazvijenija kod sva tri današnja naroda. Bošnjaci nisu insistirali niti se bojali za ime Bošnjak jer su to smatrali prirodnom označkom svoga naroda, ali su se borili za svoju vjersku autonomiju. Kao narod Bošnjaci su izražavali svoju posebnost u borbi za Bosnu tijekom cijele svoje srednjovjekovne povijesti kao i za vrijeme osmanskog carstva. Nije li za to jedinstven dokaz to da su Bošnjaci jedini narod kršćanske Europe koji je uspio zadržati Crkvu bosansku kao državnu vjeru tijekom cijele svoje samostalnosti, iako su na Bosnu bili usmjereni brojni križarski ratovi koje su vodile moćne europske sile. Oaza Crkve bosanske je prestala postojati tek onda kada su našli sličnosti i interes s islamom i bez sile ga usvojili.

Zanimljivo je da je najsnažnija distinkcija postavljena između Turaka i Bošnjaka i da su Bošnjaci za vrijeme najsnažnije moći Ottomanskoga carstva veoma jasno, sa snažnim osjećajem, isticali svoju posebnost i izuzetnost u velikoj skupini naroda koji su bili u granicama vladavine sultana. Možda nije dobro sjećati se ružnih stvari, ali potrebno je reći da je osmanska vladavina pogubila najviše viđenih i vodećih Bošnjaka radi njihovih otpora prema središnjoj vlasti i odlukama koje su zadire u posebnost Bošnjaka i njihov teritorijalni integritet. Na ovakvim temeljima izrasla je i svijest o posebnosti i imenu bošnjačkog naroda i bosanske države koji za Bošnjake nikada nisu bili upitni. Sve bošnjačke inicijative u novije vrijeme da se povrati njihovo ime i da se oblikuju kao narod osporavali su ili onemogućili jednako okupatori kao i susjedni narodi. Upravo u ovom smislu tragična je osobnost Husage Ćišića koji je potpuno sam, ostavljen od sviju, podnio amandman o bošnjačkom imenu i bošnjačkom narodu na posljednjem zasjedanju AVNOJ-a u Beogradu. Naravno, da je to bilo osporeno već u začetku, nakon čega je svaka inicijativa u tom smislu bila zatomljena, a njeni nosioci neutralizirani.

Sa ovim znanjem nastojat će približiti posljednju i nadam se uspješnu inicijativu Bošnjaka koji su i legalno ustavnim zakonom prihvatali svoje ime kao nacionalno ime svojega naroda. Duboko se nadam da će to biti završnica jedne dugotrajne borbe za nacionalnu posebnost. Ove inicijative nastajale su u različitim vremenima i odražavale su se različitim intenzitetom.

Prvi zabilježeni kolektivni poduhvati za oživljavanje i usvajanje nacionalnog imena Bošnjak u ovom desetljeću krenuli su od Matice Bošnjaka u Zürichu 1993.,

zatim su potvrđeni na Prvom bošnjačkom saboru u Sarajevu isto 1993. godine, a ime je konačno definirano Ustavom iz 1994. godine. Recepција bošnjačkog nacionalnog imena u Hrvatskoj, ako ju želimo prikazati činjenicama, počela je 1991. godine s predavanjem u zagrebačkom Studentskom centru na Savi. Naslov predavanja bio je „Budućnost bošnjaštva“. Predavači su tom prilikom bili poznati protagonist i uporni borac za afirmaciju i prihvaćanje nacionalnog imena Bošnjaka Adil Zulfikarpašić iz Züricha, prof. dr. Muhamed Filipović iz Sarajeva i prof. dr. Muradif Kulenović iz Zagreba. Zahvaljujući društvenim promjenama u Hrvatskoj na javnoj tribini u Zagrebu prvi puta se čulo o težnjama Bošnjaka za priznanjem svoje posebnosti, a posebno imena Bošnjak kao nacionalnog. Dvorana je bila ispunjena slušaocima različitih uvjerenja koja su se kretala od potpune negacije do prihvaćanja. Predavanje je održano 5. veljače 1991. godine.

Drugo predavanje, koje nije imalo tako deklarativan ton kao prvo, održano je 21. ožujka 1991. na tribini Sveučilišta u Zagrebu u zgradici Rektorata. Tema predavanja je bila „Bošnjaštvo u srednjovjekovnoj Bosni i osmanskom razdoblju“. Za razliku od prvog predavanja dobiva se u prvi mah dojam da se radi o sastanku Razreda za povijest i društvene znanosti Akademije jer je bilo prisutno više akademika, čuvenih znanstvenika i povjesničara. Predavači su bili mr. Nenad Filipović iz Sarajeva i prof. dr. Muradif Kulenović iz Zagreba. Poslije predavanja razvila se veoma korisna rasprava koja je bila na zavidnoj stručnoj razini, u kojoj je dominiralo međusobno uvažavanje, a od nekih i oprez prema problemima i stavovima koji su izneseni. Zanimljivo je da ni na prvom kao ni na drugom predavanju nije bilo prisutnih istaknutih bošnjačkih intelektualaca kao ni Bošnjaka iz javnog i društvenog života. Ne znam kako na to iz današnjih prilika gledati, ali prema nekim podacima čini se da je među njima postojalo mnogo otpora prema ovoj problematici što govori i slučaj da su prilikom oglašavanja prvog predavanja na zagrebačkoj džamiji dva plakata uzastopno poderana i to veoma demonstrativno pred prisutnim vjernicima.

U međuvremenu 19. ožujka 1991. prof. dr. Muradif Kulenović održao je predavanje na tribini „Mozaik“ u knjižnici „Vladimir Nazor“ pod naslovom „Bosna i bošnjaštvo“. Bilo je među prisutnima političara kao i sveučilišnih nastavnika. Bilo je mnogo razgovora o pojmovima i povijesnim činjenicama koje su potvrđivale opravdanost obnavljanja razgovora o imenu i posebnostima naroda i države BiH. Ovo je bio jedan od putova recepcije bošnjačkog imena i posebnosti Bošnjaka kao nacije koja se odvijala neovisno od bošnjačkih, odnosno tada muslimanskih društvenih, političkih i vjerskih institucija. Međutim u Zagrebu, ali i drugim hrvatskim gradovima odvijao se veoma buran politički život u kojemu su učestvovali brojni Muslimani u Hrvatskoj.

Ozračje u sredinama sa većim brojem Bošnjaka-Muslimana odražavalo je preporodnu aktivnost. Formirana je i politička stranka SDA – Stranka demokratske akcije. Islamska zajednica u Zagrebu postaje središte preporodne aktivnosti i zahvaljujući inicijativama njenoga vodstva osniva se 2. svibnja 1991. Kulturno društvo Muslimana Hrvatske „Preporod“ u svečanom ozračju Velike dvorane Hotela Interkontinental. Pozdravni govor i odvijanje programa odisalo je suglasnošću predstavnika vlasti Hrvatske i prisutnih Muslimana. Za predsjednika K. D. „Preporod“ izabran je prof. Ibrahim Kajan, a za tajnicu društva prof. Mersija Omanović. Uz ove tri spomenute nacionalne i vjerske asocijacije vezane su brojne aktivnosti, poduhvati i inicijative koje su bile od značaja i koristi za cijeli bošnjački narod i usprkos početnim političkim neslaganjima oko nacionalnog imena Bošnjaka, zahvaljujući njihovoj aktivnosti poslije 1994. godine, ove asocijacije postaju vodeće u recepciji i afirmaciji bošnjačkog nacionalnog imena. Njima se 1993. godine pridružuje i Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske koja u svojim načelima želi da oživi ideju bošnjačke nacionalne pripadnosti i kulturne i povjesne posebnosti.

Posebno je vrijedno spomenuti izdavačku djelatnost Islamske zajednice, ali i K. D. „Preporod“ koji svojim sadržajem obogaćuju čitaoce informacijama o Bosni i njenim kulturnim i povjesnim posebnostima. Važno je za povjesni razvoj i recepciju imena Bošnjak da je Kulturno društvo „Preporod“ prva bošnjačka asocijacija u Hrvatskoj koja je 1995. godine u svoj naziv unijela ime Bošnjak. Društvo istovremeno odražava i aktivnost Bošnjaka u Hrvatskoj. Izuzetno mjesto u afirmaciji Bošnjaka ima i časopis za društvena i kulturna pitanja „Behar“ koji ima značenje ne samo za Bošnjake u Hrvatskoj, nego i za sve Bošnjake, jer je popunio prazninu publicistike namijenjene problemima kulture i društvenih pitanja koja je nastala zbog ratnih prijlika. Informativnu vrijednost časopisa „Behar“ obogatio je dodatak „Behar – Journal“ zanimljivim aktualnostima iz života Bošnjaka.

Aktivnost muslimanskih asocijacija nakon 1994. godine postaje važna i vrijedna za afirmaciju tradicije i kulture, ali najznačajnija sastavnica aktivnosti je okupljanje Bošnjaka i pomoć u razvijanju nacionalne svijesti. Islamski centar u svemu je odigrao odlučujuću ulogu. Imami Ševko ef. Omerbašić, Mustafa ef. Cerić, Dževad ef. Hodžić, a prije njih i Hasan ef. Čengić odigrali su maestralno svoju duhovnu ulogu koja je potkrijepila i ojačala svjetovnu i nacionalnu sastavnicu bošnjačkog identiteta. To će ostati najizrazitije osobnosti jasno definirane i odani svojemu narodu i Bogu. Ovdje naravno ne možemo zaobići istaknutoga društvenog radnika, izvanredno prihvaćenog i profinjenog modnog kreatora u zagrebačkim krugovima gospodina Salima Šabića koji je bez sumnje, uza sve moguće neutemeljene prigovore, *spiritus movens*

svih poduhvata zagrebačkog islamskog i bošnjačkog kruga. Njegova nesebičnost i odanost kada je u pitanju islamski i bošnjački kolektivitet kod njega nema granica. Ova grupa ljudi nosilac je brojnih inicijativa kako u vjerskim tako i u svjetovnim procesima i zbivanjima. Izdavačka djelatnost i posebno simpoziji najbolji su odraz njihove opredijeljenosti i duhovnog bogatstva. „Takvim“ i simpoziji su udžbenici islamske i svjetovne bošnjačke kulture.

Ovdje je važno istaknuti i individualne doprinose znanstvenika koji su pripravili bošnjačku dijasporu u Hrvatskoj za prihvatanje bošnjačke nacionalne i kulturne svijesti. Nezaobilazna osobnost u pripravljanju Bošnjaka za politički, duhovni i nacionalni preokret, ne samo u Hrvatskoj nego i u cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji, bio je Nerkez Smailagić. Isto tako, bez dvojbe Nerkez Smailagić je bio vodeća osobnost na političkoj i kulturnoj sceni Hrvatske, jednak zainteresiran za sudbinu Hrvatske kao i svoje uže domovine Bosne i bošnjačkog naroda. U njegovoj organizaciji i pripremi izdata su brojna djela koja su upozoravala i objašnjavala duhovne korijene Bošnjaka. Njegove inicijative su bile izraz njegove posebnosti, duhovnog bogatstva i nacionalne pripadnosti. Njegova djela su govorila o jednom velikom djelu korijena bosanske kulture na kojoj je zasnovana i nacionalna određenost.

Godina 1991. nije imala zamjetne inicijative u afirmaciji i prihvatanju bošnjačkog imena. I dalje je to ostalo u domeni individualnih inicijativa. Profesor dr. Muradif Kulenović je djelovao u pravcu osobne pobuđenosti. Na spomenutoj tribini „Mozaik“ 7. svibnja 1991. drži zapaženo predavanje zajedno sa akademikom, prof. dr. Miroslavom Brandtom, hrvatskim povjesničarom i potpredsjednikom Matice Hrvatske, koji posebno osvjetljava religijsku sastavnicu bošnjačke duhovne svijesti. Predavanje je obrađivalo temu bosanski religiozni dualizam. Iako su u tijeku predavanja medu predavačima postojale nesuglasice ipak u cjelini je to bio veliki doprinos posebnosti Bošnjaka i bosanske osebujnosti. Knjiga „Izvori zla“ Miroslava Brandta koja se pojavila u to vrijeme označavala je zaokret u gledanju na pitanja bosanske crkve i opet njene posebnosti koja ima svoju izvornost i u predkristovskom razdoblju i pripada staroj slavenskoj religiji. Miroslav Brandt je otvorio svojim djelom ponovne razgovore i intenzivne rasprave o bošnjačkoj izvornosti i posebnosti.

Neovisno o službenim tokovima djelovanja upravo se nameće izuzetna osobnost akademika prof. dr. Muhameda Filipovića koji je jedinstven u bošnjačkom nacionalnom korpusu kada je riječ o nacionalnoj posebnosti Bošnjaka i velikoj državnoj tradiciji Bosne. Poznato je njegovo predavanje u Zagrebu kao uvod u recepciju bošnjaštva održano u Zagrebu 23. veljače 1990. godine. Obrađivao je temu „Muslimani u europskom kontekstu“. On je bio i jest najosebujniji i najrječitiji promotor i afirmator

bosanske posebnosti u smislu kulture, tradicije i vezanosti za Bosnu svega na čemu se temelji bošnjačka svijest.

Godine koje su slijedile donosile su sve koherentnije stavove i sve masovnije prihvatanje bošnjačkoga nacionalnoga bića. Najjasniji vid očitovanja bili su javni istupi pojedinaca i brojnost slušalaca bošnjačke dijaspore u Hrvatskoj. Posebno je zanimljiva emotivnost i društvena prisutnost prof. dr. Šemse Tankovića u isticanju svoje bošnjačke pripadnosti u javnim istupima. Uz prof. Tankovića u SDA se posebno ističe djelovanje Farisa Nanića. Prema osobnoj izjavi prof. Tankovića on je isticao bošnjačku pripadnost i ime prije nego je ono službeno usvojeno od bošnjačkih političkih institucija. Tako je jedna od zapaženih rasprava održana na Ekonomskom fakultetu, a imala je više značenje protestnog skupa negoli rasprave o bošnjačkom imenu. Predavači su bili prof. Ibrahim Kajan, prof. dr. Muradif Kulenović, prof. dr. Šemso Tanković, prof. dr. Zdravko Tomac. Rasprava je imala buran tijek s mnogo aplauza i pitanja, a jednak je spominjalo ime Bošnjak i Musliman. Organizatori su bili mladi Bošnjaci, studenti zagrebačkog Sveučilišta. U tom trenutku okolnosti su bile veoma dramatične i za Bošnjake i za Muslimane koji su bez obzira na ime bili jednakost i streljivani i klati. Ozračje je bilo ispunjeno osjećajem nemoći prisutnih i sumnjom da se radi o nekoj općoj zavjeri prema malobrojnom narodu.

Inicijative dolaze s različitih strana. Tako predsjednik Kulturnog društva „Preporod“ Ibrahim Kajan organizira predavanje u Velikoj dvorani Muzeja „Mimara“ koja je bila u potpunosti ispunjena slušaocima. Predavač je bio prof. dr. Muradif Kulenović, a govorilo se o islamskoj svjetovnoj i povjesnoj osnovi bošnjačkoga naroda. Bilo je prisutno ovaj puta mnoštvo u kojem su bili viđeni zagrebački Bošnjaci intelektualci, kako iz redova tehničke inteligencije tako i iz redova društvenih znanosti. Ostalo mi je u sjećanju posebno emotivno prisustvo nekih viđenih ljudi među kojima je bio i pjesnik Enes Kišević koji je poslije toga napisao i pjesmu o Bosni. Tom prilikom sam prvi puta doživio istinsko zajedništvo i prihvatanje bošnjačkoga imena u Hrvatskoj.

Iza ovoga Muradif Kulenović održao je nekoliko predavanja u Islamskom centru koja su se bavila temama usmjerenim na duhovne i svjetovne pojedinosti povijesti kao što su „Bosanski stanak (parlament)“ ili kolektivni i individualni identitet Bošnjaka. U nizu javnih istupa Muradif Kulenović održao je i predavanje „Bošnjaštvo bez dvojbe“ gdje je moderator bio prof. dr. Sulejman Mašović. To je bilo u vrijeme kada je bošnjački narod opet povratio ime u službenu upotrebu. Nešto nakon toga održano je predavanje za građane grada Zagreba „Bošnjaštvo bez navodnika“ u KIC-u. To je bilo veoma dobro posjećeno predavanje; moderator je bio prof. Ibrahim Kajan, a predavači Ismet Grbo, Hilmo Neimarlija i Muradif Kulenović. Bilo je to veoma plodno razdoblje

u kojemu je prisustvo prof. dr. Neimarlije i Ismeta Grbe značilo pravo obogaćenje naše političke i kulturne scene.

Nakon toga prof. dr. M. Kulenović sam ili zajedno s drugima održao je brojna predavanja koja su govorila o još nedovoljno obrađenim i vrednovanim događajima iz bosanske povijesti, od kojih je veoma dobro bilo prihvaćeno predavanje o događaju koji je veoma zanimljiv za duhovnu povijest bošnjačkog naroda, a on se odnosi na dobrovoljno prihvatanje islama 1528. godine na Carskom polju kod Jajca, gdje je oko 40.000 obitelji koje su pripadale bosanskoj crkvi prihvatilo islam pred El-Fatihom. Ova predavanja su doprinijela boljem razumijevanju pojma i razvoju imena Bošnjak kao i prilika koje su onemogućavale njegovu nacionalnu recepciju. Otpori bošnjačkom imenu su još uvijek postojali neznatno kod Muslimana dok se hrvatska javnost izjašnjavala uglavnom protiv bošnjačkog nacionalnog imena, a vlast je po svemu sudeći onemogućavala recepciju, čak ne prihvaćajući ni službeno, ustavom ozakonjeno ime Bošnjak koje je narod u BiH plebiscitarno usvojio. Prvi put sam čuo da se službeno govori o nacionalnom imenu Bošnjaka kod potpisivanja jednog međudržavnog ugovora između Federacije BiH i Hrvatske. Posljednja knjiga prof. dr. Šemse Tankovića „Bošnjaci u Hrvatskoj“ predstavlja u izvjesnom smislu pokušaj sinteze povijesti bošnjačke dijaspore u Hrvatskoj.

Ovo su samo osnovne naznake mojega osobnog viđenja, doživljaja i iskustva stečenog o putevima prihvatanja bošnjačkog imena u Hrvatskoj. Vjerujem da postoje i druga iskustva koja je potrebno iznijeti, a tu mogućnost pružat će časopis „Bošnjačka pismohrana“. Mnogo je vrijednih ljudi sudjelovalo u tom procesu s velikim zaslugama i potrebno je da se i oni oglase jer bi se osjećao nepravedan prema mnogima koji nisu spomenuti.

Na kraju spominjem opet idejnog začetnika nacionalnog okupljanja tada, 1971. godine, Muslimana u Hrvatskoj Nerkeza Smailagića, kao i veoma aktivnog pukovnika avijacije Envera Rezakovića, koje možemo smatrati idejnim pretečama nacionalnog organiziranja Bošnjaka u Hrvatskoj. Iako je taj pokušaj u začetku bio osuđen od vlasti bio je vrijedan kao pojava u procesu nacionalnog okupljanja i osvješćivanja Bošnjaka.

Vjerujem da će ovo osobno viđenje procesa recepcije nacionalnog imena Bošnjaka u Hrvatskoj izazvati razne komentare. Želja nam je da svatko iznese svoje činjenice, svoje iskustvo, da bi tu veliku i bogatu, raznovrsnu hrvatsku scenu, našim prisustvom osvježili, a našom humanošću privukli pažnju zbog teškoća kroz koje smo prošli, a da ni u jednom trenutku nismo postali neprijatelji ni mrzitelji Republike Hrvatske. Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske svojim načelima i svojim

projektima predstavljat će stožerno mjesto okupljanja i homogeniziranja Bošnjaka, individualno i skupno, a vodeća misao je recepcija i afirmacija bošnjačkog imena, identiteta, tradicije, kulture i povijesti. Bez samosvijesti naš nacionalni korpus bio bi nemoćna i zbumjena masa, bez snage za akciju i borbu za svoje dostojanstvo.

U Hrvatskoj od Zrinskih pa sve do današnjih dana i toliko očekivane hrvatske demokracije i građanskih sloboda prošli smo verbalna poniženja i frustracije, od Stjepana Radića koji nas je kao azijate tjerao u Tursku i Aziju, preko Mačeka koji je, nimalo ne mareći za Bošnjake, podijelio Bosnu, do Pavelića koji nas je kao „cvijeće“ privijao na grudi, a zapravo prvi u povijesti zabranio ime Bosne 26. ožujka 1943. Dolazimo i do suvremenog, najtragičnijeg odnosa Hrvatske prema Bosni i Hercegovini utjelovljenog u liku pokojnog hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana.

Pokušaj koji se u ovom desetljeću odigrao u Staroj gradskoj vijećnici čini se da je bio posljednja, naivno iskonstruirana završnica jednog pogrešnog stava da se Muslimane povrati iskonu, a iskon je hrvatstvo odnosno katoličanstvo. Tuđman je to nažalost potvrdio, jer se nije libio da državnicima s kojima je razgovarao, filozofima i znanstvenicima, koji su za njega bili od političke važnosti, iznosi bezrezervnu mržnju protiv Muslimana. To je počelo s Gardeom, Levyem, Finkelkrautom, a zatim i političarima kao što su Owen, Zimmerman i konačno Holbrooke. Sve je to doživjelo kulminaciju izlišnosti na posljednjem skupu pod nazivom „Povratak iskonu“ koji je imao za cilj negaciju bošnjačkog nacionalnog korpusa, nacionalnog imena, tradicije i kulture, a održan je na zagrebačkom Gornjem gradu 1993. Bio sam pozvan da govorim o Muslimanima kao cvijeću hrvatskog naroda, a imao sam dojam da sam na zaprepaštenje svih prisutnih, i Muslimana i Hrvata, naišao na totalno odbijanje onoga o čemu sam govorio. Nisam učinio ništa drugo nego citirao spomenute autore Levy i Gardea koji su govorili o bošnjačkom narodu kao jednom od najstarijih naroda Europe i završio s nadom da više nitko neće bošnjački narod prisvajati i na taj način omalovažavati.

Samo s takvim odnosom može se razviti zajednička sretna budućnost – sve ostalo je promašaj. Uvjerjen sam da je ovih 10 godina koje su prošle u afirmaciji bošnjačkog imena i naroda veoma čvrsto utvrdilo svijest i kod prijatelja i kod neprijatelja, kao i kod Bošnjaka, da se radi o narodu koji je samosvojan i jasno izdiferenciran u odnosu na druge narode. Narod Bošnjaka ima svoju zemlju, svoj jezik, svoju kulturu, svoju povijest i nitko mu ne može, čak ni prema tom formalnom određenju, osporiti bilo koji vid nacionalne određenosti. Priznanje susjeda da su Bošnjaci narod svoj na svojem može osigurati samo prijateljstvo i boljatik na ovim prostorima.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 1-4, Zagreb, 1999., str. 9-18.).

Muradif Kulenović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske sljednik je Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske koja je osnovana u svibnju 1993. godine prije obnavljanja bošnjačkog nacionalnog imena usvojenog na Bošnjačkom saboru u jesen 1993. godine i potvrđenog u parlamentu Federacije BiH 1994. godine.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske sada pod novim imenom i jednim dijelom izmijenjenim rukovodstvom započela je s veoma aktivnim planovima koji su već u početku osujećivani nedostatkom prostorija i materijalnih sredstava. Nezamislivo je da jedna zajednica mnogobrojnoga naroda u dijaspori nema mjesto na kojem bi mogla primiti ni odaslati informaciju, ni gdje bi mogla primiti svoje goste ili održavati sastanke. U takvim uvjetima Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske provela je gotovo godinu dana da bi tek u drugoj polovini svojega mandata rukovodstvo moglo nešto primjerene raditi s obzirom na prostorije i tehničke uvjete.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske osnovana je 20. prosinca 1997. godine na dan kada je Hrvatski državni Sabor isključio Bošnjake iz preambule Ustava kao nacionalnu zajednicu i time odbacio svako postojanje bošnjačkog kolektiviteta u Hrvatskoj. Ovaj događaj unio je, u pripadnike nacionalne zajednice, nemir i nesigurnost te pokazao pravi odnos vlasti prema Bošnjacima, drugoj nacionalnoj manjinskoj zajednici u Hrvatskoj. Taj odnos nije bio primjeren ustavnim niti zakonskim normama koje u Hrvatskoj postoje, a koje su primijenjene na druge nacionalne manjine. Odluku Vrhovnika da se Bošnjaci ne uvrste u Ustav Republike Hrvatske smatramo prozirnim političkim trikom. Međutim, odnos prema Bošnjacima shvatili smo kao pitanje političkog trenutka koji nije u skladu s europskim zahtjevima i koji nužno treba promijeniti. U tom smislu posebno, a i zajedno s ostalim bošnjačkim institucijama uložili smo javne prosvjede i zahtjevali promjene kako bi bili tretirani jednako kao i ostale nacionalne zajednice Hrvatske.

Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici osporena je prije svega „autohtonost“ u Hrvatskoj. Autohtonost je kao pojам preživljena u ovakvim odlukama, a za Bošnjake potpuno nerealna kao pojam koji govori protiv njih jer je bošnjački narod u Hrvatskoj

dugovječno prisutan i samo su ga povjesne prilike nekada manje, a nekada više uključivale ili isključivale. Isto tako i teritoriji na kojima su obitavali Bošnjaci. Nisu to bili stranci koji su stoljećima živjeli u Slavoniji i Lici nego Bošnjaci islamske vjeroispovijesti što dokazuju brojna imena mjesta i ljudi razasutih po Hrvatskoj.

Ako bi zaobišli ovaj bitan problem Bošnjačke nacionalne zajednice i nepostojanje njenog predstavnika u Hrvatskom državnom Saboru onda bi mogli reći da je rukovodstvo postiglo sve što je bilo u okviru njegovih realnih mogućnosti. Glavni odbor u svojem programu rada postavio je kao primarne zadatke dobivanje uvida u život i rad Bošnjaka, njihovo materijalno i društveno stanje. Povedena je akcija stvaranja baze podataka i učvršćenje postojećih i osnivanje novih ograna Bošnjačke nacionalne zajednice u Hrvatskoj. Taj proces traži postupnost i sustavnost kao i stalnu prisutnost i aktivnost kako Glavnog odbora tako i ograna.

U procesu stvaranja i strukturiranja bošnjačke nacionalne organizacije postavljeni su kao primarni zadaci insistiranje na afirmaciji bošnjačkog imena, identiteta, tradicije, kulture i povijesti i što je najbitnije na temelju svih ovih prethodnih saznanja stvaranje svijesti o istinskoj samobitnosti bošnjačkog naroda i njegovoga prava na život i djelovanje na svim prostorima gdje se nalazi, bez ikakvoga sustezanja i sakrivanja svojega porijekla i svoje prošlosti. Smatramo da je kriptogenija i razna nacionalna opredjeljivanja znak nedemokratičnosti režima i osporavanje nacionalnih sloboda, ali isto tako i osjećaj nemoći dijela pojedinaca u bošnjačkim zajednicama u dijaspori i miješanim sredinama. Samo samosvijest o svojem porijeklu i postojanju može oblikovati slobodnog čovjeka i kreativnu osobnost.

Ovo su odrednice s kojima se Glavni odbor Bošnjačke nacionalne zajednice najviše pozabavio i u tom duhu je nastojao realizirati i program koji je potkrepljivao bošnjačko povjesno, kulturno i nacionalno biće. Prilikom izvršavanja programa vodena je velika briga o stvaranju pravilnog odnosa prema Republici Hrvatskoj kao domovini Bošnjaka koji su u njoj rođeni, u kojoj žive i rade.

U radu s omladinom, a i u drugim aktivnostima istican je građanski patriotizam, velika lojalnost i odanost prema široj zajednici u kojoj se živi i radi. Ovo su osnovne i temeljne zasade svake nacionalne zajednice u dijaspori ako se želi stvoriti zdrav i prirodan odnos sa svojom okolinom i ljudima s kojima živi.

Glavni odbor je nastojao stvoriti funkcionalnu organizaciju koja se sastoji od vijeća i povjerenstava koja bi u svojem radu imala veliku samostalnost, ali bi bila usmjeravana usvojenim programom cijele nacionalne zajednice. Osnovano je Vijeće žena, Vijeće mladih, a u tijeku je osnivanje Velikog vijeća istaknutih pojedinaca Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske koje bi imalo savjetodavnu i konzultativnu

ulogu. Također je osnovano i Povjerenstvo privrednika, a bilo je u tijeku i osnivanje Povjerenstva za pravna pitanja koje je vodila rahmetli Hajra Prohić. U budućnosti planiramo i osnivanje Povjerenstava umjetnika i sportaša.

Oblici djelovanja uz spomenute organizacione strukture izraženi su kroz postojanje tribine „Bošnjački divan“ i simpozija pod nazivom „Symposium Bosniensis“ koji se održava 1-2 puta godišnje. Kao nezaobilazni oblik rada u zajednici je organiziranje sastanaka s različitim sadržajem koji se pokazuju veoma prihvatljivi za veliki dio pripadnika BNZH. Za sada je održano više sastanaka od kojih su neki bili s večerama i zabavnim programom. Svakako valja istaknuti „Bošnjačko druženje“ za koje se nadamo da će postati tradicionalan način druženja i okupljanja Bošnjaka u Hrvatskoj. Posebno treba istaknuti dobro organiziranu večer privrednika koju je organiziralo rukovodstvo Povjerenstva privrednika. Ovo su oblici rada koji su uz društvenu vrijednost imali i kulturnu posebnost i humanističku poruku.

Tribina „Bošnjački divan“ nastojala je odraziti bitne potrebe bošnjačke zajednice kao i zbivanja u Republici Hrvatskoj i BiH. Informirali smo našu zajednicu Bošnjaka u dijaspori o glavnim kulturnim i političkim događajima. Na tribini „Bošnjački divan“ govorili su predsjednici nacionalnih akademija Hrvatske i BiH kao i brojni drugi znanstvenici, umjetnici i društveni radnici. Mislimo da oblike rada i dalje treba širiti i osvježavati tražeći forme koje će privući što širi broj pripadnika Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, posebno mladih ljudi.

Rad Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske odvijao se kroz sjednice i u posjetama ograncima. Zatim kroz rad u Vijeću nacionalnih manjina, posjetama manifestacijama drugih nacionalnih manjina i učestvovanjem u radu koji je organizirao Vladin ured za nacionalne manjine i druge bošnjačke asocijacije u Hrvatskoj. Može se konstatirati da smo bili prisutni u životu i radu naše sredine i nama sličnih organizacija.

Suradnja s drugim bošnjačkim asocijacijama bila je prema našem shvaćanju primjerena. Nastojali smo pratiti rad i pomoći koliko je to bilo u našoj moći, pa je tako „Bošnjačko druženje“ bilo u znaku prikupljanja priloga za rad D. D. „Merhamet“. Sve što je tom prilikom prikupljeno predano je „Merhametu“.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske zastupa gledište da je neophodno imati odgovarajuća glasila koja bi najavljavala, objašnjavala i arhivirala sve što se tiče naše nacionalne zajednice. U tom smislu počeli smo rad na izdavanju časopisa „Bošnjačka pismohrana“ i „Bošnjački proslov mladih“. „Bošnjačku pismohranu“ doveli smo do njenog početka u javnosti, a „Bošnjački proslov mladih“ je u procesu organiziranja.

Što se tiče središnjih institucija BiH očekivani interes matičnog naroda za pomoć i suradnju je izostao. Međutim, novinu u radu rukovodstva Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske predstavljaju posjete predstavnika raznih vidova političkog, društvenog i kulturnog života BiH. Tako je u Zagrebu gostovao Tuzlansko-podrinjski kanton koji je svojim dolaskom i raznim vidovima prezentacije kantona Bošnjacima u Hrvatskoj pružio rijetke užitke i plijenio njihovu pozornost. Smatramo da je to bio jedan od najjasnijih i najboljih vidova pomoći bošnjačkoj zajednici u Hrvatskoj. Četiri kazališne predstave, nastup Hrvatskog kulturnog društva „Napredak“ kao i različiti susreti na političkoj i privrednoj razini približili su nam život i još uvijek dobro očuvano kulturno ozračje i tradiciju Bosne. Ako za to pokažu interes i drugi gradovi i kantoni BiH nastavit ćemo s ovakvom suradnjom.

Potičemo naše članove da se pridruže aktivnostima koje organiziraju druge bošnjačke institucije u Hrvatskoj i postanu aktivni članovi u unapređenju bošnjačkih kulturnih i političkih institucija.

I na kraju važno je istaknuti da rad Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske isključivo ovisi o aktivnosti njenih pripadnika i njihovo zainteresiranosti za promociju svojih kulturnih i nacionalnih prava, te rada za svoj narod i njegov prosperitet. Moramo naglasiti da je stvaranje nacionalne zajednice u dijaspori vrlo složen i težak proces. Mnogi dobri organizirani naroda u dijaspori smatraju podvigom tako da postoji poznata rečenica: „Lakše je organizirati nacionalnu državu nego nacionalnu zajednicu u dijaspori“.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske naglašavamo treba biti središnje mjesto okupljanja svih Bošnjaka u Republici Hrvatskoj, a Glavni odbor nalazi svoj razlog postojanja i djelovanja samo kao koordinirajući i povezujući, ali i usmjerujući autoritet za sve Bošnjake i bošnjačke institucije koji djeluju po načelima Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske u Republici Hrvatskoj.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 1-4, Zagreb, 1999., str. 102-106.).

SDAH NEMA PRAVO NA MONOPOL

Nakon što je u razgovoru objavljenom u prošlom broju „Dana“, predsjednik SDAH u ostavci dr. Š. Tanković iznio niz optužbi na račun Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i njenog predsjednika, u ovome broju „Dana“ mu odgovara provzvani dr. Muradif Kulenović, kojeg s Tankovićem jedino povezuje – razočaranje politikom Zagreba i Sarajeva.

– U 12. mjesecu 1997. godine je održana skupština Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, u kojoj je izabran novi Glavni odbor, a Vi ste došli na mjesto predsjednika koje je bilo upražnjeno od smrti prof. Nedžata Pašalića. Što je u ovih godinu dana BNZH učinila, što propustila, i koji su problemi u njenom djelovanju?

KULENOVIĆ: Prije svega je važno reći da smo u planove BNZH uvrstili mnoštvo projekata, da se što više omasovi uključenje Bošnjaka u njene aktivnosti. Uz programe smo odredili i rokove izvršenja.

Bošnjaci su brojni u Hrvatskoj – desetine i desetine su to tisuća ljudi, novoprdošlih, ali još više onih koji su tu već treća, četvrta generacija. Treba ih nekako okupiti, učiniti da počnu osjećati postojanje jezgre kojoj se mogu uteći, koja se brine za njih.

U tom smislu namjera nam je u BNZH povezati i animirati sve Bošnjake koji žive u Hrvatskoj. To bismo očitovali raznim manifestacijama, afirmacijom kulture i tradicije, kako one vezane uz Hrvatsku, tako i one oslojnjene na naš povijesni identitet u Bosni (ili, novijim izrazom, u Bosni i Hercegovini), te za islamsku sastavnicu. Tu je naš časopis „Bošnjačka pismohrana“, a i ideja nam je i list za mlađe – „Bošnjački proslov mladih“, ali za taj još nismo dobili sredstva. Sve smo pripreme okončali, i trebali smo početi to realizirati, ali je za sve te aktivnosti – i za tribine „Bošnjački divan“, okrugle stolove, simpozij „Collegium Bosniense“, i obično administrativno djelovanje (npr. slanje prigodne pošte što većem broju naših sunarodnjaka...), neophodno imati mali uredski prostor i tehničke preduvjete. Kako nismo riješili taj problem, bilo je vrlo teško ostvarivati zacrtani program, ali smo ipak uspjeli u najavljenim segmentima profilirati svoje djelovanje, pa smo već poznati u krugovima ovdašnjih Bošnjaka, kao i drugih građana – kulturnih djelatnika, drugih etničkih skupina itd. Tako je naša Zajednica već subjekt u javnosti Hrvatske, što nam je drag. Brojni nas pozivi i susreti ohrabruju i potiču da nastavimo. No, bez osnovnih uvjeta – prostorija i stalne adrese

na koju ćemo primati dopise i gdje ćemo obavljati koordinativne poslove i boraviti – ne može se stići daleko, ne može se zaživjeti kao prava zajednica Bošnjaka Hrvatske.

– **Osjećate li se u tome smislu iznevjereni, i ako da, od koga? Gdje je početak tih problema BNZH-a s nedostatkom radnih prostorija?**

KULENOVIĆ: Moram priznati da, kada sam pozvan na razgovor o kandidaturi za vođenje ove Nacionalne zajednice, tada su me pojedinci, zaduženi razgovarati sa mnom, uvjeravali da u smislu materijalno-tehničkih preduvjeta osnovnih aktivnosti neće biti poteškoća. Međutim, to je danas glavni problem. U konkretnom slučaju se radi o odbijanju Stranke demokratske akcije Hrvatske (SDAH) da s nama podijeli prostor u kući u zagrebačkoj Mandaličinoj ulici. Nudili smo udio u troškovima zgrade, ali su nam oni uz to postavili takve uvjete iznajmljivanja kakve nismo sposobni ispuniti. Nismo se imali, materijalno na što osloniti – bili smo bez budžeta, bez konkretne pomoći, zbog ovoga i bez mogućnosti da zatražimo tu podršku i uspostavimo potrebite kontakte. Razočaran sam izostankom bilo kakve potpore od ostalih bošnjačkih asocijacija. Osim Islamske vjerske zajednice nitko nam nije pomogao, a niti prema dosadašnjim iskustvima i trenutačnom stanju ne treba s te strane očekivati bilo kakvu pomoć.

– **Treba li i na koji način Sarajevo - tamošnja službena tijela, ili pojedine bošnjačke asocijacije – brinuti o Bošnjacima u Hrvatskoj i drugdje u bližoj i daljnjoj dijaspori?**

KULENOVIĆ: Poznato je da i muslimanske zemlje, kako one koje su sekularne, tako one koje su vjerskog karaktera, daju velika sredstva za svoje dijaspore. Nismo tražili finansijska sredstva, nego samo prostor za rad. Zgrada koju drži SDAH je darovana i nju je trebalo podijeliti između bošnjačkih asocijacija, uključujući SDA, međutim sada se čini da samo SDAH polaže pravo na cijelu tu kuću.

Očekivao sam da bošnjačka sastavnica bosanske države pokaže, na razne načine, brigu i interes za nas. Time i da potvrdi da postojimo. Barem time da nas posjećuju umjetnici, književnici, znanstvenici, pa i političari, ali od toga ništa nije bilo. Čini mi se da Bosna nema nikakvu nacionalnu politiku prema dijaspori, ili mi barem to ne osjećamo.

Naš predstavnik je u tom domenu bio g. Kajan, koji je tek jedanput prisustvovao sastanku BNZH, i on je u razgovoru s g. A. Izetbegovićem našao shodnim spomenutim upravo taj jedan jedini sastanak – taj osnivački skup.

Evidentno smo zapostavljeni od matične zemlje, koja nam nije pružila ne samo materijalnu, nego niti deklarativnu potporu.

- **Koliko ste razočarani nedovoljnim ili nikakvim trudom Sarajeva da se pitanje Bošnjaka u Hrvatskoj uopće tretira u Sporazumu o posebnim odnosima Hrvatske i F BiH?**

KULENOVIĆ: Začuđujuće je to. Ne znam što se imalo u vidu, kakva je to politika. Ne-mam potpun činjenični politički uvid, ali ne znam niti za jedan takav slučaj, u kome bi bilo zamislivo da se sklapa s drugom državom sporazum o zaštiti sunarodnjaka na vlastitu teritoriju. Začuđujuće je da niti sami, pri tomu, nijednom riječju, ne spomenu zaštitu sunarodnjaka u dotičnoj državi.

Država BiH i njen entitet, Federacija BiH, očito nisu našli za shodno spomenuti da neki Bošnjaci postoje u Hrvatskoj i da su u puno toga zanemareni. To je za veliko čuđenje. Znamo da je još u Srednjem vijeku, u predosmansko doba, postojao granični Stanak, dokument koji je rješavao probleme između Bosne i Hrvatske. Slično se moglo i danas urediti, Istina, tada se više vodilo računa o državnim pitanjima, a ne pojedinim pripadnicima nekog od ovih naroda. Tragično je naše saznanje o potpunom odsustvu potrebe da se bar nominalno spomene ovaj dio bošnjačkog naroda, koji je tu u dijaspori u velikom broju. Neshvatljivo je to kada se gleda što je u svijetu uobičajeno kao minimum. Mene bi radovalo da nas se bar Hrvatska sjetila u ovoj prilici, kao subjekt s kojim Bosna treba računati u saobraćanju s Hrvatskom, ali je to izostalo. Mi, dakle, ostajemo jedna cjelina u Hrvatskoj, prilično brojna, ali anonimna, nepriznata od hrvatskih vlasti, i potpuno zanemarena od matičnih Bošnjaka u Bosni.

- **U razgovoru objavljenom u zadnjem broju „Dana“ predsjednik SDAH u ostavci, dr. Šemso Tanković, je iznio nekoliko oštih ocjena o BNZH, pa tako da je Zajednica koju vodite registrirana kao grupa građana, a takvih se može osnovati na desetke.**

KULENOVIĆ: Moram priznati da ne znam zašto g. Tanković treba sve to da na takav način iznosi neistine i komentira. Niti jedna njegova tvrdnja o nama u tome tekstu razgovora ne stoji. Istina je da je naša Nacionalna Zajednica organizirana kao udru-ga, ali bi g. Tanković trebao znati da su i sve ostale manjinske nacionalne zajednice u Hrvatskoj uređene slično, pa svaka može i imati onoliko udruga koliko ih članovi žele. Prema tome, samo od zrelosti pojedine manjinske zajednice i njenih predstavnika ovisi koliko će udruga u njenu okrilju djelovati, koje će ju predstavljati, odnosno kako će međusobno surađivati.

- Dr. Tanković tvrdi da, za razliku od SDAH i IZ, koje doista djeluju kao integralna cjelina svih Bošnjaka odnosno svih muslimana Hrvatske, Nacionalna zajednica okuplja tek Bošnjake Zagreba, uz dva-tri predstavnika iz drugih dijelova zemlje, kao ures, pa ne može zastupati sve nacionalno osviještene Bošnjake u RH?

KULENOVIĆ: Žao mi je zbog svega toga i ne želim spor oko toga budući da ta tvrdnja nema realnu podlogu. Zajednica je legalni i legitimni predstavnik koji zastupa Bošnjake u Hrvatskoj u postojećim okolnostima.

Udovoljili smo svim političko-pravnim uvjetima za to. Na našoj skupštini su bili predstavnici svih gradova, o čemu je g. Tanković loše informiran, jer nije našao za shodno prisustvovati tome skupu.

Radi novčane uštede, da ne pozivamo čitav odbor iz raznih dijelova Hrvatske na sve sastanke, nemamo neki široki plenum, ali su ipak zastupljeni predstavnici svih važnijih gradova. To su ljudi različitih političkih uvjerenja i stranačkih pripadnosti, što nije prepreka ostvarenju naše težnje da se u bitnim pitanjima homogeniziramo i postignemo dogovor svih Bošnjaka ovdje, u Hrvatskoj. Nadali smo se i očekivali da će taj naš odbor biti i koordinirajuće tijelo postojećih bošnjačkih asocijacija, bez namjere da se s njima nadmeću i natječu. Nego da upravo odbor, centrala, pokaže spremnost prepustiti im inicijativu u područjima za koja su se specijalizirali. Tako je bilo i dosad, kada nismo g. Tankoviću sitničavo osporavali predstavljanje svih Bošnjaka Hrvatske, a što je on, na žalost eksplikite, činio. Važno je i pošteno konstatirati da ni jedna asocijacija ne može doprijeti do svake osobe koja pripada našem narodu u ovoj zemlji. Nikada nisam osporavao sadržaj istupa dr. Tankoviću i nisam se pozivao na poznatu činjenicu da SDAH okuplja zanemarivo malobrojno članstvo. Još smatram da su mnoge inicijative koje je upravo dr. Tanković poduzeo bile iz srca – da su bile pokušaj popravljanja statusa ovdašnjih Bošnjaka. Zato im nikada nisam zamjerao što su, kao stranka, zapravo mala grupa ljudi. A on je, evo, naumio učiniti nama – osporiti nam pravo da uopće govorimo u ime Bošnjaka Hrvatske.

- Dr. Tanković kaže da ima neke osobne rezerve prema Vama, jer da ste djelovali uvjek politički drukčije u odnosu na SDAH, uključujući i bliskost s Adilom Zulfikarpašićem.

KULENOVIĆ: Moram priznati da mene nije zanimala ni jedna stranka u BiH, osim onih koje su se istinski borile za Bosnu i vidjele bošnjački identitet u cjelini svih komponenti, među kojima je važan i islam. Takva je bila SDAH. Zastupala je i cjelovitu Bosnu, i ravноправnost njenih gađana, i slobodu bošnjačkog naroda, i njeno sekular-

no uređenje. To i sam podržavam, i video sam takvu orientaciju kao, u tome trenutku, najadekvatniju reakciju na političku i povjesnu stvarnost.

Prilikom osnivanja tada Muslimanske nacionalne zajednice, 1993. g., govorio sam iz publike, da bi članovi Glavnog odbora trebali biti viđeniji ljudi, ne s obzirom na partijsku i političku pripadnost, nego prema njihovoj afirmiranosti i želji da pomognu našoj zajednici u Hrvatskoj. Dakle, da budu uključeni i ljudi koji jesu u SDAH, a i oni koji u njoj nisu.

Kao što je i dr. Tanković svojim stalnim prisustvom u javnosti pridonosio našoj afirmaciji, ukazujući na naše probleme (što mu se uvijek treba priznati) tako treba i Zulfikarpašiću priznati silno zauzimanje za Bosnu i želju da se bošnjačka nacija afirmira, da se oživi i usvoji bošnjačko ime, da jednom za svagda postanemo narod koji će biti priznat, sa svim svojim atributima i prerogativama, priznati u državno-pravnom, tradicijskom, kulturnom i u svakom drugom smislu.

Tako osobno ne moram biti Zulfikarpašićev politički istomišljenik, ali mogu dijeliti njegovu ljubav prema bošnjačkom imenu.

– Dr. Tanković kaže i da je u vodstvu BNZH veliki broj onih koji su se donedavno deklarirali kao Hrvati islamske vjere, a sada bi vodili i predstavljali Bošnjake u Hrvatskoj.

KULENOVIĆ: To je zapravo i najtragičnija izjava u tom razgovoru dr. Tankovića s A. Salihbegovićem. Ni jedan narod nije prošao tako ponižavajući put kao Bošnjaci, Bošnjaci koji su se, radi prosperiteta, pa i samog preživljavanja, morali odricati vlastita imena. Tako je hrvatskim, srpskim i tomu sličnima, bilo dirigirano iz politike, ali to nije bilo nikada duboko određujuće i emotivne naravi. Kada pozivamo sve da nam se pridruže, ne zaboravljamo da Hrvatska više nema interesa agitirati za Hrvate islamske vjere. Naprotiv, vođa jedne od pravaških stranaka, predsjednik HDSP Krešimir Pavelić, istupio je otvoreno netrpeljivo ne samo spram Bošnjaka, nego i prema islamu i općenito muslimanima. Tvrdio je da je to puki anakronizam, „tumačeći“ da čak Kur'an „nalaže netoleranciju i nasilje“.

Pa što onda želi dr. Tanković? Treba li napustiti sve te ljude, ostaviti ih dezorientirane, na vjetrometini? Ne prihvati ih da s nama djeluju? Mislim da smo dužni primiti svakoga tko se zalaže za afirmaciju bošnjačkog imena i svima dati priliku da nam se pridruže. Zar nas vjerska i svjetovna iskustva ne uče vrijednosti oprosta i svom neprijatelju, kojim ih pridobivamo za prijatelje?! Zar to nije temeljna sastavnica bošnjačkog duha?!

Što se konkretno tiče rada našeg Odbora, ne shvaćam kako g. Tanković može govoriti u toj mjeri neautentično, to su žalosne optužbe. Među tim ljudima, koje apostrofira, su njegovi do jučer bliski suradnici, neki i osnivači SDA. Zašto tako govoriti? Kakav efekt želi polučiti kod neinformiranog naroda? U našem Odboru su ljudi kao: Šabić, Jorgunčić, Čamđić, Crnalić, bio je i Nanić, dakle ljudi koji su bili osnivači i još su kičma SDAH.

Djelovanje BNZH je prirodan i čist proces i da ga je g. Tanković ozbiljno sagledao, ne bi bilo tako disonantnih tonova. Još 1990. g. je dr. Tanković govorio da je on bio prvi, a ostali došli iza njega, da ne može biti da netko stane ispred njega. A nije riječ o ljudima koji bi bili lideri ili komandirali, nego o onima koji žele sudjelovati u profilaciji statusa Bošnjaka u Hrvatskoj i zalažu se za prava bošnjačkog čovjeka.

- Dr. Tanković ističe da postoji izražena tendencija vladajuće stranke u Hrvatskoj da, proizvođenjem drugih asocijacija, ograniči i kontrolira djelovanje SDAH, a što će njegova stranka, naravno, nastojati spriječiti.

KULENOVIĆ: Najblaže rečeno, to je najčudniji dio svih dr. Tankovićevih optužbi na naš račun. Tu on pokazuje potpuno nerazumijevanje društvenih i povijesnih tijekova, razlikovanja između stranačke i drugih oblika djelatnosti unutar jedne zajednice. Inzistiranje da SDAH bude jedini zastupatelj Bošnjaka u hrvatskom društvu, potpuno je nerealno, nije niti romantično, nego je to totalni promašaj.

Iz njegove stranke ničim to nije potvrđeno. Bili su izbori, znaju se rezultati. Neki Bošnjaci vide prirodnije SDAH kao svoje predstavnike, ali mnogi drugi ne.

U djelovanju BNZH nije važna stranačka orientacija i politički stav pojedine osobe; bitno je zastupati bošnjačko ime, identitet, tradiciju, povijest i duhovni kontinuitet bošnjaštva. Nas zanima istraživanje naših temelja i međusobna ispomoć, a ne nadmetanje za vodstvo – svi koji žele u navedenim pitanjima pomoći, dobro došli su.

- Hoće li loši odnosi SDAH i BNZH trajno spriječiti useljavanje vaše Zajednice u dio zgrade u Mandaličinoj ulici, čime bi ona postala sustanar (ili podstanar) SDAH?

KULENOVIĆ: To je najveći absurd. Ta zgrada je trebala biti središnje mjesto okupljanja i djelovanja bošnjačke dijaspora u Hrvatskoj. Bošnjačka kuća, bošnjački dom. Tu bi se mogle smjestiti brojne asocijacije našeg naroda, koje bi međusobno surađivale, a svaka ostvarivala svoje interese, na dobrobit svih i ni na čiju štetu. Ne znam koje kriterije trebaju ispuniti članovi Glavnog odbora BNZH da im se dopusti održavanje sastanaka u tom prostoru. Mislio sam da jedino treba cijeniti ugled svakog pojedinca

stečen u Hrvatskoj, a i brigu koju iskazuje za nacionalnu afirmaciju bošnjaštva, u svim vidovima života. Mjesto medu prvacima naše Zajednice pripada, stoga, jednako svima, bez obzira na položaj u drugim našim asocijacijama. Naš dr. Čamđić je preuzeo zadatak da organizira i Veliko vijeće BNZH, gdje bi prisutni bili svi istaknutiji ljudi bošnjačkog naroda Hrvatske, i tu bi se kreiralo naše djelovanje i donosile bitne odluke.

Trebamo podržavati i voljeti Bosnu, njegujući, i njenom pomoći svoju posebnost, ali ne oslanjati se na nju u svim aspektima, nego računajući i na ovu hrvatsku zemlju, koju cijenimo jer nam je pružila mogućnost da se afirmiramo. Moram priznati da neki ljudi u Glavnem odboru govore da bi nas prije razumjeli neki ljudi iz HDZ-a, nego što nas razumije predsjednik SDAH.

– U proteklih godinu dana, među gostima vaših tribina bili su predsjednici akademije HAZU, dr. Ivo Padovan i ANU BiH, Seid Huković, kao i dr. Muhamed Filipović, lingvist Tomislav Ladan, književnik Feđa Šehović, bošnjački dionici hrvatskog glumišta i hrvatskog sporta (kao Edin Mujčin). Organizirali ste simpozij u kome su sudjelovali predstavnici drugih manjina i ugledni intelektualci. U kojoj su mjeri mediji u Hrvatskoj i BiH popratili te vaše aktivnosti?

KULENOVIĆ: Otužno je, da ne upotrijebim teži izraz, da to nije nigdje u Bosni zabilježeno. Glasila kao da traže samo atrakcije, senzacije i incidente, te dnevnu politiku, a ništa u svezi oblikovanja rada ove dijaspore u Hrvatskoj. Htjeli smo tom aktivnošću postati mjestom na kome ćemo govoriti o sebi, ali i saslušati druge kako nas vide, čuti što nam predlažu, da se u dijalogu obogaćujemo.

Nastojali smo da nam se u radu pridruže i najviđeniji ljudi Hrvatske, a čemu niti u Hrvatskoj nije pridan veliki publicitet. Mogućnost informiranja javnosti nam je, radi problema s prostorijama neznatna, ali smo uvijek uspijevali napuniti dvoranu zagrebačke džamije, koju bi nam Islamska zajednica rado ustupala. Želimo da Islamski centar ne ostane nešto strano, izdvojeno iz bošnjačkog kruga i šire zagrebačke javnosti. Neki Bošnjaci odbijaju tu doći, govoreći da je to azil i geto. Ne mislimo tako i pokušavamo to promijeniti upravo komuniciranjem sa svijetom s kojim živimo i istaknutim ljudima. Nadamo se da će time taj Centar izaći iz izoliranosti u kojoj zapravo i nije, nego je danas postao upravo jedno od kulturnih stjecišta i susretišta, i razvijenim dijalogom i najintenzivnijim događajima.

– Koliko se pogoršava ili poboljšava odnos intelektualne i šire javnosti Hrvatske prema Bošnjacima? U Hrvatskoj, i ukupno?

KULENOVIĆ: Teško i sporo, ali sazrijeva ideja da bošnjački narod, bez obzira na sva zapostavljanja, ignoriranja, poništavanja i klanja, ostaje poseban. Mislim da i najvećim neprijateljima toga naroda dopire do svijesti da Bošnjaci posjeduju svoju izvornost, svoje utemeljenje i da ih valja uzeti najozbiljnije. Mi možemo biti daleko bolji, biti prijatelji Hrvatskoj nego što poneki od nas pokušavaju stvoriti neprijatelje. Stanje se ipak poboljšava, i možda zahvaljujući i ukupnoj svjetskoj situaciji, postajemo mirniji, iako su neke izjave aktualnog establishmenta o nama i nadalje nedopustivo arogantne i proizlaze iz pogrešno koncipiranih političkih programa, a koji isključuju našu prisutnost. U širem okviru, ipak se otapa led. Osobito mi je upečatljivo što se narod već zasitio bobanovske politike mržnje, oživljavanja nekih mračnih povijesnih detalja, zanemarivanja našeg dugogodišnjeg prijateljstva. Vjerujem da se vraćamo na prave staze, čemu doprinosi evo i najnoviji posjet akademika Hukovića u kojem je on iznio svoje ideje o dogradnji međusobnih odnosa naša dva naroda i naše dvije zemlje. Bio je to važan poticaj teorijskoj i praktičnoj djelatnosti BNZH.

– **Ustavno nepriznavanje Bošnjaka u Hrvatskoj, kao autohtone manjine, tumači dr. Ivić Pašalić time što oni kao narod, pod imenom Muslimani, postoje od 1968. g., te time što nisu, kao neka teritorijalno kompaktna cjelina u Hrvatskoj.**

KULENOVIĆ: Bit će dotle oštar i reći da je to doista izraz retardirane povijesne svijesti. Realno, ljudi postoje i žele pripadati jednom narodu, ginu za taj narod.

Potpuno je neprihvatljivo o tome govoriti tako kao Pašalić. I hrvatsko nacionalno ime je kroz povijest doživljavalo transmutacije i razna trenja sa susjedima, pa tako i Bošnjaci. Znano je da smo od davnina bili u Slavoniji, Lici, Dalmaciji, kao što se zna i kako smo završili – da je to bio krvav obračun kojim smo od tamo zbrisani. Danas smo rasuti po cijeloj Hrvatskoj.

Više nije određujuća komponenta teritorijalno okupljanje, to je promašenost i ne-realna naiva. Danas više ni država nije toliko važna, koliko čovjek i zajednice koje se uspiju organizirati u nekoj miješanoj ili čistoj sredini. Država je znak presjeke ali i okupljanja u obranu pojedinačnih interesa. Narod se okuplja radi duhovnog, tradicijskog osjećanja svoje posebnosti, a nikako radi nekog ratovanja i borbenosti, kao što se evo i našim nekim ljudima zna omaći veoma agresivna riječ kada komentiraju te hrvatsko-bošnjačke odnose.

– **Hrvatski predsjednik Tuđman kaže da je Sporazum o posebnim odnosima RH i F BiH spriječio planove stvaranja unitarne BiH i time uklonio glavnu prepreku međusobnih kvalitetnijih odnosa, pa sada treba poraditi na obnovi zajedništva**

Hrvata katolika i muslimana, u sklopu čega bi se osnovalo i neko društvo prijateljstva.

KULENOVIĆ: Rekao sam da su takva društva postojala još u srednjem vijeku kada smo bili bosanski Stanak, stanovita međuparlamentarna grupa koja je raspravljala o odnosima dviju zemalja. I u osmansko vrijeme postoje neki oblici suradnje. Može se slično očekivati i danas, kada će to biti prirodan izraz težnje bosanske i hrvatske sredine. Mene je začudila izjava g. dr. Tuđmana u kojoj se pitao zašto inzistirati na hrvatstvu, muslimanstvu, katolicizmu kada se može govoriti ili o katoličanstvu i o islamu, ili o bošnjaštvu i hrvatstvu. Miješanje toga dvoga, vidjet ćemo, vodit će u zbrku i nešto što nije bosanski unitarizam, nego velikohrvatski etnocentrizam, a što će, s druge strane, izazvati nemile reakcije i pokazati se kao nešto vrlo štetno. Takve izjave ne odgovaraju ni trenutku niti stvarnosti, nego su izraz trajne odanosti g. dr. Tuđmana nekim povjesnim uvjerenjima i preokupacijama koje su nadijene. Povijest je iznjedrila nešto potpuno drugačije. Kada voda krene niz brdo, nitko ju ne zaustavi! I stoga sam uvjeren da je oblikovanje bošnjačke nacije zaokružen proces, i to slijed neprekinutog kontinuiteta od dolaska Slavena na ove prostore, pa sve do danas. Kao i Srbi i Hrvati, Bošnjaci su imali sreću ili nesreću proživjeti nekoliko zastojia i nedoumica, ali danas toga više, vjerujemo, nema, i obostranu se potpunu emancipaciju ničim više ne može zaustaviti.

Pitam se i zašto nas ne razumiju oni koji su i sami prolazili kroz teške trenutke svoje nacionalne prošlosti, zašto nas guraju u istu poziciju u kojoj su sami patili? Zar ne znaju da u takvim situacijama nikad i nitko ne može biti pobjednik. Niti onaj koji tlači, a ni oni koje se ponižava i obespravljuje! Tako će sada biti i s Bošnjacima.

*Razgovarao: Ahmed Salihbegović
(Preneseno iz časopisa „Dani“, 1999.)*

TREĆI PERIOD – OD 2000. DO 2005. GODINE

Treći period rada traje od izborne skupštine 2000. do 2005. godine kada je osnovana Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju i restruktuirana BNZH.

Treća izborna skupština Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske održana je u Zagrebu **4. novembra/studenog 2000.** godine u Muzejskom prostoru „Mimara“ pred 96 prisutnih osoba. Zajednica je na skupštini usvojila izmjene i dopune statuta te plan rada. Također je zaključeno da skupština uputi predsjedniku Republike g. Stjepanu Mesiću, Hrvatskom saboru, svim klubovima zastupnika u Saboru kao i svim manjinskim zastupnicima zahtjev za povrat Bošnjaka u preambulu Ustava RH.

Za predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske izabran je **prof. dr. sc. Sead Berberović**, a za potpredsjednike **Dževad Jorgunčić, dipl. inž. i Hilmija Šabić, dipl. inž.** koji su po funkciji bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Prof. dr. sc. Remzija Hadžiefendić-Parić
2. Sena Kulenović, prof.
3. Saudina Lović, studentica
4. Mesud Bužimkić, dipl. arh.
5. Tarik Mutapčić, dipl. inž.
6. Džavid Hadžavdić, dipl. ecc.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Sulejman Čičić, inž. – predsjednik**
2. Seid Mehić
3. Mithat Muzurović, dipl. ecc.

Za članove svih tijela ponovo su izabrane osobe samo iz Zagreba. U cilju uspostavljanja čvrše institucionalne suradnje sa županijskim organizacijama BNZ, u dopunama statuta usvojenim na skupštini, predviđeno je novo izvršno tijelo nazvano Prošireni glavni odbor BNZH u čiji sastav su, osim članova Glavnog odbora BNZH iz Zagreba izabranih na skupštini, ulazili predsjednici županijskih organizacija Bošnjačke nacionalne zajednice, predsjednici vijeća, odbora, povjerenstava i klubova

koji su osnovani uz suglasnost Glavnog odbora. Osnovna uloga Proširenog glavnog odbora BNZH bila je da donosi glavne smjernice i prioritete djelovanja Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske u cjelini, te time ostvari koordinacijsko djelovanje i ojača međusobno povezivanje.

Zajednica je i dalje koristila prostor u Mešihatu Islamske zajednice do proljeća 2002. godine kada smo ga zbog potreba Mešihata morali napustiti. Za BNZH je nastala teška situacija u kojoj par tjedana nismo uspijevali pronaći adekvatno rješenje. U pomoć je pritekla Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, koju je tada vodio umirovljeni brigadir Mesud Šabanović, ustupivši nam dio prostora na Novoj cesti kojeg su oni koristili. U tom prostoru zadržali smo se do proljeća 2005. godine i useljenja u vlastiti prostor.

U ovom periodu postignuti su iznimni rezultati u radu. Navest će se samo takšativno, a detaljno su opisani u najvažnijim postignućima BNZH odnosno BNZ ZG i ZGŽ.

- Popis stanovništva 2001. godine,
- Izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina 2003. godine,
- Formiranje Ansambla „Bosana“ u okviru BNZH 2002. godine,
- Osnivanje i pomoć u radu županijskih organizacija BNZ,
- Dodjela i opremanje prostorija BNZH u Ilici 54, Zagreb 2005. godine,
- Inicijativa za izgradnju spomen obilježja Bošnjaku branitelju domovinskog rata Hrvatske,
- Uspostavljena je čvrsta komunikacija i suradnja s Ambasatom Bosne i Hercegovine, državnim vlastima RH te međunarodnim institucijama, institucijama za zaštitu prava manjina kao i drugim manjinskim udrugama,
- Rješavanje statusnih pitanja bošnjačke nacionalne manjine u Hrvatskoj kao što su: priznavanje prava na nacionalno izjašnjavanje Bošnjak i bosanski kao maternji jezik, vraćanje Bošnjaka u preambulu Ustava RH, rješavanje dvojnosti Bošnjak/Musliman u biračkim popisima, itd....,
- Ostvarena je stabilnost financiranja kroz programe Savjeta za nacionalne manjine čime su ispunjeni osnovni preduvjeti za funkcioniranje, razvoj i rast zajednice,
- Prilikom konstituiranja prvog saziva Savjeta za nacionalne manjine RH 2003. godine, ispred bošnjačke nacionalne manjine imenovan je predsjednik BNZH Sead Berberović, što je bila još jedna potvrda ugleda kojeg je stekla BNZH.

Kako se vidi iz pobrojanog, uspjeli smo, u nepovoljnim uvjetima rada, ostvariti kontinuirani rast u aktivnostima, organiziranju i stabilnosti djelovanja te stvaranju ugleda i percepcije BNZH, kako kod Bošnjaka tako i u javnosti R Hrvatske, kao autentičnog predstavnika manjinskih prava Bošnjaka. Na svečanoj skupštini održa-

noj 14.6.2003. povodom 10.-te godišnjice BNZH u kinu Studentskog centra pred oko 800 posjetitelja prikazali smo postignute rezultate, uručili zahvalnice institucijama i pojedincima te pripremili bogat kulturno-umjetnički program.

Naravno, nije naš rad bio uvijek popraćen priznanjima i uvažavanjem. Brojni problemi su nas pratili. Najteže smo podnosili kad su iz bošnjačkih krugova, asocijacija, interesnih grupa i od pojedinaca dolazila omalovažavanja rada, nepriznavanje rezultata i uspjeha, onemogućavanje i otežavanje planiranih aktivnosti, objede itd. Intenziviralo se to za vrijeme prvih parlamentarnih izbora održanih u jesen 2003. godine u kojima se, u skladu sa Zakonom o pravima nacionalnih manjina i s njime usklađenom Izbornom zakonu, birao saborski zastupnik grupe manjina: Albanci, Bošnjaci, Crnogorci, Makedonci i Slovenci. Na sjednici Koordinacije bošnjačkih asocijacija predloženo je da se ispred Bošnjaka kandidira predsjednik SDAH prof. dr. sc. Šemso Tanković. S obzirom na to da su SDAH, i posebno Šemso Tanković apsolutno ignorirali sav rad BNZH i kontinuirano iskazivali nepovjerenje prema BNZH, u kojoj se stalno vidjela nekakva konkurenca i negirala potreba njezinog postojanja, naravno da taj prijedlog nismo podržali. Istovremeno smo nedvosmisleno potvrdili da se kandidaturi nećemo suprotstaviti niti negativno djelovati tokom predizborne kampanje. Zauzeli smo principijelan stav da svi bošnjački kandidati, bez obzira ko će biti izabran, mogu predstavljati Bošnjake u Saboru i da će bošnjačko biračko tijelo demokratski izabrati osobu za koju ocjenjuje da bi najbolje zastupala njihova kolektivna prava i interes u Saboru RH. Također smo predložili da BNZH prije izbora organizira sučeljavanje sva tri bošnjačka kandidata, kako bi se svima ravnopravno pružila prilika da izlože svoj program, što nismo uspjeli napraviti jer je to odbio Šemso Tanković. Naše proaktivno djelovanje iskazali smo apelom upućenim Bošnjacima da izidu na izbole i prije toga provjere i po potrebi promijene u biračkom popisu svoju nacionalnu odrednicu iz Musliman u Bošnjak. Od tada pa sve do kraja predizborne kampanje, a i dugo iza toga, BNZH i njeno rukovodstvo bili su podvrgnuti strahovitim napadima, optužbama o izdaji nacionalnih interesa, prijetnjama i difamacijama u kojima se pojedinci nisu ustručavali ni od iznošenja bezočnih laži. Taj odnos se još godinama kasnije produžavao i osjećao u mnogim prilikama kao snažna prepreka u svim našim aktivnostima, programima i radu, prvenstveno pri dodjeli sredstava za programe preko Savjeta za nacionalne manjine, u kojem je Šemso Tanković, kao saborski zastupnik koji je podržavao vladajuću stranku HDZ, imao važan i čak odlučujući utjecaj.

Nakon godinu dana uslijedio je novi udar na BNZH. SDAH je 11.11.2004. pokrenula inicijativu za osnivanjem nove udruge s ambicijom da postane „krovna“ bošnjačka udruga pod nazivom Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske – SABAH. Ne

može se pronaći opravdanost takve inicijative pored postojeće BNZH i njenih 10 županijskih organizacija, koje su se već dokazale u radu. Normalno bi bilo da se podrži rad BNZH, a ne da se stvara paralelna organizacija, s jasnom namjerom gušenja rada i utjecaja BNZH, a sve s konačnim ciljem da SDAH kroz SABAH, a uz pomoć Šemse Tankovića, koji je kao saborski zastupnik imao presudni utjecaj na financiranje bošnjačkih udruga, kontrolira i usmjerava kulturno-umjetničko i političko djelovanje Bošnjaka u RH, te da se tako osigura baza za buduće izbore. Pristup SABAH-u ponuđen je BNZH na vrlo „demokratski“ način: dobili smo poziv za osnivačku skupštinu zakazanu za 27.11.2004. s već pripremljenim statutom po principu „uzmi“ ili „ostavi“. Jasno je da nismo mogli pristati na takav paternalistički odnos. Predlagali smo da se prethodno organiziraju razgovori između rukovodstava udruga u kojima bi se iskristalizirali zajednički ciljevi Bošnjaka u RH, te da to posluži kao platforma za okupljanje u neku zajedničku udrugu i za definiranje temeljnih odrednica njenog statuta. KDBH „Preporod“ je također odbilo da se pridruži SABAH-u, pa je SABAH osnovan bez dvije najuglednije i najutjecajnije bošnjačke udruge, okupivši šarolikou društvo ogranača braniteljskih udruga, nekih KUD-ova iz manjih mesta, SDAH i za divno čudo nekoliko Vijeća bošnjačke nacionalne manjine, koja po Zakonu o pravima nacionalnih manjina imaju sasvim drugačiju poziciju i ulogu od udruga i njihovo je udruživanje predviđeno u Koordinacije. Naše odbijanje da se priključimo tako sklepanoj udruzi bilo je opet na sva zvona proglašeno izdajom nacionalnih interesa i našim navodnim osobnim interesima, praćeno osobnim uvredama i objedama itd. Unatoč svemu, uspjeli smo se oduprijeti i ovom pokušaju našeg marginaliziranja i potiskivanja s bošnjačke manjinske scene, koji je bio isključivo motiviran željom da se ostvare grupni i osobni interesi inicijatora, umjesto općeg, svebošnjačkog interesa.

Treba ovdje pošteno reći da osnivanjem SABAH-a uglavnom nisu značajnije umanjena sredstva drugim udrugama, prvenstveno udrugama BNZ, jer je Šemso Tanković uspio za SABAH ishoditi dodatno finansijska sredstva i tako povećati ukupan iznos financiranja preko Savjeta za nacionalne manjine za bošnjačke udruge na području kulturne autonomije.

Priloženi su dokumenti:

- *Izvještaj o radu BNZH od 1997. do 2000. godine*
- *Obraćanje novoizabranog predsjednika na skupštini 2000. godine*
- *Ciljevi BNZH usvojeni na skupštini 2000. godine*
- *Pismo županijskim organizacijama BNZ upućeno nakon skupštine 2000. godine*
- *Zapisnik skupštine 2003. godine*
- *Izvještaj o radu od 2000. do 2003. godine*
- *Smjernice razvoja BNZH usvojene na skupštini 2003. godine*

IZVJEŠTAJ O RADU BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 20.12.1997. DO 4.11.2000. GODINE

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske sljednik je Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske koja je osnovana u svibnju 1993. godine.

BNZH i sadašnji saziv GO BNZH osnovani su i izabrani 20.12.1997. godine na dan kada je Hrvatski državni Sabor isključio Bošnjake iz preambule Ustava kao nacionalnu zajednicu i time odbacio svako postojanje bošnjačkog kolektiviteta u Hrvatskoj. BNZH je provela gotovo godinu dana bez prostorija. Sva naša nastojanja da za uselimo u zgradu u Mandaličinoj bila su bez rezultata.

Nakon godinu dana susretljivošću Mešihata Islamske zajednice i muftije Šefke ef. Omerbašića dobili smo prostorije na privremeno korištenje u Tomašićevoj 12 u Zagrebu. Ovdje moramo spomenuti pomoći i susretljivost predsjednika Medžlisa Zagreb g. Salima Šabića. Iako bez osnovnih tehničkih uvjeta, krenuli smo s velikim entuzijazmom u ostvarenje naših programskih ciljeva. GO BNZH u svojem programu postavio je kao primarni zadatak dobivanje uvida u život i rad Bošnjaka, njihovo društveno i materijalno stanje. Odmah je povedena široka akcija stvaranja baze podataka i učvršćenje postojećih i stvaranje novih regionalnih BNZ u Hrvatskoj. U procesu stvaranja i organiziranog strukturiranja BNZH primarni zadatak je bio zaštita prava i afirmacija bošnjačkog imena, tradicije, kulture i povijesti. Kriptogenija i razna nacionalna opredjeljivanja Bošnjaka samo su znak nedemokratičnosti režima i osporavanje nacionalnih sloboda.

Samosvijest o svojem porijeklu i postojanju može oblikovati slobodnog čovjeka i kreativnu osobnost. Ovo su odrednice s kojima se GO BNZH najviše pozabavio i u tom duhu je nastojao realizirati i program. U ostvarenju tog programa brinuli smo da stvorimo pravilan odnos prema Republici Hrvatskoj kao domovini Bošnjaka. Djelovanje BNZH organiziralo se kroz Vijeća, Odbore i Povjerenstva. Tako su formirana Vijeće mladih, Vijeće žena, Vijeće Bošnjaka branitelja domovinskog rata, Odbor za gospodarstvo, Povjerenstvo za kulturu i izdavaštvo, Povjerenstvo za pravna pitanja.

Rad Glavnog odbora u komunikaciji s javnošću odvijao se kroz redovitu tribinu pod nazivom „**Bošnjački divan**“. Ova tribina je nastojala informirati našu zajednicu i hrvatsku javnost o glavnim političkim i kulturnim događajima.

U 1998. godini su održane sljedeće tribine:

- akademik prof. dr. Muhamed Filipović: „Kontinuitet Bošnjaštva“ u Islamskom kulturnom centru,
- u Europskom domu isti autor s temom: „Bošnjaci i Hrvati“,
- predsjednik HAZU, akademik prof. dr. Ivo Padovan: „Anton Šercer i sarajevski univerzitet“,
- prof. dr. Tomislav Ladan: „Bosanski jezik i oko njega“,
- mr. Alija Hodžić: „Nacionalna distanca etničkih zajednica i manjinskih prava“,
- Feđa Šehović: „Ljepota, umjetnost i sloboda“,
- Edin Mujčin, Nermin Šabić: „Bošnjaci sportaši u Republici Hrvatskoj“,
- Nerma Kreso, Goran Kulenović: „Umjetnička emanacija slobode“,
- predsjednik Akademije nauka i umjetnosti BiH, akademik prof. dr. Seid Huković: „Obnova povjerenja između hrvatskog i bošnjačkog naroda“,
- prof. dr. Muradif Kulenović: „Bosna, bosanska crkva, islam i Bošnjaci“.

Tribine u 1999. godini:

- Nj. E. prof. dr. Hasan Muratović: „Politički trenutak BiH – unutarnji odnosi i vanjska zbivanja“,
- prof. Vedad Spahić: „Balada Hasanaginica – Hasanaginičin stid“,
- prof. dr. Enver Halilović, prof. dr. Rasim Muminović: „Um i egzistencija“,
- premijer vlade Tuzlanskog kantona Hazim Vikalo: „Tuzlanski kanton danas i razvojne perspektive“,
- prof. dr. Mladen Škiljan i Amir Bukvić: „Susret pisaca i redatelja“,
- mr. Emsud Sinanović, prof. dr. Milivoj Solar, prof. dr. Mladen Švacov: „Bošnjačka drama“.

Tribine u 2000. godini:

- prof. dr. Alija Pirić, mr. Enver Kazaz, prof. Vedad Spahić, mr. Emsud Sinanović: „Nova bošnjačka književna kritika“,
- Nj. E. prof. dr. Hasan Muratović: „Mijenaju li se odnosi između BiH i Republike Hrvatske?“,
- Semka Sokolović-Bertok, Enes Vejzović, prof. Mersija Omanović: „S pričama Bošnjaka – izbor iz bošnjačke književnosti“,
- Zijad Gračić, Nermin Prohić: „S poezijom pjesnika Bošnjaka“,
- akademik prof. dr. Muhamed Filipović: „Pokušaj jedne duhovne biografije“,
- akademik prof. dr. Muhamed Filipović: „Budućnost Bosne i Bošnjaka u svjetlu dosadašnjeg povjesnog iskustva“,

- prof. dr. Enes Karić, prof. dr. Enes Pelidija, prof. dr. Fehim Nametak: „Muvekit – povijest Bosne od Saliha Sidika Hadžihuseinovića“,
- prof. dr. Enes Karić, prof. dr. Enes Pelidija, prof. dr. Fehim Nametak: „Sabrana djela Mehmeda Handžića“,
- Feđa Šehović, prof. dr. Krunislav Pranjić: „Promocija časopisa Bošnjačka pismohrana“,
- prof. dr. Enes Pelidija: „Boj pod Banja Lukom – je bitka za Bosnu“, u Europskom domu,
- prof. Tarik Kulenović: „Vojni i povjesni aspekti boja pod Banja Lukom“,
- prof. Mersija Omanović, Haris Berbić: „Jutro bošnjačkih pjesnika inspiriranih bojem pod Banja Lukom“

Symposium Bosniense

Prvi simpozij Bosniense bio je u čast obilježavanja 50. obljetnice Deklaracije o ljudskim pravima i 7. obljetnice Međunarodnog priznanja R Hrvatske i BiH. Tema simpozija je bila: „Međusobni odnosi nacionalnih manjina u Hrvatskoj i odnos prema većinskoj naciji“, a održan je 13. i 14.11.1998. godine. Drugi simpozij je imao temu: „Odgoj u dijaspori“ a trajao je 24. i 25.3.2000. godine. Rezultati ovih simpozija su imali velikog odjeka u hrvatskoj javnosti. Na oba ova simpozija sudjelovali su predstavnici svih nacionalnih manjina i eminentni znanstvenici iz RH. Spomenuo bih njihova imena po abecedi: dr. Branislava Baranović, prof. dr. Sead Berberović, Franjo Brandalek, Bajro Bajrić, Ognjen Bojadžiski, prof. dr. Veselin Golubović, mr. Alija Hodžić, Aziz ef. Hasanović, dr. Laszlo Horvath, prof. Murat Hadžismajlović, Drago Kastratović, dr. Ognjen Kraus, prof. dr. Muradif Kulenović, mr. Ljubo Manojlović, prof. dr. Ivan Magdelenić, Tom Marku, mr. Živana Miharija, Irinej Mudri, prof. dr. Osman Muftić, dr. Fahrudin Novalić, muftija Ševko Omerbašić, Arpad Pasza, prof. dr. Esad Prohić, Zlatko Popovski, dr. Furio Radin, prof. dr. Dušan Rapo, Giuseppe Rotta, Ahmed Salihbegović, Salim Šabić, Darko Šonc, prof. dr. Siniša Tatalović, prof. dr. Slobodan Uzelac, Franc Staršek, dr. Stanislava Špehar, Sanja Zoričić-Tabaković, Jovica Vejnović. Kroz rad i zaključke simpozija pokrenuta su bitna pitanja zaštite prava manjina i očuvanja njihove posebnosti.

Simpozij „Učešće Bošnjaka u Domovinskom ratu Hrvatske“ održan je 26. i 27.5.2000. godine. Ovaj simpozij je okupio visoke vojne časnike – generale HV, sudio-nike Domovinskog rata, među kojima su bili general zbora Anton Tus i general Božo Budimir. Govorilo se otvoreno o nemjerljivom doprinosu Bošnjaka Domovinskom ratu i mnogim neriješenim pitanjima. Na ovom simpoziju je formiran Inicijativni

odbor za osnivanje udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata. Rezultat toga je stvaranje te udruge na skupštini koja je održana 28.10.2000. godine. Osnivačkoj skupštini su prisustvovali predstavnici Ministarstva obrane RH, vodeći političari u vrijeme Domovinskog rata Josip Manolić i Josip Boljkovac, general Božo Budimir i izaslanik MORH i ministra Joze Radoša. Ove manifestacije su imale veliki odjek u hrvatskoj javnosti i bile primjereno prezentirane u medijima.

Suradnja s matičnom domovinom Bosnom i Hercegovinom

Ostvareni su stalni kontakti i razmjena informacija s ambasadom BiH u Zagrebu. Organizirana je manifestacija pod nazivom: „Predstavljanje Tuzlanskog kantona u Republici Hrvatskoj“ od 3.5.1999. do 18.5.1999. godine. Program manifestacije je bio:

- 2.5.: Posjet HGK i predsjedniku HGK Nadanu Vidoševiću premijera vlade Tuzlanskog kantona s resornim ministrima. U delegaciji su bili i predstavnici Povjerenstva za gospodarstvo BNZH,
- 2.5.: Sastanak predstavnika vlade Tuzlanskog kantona i bošnjačkih privrednika; razgovor na temu: „Mogućnosti ulaganja u BiH“,
- 3.5.: Tribina: „Tuzlanski kanton danas i razvojne perspektive“ – premijer vlade Kantona Hazim Vikalo,
- 4.5.: Ansambl Tuzlanskog pozorišta u *Kerempuhu* je izveo predstavu A. Muradbegovića „Lejla“,
- 5.5.: Tuzlansko pozorište u *Kerempuhu* s predstavom „Hamdibeg“ Harisa Silajdžića,
- 7.5.: Promocija glasila „Hrvatski glasnik“ i koncert Velikog tamburaškog orkestra HKD *Napredak* iz Tuzle,
- 8.5.: Hrvatsko kazalište *Soli* iz Tuzle s predstavom „Muž moje žene“ Mire Gavrana na Maloj sceni Medveščak,
- 9.5.: Bosanski kulturni centar Tuzla s predstavom „Posljednja ljubav Hasana Kaimije“ Derviša Sušića u kazalištu *Kerempuh*,
- 14.5.: Izložba Narodne i Univerzitetske biblioteke iz Tuzle: „Monografija, periodične publikacije, štampa i knjiga u razdoblju od 1992 – 1999. godine“ u Islamskom kulturnom centru,
- 18.5.: Predstavljanje književnika Nijaza Alispahića – promocija knjige „Sihirbaz“; sudjelovali Gradimir Gojer, Amir Bukvić, Selma Alispahić.

Tokom 1999. godine prof. dr. Muradif Kulenović održao je niz predavanja i susreta u Tuzli i na TV BiH „O identitetu“, te o Bošnjacima u Hrvatskoj.

U dva navrata smo posjetili Predsjednika Predsjedništva BiH Aliju Izetbegovića u Sarajevu, zatim „Preporod“ Sarajevo, Merhamet BiH, Reis-ul-ulemu prof. dr. Mustafu Cerića, Vijeće kongresa Bošnjačkih intelektualaca – prof. dr. Atifa Purivatru i slično. Kao naš dug za kulturnu suradnju bili smo suorganizatori izložbi poznatog slikara iz Zagreba Nuradina Dine Trtovca u Bihaću, Tuzli, Sarajevu i Mostaru. Eseje o umjetnosti Dine Trtovca pripremio je pjesnik Enes Kišević. Izložba je imala veliki odjek u BiH kulturnoj javnosti.

Učestvovali smo u suorganizaciji promocije BiH filma „Tunel“ autora Faruka Sokolovića zaslugom člana BNZH Fahrudina Kulenovića.

Kruna naših napora da otregnemo od zaborava doprinos i stvaralački trag Bošnjaka u svim porama života Hrvatske je izdavanje prva četiri broja časopisa „Bošnjačka pismohrana“. Ovim želimo razbiti krive teze o autohtonim i neautohtonim nacionalnim manjinama u Hrvatskoj.

Rad Vijeća, Povjerenstava i Odbora

Moramo priznati da je najviše uradio *Odbor za gospodarstvo BNZH*, od prve ideje o pokretanju rada Odbora na „Večeri bošnjačkih gospodarstvenika“ u restoranu Piroš Čardi, do niza konkretnih realizacija. Sastavljen je upitnik i pismo namjere o ideji okupljanja bošnjačkih gospodarstvenika. Pokrenuto je formiranje adresara i burze poslovnih informacija. Sastanci se redovito održavaju u Motelu Europa. Održano je nekoliko susreta i predavanja s ambasadom BiH, Irana, Egipta i Turske. Izašla su već dva broja časopisa „Bošnjački gospodarstvenik“. Kontaktirano je s komorama u BiH i Islamskom europskom komorom iz Brisela. Na prijedlog Odbora za gospodarstvo BNZH ove godine za najuspješnijeg menadžera u Republici Hrvatskoj u malim i srednjim poduzećima izabran je Dževdet Tinjić, vlasnik firme Megatti. Odbor organizira stručna predavanja i međusobnu razmjenu iskustava. Velika je korist od ovakvog organiziranja. Bitno je kazati da se ovoj Odbor samofinancira i besplatno dijeli svoj časopis.

Vijeće žena formirano je u jesen 1998. godine s osnovnim ciljem afirmiranje izraza aktivnosti Bošnjakinja u RH, s tematikom vezanom za žene i obitelj. U sklopu Ramazanskih večeri organiziran je susret i predavanje na kom su govorili Jasmina Berberović i prof. dr. Muradif Kulenović. Nakon toga je izveden koncert zborova „Bulbuli“ i „Arabeske“. Organizacijski, Vijeće žena je formirano 26.1.1999. godine. U sklopu toga mladi sociolog prof. Tarik Kulenović održao je predavanje pod naslovom „Značaj vjere, nacije i državljanstva“. Dne 25. i 26.3.1999. godine naše žene su organizirale bazar od prikupljenih darova. Sav prihod je namijenjen aktivnostima

BNZH. Tokom 1999. godine zajedno s Bošnjačkim dobrovornim društvom Merhamet i ambasadom BiH organizirano je prikupljanje pomoći za izbjeglice iz BiH a koji borave u kolektivnim centrima. Prikupljenu pomoć su članice Vijeća žena osobno predale izbjeglicama.

U veljači 1999. osnovano je *Vijeće mladih*. Nakon nekoliko sastanaka, uradili su adresar te okupili veći broj mladih BNZH. Osnivačka skupština uz bogat kulturno-zabavni program bila je u Islamskom kulturnom centru Zagreb. Ciljevi vijeća su problemi mladih, školovanje, zaposlenje, integriranost u hrvatsko društvo uz očuvanje nacionalnog identiteta. Cilj je pokrenuti i časopis za mlade „Bošnjački proslov mladih“.

Povjerenstvo za kulturu i obrazovanje priprema za štampu djela 10 bošnjačkih književnika koji su stvarali ili stvaraju u Hrvatskoj. Ovaj projekt vodi mr. Emsud Sinanović, poznati bošnjački pjesnik u Hrvatskoj. Tri knjige su dovršene i pripremljene za štampu. U okviru ovog povjerenstva je i priprema 5-8 broja časopisa „Bošnjačka pismohrane“. U izradi je i „Panorama bošnjačkih slikara Hrvatske“. Pokrenuli smo akciju materijalne potpore formiranju „Bošnjačkog folklora“ i „Velikog zbora“. Najbolji način prezentiranja i čuvanja naše tradicije je njegovanje folklora, tradicije, običaja i slično. Nažalost, tome se ne daje odgovarajući značaj. Ovdje moramo pohvaliti osobni entuzijazam velikog poznavatelja i zaljubljenika u folklor dr. Muhidina Aličehajića i prof. Fuada Ahmetspahića.

Povjerenstvo za pravne savjete. Na početku bih se s dužnim poštovanjem zahvalio rahm. Hajri Prohić koja je bila nositelj ove aktivnosti. Njenom tragičnom smrću izgubili smo puno. Dosta članova BNZH nam se obraćalo zbog raznih kršenja prava, uglavnom gubitka posla i drugih vrsta šikaniranja. Pri Odboru za gospodarstvo imamo također aktivnog odvjetnika g. Faruka Garibovića koji je spreman pružiti savjet u zaštiti u raznim sporovima. Ovo povjerenstvo treba još više afirmirati.

Rad na formiranju i povezivanju BNZH po županijama i regijama. Po sadašnjem zakonu o udrugama nije moguće čvrsto organiziranje na razini RH što treba promijeniti. BNZH je posjetila i organizirala tribine i prezentacije programskih ciljeva te pomogla osnivanje regionalnih zajednica BNZH u slijedećim gradovima: Rijeka, Pula, Osijek, Sisak, Varaždin, Umag, Labin, Dubrovnik. Dobra suradnja je ostvarena sa Splitsko-dalmatinskom županijom i Gunjom. Tribine i predavanja treba nastaviti.

Rad u Vijeću nacionalnih manjina Hrvatske. Predstavnici BNZH redovito su prisustvovali sastancima Vijeća na kojem je pokrenuto niz aktualnih pitanja posebno iz domene manjinskih prava, obrazovanja i kršenja vjerskih prava. Važno je napomenuti inicijative ovog Vijeća na izmjeni preambule ustava RH te izmjeni izbornog

zakona. To treba da omogući izbor bošnjačkog predstavnika u Hrvatski državni sabor. Naš predstavnik u Vijeću za nacionalne manjine sudjelovao je u izradi inicijative da se na HRT omogući veća i ravnopravnija zastupljenost problema i aktivnosti nacionalnih manjina u programima.

Predstavnik BNZH prof. dr. Sead Berberović učestvuje u radu **Odbora za ljudska prava Hrvatskog državnog sabora** a mr. Alija Hodžić je član **Stručnog savjeta Vladinog ureda za nacionalne manjine**.

Suradnja s međunarodnim organizacijama i ostalim građanskim udruženjima za zaštitu ljudskih prava. Na više sastanaka s predstavnicima Vijeća Europe – Venecijanska komisija aktualizirali smo pitanja manjinskih prava: brisanje iz preambule Ustava, pravo Bošnjaka na saborskog zastupnika, kršenje vjerskih prava, problemi s dobivanjem domovnice, gubitak posla, diskriminacija u školama, vojsci i zatvorima itd.

Na kraju da kažemo nešto i o našim apelima, deklaracijama i javnim pozivima u cilju zaštite osnovnih ljudskih prava. Na osnovu dokumentacije dobijene od bošnjačkih asocijacija i pojedinaca iznijeli smo dokumentirano sve poznate slučajevе diskriminacije, nerazjašnjenih ubojstava, istjerivanja iz stanova, nemogućnosti dobijanja osnovnih dokumenata, diskriminacije u zapošljavanju, gubitka posla zbog nacionalne pripadnosti. Nadalje, istakli smo probleme u dobijanju posebnih lokacija za muslimanska groblja u Istri i Dubrovniku, ksenofobiju i vjersku diskriminaciju u hrvatskim medijima vezano za izgradnju džamije u Rijeci, probleme vjerske nastave u slunjskoj općini itd. Naši stavovi i oštri protesti upućeni su Vijeću Europe i drugim međunarodnim organizacijama.

Povodom izbacivanja Bošnjaka iz Ustava RH, u prosincu 1997. godine poslali smo otvoreno pismo Predsjedniku RH, predsjedniku Hrvatskog državnog sabora, višekratno svim saborskim zastupnicima, predsjednicima svih parlamentarnih stranaka. Također smo slali pisma javnim i kulturnim radnicima o problemima s kojima su se susretali Bošnjaci i kao pojedinci i kao kolektivitet. Ove godine su predstavnici BNZH posjetili Predsjednika RH Hrvatske g. Stipu Mesića, te mu poklonili naš časopis „Bošnjačka pismohrana“.

Treba spomenuti da je BNZH razvila živu komunikaciju s članovima BNZH. Poslano je na tisuće pisama, poziva, upitnika i apela. Sve to doprinosi da se razbija autocenzura Bošnjaka o svojoj pripadnosti. Da se razbije strah i da na taj način izvršimo dobre pripreme za popis stanovništva koji nas očekuje.

Na kraju bih spomenuo nešto i o suradnji s drugim bošnjačkim asocijacijama. Islamska zajednica nije samo zajednica Bošnjaka ona je zajednica vjernika Islam-a.

Ovom prilikom još jednom se zahvaljujemo IZ u Hrvatskoj, Medžlisu Zagreb, glavnom imamu Azizu ef. Hasanoviću, Mešihatu – muftiji Šefki Omerbašiću i tajniku Ahmedu Ikanoviću na ustupljenom prostoru i drugim vidovima pomoći. Dobra je suradnja s Bošnjačkim dobrotvornim društvom Merhamet i Mervanom Kurtovićem. Početkom 1999. godine organizirali smo Bošnjačko druženje u motelu Europa. Sav prihod od ove akcije darovan je Merhametu koji ga je distribuirao najugroženijim članovima BNZH. S drugim institucijama ta suradnja bi trebala i morala biti bolja.

Na vama je da ocijenite da li je dovoljno sve ovo što je urađeno, imajući u vidu da smo prvu godinu dana radili bez osnovnih tehničkih uvjeta.

Moram spomenuti pojedince koji su svojim prilozima pomogli naš rad. To bih uradio po abecednom redu: obitelj Mersada Berbera, Mujaga Družić, Fatima Hodžić, Šemso Hodžić, Azim Karamehmedović, prof. dr. Asim Kurjak, Besim Lović, Sulejman Čičić, Hajrudin Ramadanić, Seid Mehicić, Esad Musemić, Emir Murselović, Arslan Muslić, Rasim Mehremić, Tarik Mutapčić, Dževdet Tinjić, Smajo Tataragić, Mirha Smajlović, Salim Šabić, Hilmija Šabić, Dulkو Žunić. Neka mi svi drugi koje nisam pomenuo oproste. GO BNZH će dati zahvalnice svima koji su pomogli naš rad.

(Izlaganje potpredsjednika BNZH Dževada Jogunčića na III Skupštini BNZH 4. 11. 2000.).

OBRAĆANJE PREDSJEDNIKA NA SKUPŠTINI 4. 11. 2000.

Poštovane dame i gospodo, uvaženi gosti, drage Bošnjakinje i Bošnjaci!

Želim da vam se u svoje osobno ime i u ime novoizabranog rukovodstva BNZH zahvalim na povjerenju koje ste nam ukazali izborom na ove časne i odgovorne dužnosti. Nadam se da ćemo ukazano povjerenje svojim radom opravdati.

Izabrani smo da vodimo BNZH u jednom teškom trenutku, kada smo ostali bez našeg prethodnog predsjednika profesora Kulenovića. Profesor Kulenović je, slobodno možemo reći, postavio temelje rada BNZH i svojim neumornim angažmanom, entuzijazmom i neiscrpnim idejama dao veliki doprinos radu Zajednice. Želio sam još jednom to istaći, a na nama je da nastojimo njegove vizije pretvoriti u stvarnost bošnjačkog nacionalnog identiteta u R Hrvatskoj.

Pred nama je puno poslova i zadataka. O planovima za 2001. godinu bit će više riječi u nastavku rada Skupštine. Ja ću ovdje samo neke stvari naglasiti.

Kao prvo, neophodno je stvoriti osnovne preduvjete za uspješan rad Zajednice. Potrebno je prije svega da Zajednica dobije svoj odgovarajući prostor. Kao što znate, mi sada koristimo prostor u Islamskoj zajednici, na čemu smo naravno zahvalni, ali nam je potreban znatno veći i opremljeniji prostor za razvijanje svih djelatnosti Zajednice. Da bismo riješili pitanje prostora, maksimalno ćemo se angažirati kod gradskih vlasti, prepostavljajući da jedino grad može na adekvatan način riješiti ovaj naš problem.

Nadalje, potrebno je ostvariti stabilno financiranje Zajednice. To je dugoročan cilj kojem treba stalno težiti i koji se neće tako lako ostvariti. Vladin ured za nacionalne manjine financira programe Zajednice, naglašavam programe, s otprilike 100 tisuća kuna godišnje. Naravno da je to nedostatno za sve naše potrebe pa smo bili prisiljeni obraćati se vama s molbom za materijalnom potporom radu Zajednice. Zahvaljujemo se na vašim doprinosima, bez kojih bi rad Zajednice u proteklom periodu bio znatno otežan i reduciran. Nažalost, budući da se materijalno stanje Zajednice u skorije vrijeme neće bitno promijeniti, morat ćemo opet računati na vašu pomoć, kako bismo održali rad Zajednice i unaprijedili ga.

Najvažnija zadaća koja стоји pred nama u sljedećoj godini je priprema bošnjačke populacije za popis stanovništva. Podsetiće vas da je prema Popisu stanovništva iz

1991. godine u R Hrvatskoj živjelo oko 47.000 Bošnjaka (tada Muslimana) što je predstavljalo oko 0,9 % ukupnog stanovništva u R Hrvatskoj i svrstavalo nas na drugo mjesto po brojnosti među nacionalnim manjinama. Neke procjene govore da je stvarni broj Bošnjaka, ili građana čije porijeklo je nesumnjivo bošnjačko, dva do tri puta veći. Naime, dugogodišnje nepriznavanje bošnjačke nacije, koje traje praktički cijelo dvadeseto stoljeće, povjesne sudbine, neizbjegna asimilacija i stvarni osjećaj nacionalne neravnopravnosti i ugroženosti. svakako su doprinijeli tome da su Bošnjaci, u svim sredinama ne samo u Hrvatskoj, često bježali od svog nacionalnog bića u okrilja drugih nacionalnosti. Nedavna ratna događanja u velikoj su mjeri doprinijela pojačanju tih trendova. Stoga je neophodno da učinimo sve kako bi se pripadnici bošnjačke nacije u predviđenom popisu stanovništva u što većem broju izjasnili kao Bošnjaci. Ako u ovom popisu naš broj bude znatno manji nego u popisu 1991. mi ćemo kao nacionalna manjina u R Hrvatskoj biti potpuno marginalizirani i osuđeni na postupno nestajanje, koje neće čak niti dugo potrajati. Svi imamo obavezu da kod naših poznanika, prijatelja i rodbine, a naročito kod mladih naraštaja produbimo svijest o tome da je naša **nacionalna pripadnost bošnjačka**, da nam je **vjeroispovijest islamska** i da smo **državljeni R Hrvatske**, te da između tih naših triju pripadnosti nema nikakvih konfliktova. Naravno, moramo pri tome biti svjesni toga da pripadnici nacionalne manjine, uvijek u većinskom okruženju, pa i u najdemokratičnijim i najliberalnijim društvima, osjećaju teret svoje različitosti, ali to treba prihvatići kao životnu činjenicu, vlastiti odabir i subbinu koju ćemo hrabro nositi kroz život. Nacionalna zajednica će u cilju jačanja nacionalne svijesti poduzeti sve što je u njenim mogućnostima, no pored toga, na svima nama je da u ovom povijesnom trenutku budemo nacionalno svjesni i odgovorni, radi nas i budućnosti naše djece. Kad smo se u prošlosti znali masovno opredjeljivati za nešto što nismo, onda nema nikakvog razloga da se danas ne opredijelimo za ono što jesmo.

I na kraju, budući da će se uskoro dogoditi promjene Ustava R Hrvatske (najavljena je sjednica Sabora za 9.11.), podsjetio bih vas da je Hrvatski državni sabor promjenama Ustava 1997. učinio jednu veliku nepravdu Bošnjacima (tada Muslimanima) izbacujući ih u preambuli Ustava iz popisa nacionalnih manjina (zajedno sa Slovencima), uz jedno posve neprihvatljivo objašnjenje da se radi o tzv. „neautohtonim manjinama“. Stoga bih predložio da ova Skupština uputi zahtjev Hrvatskom državnom saboru da se ta nepravda u predstojećim ustavnim promjenama ispravi. Zahtjev bismo također uputili svim parlamentarnim strankama, svim zastupnicima nacionalnih manjina i predsjedniku Republike g. Stjepanu Mesiću. Realno, šanse su male, jer je za ustavne promjene potrebna dvotrećinska većina u Saboru. Imamo obećanja da

OBRAĆANJE PREDSJEDNIKA NA SKUPŠTINI 4. 11. 2000.

će Klub manjinskih zastupnika u Saboru formulirati takav naš zahtjev u obliku amandmana. No, bez obzira na mogući ishod glasovanja, mislim da se mora čuti naš glas, jer nitko nam naša prava neće dati ako se sami za njih ne budemo borili.

I konačno da završim: nadam se da ćemo zajedničkim radom doprinijeti daljnjoj afirmaciji, njegovanju i razvoju bošnjačkog nacionalnog identiteta u R Hrvatskoj. U ostvarivanju tih ciljeva želim svima nama puno uspjeha u radu.

*(Izlaganje novoizabranog predsjednika BNZH Seada Berberovića
na III Skupštini BNZH 4.11.2000.)*

CILJEVI BNZH U 2001. GODINI

Na kraju Skupštine moramo se zapitati kuda Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske ide u 2001., odnosno koje ćemo to smjernice slijediti u toj godini? Naši osnovni ciljevi svakako su određeni preambulom i Statutom BNZH koji kao osnovni smisao postojanja i rada ističu „afirmaciju i zaštitu nacionalnog imena uz stalnu brigu o kulturnom, gospodarskom i znanstvenom napretku Bošnjaka na skupnom i pojedinačnom planu“.

U posljednjih deset godina Bošnjaci su svojim djelima i životima kako u BiH tako i u Hrvatskoj dokazali i pokazali da su samosvojan narod sa svojim jezikom, kulturom i poviješću. Ono što sada očekuje Bošnjake i BNZH u RH je da ime njihove nacije i na formalnom planu bude priznato i vraćeno u Ustav i zakone ove države bez daljnog odugovlačenja. Jasno je da veliki dio naših svakodnevnih, životnih problema proizlazi upravo iz te činjenice. S druge strane nepostojanje jasnog međudržavnog sporazuma između BiH i RH kojim bi se riješila ta pitanja i kojim bi svi naši dosadašnji zahtjevi još više dobili na težini svakako otvara značajno područje rada za BNZH.

U usporedbi s drugim nacionalnim manjinama u Hrvatskoj Bošnjaci se ubrajaju u tzv. „nove manjine“. Mi možemo pristati na taj termin, ali ne računajući prema starosti prisutnosti neke manjine na Hrvatske nego prema dužini njenog organiziranog života. Upravo stoga BNZH u 2001. intenzivno će poraditi na učvršćivanju same unutrašnje strukture Zajednice kako svaka nova promjena rukovodstva ne bi više izazivala tektonske poremećaje unutar same organizacije. Zbog toga je također nužno privući što veći broj ljudi koji će sudjelovati u realizaciji programa BNZH i osmislići programe kojima će se doprijeti do što većeg broja Bošnjaka u Hrvatskoj, posebno mlade populacije koja se prema nekim pokazateljima već u drugoj generaciji asimilira u većinsko stanovništvo.

Plan aktivnosti za 2001. godinu

Iako se u mnogim planovima aktivnosti financiranje često stavlja na zadnje mjesto, u našem planu za 2001. godinu ovaj gorući problem naše Zajednice nužno je istaknuti na prvom mjestu. jer od njegovog uspješnog rješavanja ovisi i obim naših aktivnosti. Do sada je najveći dio sredstava dolazio od Vlade RH, preko Ureda za nacionalne manjine, što će i u budućnosti vjerujemo biti slučaj. Međutim, s obzirom na činjenicu da postoji potreba za velikim brojem programa i projekata koji se tiču

zaštite, edukacije i promocije, ne možemo očekivati da će se svi oni financirati iz proračuna RH, tako da ćemo biti prisiljeni okrenuti se drugim izvorima financiranja te tražiti donatore i sponzore koji će biti spremni financirati određene programe. To je svakako jedna od stavki koje bi trebale biti uređene kvalitetnim međudržavnim ugovorom što u trenutnoj gospodarskoj BiH situaciji nije za očekivati, ali ne znači da će to vječno trajati.

U 2001. godini Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske nastaviti će prvenstveno ostvarivati već pokrenute programe proširujući ih s drugim projektima uslovljenim aktualnim zbivanjima. Ovdje ću istaknuti samo neke stare i nove projekte:

- Tribina *Bošnjački divan* do sada se bavila širokom lepezom tema što će činiti i ubuduće. Tribina se pokazala neophodnom jer je na dostupan način prezentirala kretanja u političkom, društvenom i kulturnom životu Bošnjaka kako u Hrvatskoj tako i u BiH. U 2001. predviđeno je održavanje najmanje 12 tribina.
- *Symposium Bosniense* je od početka zamišljen kao mjesto susreta i razmjene misli i ideja s drugima, gdje se sa znanstvenog stajališta bavimo temama od interesa, kako za Bošnjake u Hrvatskoj tako i za druge nacionalne manjine, ali i za većinski narod. Sljedeći *Symposium Bosniense* bavit će se temom, u ovom trenutku od izuzetne važnosti za nacionalne manjine u Hrvatskoj, pod nazivom „Mediji, manjinsko informiranje i prisutnost manjina u medijima“.
- *Bošnjačka pismohrana* i u 2001. godini nastaviti će izlaziti i skupljati blago bošnjačke misli i djela u Hrvatskoj. Kroz rad na *Bošnjačkoj pismohrani* pokazalo se neophodnim u budućnosti organizirati obuhvatnija istraživanja o različitim područjima rada i života Bošnjaka u Hrvatskoj. Iz te potrebe proizašle su i ideje o tiskanju monografije pod nazivom „Panorama bošnjačkog slikarstva u Hrvatskoj“ i 10 knjiga bošnjačke poezije u Hrvatskoj u kojoj bi bili predstavljeni suvremenici bošnjački pjesnici. Ovdje također treba istaknuti da je nužno poraditi na kvalitetnijoj distribuciji časopisa *Bošnjačka pismohrana*, odnosno, povećati interes Bošnjaka za baštinu i stvoriti naviku kupovanja ovog časopisa, osobito kod mlađih generacija.
- Odbor za gospodarstvo BNZH, kako smo čuli u izvještaju, u 2000. godini vrlo je uspješno pokrenuo *Bošnjački gospodarski glasnik* koji želi informirati svoje članove o uspjesima, problemima i zanimljivostima s područja gospodarstva, ali također progovoriti i o Bošnjacima, uspešnim hrvatskim privrednicima. U 2001. planira se još intenzivniji rad na listu što, naravno, povlači i pitanje financiranja koje ćemo dijelom pokušati ostvariti preko Ureda za nacionalne manjine Vlade RH.

U 2001. godini BNZH očekuju neke konkretnе akcije usmjerene k pružanju pomoći i zaštite Bošnjaka u Hrvatskoj. Planiramo ponovno oživljavanje pravne službe koja će uz pružanje savjeta raditi i na sustavnom prikupljanju podatka o kršenju ljudskih prava pripadnika bošnjačke nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Kroz svoje programe BNZH posebnu pažnju posvećuje odgoju i obrazovanju mlađih koji će u budućnosti biti zalog očuvanja bošnjačkog imena i identiteta u Hrvatskoj. S obzirom da se pokazalo kako se najbolji rezultati u odgoju postižu s najmlađom djecom BNZH smatra da je osnivanje „Bošnjačkog vrtića“ jedan od imperativa održanja Bošnjaka u Hrvatskoj. U suradnji s ostalim bošnjačkim organizacijama u Hrvatskoj namjeravamo u 2001. godini poduzeti ozbiljne korake za ostvarivanje te ideje.

Kao jedan od svojih zadataka BNZH svakako prepoznaće rad na očuvanju povijesnog i kulturnog blaga, odnosno imena i djela Bošnjaka koji su živjeli i djelovali u Hrvatskoj. U spomen na te ljude BNZH planira u suradnji s Društvom književnika Hrvatske i Hrvatskim društvom likovnih umjetnika otkriti spomen ploče te urediti mezare.

Osnivanje velikog mješovitog zbora „Bosana“ BNZH također vidi kao jedan od značajnih oblika očuvanja baštine, a svojim zadatkom smatra i poticanje folklornog izričaja.

Kao što sam već istaknula, mediji su vrlo aktualna tema među nacionalnim zajednicama. BNZH je u proteklom razdoblju velikim dijelom pronašla svoje mjesto u medijima, kako onima koji se bave manjinskim pitanjima tako i ostalim javnim glasilima. U 2001. zajedno s drugim nacionalnim zajednicama želimo sudjelovati u projektu otvaranja medija, elektronskih i tiskovnih, prema problemima u svakodnevnom manjinskom životu, što dosada nije bio slučaj.

S obzirom da ulaskom u 21. stoljeće nijedna organizacija više ne može računati na ozbiljan rad bez interneta, BNZH planira otvaranje web-stranice i uvođenje e-maila u svoj svakodnevni rad. E-mail i web-stranice olakšat će nam komunikaciju i omogućiti da dopremo do što većeg broja ljudi koji ne moraju nužno imati prebivalište u Zagrebu.

Također se kroz dosadašnji rad iskristalizirala potreba za još jednim informativnim mjesecnikom BNZH koji bi se bavio svakodnevnim životom Bošnjaka u Hrvatskoj i imao nešto lakšu, pristupačniju zabavniju formu od „Bošnjačke pismohrane“. O našoj uspješnosti u animiranju sponzora ovisit će i pokretanje jednog takvog lista.

BNZH važnim segmentom svoga rada smatra pružanje pomoći i poticanje organiziranja Bošnjaka u drugim županijama. I u 2001. godini veliki dio svog rada BNZH

će usmjeriti prema toj problematici. Također se nadamo i na tome radimo zajedno s drugim nacionalnim zajednicama, da će izglasavanje novog zakona o udrugama bolje nego do sada riješiti pitanje povezivanja unutar nacionalnih zajednica.

Povezivanje, kako na vanjskom tako i na unutrašnjem planu, svakako je važan oblik djelovanja BNZH. Ovdje bismo željeli istaknuti da povezanost bošnjačkih asocijacija može samo blagovorno djelovati na boljšak Bošnjaka u Hrvatskoj što je pokazalo i održavanje mjesecne koordinacije predsjednika bošnjačkih asocijacija. BNZH će i dalje nastojati na još kvalitetnijem povezivanju asocijacija.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske jedna je od 17 nacionalnih manjina u Hrvatskoj koje čine više od 20 posto stanovništva RH. Suradnja i razmjena ideja s drugim nacionalnim zajednicama važan je oblik djelovanja BNZH jer s njima nalazi zajedničke interese pred većinskim narodom. To istovremeno ne znači zanemarivanje suradnje s institucijama i pojedincima RH, s kojom želimo smanjiti animozitete nastale za vrijeme prošle vlasti i olakšati pozitivnu integraciju Bošnjaka u hrvatsko društvo. Predstavnici BNZH u posljednje dvije godine afirmirali su BNZH u radu Vijeća nacionalnih manjina, Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina pri Saboru RH i Savjeta Ureda za nacionalne manjine i to će nastaviti činiti i u 2001. godini.

Na kraju želim poseban naglasak staviti na jedan od najvećih projekata BNZH u 2001. godini koji je vezan za popis stanovništva u RH, a koji će se održati u travnju 2001. U prvoj polovini 2001. godine BNZH najveći će dio svojih raspoloživih snaga angažirati na promociji bošnjačkog imena i identiteta. Od planiranih akcija ističem samo ciklus predavanja eminentnih bošnjačkih intelektualaca pod nazivom „Zašto bošnjaštvo?“ koji imamo namjeru održati po cijeloj Hrvatskoj te tiskanje brošure s tekstovima vezanim za bošnjačku povijest, kulturu i identitet.

Ovaj put neophodan je agresivniji i angažiraniji pristup BNZH kako bi se doprlo do što većeg broja Bošnjaka u Hrvatskoj i time poboljšalo izglede bošnjačke nacionale manjine u cjelini za dobivanjem nacionalnog predstavnika u Saboru RH te postiglo snažniju afirmaciju imena i identiteta i razvilo slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti. Ovaj veliki zadatak stoji pred svim bošnjačkim asocijacijama u 2001, a BNZH po svojoj prirodi djelovanja svakako će preuzeti vodeću ulogu. Međutim, obim ovoga posla zahtjeva akcijsku i finansijsku koordinaciju između asocijacija i suradnju na svim poljima kako bismo postigli što bolje rezultate i Bošnjacima osigurali bolju budućnost u Hrvatskoj.

(Izlaganje člana GO Sene Kulenović na III. Skupštini BNZH 4.11.2000.).

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Zagreb, 17.11.2000.

Poštovani,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske održala je 4. studenog 2000. godine svoju III Izbornu skupštinu na kojoj su usvojene promjene Statuta i izabrano novo rukovodstvo. U prilogu Vam radi Vaše i informiranosti Bošnjačke zajednice na Vašem području dostavljamo materijale sa Skupštine: Zapisnik sa Skupštine, Izvještaj o radu u proteklom razdoblju, Plan aktivnosti za 2001. godinu, novi Statut, obraćanje Skupštini novoizabranog predsjednika te zahtjev za vraćanje Bošnjaka u preambulu Ustava R Hrvatske koji je upućen povodom posljednjih ustavnih promjena. Skrećemo Vam pozornost na nove članke Statuta 24. te 29. do 32. u kojima je na novi način regulirano zajedničko djelovanje i suradnja sa županijskim organizacijama Bošnjačke nacionalne zajednice u R Hrvatskoj. Ovakva organizacija činila nam se najpogodnijom u okvirima postojećeg zakona o udružama koji regulira i naše organiziranje.

Kao glavni cilj svog djelovanja u 2001. godini istaknuli smo pripreme za predstojeći popis stanovništva. U okviru toga potrebno je maksimalno se angažirati na promociji bošnjačkog imena i identiteta, razjasniti Bošnjacima u R Hrvatskoj da se pri popisu mogu i trebaju izjašnjavati kao Bošnjaci i afirmirati spoznaju o značaju popisa za sveukupni opstanak bošnjačke nacionalne manjine na prostoru R Hrvatske. Mi smo započeli s pripremama i iznalaženjem aktivnosti koje bi bile optimalne na danom stupnju naše nacionalne svijesti, naše organiziranosti i raspoloživih skromnih materijalnih mogućnosti. Namjeravamo u aktivnosti na ovom planu uključiti sve bošnjačke asocijacije u R Hrvatskoj, budući da je ovo cilj od zajedničkog interesa. O svim planiranim programima pravovremeno ćemo Vas obavještavati, a isto tako od vaše organizacije očekujemo doprinos u idejama, razmišljanjima i mogućnostima realizacije konkretnih akcija.

Početkom 2001. godine planiramo posjetiti naše organizacije u svim gradovima i županijama. To će ujedno biti prilika za razmjenu mišljenja i ideja, te dogovor o konkretnim aktivnostima na ovom važnom zadatku.

Želimo Vama osobno i svim pripadnicima Bošnjačke nacionalne zajednice Mubarek Ramazanske dane uz srdačne pozdrave.

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB

tel/fax: 30 12 030

Z A P I S N I K

s IV Skupštine Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske

IV Skupština Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske održana je 14.6.2003. s početkom u 18:00 sati u kino dvorani Studentskog centra u Zagrebu. Bilo je prisutno oko 750 sudionika.

Nakon sviranja himni, konferansje Zijad Gračić pozdravio je prisutne i upoznao ih s programom Skupštine. Skupština je imala tri dijela:

- Prvi je radni dio: Izvještajna skupština Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za 2001. i 2002. godinu.
- Drugi je svečani dio: prisjećanje na osnutak i razvoj Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i podjela zahvalnica.
- Treći dio je kulturno umjetnički program u kojem su nastupili Ansambl bošnjačkog narodnog stvaralaštva, zbor „Bulbuli“ Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske „Preporod“ i Kulturno-umjetničko društvo „Pobjeda“ iz Tešnja.

Nakon toga pozvao je predsjednika BNZH Seada Berberovića da otvorí Skupštinu.

Sead Berberović je nakon pozdravnih riječi predložio da Skupštinu vodi Radno predsjedništvo u sastavu:

- Dževad Jogunčić – kao predsjedavajući
- Sulejman Čamđić
- Remzija Hadžiefendić-Parić
- Mesud Bužimkić

Prijedlog je jednoglasno usvojen. Radno predsjedništvo je preuzele vođenje Skupštine.

Predsjedavajući Dževad Jogunčić je pozdravio prisutne goste: Nj. E. ambasadora Islamske Republike Iran u R Hrvatskoj Gafara Shamsiana, ataše ambasade Republike Turske Šahina Serdara, ataše ambasade BiH Sulejmmana Vlajčića, člana Savjeta za nacionalne manjine R Hrvatske prof. dr. sc. Dragana Lalovića, savjetnicu u Uredu za nacionalne manjine Bahriju Seffić, predsjednika Udruge „Branitelji Hrvatske“ Damira Čurika, predsjednika Hamdiju Malića i predstavnike Udruge Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, predstavnici Srpskog demokratskog foruma, predstavnike

bošnjačkih asocijacija, predstavnike BNZH iz Siska, Rijeke, Pule i Zadra, te prisutne novinare. Skupštinu su pozdravili član Savjeta za nacionalne manjine R Hrvatske prof. dr. sc. Dragan Lalović i savjetnica u Uredu za nacionalne manjine Bahrija Sejfić.

Nakon toga, predsjedavajući Dževad Jogunčić je predložio za Skupštinu sljedeći:

DNEVNI RED:

1. Izvještaj o radu BNZH od posljednje Skupštine održane 4.11.2000.
2. Financijski izvještaj za 2001. i 2002. godinu
3. Smjernice za budući rad BNZH

Dnevni red je jednoglasno usvojen.

Za zapisničara je predložena Sebina Sejkić. Ovaj prijedlog je jednoglasno usvojen.

Ad1) Izvještaj o radu BNZH od posljednje Skupštine održane 4.11.2000. podnio je predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske Sead Berberović. Izvještaj je jednoglasno usvojen i priložen je zapisniku.

Ad2) Financijski izvještaj za 2001. i 2002. godinu podnio je predsjednik Nadzornog odbora BNZH Sulejman Čičić. Izvještaj je jednoglasno usvojen i priložen je zapisniku.

Ad 3) Smjernice za budući rad podnijela je tajnica Glavnog odbora BNZH Sena Kulenović. Za riječ se javio Nezir Mujkanović koji je priložio svoju pisanu diskusiju, koja je također priložena ovom zapisniku. Smjernice za budući rad su jednoglasno usvojene i priložene su zapisniku.

Ovime je radni dio skupštine završen.

Svečani dio Skupštine započet je kratkim prisjećanjem na osnivanje i razvoj Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, o čemu je izlaganje podnio jedan od osnivača i sadašnji potpredsjednik BNZH Hilmija Šabić.

Izlaganje Hilmije Šabića priloženo je zapisniku.

Nakon toga prešlo se na dodjelu zahvalnica. Rad Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske potpomogli su brojni njezini članovi i donatori, te bošnjačke institucije i zajednice. Povodom obilježavanja 10. godišnjice utemeljenja BNZH, Glavni odbor dobio je odluku da im se dodijele zahvalnice. Zahvalnice je uručio predsjednik BNZH Sead Berberović, koji se prije podjele zahvalnica obratio Skupštini sljedećim riječima: „Glavni odbor Bošnjačke nacionalne zajednice iskazuje svoju iskrenu zahvalnost svima koji su proteklih godina potpomagali i doprinosili radu Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, prepoznavši u njenom djelovanju vrijednosti koje osiguravaju

opstanak bošnjačkog kolektiviteta u Republici Hrvatskoj. U teškim uvjetima u kojima je Zajednica osnovana, stasala i razvijala se, bez vaše pomoći rad zajednice bi bio otežan. Podjela zahvalnica svima na ovoj Skupštini uzela bi nam puno vremena. Zbog toga smo odlučili da se na Skupštini zahvalnice dodijele samo institucijama i istaknutim nositeljima aktivnosti BNZH, a pojedinačne zahvalnice zaslužnim članovima uputit će se poštom.“

Zahvalnice za svestranu podršku u djelovanju Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske dodijeljene su sljedećim institucijama:

1. Mešihat Islamske zajednice u Zagrebu
2. Medžlisu Islamske zajednice u Zagrebu
3. Ambasadi Bosne i Hercegovine
4. Udruzi Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske
5. Bošnjačkom dobrotvornom društvu „Merhamet“
6. Medresi dr. Ahmed Smajlović

te sljedećim osobama koje su svojim djelovanjem ostavile neizbrisive tragove:

1. Prvom predsjedniku Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske rahmetli prof. dr. sc. Nedžatu Pašaliću
2. Drugom predsjedniku Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske rahmetli prof. dr. sc. Muradifu Kulenoviću
3. Potpredsjedniku Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske u njenom drugom sazivu rahmetli Salimu Šabiću
4. Prvom predsjedniku i osnivaču Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za Primorsko-goransku županiju rahmetli Džemalu Agiću, prof.
5. Jednom od osnivača Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i njenom potpredsjedniku u prvom sazivu dr. sc. Sulejmanu Čamđiću.

Nakon dodjele zahvalnica za riječ se javio Ahmed Ikanović koji je u svom govoru posebno istaknuo potrebu da se nastavi sa započetom inicijativom za izgradnju bošnjačke (bosanske) kuće.

Ovime je završena Skupština Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. Nakon toga održan je najavljeni kulturno umjetnički program.

Zapisničar:

Sebina Sejković, dipl. inž.

Predsjedavajući Skupštine BNZH:

Dževad Jogunčić, dipl. inž.

Ovjerovitelji zapisnika:

Prof. dr. sc. Remzija Hadžiefendić-Parić

Mesud Bužimkić, dipl. arh.

IZVJEŠTAJ O RADU BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE HRVATSKE

za period od 4.11.2000. do 14.6.2003.

Na III skupštini BNZH izabrani su novi Glavni i Nadzorni odbor s mandatom od 4 godine. Od dana izbora do danas, BNZH je prolazila kroz nemirno razdoblje, pa unatoč najboljim namjerama da održavamo redovite godišnje skupštine, nismo u tome uspjeli, pritisnuti obavezama i nedostatkom uvjeta za rad, što će se jasnije sagledati iz ovog izvještaja.

Izvještaj moram nažalost početi s konstatacijom da ni nakon 10 godina od osnivanja BNZH još uvijek nisu stvoreni osnovni preduvjeti za rad. Nedostatak vlastitog prostora i kronični manjak sredstava u značajnoj mjeri utječe na cjelokupno djelovanje zajednice i rezultati koje smo ostvarili postignuti su prije svega izuzetnim entuzijazmom i zalaganjem članova Glavnog odbora, te nesebičnom potporom našeg članstva.

U proteklom periodu tri su ključna događaja obilježila rad BNZH. Prvi je popis stanovništva održan od 1. do 15. travnja 2001. godine, drugi su izbori za vijeća nacionalnih manjina održani u svibnju ove godine, i treći formiranje Ansambla bošnjačkog narodnog stvaralaštva, pa će prvo o tome kratko izvjestiti.

1. Popis stanovništva 2001. godine

Novoizabrano rukovodstvo ocijenilo je da je Popis stanovništva 2001. godine jedan od bitnih elemenata očuvanja opstojnosti bošnjačkog nacionalnog kolektivita u Republici Hrvatskoj, budući da će rezultati popisa biti u formalno-pravnom i svakom ostalom pogledu mjera Bošnjaka i bošnjaštva u narednih 10 godina. O tome sam govorio na izbornoj skupštini od 4.11.2000. godine i u tom smislu na skupštini je donešen zaključak da se uputi zahtjev da se u promjenama Ustava, koje su slijedile neposredno nakon naše skupštine, uključi i povratak Bošnjaka u preambulu Ustava. Zahtjev je upućen Hrvatskom saboru, predsjedniku Republike Stjepanu Mesiću, svim parlamentarnim strankama i zastupnicima manjina u Saboru. Nažalost, u promjenama Ustava ovaj naš zahtjev nije uključen te je u preambuli Ustava ostala podjela manjina, nastala prethodnim ustavnim promjenama 1997. na tzv. „autohtone“ i „neautohtone“, što su usput rečeno, termini koje međunarodno pravo ne poznaje.

Ovaj popis za Bošnjake u Republici Hrvatskoj imao je veliki značaj i zbog toga što je omogućeno da se po prvi puta u službenim dokumentima Republike Hrvatske, pojavi naš povijesni nacionalni naziv Bošnjak/Bošnjaci, te da se u popisu potvrdi položaj bošnjačke nacionalne manjine kao druge manjine po brojnosti u Hrvatskoj. Shvaćajući važnost popisa, tek konstituirani GO BNZH poduzeo je potrebne mјere na pripremi bošnjačkog stanovništva i državnih institucija nadležnih za provedbu popisa. Sveopći značaj i važnost popisa potakla nas je da u pripremama za popis ponudimo suradnju drugim bošnjačkim asocijacijama. Na naš poziv spremno su se oda-zvale Stranka demokratske akcije Hrvatske i Islamska zajednica. Još potkraj 2000. godine Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave upućeni su zahtjevi za potpunu i dosljednu primjenu nacionalnog imena Bošnjak u službenoj upotrebi u Republici Hrvatskoj za sve pripadnike bošnjačke nacionalne manjine. Zahtjeve su skoro istovremeno uputili Stranka demokratske akcije Hrvatske, Bošnjačka nacio-nalna zajednica Hrvatske i Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske povodom popisa organizirala je gosto-vanje uglednog intelektualca iz Sarajeva prof. dr. sc. Šaćira Filandre koji je sredinom 3. mjeseca 2001. održao na temu Bošnjaka i bošnjaštva 2 tribine u Zagrebu i jednu u Rijeci. U razgovoru s ravnateljem Državnog zavoda za statistiku Ivanom Rusanom kojeg smo obavili 15.3.2001. godine ukazali smo na potencijalne probleme i poteškoće koje bi se mogle pojaviti pri popisu kao posljedica sustavnog negiranja bošnjačke nacije u političkom i javnom životu u Republici Hrvatskoj. Opravdano smo se prib-javali da bi to moglo utjecati na Ustavom zagarantiranu slobodu izjašnjavanja bošnjačke populacije po pitanjima narodnosti, materinjeg jezika i vjere.

Neposredno pred popis Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske tiskanim obraćanjem je pozvala pripadnike bošnjačke manjine da se u popisu stanovništva slo-bodno izjasne o svojoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Poziv je upućen poštom na oko 4.500 adresa u Zagrebu, te još na 8.000 adresa širom Hrvatske. Distribucija poziva izvan Zagreba organizirana je preko organizacija Bošnjačke nacionalne zajednice i preko Islamske zajednice koja nam je pružila svu pomoć. Unatoč svemu, u prvim danima Popisa pojavili su se slučajevi uskraćivanja prava slobodnog izjašnjavanja pripadnika bošnjačke manjine u Zagrebu i Rijeci. Promptno smo reagirali usmeno i prosvjednim dopisom ravnatelju Državnog zavoda za statistiku upućenom 2.4.2001. godine, te obraćanjem javnosti preko novinske agencije HINE 4.4.2001. godine, u kojima smo upozorili na uočene nepravilnosti. Bošnjačka nacionalna zajednica za Primorsko-goransku županiju održala je 2.4.2001. konferenciju za tisk na kojoj su iznešeni primjeri kršenja prava slobode izjašnjavanja prilikom popisa na njihovom

području. Zahvaljujući svemu tome, bošnjaštvo je u Republici Hrvatskoj upravo u vrijeme popisa dobilo punu javnu afirmaciju, te su preostali dani popisa protekli regularnije. Konačno, 15.5.2001. godine ponovno je obavljen razgovor s ravnateljem Državnog zavoda za statistiku, u kojem smo zajednički analizirali tok popisa i sve probleme koje su pri popisu doživljavali pripadnici bošnjačke manjine. Dobili smo uvjeravanja da će se uočeni propusti ispraviti pri statističkoj obradi podataka jednostravnim pribrajanjem svih nacionalno izjašnjenih Muslimana Bošnjaca. Nažalost, rezultati popisa objavljeni u lipnju prošle godine pokazali su da se to nije dogodilo i da su se Bošnjaci u Hrvatskoj praktički prepolovili, iako su ostali druga manjina po brojnosti: u Hrvatskoj živi 20.755 Bošnjaka i još 19.677 onih koji su se nacionalno izjasnili kao Muslimani i time svrstani u rubriku „ostali narodi Europe“, što je logična posljedica činjenice da Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina priznaje samo bošnjačku naciju kao nacionalnu manjinu u Hrvatskoj. Ovi rezultati, koji su posljedica s jedne strane nedovoljne nacionalne osviještenosti i identiteta Bošnjaka te nepripremljenosti, pogrešaka i pritisaka tokom popisa, imat će dugotrajne reperkusije, što je već dijelom iskazano pri izboru za vijeća nacionalnih manjina održanim ove godine.

Još bih napomenuo da su finansijska sredstva za ove aktivnosti prikupljena pri-lozima članova Odbora za gospodarstvo BNZH.

2. Izbori za vijeća nacionalnih manjina 2003. godine

Prema Ustavnom zakonu usvojenom potkraj 2002. godine, zaštita i promicanje prava manjina predviđena je na svim razinama. Na državnoj razini predviđeno je formiranje Savjeta za nacionalne manjine, a na županijskim, gradskim i općinskim razinama predviđeno je osnivanje vijeća za nacionalne manjine, koja će biti savjetodavna tijela u jedinicama lokalne samouprave, te aktivno sudjelovati u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima.

Pri kandidiranju 5 članova Savjeta za nacionalne manjine iz reda istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih i vjerskih djelatnika, Glavni odbor BNZH je ocijenio da ja ispunjavam predviđene kriterije i u tom smislu uputio prijedlog, kojeg je Vlada RH prihvatile.

Daleko veći značaj imali su izbori za predstavnike i vijeća nacionalnih manjina. Prije izbora uputili smo Vladi RH zahtjev da se izvrši korekcija popisa stanovništva tako da se nacionalno izjašnjeni Muslimani pribroje Bošnjacima. Na taj zahtjev nismo dobili nikakvog odgovora. Za izbore smo, unatoč vrlo kratkim rokovima, uspjeli uz pomoć naših županijskih organizacija i pomoć Islamske zajednice u mjestima gdje još nemamo svoje organizacije, u velikom broju predati kandidature: na županijskoj razini

za 5 od 8 vijeća i za 3 od 5 predstavnika, u gradovima za 8 od 13 vijeća i za 4 od 6 predstavnika, te u općinama za 10 od 16 vijeća i 0 od 1 predstavnika, s ukupno 411 od mogućih 577 kandidata, čime je iskazana samosvijest, želja i potreba da sudjelujemo u kreiranju naše budućnosti u Republici Hrvatskoj. Nažalost, BNZH u Primorsko-goranskoj županiji odlučila je u dogovoru s Talijanskom unijom izbore bojkotirati, a u Splitu se iz objektivnih okolnosti zakasnilo s prijavom. S njima bi ovi podaci bili još povoljniji.

Nakon što su uspješno obavljene pripreme za izbore, nastupili su novi problemi s kojima ste sigurno bili upoznati. Naime, u biračkim popisima koji su relevantni za izborno pravo, većina Bošnjaka upisana je odranije pod svojim prethodnim nacionalnim imenom Muslimani, čime im je bilo onemogućeno da izađu na izbore i konzumiraju svoje ustavno pravo. BNZH je zbog toga uputila Državnom izbornom povjerenstvu prijedlog da se svim građanima koji su u popisima birača evidentirani kao Muslimani omogući izlazak na izbore za vijeća nacionalnih manjina i glasanje za liste bošnjačke manjine. Samim činom izlaska na izbore i iskazivanjem želje da glasaju za vijeće bošnjačke nacionalne manjine takvi građani ujedno bi iskazali svoju nacionalnu pripadnost. Prvi odgovor Državnog izbornog povjerenstva bio je negativan, nakon čega je donešena odluka da se preko medija o tome upozna hrvatska javnost. Održana je konferencija za tisk, dani su brojni intervjui i izjave u tiskovnim i elektroničkim medijima: HTV, TV emisija „Prizma“, Hrvatski radio, Radio „Slobodna Evropa“, Radio 101, „Jutarnji list“, „Večernji list“, „Vjesnik“, „Novi list“, te su o tome obaviješteni Ured OSCE-a, Ambasada BiH te predstavnici ambasada s kojima imamo uspostavljene kontakte. Nakon snažne medijske kampanje uspjeli smo izboriti pravo da svi upisani u biračke popise kao Muslimani mogu na sam dan izbora, na biračkom mjestu, izvršiti promjenu nacionalnog određenja u Bošnjake i pristupiti izborima, o čemu je informirana javnost preko svih medija, uključujući i najmoćniji, HTV. Nažalost, iskazala se još jednom nedostatna samosvijest kod Bošnjaka. Usprkos tome što smo sve pripremili za promjenu nacionalnosti u biračkim popisima na najjednostavniji mogući način, odziv Bošnjaka i Muslimana nije bio zadovoljavajući. Ipak, smatram da je BNZH kandidiranjem lista za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, inzistiranjem na našem pravu na samoodređenje i definitivnom potvrđivanju nacionalnog imena Bošnjak, uz snažnu medijsku prisutnost, postigla veliki uspjeh i potvrdila se kao autentični zastupnik nacionalnih prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

3. Formiranje Ansambla bošnjačkog narodnog stvaralaštva

U okviru Kulturnog društva Bošnjaka „Preporod“ više godina je djelovala folklorna grupa s manje-više neuspješnim pokušajima da se okupi veći broj članova,

pripremi program i javno nastupi. Prepoznavajući važnost njegovanja kulturne tradicije, igara i pjesama, te običaja Bošnjaka, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske pokrenula je inicijativu za formiranje cjelovitog Ansambla bošnjačkog narodnog stvaralaštva, koji bi u sebi objedinjavao folklor, orkestar i zbor. Takav Ansambl nam je nužno potreban kao jedan od ključnih faktora za afirmaciju kulturnog i nacionalnog identiteta Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Sve nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, osim bošnjačke, imale su formirane svoje folklorne sekcije, a neke manjine imaju ih u više mjesta u R Hrvatskoj. Na sastanku Koordinacije bošnjačkih asocijacija održanom 12.11.2001. godine ta inicijativa je dobila punu podršku. Prvi zadatak bio je izrada bošnjačkih narodnih nošnji. Prethodno su već u toku 2000. godine obavljene pripreme, a u 2001. godini urađeni su detaljni nacrti prema originalnim nošnjama. U toku 2002. godine izrađene su vrlo kvalitetne replike narodnih nošnji s oko 350 odjevnih predmeta. Sredstva za izradu nošnji u vrijednosti od oko 160.000 kn prikupljena su donacijama članova Bošnjačke nacionalne zajednice. Izrada nošnji, čija je prva javna prezentacija bila 22.10.2002. u Islamskom centru, predstavljala je snažan poticaj za omasovljenje i intenziviranje rada Ansambla. Sada Ansambl sačinjavaju folklorna skupina, narodni orkestar sa solo pjevačima i vokalna skupina, s preko 50 aktivnih članova. Uslijedili su i javni nastupi: u Islamskom centru u Zagrebu, u Kulturnom centru Ambasade Bosne i Hercegovine u Zagrebu, u koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“ u Zagrebu na manifestaciji „Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina u Hrvatskoj“, u kulturnom centru „Kaptol“ u Zagrebu, zatim u Tešnju, Rijeci, Karlovcu i Sisku. Prilozi o radu i nastupima Ansambla više puta su emitirani na Hrvatskoj televiziji te po jednom na županijskim TV Rijeka i TV Karlovac.

U dogовору с KDB „Preporod“ Ansambl je trebalo da zajednički vode, usmjeravaju i stvaraju uvjete za njegov rad „Preporod“ i BNZH, a da radom Ansambla rukovodi Savjet Ansambla. Nažalost, „Preporod“ se u tome nije angažirao, tako da cjelokupni rad Ansambla i njegove rastuće potrebe, uglavnom osigurava BNZH. Uloga „Preporoda“ svela se na transferiranje honorara za muzičkog voditelja iz sredstava koje „Preporod“ dobija za program folklora od Vladinog ureda za nacionalne manjine.

Istaknuo bih da smo veliku pomoć u radu Ansambla imali od Islamskog centra i medrese „Dr. Ahmed Smajlović“, te Ambasade BiH.

U okviru daljnog razvoja djelovanja Ansambla, BNZH je, opet prikupljanjem donacije kod svojih članova, početkom 2003. godine kupila originalni namještaj za bošnjačku sobu, koji je dopunjen još dijelovima namještaja koje smo od našeg člana dobili na poklon. Nažalost, do sada nismo imali priliku prikazati taj namještaj kao dio scene u nastupu Ansambla.

Osim ovih ključnih događaja, ukratko bih se još osvrnuo na ostala područja djelovanja BNZH.

4. Programi financirani od Ureda za nacionalne manjine

Unatoč tome što je BNZH za sve tri protekle godine 2000.-2003. prijavljivala Uredu za nacionalne manjine brojne programe, nastavljeno je samo financiranje programa koji su uspostavljeni ranije. To je časopis „Bošnjačka pismohrana“ kojeg smo izdali u četverobroju za 2001. i 2002. godinu, te biblioteka bošnjačkih pjesnika u Hrvatskoj pod nazivom „Bosana“, u okviru koje su u 2001. godini izdane dvije zbirke poezije: „Tarih ljubavi“ Emsuda Sinanovića i „Prazne ruke“ Zijada Durakovića, te u 2002. godini također dvije zbirke poezije: „Vječiti putnik“ Mehmeda Mašića i „Prorok u našem vrtu“ Seada Begovića. Sva naša izdanja publicirana su na većem broju stranica, sa stranicama u boji i u većoj tiraži nego je to bilo predviđeno ugovorom s Uredom za nacionalne manjine.

5. Organiziranje kulturnih događanja

U prethodnom periodu 1997.-2000. godine BNZH je organizirala 30-ak tribina i 3 simpozija preko kojih smo nastojali informirati našu zajednicu i hrvatsku javnost o glavnim političkim i kulturnim događajima, te učvrstiti samosvijest o identitetu. U ovom izvještajnom periodu nismo toliko intenzivno na tom polju djelovali jer smo zaključili da su održane tribine ispunile svoj cilj i da treba djelovanje usmjeravati na drugim pravcima. Svejedno, niti ovaj period nije bio siromašan takvim događanjima koje je organizirala ili sudjelovala u organizaciji BNZH. Održali smo 5 tribina, bili smo suorganizatori tri promocije bosansko-hercegovačkih filmova, organizirali dvije izložbe dječjih crteža bajramskih čestitki, priredili izložbu slika Murisa Čorbića i bili suorganizatori izložbe slika Omera Mujadžića, imali 5 promocija knjiga, priredili veče sevdalinke s renomiranim bosansko-hercegovačkim izvođačima, te organizirali nekoliko nastupa Ansambla bošnjačkog narodnog stvaralaštva. U 2002. godini pokrenuli smo dugoročni 10-godišnji projekt izdavanja izabranih djela književnika Envera Čolakovića, obavili dio pripremnih radnji, no nažalost zbog razloga na koje nismo mogli utjecati, privremeno smo zastali u tome, s nadom da će se stvoriti uvjeti za realizaciju takvog zamašnog projekta. Kronološki su pobrojana sva ova događanja:

- 25.11.2000. Veče sevdalinke u motelu Evropa. Nastupili: Omer Pobrić, Hasiba Agić, Nusreta Kobić, Esad Kovačević. Organizacija i financiranje: Odbor za gospodarstvo BNZH.

- 10.12.2000. Tribina „Bošnjački divan“: Ramazanske priče. Sudjelovali: S. Sokolović-Bertok i „Bulbuli“.
- 11.12.2000. Tribina „Bošnjački divan“: sijelo žena: „Ramazanska priča“ E. Sinanovića: Sudjelovali: Z. Gračić i B. Lović.
- 18.2.2001. Svečanost nagrađivanja dječjih radova na temu „Djeca crtaju bajramske čestitke“.
- 14.3.2001. Tribina: Bošnjački identitet i demokratski procesi, Novinarski dom, predavač: prof. dr. sc. Šaćir Filandra.
- 15.3.2001. Tribina: Bošnjačko jučer, danas i sutra, Islamski centar, predavač: prof. dr. sc. Šaćir Filandra.
- 14.6.2001. Promocija knjige pjesama „Biografija i auto“ Ervina Jahića u IC.
- 18.10.2001. Svečana premijera B-H filma „Mlijecni put“. Organizatori BNZH, Mebius film Sarajevo, Zagreb film Zagreb i FIM Impex film iz Zagreba. Članovi Odbora za gospodarstvo bili su sponzori premijere.
- 9.12.2001. Tribina „Bošnjački divan“ u IC s temom: „Poezija u sufizmu“. Sudjelovali: S. Kulenović, O. Muftić, M. Omanović i S. Nanić.
- 25.1.2002. 6. Etno smotra stvaralaštva nacionalnih manjina u Rijeci. Promocija „Bošnjačke pismohrane“ – promotor: S. Kulenović.
- 5.2.2002. Izložba akademskog slikara Omera Mujadžića. BNZH učestvovala u organizaciji i poslala oko 400 pozivnica.
- 20.2.2002. Promocija II sveska „Bošnjačke pismohrane“. Promotori: Nenad Rizvanović, Ervin Jahić i S. Kulenović.
- 22.2.2002. Napravljena izložba „Djeca crtaju bajramske čestitke“ na oglasnoj ploči kod ulaza u IC (S. Banjan i R. Hadžiefendić-Parić).
- 22.3.2002. Promocija romana „Ilijasbegovići – Cronica Travuniana“ Feđe Šehovića u Društvu hrvatskih književnika. Poslali pozive našim članovima.
- 3.4.2002. Promocija knjige „Bošnjačka ideja“ Šaćira Filandre i Enesa Karića u Evropskom domu. Poslali pozive našim članovima. Promotori: akademik Dalibor Brozović, prof. dr. Mustafa Imamović, Mirko Galić i S. Berberović. S. Berberović govorio o razvoju bošnjačke ideje u Hrvatskoj.
- 22.10.2002. Prva prezentacija bošnjačkog folklora u IC.
- 30.10.2002. Poetsko-muzičko veče „I to je Bosna“ u KIC-u Ambasade BiH u surorganizaciji s Ambasadom. Prvo javno predstavljanje folklorne skupine.

- 17.5.2003. Sudjelovanje u organizaciji promocije bosansko-hercegovačkog filma „Remake“ u SC.
- 22.5.2003. Promocija zbirke pjesama „Prorok u našem vrtu“ Seada Begovića u Islamskom centru. Moderator: S. Kulenović. Promotori: Fikret Cacan, Ervin Jahić i Emsud Sinanović.
- 12.6.2003. Izložba slika Murisa Čorbića u KIC-u Ambasade BiH. U glazbenom dijelu nastupila Dunja Knobl.
- 13.6.2003. Sudjelovanje u organizaciji retrospektive 10 najboljih bosansko-hercegovačkih filmova u SC

6. Suradnja s organizacijama BNZH u Hrvatskoj

U Hrvatskoj za sada postoje županijske organizacije BNZ za Osječko-baranjsku, Primorsko-goransku, Istarsku, Splitsko-dalmatinsku, Zadarsku, Karlovačku i Sisačko-moslavačku županiju, te BNZH, čije djelovanje pokriva područje grada Zagreba. U prethodnom periodu potakli smo osnivanje BNZ za Zadarsku županiju te u cijelosti ove godine organizirali osnivačke skupštine BNZ za Karlovačku i Sisačko-moslavačku županiju. Posebno smo zadovoljni što smo u Karlovačkoj i Sisačko-moslavačkoj županiji, u kojima živi znatan broj Bošnjaka, uspješno organizirali BNZ. Obje organizacije su pokazale izuzetnu aktivnost i spremnost za rad, te se već potvrdile u izborima za vijeća nacionalnih manjina. Imali smo izuzetno dobru suradnju s organizacijom BNZ za Primorsko-goransku županiju kod koje smo 25.1.2002. sudjelovali na 6. Etno smotri stvaralaštva nacionalnih manjina u Rijeci s promocijom „Bošnjačke pismohrane“, te 21.12.2002. gostovali s programom Ansambla i održali sjednicu GO zajedno s GO za Primorsko-goransku županiju te konferenciju za tisak. Potpomogli smo finansijskim sredstvima da se u Osijeku održi 24.10.2002. predstava „Derviš i smrt“ kazališne skupine iz Tuzle i Živinica.

Nažalost, zbog ograničenih ljudskih i materijalnih potencijala nismo uspijevali ostvarivati čvršći kontakt s ostalim županijskim organizacijama, potpomoći i potaknuti njihov rad, što nam je namjera u narednom periodu. Sada su županijske organizacije uglavnom oslonjene same na sebe, što ćemo pokušati promijeniti i preustrojem BNZH postaviti kvalitetnije temelje za zajedničko djelovanje.

U Hrvatskoj su ostale još dvije županije s brojnijom bošnjačkom populacijom u kojima namjeravamo osnovati organizacije BNZ. To su Vukovarsko-srijemska za koju smo počeli pripreme za održavanje osnivačke skupštine i Dubrovačko-neretvanska za koju nam je, zbog udaljenosti, potreban značajniji angažman i veća finansijska sredstva.

7. Suradnja s bošnjačkim asocijacijama

Možemo bez pretjerivanja konstatirati da imamo izvrsnu suradnju s Islamskom zajednicom, koja nas je podržavala i pomagala u svim našim aktivnostima. Pri tome podrazumijevam sve institucije Islamske zajednice: Mešihat, Medžlis u Zagrebu, Merhamet i medresu „Dr. Ahmed Smajlović“. Ta suradnja je za nas od velikog značaja. Također je vrlo kvalitetna suradnja s našom Udrugom Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, koja je svakim danom sve uspješnija i sadržajnija. Projekt podizanja Spomen obilježja Bošnjaku branitelju Hrvatske, kojeg je nositelj Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, svesrdno je podržavala i u svojim mogućnostima, prvenstveno kadrovskim, pomagala BNZH. U suradnji s Bošnjačkim kulturnim društvom „Preporod“ postignuti su pozitivni pomaci koji su međutim nedostatni da bismo zajednički ostvarili zadaće koje stoje pred nama.

8. Suradnja s matičnom domovinom

Imamo vrlo uspješnu suradnju s Ambasadom BiH, koja nas maksimalno u svim našim djelatnostima podržava. Također smo uspostavili kontakte s Vijećem kongresa bošnjačkih intelektualaca u Sarajevu, BZK „Preporod“ iz Sarajeva i Bošnjačkim institutom iz Sarajeva. 25. i 26.5.2002. u Sarajevu je održan Kongres dijaspore BiH u Sarajevu u čijem radu smo sudjelovali i uključili se u njegovo osnivanje, a u Glavni odbor Kongresa dijaspore ispred Hrvatske izabran je Ilfad Mahmić, član rukovodstva BNZ za Primorsko-goransku županiju. U cilju međusobnog povezivanja i uspostavljanja suradnje organizirali smo gostovanje Ansambla bošnjačkog narodnog stvaralaštva u Tešnju, 7.12.2002.

9. Suradnja s državnim vlastima

BNZH je nastojala putem obraćanja Vladi, Predsjedniku Republike i Hrvatskom Saboru, nadležnim ministarstvima itd. utjecati na poboljšanje položaja Bošnjaka u Republici Hrvatskoj i zaštiti njihovih individualnih prava i prava nacionalnog kolektiviteta. U lipnju 2002. godine o tome smo izdali, zajedno s ostalim bošnjačkim asocijacijama i zajednicama (osim stranke SDAH), priopćenje za javnost koje je upućeno predsjedniku RH, predsjedniku Vlade i predsjedniku Sabora.

Aktivno smo sudjelovali u radu Vijeća za nacionalne manjine i Pododbora za prava nacionalnih manjina Sabora.

10. Suradnja s međunarodnim organizacijama, institucijama za zaštitu manjinskih prava i drugim udrugama

Sudjelovali smo u radu većeg broja seminara, okruglih stolova, tribina i konferencijskoj radnji koje su organizirale brojne međunarodne i domaće organizacije i institucije, te druge udruge nacionalnih manjina, nastojeći svojim aktivnim prisustvom i radom doprinijeti rješavanju manjinskih pitanja. Također smo uspostavili kontinuirane kontakte s ambasadama Republike Turske, Španjolske i SAD u cilju njihovog informiranja o položaju Bošnjaka i radu BNZH. Te aktivnosti mogu se sagledati iz sljedećeg pregleda:

- 5.-6.4.2001. Seminar „Izazovi manjinske politike u Hrvatskoj danas“ u Novinarskom domu. Organizatori: „Srpsko narodno vijeće“, „Friedrich Naumann Stiftung“ i „Hrvatski pravni centar“.
- 22.2.2002. Okrugli stol „Prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: Prilog raspravi o donošenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina“ u Maloj vijećnici Hrvatskog sabora. Organizatori: Hrvatski helsinski odbor za ljudska prava, Hrvatski pravni centar i Vijeće za nacionalne manjine.
- 26.-28.4.2002. Međunarodna konferencija „Manjine kao most regionalne suradnje“ u Osijeku u organizaciji Instituta „Vlado Gotovac“.
- 1.3.2003. Tribina o Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina u muzeju Mimara u organizaciji Nacionalne zajednice Crnogoraca.
- 11.3.2003. Okrugli stol o provođenju Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama u organizaciji Vijeća Europe i Vladinog ureda za nacionalne manjine.
- 2.6.2003. Sastanak s predstojnikom Ureda za nacionalne manjine Madžarske u Vladi RH. Tema: manjine i vijeća nacionalnih manjina u RH.
- 6.6.2003. BNZH odgovorila na upitnik kojeg je uputio Centar za mirovne studije. Upitnik sadrži 45 pitanja vezanih za stanje nacionalnih manjina a poslužiti će u istraživačkom projektu „Nacionalne manjine u procesu izgradnje održivog mira“.

Sa zadovoljstvom mogu istaknuti da uspješno surađujemo s Udrugom „Branitelji Hrvatske“ i da smo ostvarili dobre kontakte sa Srpskim demokratskim forumom.

11. Financiranje BNZH

Financiranje Zajednice je iz dva izvora. Od Vladinog ureda za nacionalne manjine Zajednica dobije godišnja sredstva od 90.000,00 kn koja su striktno namjenjena realizaciji naših programa. U 2002. godini dogodio se paradoks koji se teško

može objasniti: Ured za nacionalne manjine, premda smo na vrijeme i u povećanom opsegu i kvaliteti realizirali programe, umanjio je dotaciju s 90.000,00 kn na 60.000,00 kn, dakle za jednu trećinu, što je potkraj godine, nakon naših brojnih prosvjeda i smjenom u rukovodstvu Ureda vraćeno na prijašnju razinu. Drugi izvor financiranja su prilozi i članarine naših članova iz čega se pokrivaju sve ostale aktivnosti, uključujući i režijske troškove održavanja ureda zajednice. Detalje poslovanja čut će u finansijskom izvještaju. Moram istaknuti da bez pomoći i donacija naših članova, koje često nisu uvijek iskazane u novčanom obliku, djelovanje BNZH bi bilo znatno reducirano. Stoga svima vama koji ste nas pomagali izražavamo zahvalnost. Uvijek ste imali razumijevanje i iskazivali svoju svijest kad god nam je pomoći bila potrebna, za što ste vjerujemo imali uporište u transparentnom i štedljivom trošenju vaših priloga, te našim evidentnim rezultatima.

12. Rješavanje prostora za BNZH

Prepreka uspješnjem radu je svakako da Zajednica nema vlastitog prostora za ured, sastanke i okupljanje svojih članova. Od 1998. godine Mešihat Islamske zajednice ustupio je Zajednici na korištenje jednu sobu u svojim prostorijama u Tomašićevoj ulici, koju smo, zbog potreba Mešihata morali napustiti 1.4.2002. Tada nam je spremno priskočila u pomoći Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske koja nas je primila u svoje uredske prostorije u Novoj cesti, gdje se i sada nalazimo. Ovom prigodom želimo im iskazati našu zahvalnost, kao i Udruzi „Branitelji Hrvatske“, koja je tada tim prostorom raspolažala.

Ovaj problem prvenstveno smo pokušavali riješiti preko Grada. Dva puta smo, početkom 2001. i početkom 2002. godine Gradskom poglavarstvu podnijeli zahtjev za dodjelu prostora iz fonda imovine grada Zagreba. Na taj način grad Zagreb je riješio djelovanje skoro svih nacionalnih udruga i raznoraznih drugih udruga, ali ne i BNZH. Osim formalnog podnošenja zahtjeva, uspjeli smo dobiti potporu od Ambasade BiH i Saborskog Pododbora za prava nacionalnih manjina, te odgovornih dužnosnika u Gradu. Sada imamo čvrsta obećanja da će nam Grad dodijeliti odgovarajući prostor. Imajući u vidu da su kvalitetni gradski prostori dobrim dijelom raspodijeljeni, iznajmljeni u komercijalne svrhe ili pod povratom, evo obilježavamo svoju 10. godišnjicu još uvijek bez krova nad glavom, vjerujući da će se u dogledno vrijeme i to riješiti.

U međuvremenu smo pokretali inicijative za rješavanjem ovog problema na druge načine. Logično je da sve bošnjačke institucije, pa i BNZH mogu imati svoje prostorije u kući u Mandaličinoj ulici. Unatoč različitim varijantama koje smo u tom smislu nudili, nije načinjen nikakav pomak. Druga inicijativa je bila da se pokrene

projekt za izgradnju Bošnjačke kuće ili kupnju prostora. Čak smo formirali i Inicijativni odbor i održali nekoliko sastanaka, ali očito za to nisu bili sazreli uvjeti.

13. Suradnja s medijima

Osim pobrojanog Zajednica je nastojala kroz brojna priopćenja javnosti, izjave i intervjuje za tiskane i elektroničke medije skrenuti pažnju javnosti na položaj Bošnjaka i manjinske probleme uopće. Možemo konstatirati da smo u proteklom periodu uspjeli prodrijeti u medije. Prvenstveno je to bilo sveprisutno u vrijeme pred izbore za vijeća nacionalnih manjina. Ovdje bih samo pobrojao medije preko kojih smo višekratno upoznavali javnost sa svojim problemima i djelovanjem: HTV informativni program i emisija za manjine „Prizma“, županijska TV Rijeka, županijska TV Karlovac, „Otvoreni radio“, „Obiteljski radio“, „Hrvatski radio“, „Radio 101“, radio stanica „Studio 88“ iz Mostara, radio „Slobodna Evropa“, „Bosanski radio“ u Teheranu, te tiskani mediji i agencije: „Globus“, „Feral Tribune“, „Novi list“, „Jutarnji list“, „Vjesnik“, „Večernji list“, „Yomiuri Shimbun“, dopisništvo ONASE, HINA, agencija „Stina“, te manjinska glasila „Behar“ i „Identitet“.

Na kraju, dozvolite mi da vas upoznam s još nekoliko činjenica vezanih za rad Zajednice, a koje su također bitne za potpuno razumijevanje našeg položaja. Prije svega, važno je spomenuti da su sve aktivnosti koje Zajednica sprovodi potpuno volonterske. Mi nemamo troškova za putovanja i dnevnicu, nemamo honorara osim najnužnijih za tehničke poslove. Zajednica nema niti jednog stalno zaposlenog, već samo tajnicu s angažmanom na 4 sata dnevno preko Studentskog servisa. Pokreće nas veliki elan i želja da pomognemo i sačuvamo bošnjački narod od asimilacije.

Šta je potrebno za uspješan rad Bošnjačke nacionalne zajednice u budućnosti? Prije svega, to je rješavanje osnovnih infrastrukturnih potreba: ured s prostorom za okupljanje veličine cca 100 m², te stabilno financiranje koje bi pokrivalo režijske troškove i plaću za tajnicu. Tek kad Zajednica riješi ove osnovne prepostavke za rad, moći će se posvetiti svojim zadaćama, prvenstveno omasovljavanju i uključivanju u rad pripadnika mlađe generacije. Treba naglasiti da veliku poteškoću u organiziranju rada predstavlja nedostatak takve tradicije kod Bošnjaka. Posljedica je to prethodnog sustava društvenog uređenja, koji je u tom pogledu bio posebno krut za Bošnjake. Tako su promjene koje su zahvatile bivšu državu 1990. godine zatekle Bošnjake bez ijedne svoje organizacije: kulturne, političke, sportske, osim vjerske organizacije kroz Islamsku zajednicu. Zbog toga treba na izgradnji svijesti o potrebi vlastitog organiziranja ubuduće sustavno raditi.

(Izlaganje predsjednika BNZH Seada Berberovića na skupštini 14.6.2003.).

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 Zagreb
tel/fax: 30 12 030

Izvještaj Nadzornog odbora BNZH podnijet na Svečanoj skupštini u Zagrebu dana 14. lipnja 2003. god.

Na osnovu člana 35 Statuta BNZH, Nadzorni odbor udruge u sastavu ing. Čičić Sulejman, Seid Mehici i Midhat Muzurović izvještavaju ovu skupštinu da je BNZH i njeni organi vodila finansijsko poslovanje u zadnje dvije godine u okviru postojećih pozitivnih zakona i uredbi Republike Hrvatske, posebno okrenuta na okupljanje bošnjačkog korpusa i na njegovu dobrobit.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, koja, po zakonima i uredbama RH, predstavlja krovnu organizaciju Bošnjaka u Hrvatskoj i ovu svečanu godišnjicu, kao isve dosadašnje skupštine, dočekuje na ovoj adresi i u podstanarstvu kod naših domaćina Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske.

Iz finansijskog izvještaja dâ se vidjeti da se radi volonterski, nesebično, bez honorara, vodeći računa o svakoj kuni domaćinski, kao i činjenica da doprinosi pojedinaca – dobroyoljni prilozi - čine u 2002. godini više od 30% ukupnog prihoda.

UBNZH radi se nesebično, bez materijalne naknade uz prijateljski aferim i rijetki aplauz.

Molimo sve Bošnjake otvorenog srca da nam se u ovom radu pridruže.

Zagreb, 14. lipnja 2003.

Za Nadzorni odbor BNZH
predsjednik Sulejman Čičić

SMJERNICE RAZVOJA BNZH U SLJEDEĆEM RAZDOBLJU

- Planovi za budućnost -

Kroz izlaganje predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, prof. dr. Berberovića, čuli ste koliko su se u posljednje dvije godine razgranale aktivnosti i programi BNZH. U ovoj prigodi obilježavanja 10-godišnjice djelovanja, Glavni odbor je smatrao nužnim, i važnijim od pukog nabranja programa i aktivnosti, odrediti smjernice i duh u kojem želimo da se odvija daljnji razvoj BNZH. Kako je vrijeme ograničeno istaknut će samo one najvažnije pravce našeg budućeg djelovanja.

Tijekom posljednjih deset godina prevalili smo dug put od nepriznavanja, izbacivanja iz preambule Ustava RH do danas, kada imamo mogućnost izabrati svoga predstavnika u Saboru. Neki kažu da bi Bošnjačka zajednica trebala doživjeti kao veliku pobjedu, no, pošto nismo tražili ništa više od onoga što su u određenom trenutku imale i sve druge nacionalne manjine i građani Republike Hrvatske, ne vidimo razloga za veliko slavlje, jer dobili smo samo ono što nam je i pripadalo. Ono što će biti važno već ove jeseni je sudjelovati na izborima i izabrati zastupnika koji će najbolje predstavljati naše interese, kojemu je dobrobit Bošnjaka u Hrvatskoj na srcu. Mogućnost da budemo predstavljeni u najvišem predstavničkom domu RH doživljavamo kao veliku čast, ali i odgovornost. Dugo smo čekali na ovu priliku i ne smijemo je propustiti.

Bošnjaci su nedavno u velikom broju izašli i na izbore za Vijeća nacionalnih manjina. Dužnost nam je raditi na zaživljavanju Vijeća u onim županijama u kojima smo izabrali svoje predstavnike i iskoristiti taj ponuđeni mehanizam kako bi uspješno plasirali svoje interese i potrebe.

Tijekom 2002. i 2003. BNZH, kako smo čuli, nastavila se širiti i razvijati u drugim županijama. To je iznimno važan aspekt djelovanja i pred sebe smo stavili zadatak da u idućoj godini u svakoj županiji u kojoj postoji značajniji broj Bošnjaka imamo svoje ogranke.

Kada smo 1993. godine na I. Bošnjačkom saboru vratili svoje nacionalno ime Bošnjak ponovno smo svoju sudbinu uzeli u svoje ruke. Ali to je bio tek početak. Tim činom preuzeeli smo i odgovornost za afirmaciju i očuvanje svoga imena. Rezultati Popisa u Republici Hrvatskoj pokazali su da postoji čvrsta jezgra od 20.755 Bošnjaka,

ali i veliki broj onih koji još uvijek ne prihvataju ili ne razumiju tu promjenu. Za BNZH rad na afirmaciji imena i nadalje će biti jedna od osnova njenog djelovanja, pogotovo sada kada nas napokon počinju priznavati, prepoznavati i uvažavati pod bošnjačkim imenom.

Prema nekim istraživanjima predrasude prema nekim nacionalnim manjina u RH su velike. Nažalost, i Bošnjaci spadaju u tu grupu nacionalnih manjina, pa tako veliki broj građana Hrvatske ne želi Bošnjake za životne partnere ili partnere svoje djece, a neki čak ni za susjede. To, naravno, za nas zvuči porazno jer se pitamo čime smo to zaslužili, kakvu to poruku šaljemo kao narod i uostalom, da li je uopće stvar u nama. Ako se zadržimo na definiciji da su predrasude posljedica nepoznavanja, smatramo da mnogo možemo učiniti na stvaranju drukčije slike o Bošnjacima. Zato smatramo da je nužno vrijednosti bošnjačke kulture i tradicije učiniti transparentnijima i prisutnijim, a koliki je doprinos Bošnjaka hrvatskoj znanosti, kulturi, gospodarstvu i sportu do sada smo pokazali kroz tri sveska „Bošnjačke pismohrane“.

Glavni odbor smatra izuzetno značajnim odnos prema matičnoj državi BiH. Razumljivo je da je u ovih 10 godina, zbog vrlo složene društveno-političke situacije u BiH, bilo teško očekivati ne samo materijalnu, nego bilo kakvu pomoć od države BiH. Situacija se svakim danom sve više poboljšava, no ono što je Bošnjacima u Hrvatskoj možda važnije čak i od same materijalne pomoći je uspostavljanje čvrćih i tješnjih odnosa sa državnim i kulturnim institucijama BiH. Takvi odnosi između ostalog pružaju nam sigurnost da nismo zaboravljeni i prepušteni samima sebi jer, kako to možemo iščitati iz relacija drugih nacionalnih manjina sa njihovim matičnim državama, takva podrška je neophodna za napredak nacionalnih zajednica. Također želimo naglasiti da zdušno podržavamo razvijanje što boljih, prijateljskih odnosa između Hrvatske i BiH koje su kroz povijest na različite načine bile usmjerene jedna na drugu.

Kroz ovo desetogodišnje razdoblje pokazali smo da imamo dovoljno intelektualnog potencijala, ideja, hrabrosti i upornosti da razvijemo aktivnosti i programe koji će okupljati Bošnjake i njegovati njihovu posebnost. Nažalost, ma koliko se mi trudili da od minimalnih sredstava koja nam dodjeljuje Vlada RH napravimo što više, upravo nedostatak materijalnih sredstava uvelike usporava, pa gotovo i koči razvoj BNZH. Velika pomoć u radu su svakako donacije i prilozi naših članova koji nam često znaju priskočiti kada je to najpotrebnije. Ovdje je važno naglasiti da se uporno ignorira činjenica da se ipak radi o drugoj nacionalnoj manjini po brojnosti što ujedno znači i veliki broj poreznih obveznika. Još jednom naglašavamo da se bez znatnog

povećanja sredstava za financiranje programa od strane Vlade RH, BNZH neće moći dalje razvijati.

Svi programi koji se stvaraju u BNZH namijenjeni su Bošnjacima. Međutim, ono što Glavni odbor BNZH smatra izuzetno važnim je kod naših ljudi stvoriti osjećaj odgovornosti za djelovanje Zajednice. Želja nam je stvoriti aktivno članstvo u doslovnom smislu te riječi. Iako je materijalna potpora nužna i dobrodošla ona u nekim slučajevima nije i najvažnija. Aktivno sudjelovanje u radu, prisustvovanje programima, nove ideje, osmišljavanje i organiziranje aktivnosti samo su neki od važnih aspekata koje svaki Bošnjak može dati od sebe.

Na kraju, i upravo zato što to smatramo najvažnijim, Glavni odbor BNZH posebno ističe važnost brige za djecu. Bošnjaci u Hrvatskoj moraju posebno biti odgovorni prema svojoj djeci i onome što im ostavljamo u nasljeđe. Svaka sumnja u porijeklo, kulturu, tradiciju, u dijaspori znači gubitak člana zajednice. Odgoj te vrste počinje u kući i od malih nogu. Svi jest o posebnosti svoje nacije, ljubav i poštovanje prema svojoj kulturi i tradiciji mogu najbolje prenijeti majka i otac. Ukoliko oni ne obave taj posao na vrijeme vrlo je teško kasnije razviti osjećaj pripadnosti pa već u drugoj generaciji nastupa asimilacija. Ako želimo očuvati vrijednosti bošnjačke kulture, tradicije, jezika i imena, svojoj djeci moramo znati prenijeti ono što smo naslijedili od svojih roditelja.

Kao što sam rekla, ovo su samo najvažniji aspekti djelovanja BNZH u budućnosti. Oni nas trebaju usmjeravati i omogućiti nam da i u budućnosti budemo zadovoljni građani Republike Hrvatske u svojoj posebnosti.

(Izlaganje tajnice Glavnog odbora BNZH Sene Kulenović na Skupštini BNZH 14. 6. 2003.).

ČETVRTI PERIOD – OD RESTRUKTURIRANJA BNZH 2005. GODINE DO DANAS

U periodu 2000.- 2005. osnivane su nove i jačao rad postojećih županijskih organizacija BNZ. Pomogli smo osnivanje BNZ za Zadarsku županiju 2001. godine te u cijelosti pripremili osnivačke skupštine BNZ za Sisačko-moslavačku, Karlovačku i Vukovarsko-srijemsku županiju (2003. godine) te Varaždinsku županiju (2004. godine). S ovih 5 novoosnovanih županijskih organizacija, uz ranije uspostavljene BNZ za Osječko-baranjsku, Primorsko-goransku, Istarsku i Splitsko-dalmatinsku županiju stvorili smo mrežu od ukupno 10 županijskih organizacija (računajući da je BNZH svojim djelovanjem pokrivala Grad Zagreb i Zagrebačku županiju). Također smo od 2003. godine aktivno potpomagali županijske organizacije u pripremi prijava i uključenju u sustav financiranja programa iz državnog proračuna putem Sayjeta za nacionalne manjine RH. Najkasnije je održana osnivačka skupština BNZ za Grad Dubrovnik i Dubrovačko-neštansku županiju 22.9.2007., uz pomoć BNZH, čime je broj županijskih organizacija, uključujući i novoosnovanu BNZ ZG i ZGŽ, narastao na ukupno 11.

Time smo stvorili preduvjete za restrukturiranje i bolju organizacijsku strukturu BNZH, s utemeljenjem rada na županijskim organizacijama. Razgovori o restrukturiranju počeli su koncem 2003. na sjednicama Proširenog glavnog odbora BNZH a intenzivirani su i završeni u 2004. godini. Dogovoren je da se iz BNZH izdvoji i formira Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju (BNZ ZG i ZGŽ) kao nova udruga te da se Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske rekonstruira u savez županijskih udruga Bošnjačke nacionalne zajednice. Predviđeno je da djelovanje BNZH na razini Hrvatske bude usmjeravajuće i koordinirajuće, kakvo je u osnovi predviđeno u dotadašnjem statutu BNZH kao djelokrug rada Proširenog glavnog odbora, a da težiste operativnog rada bude na županijskim organizacijama, koje će organizirati i koordinirati rad ogranaka na razini gradova i općina. Nadalje, kako je cjelokupan rad BNZH od njenog osnivanja uglavnom bio provođen i organiziran u Zagrebu, zaključeno je da će se na novoformiranu BNZ ZG i ZGŽ prenijeti svi programi, finansijska i ostala imovina udruge BNZH. Dogovori su realizirani na osni-

ŽUPANIJSKE ORGANIZACIJE BNZH

vačkoj skupštini BNZ ZG i ZGŽ od 19.3.2005. i skupštini BNZH održanoj 18.12.2005. godine. Stoga, kao zajedničku 30.-tu godišnjicu rada BNZH obilježavamo istovremeno i 30.-tu godišnjicu rada BNZ ZG i ZGŽ. Iz formalnih razloga, uvjetovanih pravilima Savjeta za nacionalne manjine, dotadašnji programi BNZH su još 2 godine prijavljivani kao programi BNZH, a u cijelosti, kao i do tada, sprovodjeni u BNZ ZG i ZGŽ. Tek 2008. moglo se sprovesti potpuno programsko i finansijsko razgraničenje ove dvije udruge.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE (BNZH) OD 2005. GODINE

Na izbornoj skupštini novoustrojene BNZH održanoj 18.12.2005. u prostorijama BNZ u Zagrebu za predsjednika je izabran prof. dr. sc. Sead Berberović – Grad Zagreb i Zagrebačka županija, za potpredsjednike mr. sc. Rusmir Akšamija – Karlovačka županija i Asmira Keranović – Sisačko-moslavačka županija, te za tajnicu Sena Kulenović, prof. – Grad Zagreb i Zagrebačka županija, koji su po funkciji bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Ibrahim Ružnić, prof. – Primorsko-goranska županija
2. Samir Ibrahimagić, dipl. inž. – Sisačko-moslavačka županija
3. Safet Malagić, dipl. inž. – Vukovarsko-srijemska županija
4. Alija Đonlić, dipl. ecc. – Osječko-baranjska županija
5. Salko Ikanović – Varaždinska županija
6. Mujo Dizdarević, inž. – Karlovačka županija
7. Dr. med. Sadik Rakanović – Splitsko-dalmatinska županija
8. Dževad Pipić, dipl. iur. – Zadarska županija
9. Prof. dr. sc. Remzija Hadžiefendić-Parić – Grad Zagreb i Zagrebačka županija
10. Šehrizarad Begić – Primorsko-goranska županija

Naknadno je u sastav Glavnog odbora kooptiran Senad Pršić, dipl. ecc., predsjednik Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre, tako da su bile zastupljene sve županijske organizacije.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. Mithat Muzurović, dipl. ecc. – predsjednik (Grad Zagreb i Zagrebačka županija)
2. Jasmin Delalić – Sisačko-moslavačka županija
3. Hadžić Ibrahim – Vukovarsko-srijemska županija

Na skupštini je usvojen novi statut Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske koji je bio rezultat jednogodišnjeg rada u kojem su bile uključene sve županijske organizacije BNZ. Ideja predloženih izmjena i dopuna dotadašnjeg statuta bila je da se u novi statut BNZH ugradи minimum zajedničkih funkcija koje će se realizirati kroz BNZH, vodeći računa o realnom stanju, finansijskim i kadrovskim mogućnostima,

uz osiguravanje ravnopravne zastupljenosti svih županijskih organizacija. Kako bi se koordinirajuće i usmjeravajuće djelovanje BNZH, uz operativni rad u županijskim organizacijama, moglo uspješno provesti u djelo, statutom je predviđeno da su svi predsjednici županijskih organizacija po funkciji članovi Glavnog odbora BNZH.

Smjernice novog razvoja BNZH za period 2005.-2010. godine iznijela je tajnica Glavnog odbora BNZH Sena Kulenović:

Upravo usvojenim Statutom određeni su ciljevi i djelovanje Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. No, dopustite da ovdje iznesem smjernice razvoja BNZH koje će nam poslužiti kao putokaz za budućnost naše Zajednice.

Prema svemu što smo danas čuli možemo ustvrditi da započinje novo razdoblje djelovanja Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. U ovom trenutku sa svojih 10 ograna BNZH je stvorila infrastrukturu koja će joj omogućiti da efikasnije rješava pitanja vezana za Bošnjake na cijelom području RH. Sa sigurnošću se može reći da je prvi preporodni, nacionalni zanos Bošnjaka završio i da se u ovom trenutku suočavamo s vrlo realnim problemima i da ono što je pred nama zahtjeva uporan, da tako kažem rudarski rad. Prije svega, predstoji nam širenje i stvaranje novih ograna (Brodsko-posavska županija i Dubrovačko-neretvanska županija) i osnaživanje već postojećih ograna. Svaki od ograna autonoman je u svojem radu, ali ono što BNZH preuzima na sebe je da se pomogne da se stvore barem minimalni uvjeti za rad (određeni nivo, tajnica i prostor za rad), i omogući odvijanje programa (stručna pomoć u pripremi prijedloga projekata i njihovoj realizaciji). Dakle predstoji nam akumulacija materijalnih dobara i opredmećivanje prava određenih Ustavom RH. Iz ovoga proizlazi da je zadatak BNZH da kroz mrežu svojih ograna omogući da svaki Bošnjak u RH tijekom godine barem nekoliko puta godišnje dođe u priliku da kroz različite programe bude u dodiru sa svojom kulturom i tradicijom. Činjenica da su Bošnjaci drugi po brojnosti u Republici Hrvatskoj, a tek trinaesti po sredstvima koja dobijaju za svoj rad ostavlja prema tome veliki prostor za djelovanje.

Sljedeće pitanje koje bi ovdje željeli izdvojiti je problem čije rješavanje zahtjeva akcijski plan i koordinaciju unutar BNZH, ali i sa svim ostalim bošnjačkim asocijacijama u RH a to je preimenovanje imena Musliman u Bošnjak. Ovo pitanje BNZH postavlja pred sebe kao najvažniji zadatak u sljedećih pet godina odnosno do novog popisa stanovništva 2011. Pristup ovom problemu odvijat će se u dva pravca: prije svega, intenzivnim pritiskom na tijela državne uprave da iznađu administrativno rješenje i radom unutar naše Zajednice na osvješćivanju tog

problema kroz model programa koji se mora proširiti kroz sve ogranke BNZH. Taj model će uključivati različite oblike edukacije, razgovor na terenu, tribine.

Svaka Zajednica koja želi sebi osigurati budućnost mora posebnu pažnju posvećivati radu sa mladima. Uključivanje što većeg broja mladih Bošnjaka svih uzrasta u rad Zajednice, i to ne samo kroz različite programe već u aktivno sudjelovanje u donošenju odluka važnih za budućnost Bošnjaka u RH, prioritet je BNZH čime se također želi što bezbolnije pripremiti za smjenu generacija.

Ovdje ću spomenuti samo jedan projekt koji smatramo bitnim jer su njegova ciljna skupina mali Bošnjaci, osnovnoškolci, a to je izrada udžbenika koji bi pokrivao temeljne discipline: bosansko-hercegovačku i bošnjačku književnost, bosanski jezik, povijest i kulturu, povijest umjetnosti i glazbe koji bi poslužio za rad u malim školama bošnjaštva.

Ističem da prema posljednjem popisu stanovništva u Hrvatskoj živi oko 7 % visoko obrazovanog stanovništva. Unutar tih 7 %, Bošnjaci su znatno zastupljeniji nego u ukupnom učeštu u stanovništvu Hrvatske, što govori o snazi naše Zajednice. Ali o nedovoljno iskorištenoj snazi.

U narednom periodu, BNZH će nastojati dodatno razvijati i afirmirati djelovanje Odbora za gospodarstvo koji okuplja Bošnjake-gospodarstvenike u cilju međusobnog upoznavanja, međusobne suradnje te suradnje s gospodarstvom matične domovine Bosne i Hercegovine. Jedna od važnih funkcija toga Odbora trebala bi biti i potpomaganje djelovanja BNZH.

Posebnu pažnju BNZH mora u sljedećem razdoblju posvetiti oblikovanju i izgradnji svoje medijske slike. Prisutnost BNZH u medijima do sada možemo nazvati zadovoljavajućim no veliki dio uspješno održenih aktivnosti nije naišao na odgovarajući medijski prostor. Djelovanje Zajednice treba učiniti transparentnijim, lako prepoznatljivim i zanimljivim. Kod planiranja programa jedan od osnovnih naglasaka mora biti medijska prezentacija programa i učinak na ciljnu skupinu. (Ako programi ne „izađu“ iz naših prostora, učinak im se smanjuje na broj prisutnih).

Kao posljednje pitanje ističemo uvođenje Bošnjaka u politički život na području čitave RH s posebnim naglaskom na lokalne izbore. Kroz dosadašnju praksu pokazalo se da je za rješavanje važnih pitanja za život Bošnjaka izuzetno bitno dobra povezanost s lokalnim vlastima što od BNZH u budućnosti zahtijeva profiliranje kandidata ispred bošnjačke zajednice koji bi se mogli uključiti u politički život na lokalnom nivou, čime bi ukupna bošnjačka zajednica dobila priliku da izravno sudjeluje u procesu donošenja odluka.

Bošnjačka scena u RH je mala, za sada nas je samo 20.755, što čini jedan manji gradić i gotovo bi se svi međusobno mogli poznavati. Rad na pitanjima i problemima Bošnjaka u RH je dugotrajan i iscrpljujući proces koji uzima veliki broj volonterskih sati onima koji su angažirani kroz rad i strukture bošnjačkih asocijacija. I zato vas pozivam da se što aktivnije uključujete i date svoj doprinos opstanku Bošnjaka u RH. Želim Vas na kraju ostaviti sa mišlju, da ukoliko želimo napredak i boljitet naše Zajednice, mi smo ti koji moramo misliti jedni o drugima i čuvati jedni druge, jer to nitko neće učiniti za nas.

Na **izbornoj skupštini** održanoj 14.6.2008. u Zagrebu usvojene su promjene u statutu kojima je predviđeno da skupštinu čine delegati koje imenuju županijske organizacije. Skupština je izabrala novo rukovodstvo u sastavu: **Senad Pršić, dipl. ecc. – predsjednik** (Istarska županija), **prof. dr. sc. Sead Berberović – potpredsjednik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija), **Ibrahim Ružnić, prof. – potpredsjednik** (Primorsko-goranska županija) i **Dževad Jogunčić, dipl. inž – tajnik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija). Po funkciji su svi bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Dajlina Goražda – Sisačko-moslavačka županija
2. Dr. med. Suad Crnica – Karlovačka županija
3. Hase Salihović, prof. – Zadarska županija
4. Zejna Ribo – Osječko-baranjska županija
5. Salko Ikanović – Varaždinska županija
6. Dr. med. Sadik Rakanović – Splitsko-dalmatinska županija
7. Šemsudin Brković – Dubrovačko-neretvanska županija
8. Safet Malagić, dipl. inž. – Vukovarsko-srijemska županija
9. Fatmir Hasanagić – Karlovačka županija
10. Asema Kurtović – Sisačko-moslavačka županija
11. Prof. dr. sc. Jusuf Šehanović – Istarska županija
12. Zemir Delić, dipl. ecc. – Primorsko-goranska županija

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Mr. sc. Rusmir Akšamija – predsjednik** (Karlovačka županija)
2. Alija Hodžić – Istarska županija
3. Mujaga Mehić, dipl. inž. – Grad Zagreb i Zagrebačka županija.

Skupština je donijela odluku da se u roku od mjesec dana izvrši potpuno financijsko razgraničenje BNZH i BNZ ZG i ZGŽ, te da se o tome podnese izvještaj na prvoj

sljedećoj sjednici Glavnog odbora BNZH. Također je usvojila prijedlog da BNZH preuzme Fond za stipendiranje kojeg je pokrenula i uspješno vodila BNZ ZG i ZGŽ.

Na skupštini je svoju kandidaturu za predsjednika BNZH pokušao nametnuti Sulejman Tabaković, kojem nije uspio ni raniji pokušaj da bude izabran za predsjednika novoosnovane BNZ ZG i ZGŽ. Sulejman Tabaković je neuspješno nastupio na parlamentarnim izborima 2003. godine kao kandidat grupe Bošnjaka. Kao diplomirani pravnik zaposlen u stručnim službama Sabora RH, u predizbornoj kampanji je isticao sebe i svoje sposobnosti, znanja i poznavanje funkcioniranja zakonodavne i izvršne vlasti, kao spasonosno rješenje za sve bošnjačke probleme. Na izborima je dobio minimalan broj glasova pa je očito shvatio da mu nedostaje izborna baza, koju je planirao pridobiti preuzimanjem čelne pozicije BNZH. On čak nije bio niti član BNZH ni BNZ ZG i ZGŽ, pa njegova kandidatura nije prihvaćena.

Nakon održane skupštine, uredno smo podnijeli Gradskom uredu za opću upravu zahtjev za upis promjena statuta i ovlaštenih osoba u Registar udrug. Sulejman Tabaković je podnio prigovor i zahtjev da se skupština poništi. U svom prigovoru nije naveo stvarni razlog, a to je odbijanje njegove kandidature, već formalni prigovor da članovi skupštine nisu zadovoljavali odredbe važećeg statuta. Uz prigovor je priložio suglasnost za poništenje skupštine potpisano, iz neobjasnivih razloga, od bivšeg predsjednika BNZ Vukovarsko-srijemske županije Safeta Malagića. Ta organizacija je bila u raslu, a Safetu Malagiću je istekao mandat. BNZH je na zahtjev Gradskog ureda u nekoliko navrata dopunjavala dokumentaciju o sazivu i održavanju skupštine, ali je na kraju Gradski ured prihvatio prigovor S. Tabakovića i izdao rješenje o poništenju skupštine. Na rješenje je BNZH u zakonskom roku uputila žalbu, da bi žalba bila odbijena i stiglo konačno rješenje 9.8.2009. kojim se izborna skupština održana 14.6.2008. poništava.

Nezajažljiva i ničim utemeljena ambicija pojedinca, kao što se često događa, zaustavila je normalan rad i razvoj Zajednice koja je više od godine dana bila u svojevrsnom pravnom vakuumu, u kojem se ni mi nismo najbolje snašli. Tako smo se, umjesto kreativnim radom, bavili pravnim začkoljicama i prepiskom s nadležnim državnim uredom.

Nova izborna skupština održana je 22.5.2010. u Zadru. Skupština je izabrala novo rukovodstvo u sastavu: **Senad Pršić, dipl. ecc. – predsjednik** (Istarska županija), **prof. dr. sc. Sead Berberović – potpredsjednik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija), **Ibrahim Ružnić, prof. – potpredsjednik** (Primorsko-goranska županija) i **Dževad Jogunčić, dipl. inž – tajnik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija). Po funkciji su svi bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Alija Avdić, dipl. krim. – Sisačko-moslavačka županija
2. Mujo Dizdarević, inž. – Karlovačka županija
3. Hase Salihović, prof. – Zadarska županija
4. Zejna Ribo – Osječko-baranjska županija
5. Salko Ikanović – Varaždinska županija
6. Šemsudin Brković – Dubrovačko-neretvanska županija
7. Prof. dr. sc. Jusuf Šehanović – Istarska županija
8. Fatmir Hasanagić – Karlovačka županija
9. Asim Kulenović – Sisačko-moslavačka županija
10. Zemir Delić, dipl. ecc. – Primorsko-goranska županija

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Mr. sc. Rusmir Akšamija – predsjednik** (Karlovačka županija)
2. Muhamed Muratagić – Istarska županija
3. Mujaga Mehić, dipl. inž. – Grad Zagreb i Zagrebačka županija.

Delegati skupštine BNZH 2010. u Zadru

Na parlamentarnim izborima održanim koncem 2011. godine bilo je 6 bošnjačkih kandidata. BNZH je po prvi puta kandidirala svog predstavnika **Ibrahima Ružnića, prof.**, ali bez uspjeha. Na izborima je pobijedio Nedžad Hodžić, dipl. inž. kao zastupnik Bošnjaka i još 4 nacionalne manjine u četverogodišnjem mandatu u Saboru RH.

Premda smo s Nedžadom Hodžićem pokušavali ostvariti korektan odnos, pomoći mu, kao osobi koja nije bila uključena u rad bošnjačkih asocijacija u tom segmentu, u tome nismo uspjeli. Mandat Nedžada Hodžića ostat će zapamćen po nekoliko inicijativa u Saboru koje su za svaku pohvalu, ali i po stalnim pokušajima discipliniranja bošnjačkih udruga, opet zloupotrebjavajući svoj utjecaj pri raspodjeli sredstava u Savjetu za nacionalne manjine, kako bi ih podčinio svom interesu – stvaranje glasačke baze za drugi saborski mandat. BNZH i njene članice nisu podlegle tim pritiscima, o čemu smo javno govorili.

Na izbornoj skupštini održanoj 2.2.2013. u Zagrebu usvojene su izmjene statuta. Statutom je predviđeno da su članice BNZH aktivne županijske organizacije koje su povezane s BNZH i sudjeluju u radu BNZH. Time smo se riješili balasta i otežanog rada evidentirajući u članstvu BNZH one županijske organizacije i njihove članove u Glavnem odboru koji nisu bili aktivni i nisu se uključivali u rad BNZH. Statutom je također definiran **Dan zajednice** koji će se obilježavati 22.5. na dan osnivanja Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske, definiran je postupak pristupanja drugih bošnjačkih asocijacija u BNZH, ne samo županijskih organizacija BNZ i ustanovljen je Sud časti. Predviđeno je da u sastav Glavnog odbora ulaze svi predsjednici županijskih odbora i po jedan predstavnik iz svake županije, čime je postignuta potpuna ravnopravnost županijskih organizacija, te je mandat rukovodstva produžen na četiri godine, uz primjenu pravila rotacije kod izbora predsjednika BNZH.

Skupština je izabrala novo rukovodstvo u sastavu: **prof. dr. sc. Sead Berberović – predsjednik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija), **Senad Pršić, dipl. ecc. – potpredsjednik** (Istarska županija), **Alija Avdić, dipl. krim. – potpredsjednik** (Sisačko-Moslavačka županija) i **Senahid Dubravić, dipl. arh. – tajnik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija). Po funkciji su svi bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Džemail Spahić, dipl. inž. – Zadarska županija
2. Prof. dr. sc. Jusuf Šehanović – Istarska županija
3. Asim Kulenović – Sisačko-moslavačka županija
4. Ibrahim Ružnić, prof. – Primorsko-goranska županija
5. Adem ef. Smajić – Primorsko-goranska županija
6. Sifet Hadžihaskić – Zadarska županija

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Merim Omanović – predsjednik** (Istarska županija)
2. Denijal Ibrić – Primorsko-goranska županija

3. Ismet Seferagić – Zadarska županija

U 2014. godini dvije županijske organizacije ispunile su uvjete za uključivanje u rad BNZH: BNZ za Karlovačku županiju koja se odmah uključila u rad i BNZ za Vukovarsko-srijemsку županiju, koja se nije uspjela uključiti u rad, jer se netom po njenom reaktiviranju i izboru novog rukovodstva dogodila poplava u Slavoniji i Gunji, u kojoj je sjedište organizacije, čime im je bio onemogućen bilo kakav rad.

Na **skupštini** održanoj 8.6.2014. godine u Zagrebu potvrđeno je članstvo u Glavnom odboru BNZH novoizabranih predsjednika županijskih organizacija, te predsjednika BNZ za Karlovačku i Vukovarsko-srijemsку županiju. BNZ za Karlovačku županiju predložila je svog dodatnog člana u Glavni odbor a mjesto člana Glavnog odbora za Vukovarsko-srijemsку županiju će se naknadno popuniti. Novi članovi Glavnog odbora postali su:

1. Dževad Jorgunčić, dipl. inž. – Grad Zagreb i Zagrebačka županija (umjesto prof. dr. sc. Seada Berberovića)
2. Samir Galijašević – Primorsko-goranska županija (umjesto Ibrahima Ružnića, prof.)
3. Azur Omerović, dipl. inž. – predsjednik BNZ za Vukovarsko-srijemsку županiju
4. Mr. sc. Rusmir Akšamija – predsjednik BNZ za Karlovačku županiju
5. Mujo Dizdarević, inž. – Karlovačka županija

Također su izabrani članovi Suda časti:

1. Šemsudin Dugonjić, dipl. krim. – **predsjednik** (Sisačko-moslavačka županija)
2. Hase Salihović, prof. – (Zadarska županija)
3. Mehmed Sijamhodžić – (Primorsko-goranska županija).

Na **skupštini** održanoj 19.9.2015. u Zagrebu donesen je izmijenjeni statut usklađen s novim Zakonom o udružama, te odlučeno da **na predstojećim parlamentarnim izborima** koji će se održati krajem godine **kandidat BNZH bude Senad Pršić, dipl. ecc.** Na izborima u kojima je sudjelovalo 8 bošnjačkih kandidata po prvi puta je za zastupnicu grupe od 5 nacionalnih manjina, među kojima je i bošnjačka, nije izabran predstavnik Bošnjaka, već predstavnica albanske manjine Ermina Lekaj Prljaskaj, dipl. iur.

Na **izbornoj skupštini** održanoj 17.12.2016. u Zagrebu izabrano je novo rukovodstvo u sastavu: **Senad Pršić, struč. spec. oec. – predsjednik** (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre), **dr. med. Adis Keranović – potpredsjednik** (Sisačko-moslavačka župa-

nija), Hase Salihović, prof. – **potpredsjednik** (Zadarska županija) i Mirela Čaušević, dipl. iur. – **tajnica** (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre). Po funkciji su svi bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

4. Alija Avdić, dipl. krim. (Sisačko-moslavačka županija)
5. Samir Galijašević (Primorsko-goranska županija)
6. Mr. sc. Rusmir Akšamija (Karlovачka županija)
7. Edina Smajlagić, prof. (Grad Zagreb i Zagrebačka županija) – umjesto Dževada Jorgunčića, dipl. inž.
8. Prof. dr. sc. Sead Berberović (Grad Zagreb i Zagrebačka županija)
9. Mujo Dizdarević, inž. (Karlovачka županija)
10. Sifet Hadžihaskić (Zadarska županija)
11. Šehrizad Begić (Primorsko-goranska županija)
12. Prim. dr. med. Šefko Dervović (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre)

Izabrani su članovi Nadzornog odbora:

1. Šemsudin Dugonjić, dipl. krim. – **predsjednik** (Sisačko-moslavačka županija)
2. Ismet Seferagić – Zadarska županija
3. Senahid Dubravić, dipl. arh. – Grad Zagreb i Zagrebačka županija

te članovi Suda časti:

1. Mr. sc. Rusmir Akšamija – **predsjednik** (Karlovачka županija)
2. Dr. med. Ahmed Makota – Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre
3. Adem ef. Smajić – Primorsko-goranska županija

Na redovitoj izvještajnoj **skupštini** održanoj 16.12.2017. u Zagrebu, potvrđen je izbor novih članova u Glavni odbor BNZH ispred BNZ ZG i ZGŽ i to:

1. Mesud Bužimkić, dipl. arh. (umjesto Edine Smajlagić, prof.)
2. Adnan Demirović, dipl. inž. (umjesto prof. dr. sc. Seada Berberovića)

Također je skupština izglasala da se umjesto tajnice Glavnog odbora BNZH Mirele Čaušević, dipl. iur., radi očuvanja kontinuiteta u radu BNZH, za **tajnika** izabere **prof. dr. sc. Sead Berberović**.

Na svečanoj Akademiji **povodom 25. godišnjice rada BNZH** održanoj 13.5.2018. u prostorijama Bošnjačke nacionalne zajednice u Zagrebu, Ilica 54, dodijeljene su **zahvalnice** za dugogodišnju uspješnu suradnju s BNZH/BNZ ZG i ZGŽ sljedećim institucijama i gradonačelniku Grada Zagreba:

1. Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske
2. Grad Zagreb
3. Gradonačelnik Grada Zagreba g. Milan Bandić
4. Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“, Sarajevo
5. Fondacija „Mulla Sadra“, Sarajevo
6. Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašića, Sarajevo
7. Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj
8. Medžlis Islamske zajednice Zagreb
9. Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske
10. Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“
11. Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba
12. Veleposlanstvo Bosne i Hercegovine
13. Veleposlanstvo Islamske Republike Iran

Redovna izvještajna skupština održana je 15.12.2018. godine u Zagrebu.

Novi članovi Glavnog odbora po funkciji kao predsjednici županijskih organizacija u 2019. godini postali su Ibrahim Ružnić (Primorsko-goranska županija) i Sead Berberović (Grad Zagreb i Zagrebačka županija). Do održavanja redovne izvještajne skupštine 25.1.2020. Ibrahim Ružnić je podnio ostavku, tako da je skupština potvrdila nove članove Glavnog odbora Seada Berberovića (Grad Zagreb i Zagrebačka županija) i Rasima Alijagića, novoizabranog predsjednika BNZ za Primorsko-goransku županiju.

Izborna skupština koja se trebala održati do 17.12.2020. zbog epidemiološke situacije s korona virusom (COVID-19) nije održana. Na elektroničkoj sjednici Skupštine do 12.12.2020. potvrđen je prijedlog Glavnog odbora da se do 1.5.2021. produži mandat svim tijelima izabranim na Skupštini 2016.: predsjedniku i potpredsjednicima, te članovima Glavnog odbora, Nadzornog odbora i Suda časti.

Na Izbornoj skupštini održanoj 24.4.2021. u Puli izabrano je novo rukovodstvo u sastavu: **Hase Salihović, prof. – predsjednik** (Zadarska županija), **Senad Pršić, struč. spec. oec. – potpredsjednik** (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre), **Rasim Alijagić – potpredsjednik** (Primorsko-goranska županija) i **prof. dr. sc. Sead Berberović – tajnik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija). Po funkciji su svi bili i članovi Glavnog odbora.

Za članove Glavnog odbora izabrani su još:

1. Alija Avdić, dipl. krim. (Sisačko-moslavačka županija)
2. Fuad Hafizović (Sisačko-moslavačka županija)
3. Dr. sc. Mensur Ferhatović (Primorsko-goranska županija)
4. Dr. med. Adis Keranović (Grad Zagreb i Zagrebačka županija)
5. Adnan Demirović, dipl. inž. (Grad Zagreb i Zagrebačka županija)

6. Ismet Seferagić (Zadarska županija)

7. Mirela Čaušević, dipl. iur. (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre)

Budući da je BNZ za Karlovačku županiju u fazi mirovanja Skupština je donijela zaključak da se predsjednik i jedan član iz BNZ za Karlovačku županiju kooptiraju u GO kada održe svoju izbornu skupštinu.

Izabrani su članovi Nadzornog odbora:

1. **Mujaga Mehić – predsjednik** (Grad Zagreb i Zagrebačka županija)

2. Omer Rožajac (Primorsko-goranska županija)

3. Nermina Mezulić (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre)

te članovi Suda časti:

1. **Nedžad Smailbegović, dipl. iur.** – predsjednik (Primorsko-goranska županija)

2. Fuad Selimović, dipl. iur. (Grad Zagreb i Zagrebačka županija)

3. Damir Iskrić (Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre)

Programsko djelovanje BNZH od 2005.

Programskim razgraničenjem i osamostaljenjem BNZH kao zajednice županijskih organizacija BNZ uspostavljeni su zasebni programi BNZH koji se realiziraju preko Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. To su bili različiti programi: kulturne manifestacije, okrugli stolovi i simpoziji koje su, sukladno odlukama Glavnog odbora BNZH, realizirale županijske organizacije, ponekad samostalno a neki su programi izvođeni i kao zajednički programi više županijskih organizacija.

Osim časopisa „Bošnjački glas“ kojeg je preuzela BNZH 2009. od BNZ za Primorsko-goransku županiju, realizirani su sljedeći programi:

- Kulturne manifestacije pod nazivom „Festival Bošnjačke kulture“, svake godine od 2009. do 2012.
- Okrugli stol „Stanje i perspektive organiziranosti Bošnjaka u Republici Hrvatskoj“, 2017.
- Okrugli stol „Jačanjem identiteta do ravnopravnosti“, 2018.
- Manifestacija pod nazivom „Medijska pismenost bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“, svake godine od 2019. do danas.

BNZH je izdala i dvije knjige:

1. Enes Kišević: „Dar Nikoli Tesli“, 2022.

2. Sead Alić: „Enciklopedijski rječnik tranzicijske epohe“, 2023.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZA GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKU ŽUPANIJU (BNZ ZG i ZGŽ) OD 2005. GODINE

Na osnivačkoj skupštini BNZ ZG i ZGŽ održanoj 19.3.2005. u dvorani „Češke besede“ u Zagrebu pred 86 članova za predsjednika je izabran prof. dr. sc. Sead Berberović, a za potpredsjednike Dževad Jorgunčić, dipl. inž. i Hilmija Šabić, dipl. inž. koji su po funkciji bili i članovi Izvršnog odbora.

Za članove Izvršnog odbora izabrani su još:

1. Sena Kulenović, prof.
2. Prof. dr. sc. Remzija Hadžiefendić-Parić
3. Senahid Dubravić, dipl. arh.
4. Dr. med. Derviš Alibegović
5. Salih Demirović, dipl. inž.
6. Suada Banjan, dipl. inž.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. Mithat Muzurović, dipl. ecc. – predsjednik
2. Sulejman Čičić, inž.
3. Mujaga Mehić, dipl. inž.

U svom govoru izabrani predsjednik novoformirane organizacije BNZ Sead Berberović rekao je:

*„Poštovane dame i gospodo, uvaženi gosti, drage Bošnjakinje i Bošnjaci!
Želim da vam se u svoje osobno ime i u ime novoizabranih rukovodstva BNZ za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju zahvalim na povjerenju koje ste nam ukazali izborom na ove časne i odgovorne dužnosti. Nadam se da ćemo to povjerenje svojim radom opravdati.*

Unatoč svim poteškoćama s kojima se u prošlosti susretala, Bošnjačka nacionalna zajednica je ostvarila zavidne rezultate. Osnovni problem bio je nedostatak prostora za rad koji se nakon dugo godina čekanja konačno riješio. Dobili smo svoj prostor u Ilici 54 čime su ispunjeni važni preduvjeti za naše djelovanje. Samo entuzijasti koji su proteklih 10-ak godina vodili i aktivno sudjelovali u radu Bošnjačke nacionalne zajednicu znaju kako je bilo raditi bez prostora za

rad, uz kroničan nedostatak sredstava za pokretanje i realizaciju aktivnosti i nedostatak najnužnije uredske opreme.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, koja je svojim djelovanjem pokrivala najvećim dijelom Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, u protekle 4 godine uspjela je organizacijski učvrstiti i sadržajno potpomoći rad županijskih organizacija. Tu prije svega mislim na to da smo izravno sudjelovali i pomagali u osnivanju naših županijskih organizacija za Karlovačku, Sisačko-moslavačku, Vukovarsko-srijemsku i Varaždinsku županiju, a taj slijed danas smo nastavili izdvajanjem iz Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske zasebne organizacije za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju. Sada imamo ukupno 10 županijskih organizacija a namjeravamo u skoroj budućnosti osnovati županijske organizacije za Brodsko-posavsku i Dubrovačko-neretvansku županiju, čime bi sve županije u Hrvatskoj s brojnijom bošnjačkom populacijom imale organizacije Bošnjačke nacionalne zajednice. Naravno, osim povećanja broja naših organizacija, u narednom periodu poradit ćemo i na dalnjem podizanju kvaliteta i kvantiteta rada županijskih organizacija.

Osim rada na formiranju i aktiviranju organizacija Bošnjačke nacionalne zajednice, značajan rezultat ostvarili smo u izborima za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u općinama, gradovima i županijama. Isključivo zaslu-gom Bošnjačke nacionalne zajednice koja je bila iniciator i nositelj izbornih aktivnosti, te kandidirala sve izabrane članove vijeća i predstavnika bošnjačke manjine, postignut je na tim izborima zavidan rezultat: Bošnjaci u Republici Hrvatskoj izabrali su postotno najveći broj vijeća i predstavnika od svih nacionalnih manjina (oko 80 % od svih mogućih, što je izvrstan uspjeh usporedimo li ga s prosjekom svih nacionalnih manjina u R Hrvatskoj koje su izabrale 45 % svojih vijeća i predstavnika). Mi smo izabrali 8 županijskih i 20 gradskih i općinskih vijeća, te još 4 predstavnika na razini županija i 5 predstavnika na razini gradova i općina, s ukupno 459 izabranih predstavnika širom Hrvatske, koji imaju mogućnost da svojim djelovanjem u okviru Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina rade na unaprjeđenju položaja Bošnjaka u R Hrvatskoj na regionalnoj i lokalnoj razini. U spomenutim izborima za Vijeća i predstavnike prvi smo identificirali problem evidencije Bošnjaka u biračkim popisima na kojeg smo ukazali hrvatskoj javnosti i odgovornim državnim tijelima, a snažnom medijskom akcijom i djelovanjem među Bošnjacima, uspjeli smo motivirati značajan broj Bošnjaka da individualno promjene svoju nacionalnost u biračkim popisima iz starog naziva Musliman u Bošnjak.

Evidentno je da je u proteklih nekoliko godina svoga djelovanja Bošnjačka nacionalna zajednica, prvenstveno svojim radom, stekla ugled, prepoznata je i potvrdila se kao autentični zastupnik nacionalnih prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Stoga je ona, ako ne krovna, onda neupitno temeljna organizacija bošnjačkog naroda u Republici Hrvatskoj. Ona to nije zato što mi to tako mislimo ili želimo, ona je to zbog toga što joj takva pozicija prirodno pripada a ta pozicija se potvrdila kroz njezino sveukupno djelovanje i rezultate koje postiže.

U ime toga, koristim ovu priliku da pozovem sve Bošnjake u Republici Hrvatskoj da se okupe u Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici Hrvatske, da zajedničkim snagama nastavimo graditi Bošnjačku nacionalnu zajednicu kao dobro organiziranu instituciju bošnjačke nacionalne manjine, graditi je po uzoru na takve institucije drugih nacionalnih manjina koje su to kroz svoj višedecenijski status već postigle, ako što je to npr. češka nacionalna manjina koja je organizirana u „Češkoj besedi“ u čijim smo prostorima danas. Uloga izgradnje takve institucije neminovno pripada Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici i to nam je imperativna zadaća, kako zbog naše brojnosti kao druge nacionalne manjine u R Hrvatske tako i radi naših potreba, ne samo radi sadašnjeg trenutka već kao temelj opstanka bošnjačke manjine na ovim prostorima. Mi, Bošnjaci u R Hrvatskoj imamo tu odgovornost pred sobom i pred našim narodom i mi tu zadaću danas moramo ispuniti jer u protivnom, naši mladi naraštaji sutra jednostavno više neće imati za to priliku.

U ostvarivanju tih ciljeva želim svima nama puno uspjeha u radu.“

Smjernice razvoja BNZ za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju iznijela je članica Izvršnog odbora Sena Kulenović:

„Dame i gospodo,
danас zapоčinje novo razdoblje u razvoju BNZH. Ovo je trenutak u kojem postavljamo temelje budućnosti naše Zajednice. Razdvajanje BNZ za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju od BNZH snažna je potvrda kontinuiranog djelovanja naše Zajednice na cijelom teritoriju RH, potvrda postojanja 9, a od danas 10 ograničaka BNZH, odnosno organiziranosti Bošnjaka od Gunje do Dubrovnika. Uspostavljanje BNZ za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju samo je logičan nastavak tog procesa koji će nam omogućiti da se još više usredotočimo na probleme Bošnjaka na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

Ovdje ću pokušati izdvojiti samo neke aspekte koje smatramo izuzetno važnim za našu budućnost. Ono što daje dodatni poticaj našem djelovanju svakako je činjenica da smo prije mjesec dana nakon 10 godina rada od Poglavarstva grada Zagreba dobili prostor. Sama činjenica da smo toliko godina djelovali bez ade-

kvatnog prostora govori o vitalnosti ideje i snazi duha, upornosti i zainteresiranosti Bošnjaka da njeguju svoj identitet, kulturu i tradiciju i na taj način ostave traga na području Grada Zagreba i RH. Naš novi dom otvara nam niz novih mogućnosti koje su do sada bile samo želje. Uređenje prostora koje zahtjeva znatna materijalna sredstva, kako bi stvorili prepoznatljivo mjesto bošnjačke kulture i time obogatili kulturnu ponudu Zagreba, samo je prvi korak na tom putu. BNZ za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju nastaviti će programe koji su do sada bili u nadležnosti BNZH. Tu su već dobro poznata biblioteka „Bosana“ i „Symposium Bosniense“ koji će ove godine za temu imati pisca Envera Čolakovića, časopis „Bošnjačka pismohrana“ i „Ansambl narodnih igara, pjesama i običaja Bošnjaka“ unutar kojeg djeluje folklorna skupina, orkestar i zbor, a koji je vjerujem već osvojio vaša srca. Novi prostor sa polivalentnom dvoranom omogućava nam proširivanje djelatnosti i nove sadržaje: uređenje knjižnice/čitaonice, ambijenta Bosanske sobe, organiziranje tribina i okruglih stolova na različite teme, pravne službe itd. No, bit će tu svakako mjesta i za zabavu, jer kultura i tradicija se ne moraju isključivo prenositi vrlo ozbiljnim sadržajima. Tako će možda natjecanje u pravljenju recimo bureka ili pita nekome značiti mnogo više nego tribine. U svakom slučaju željni bismo da se u našem zajedničkom, novom prostoru osjećate onako kako to izražava stari bosanski pozdrav „merhaba“ koji danas pomalo uzmije pred drugima a koji u svojoj osnovi znači „došao si među prijatelje“.

Dopustite mi da nešto kažem i o ideji vodilji, odnosno onim ključnim pitanjima koja zapravo povezuju sve naše aktivnosti. Iako prema popisu od 2001. na području Zagrebačke županije živi 877 Bošnjaka svjesni smo da to nisu realni pokazatelji. Prema podacima BNZH ne bi pretjerali ni da ustvrdimo kako se radi o dvostruko većem broju. Pa, gdje su onda Bošnjaci? Nedavno se navršilo 10 godina od kako smo vratili svoje nacionalno ime Bošnjak, a neki još uvijek tvrdoglavu ne mogu odbaciti u osnovi nametnuto ime Musliman. A dokle sežu naša lutanja, zbumjenost i nedostatak nacionalnog ponosa govori i činjenica da ima i onih koji se izjašnjavaju recimo kao Crnogorci islamske vjeroispovijesti. Vjerojatno se mnogi pitaju zašto je i dalje važno insistirati na nacionalnom pitanju u trenutku kada se nalazimo na pragu ulaska u Europsku uniju. Polazeći od jednog od osnovnih postulata EU – nijedan narod nije mali i nijedna kultura drugorazredna – upravo nas samosvijest o svome identitetu može dovesti u ravнопravan položaj prema drugim europskim narodima.

Svjesni da je jedno od osnovnih prava svakog pojedinca pravo da se opredjeli prema svome osjećaju ipak ne možemo olako prijeći preko činjenice da

„Muslimani“ nestajući u rubrikama „Ostali“ sami sebi onemogućavaju da budu zastupljeni u državnim tijelima. Biti Bošnjak u ovom slučaju je ona definiranost koja nas spašava od nestajanja. Sve ovo otvara veliki prostor djelovanja našoj Zajednici kako u odnosu prema državnim institucijama i medijima, tako i prema Bošnjacima i Muslimanima podjednako.

Drugo ključno pitanje najsnažnije određuje našu budućnost – rad s mladim naraštajima. Ideju bošnjaštva ne smijemo okameniti u vremenu i okretati se samo prošlosti. Na početku 21. stoljeća bošnjaštvo traži svoju afirmaciju u sadašnjosti. Ono što nas mora zanimati je kako bošnjaštvo promišljaju i žive generacije Bošnjaka rođene u RH i kolika je njihova svijest o identitetu. Iako odgoj unutar jedne kulture i tradicije počinje kod kuće i od malih nogu, podrška Zajednice u dijaspori je važan oslonac roditeljima. Edukacija mlađih kroz radionice i malu školu bošnjaštva, učenje bosanskog jezika, uključivanje u programe Zajednice ono je što će BNZ Grada Zagreba i Zagrebačke županije ponuditi.

Ovo je samo dio ideja i aktivnosti koje nas očekuju u sljedećem razdoblju. Budućnost Zajednice je pred nama i samo je zajedno možemo oblikovati i ostvariti. Danas na početku proljeća ovaj Glavni odbor spremno prihvata nove izazove. I kao dobri Bošnjani uzdignuta, otvorena dlana očekujemo da nam se pridružite.“

Na Danima Srebrenice kojima se u Zagrebu različitim manifestacijama od 29.6. do 11.7.2005. obilježavala deseta godišnjica srebreničkog genocida, sa završnom komemorativnom akademijom u koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“, u koje su bile aktivno uključene sve bošnjačke asocijacije i Islamska zajednica, aktivno učešće imala je BNZ ZG i ZGŽ.

No, kako nikad ne teče sve glatko, ponovo su nas krajem 2005. snašle nevolje, opet generirane iz naših redova. Jedan od osnivača Ansambla „Bosana“ i voditelj folklora Muhidin Aličehajić, dr. med., pod izgovorom da je Ansambl potrebno dati na upravljanje mlađima, inzistirao je da se Ansambl izdvoji iz BNZ ZG i ZGŽ i osnuje kao samostalno kulturno-umjetničko društvo. U tome su ga nažalost podupirali pojedinci iz bošnjačkih redova kojima nije odgovarao uspješan rad BNZ. U tome je uspio i 15.1.2006. osnovao je Bošnjačko kulturno-umjetničko društvo „Sevdah“. Prozirni izgovor da treba afirmirati mlade, ukazati im povjerenje i prepustiti im da samostalno vode kulturno-umjetničko društvo najbolje se pokazao po tome što je za prvog predsjednika KUD-a „Sevdah“ izabran pjesnik Enes Kišević, koji ipak ne spada u mlađu generaciju, a za potpredsjednika Muhidin Aličehajić, tada u poodmaklim godinama. Uspio je, svojim autoritetom i obećanjima, u „Sevdah“ privući dio naših članova i prisvojiti znatan broj nošnji s kojima je Ansambl raspolagao, za koje su

sredstva donirali pojedinci Bošnjaci, vjerujući u instituciju – BNZ. U tim nošnjama KUD „Sevdah“ i dan danas nastupa. BNZ ZG i ZGŽ ipak je uspjela očuvati Ansambl. Za rad s folklorom angažirana je Ajša Azra Ruždija, koja je u hrvatskim okvirima istaknuta koreografkinja, za ravnatelja Ansambla imenovana je Jasmina Berberović, a voditelj orkestra Fuad Ahmetspahić, prof. i veći dio orkestra ostali su uz nas, tako da je Ansambl, unatoč svemu, nastavio uspješno dalje raditi.

Na skupštini održanoj 10.6.2006. usvojena je dopuna u statutu kojom je broj članova Izvršnog povećan na 11. Time je omogućeno da se Izvršni odbor dopuni s mlađim kadrovima i ženama. Na skupštini su izabrani kao novi članovi Izvršnog odbora:

1. Emina Mehić, studentica (umjesto dr. med. Derviša Alibegovića)
2. Elvira Tokić, studentica
3. Edin Džaferagić.

Na skupštini održanoj 17.5.2008. načinjene su promjene u rukovodstvu. Dužnosti članova Izvršnog odbora razriješeni su, iz osobnih ili obiteljskih razloga, Hilmija Šabić, Sena Kulenović, Remzija Hadžiefendić-Parić i Elvira Tokić, a umjesto njih su izabrani:

1. Mithat Muzurović, dipl. ecc.
2. Filip Mursel Begović, student
3. Emir Kazaferović, dipl. defektolog
4. Elma Ramić, studentica.

Skupština BNZ ZG i ZGŽ 2008.

Umjesto dotadašnjeg potpredsjednika Hilmije Šabića za **potpredsjednika** je izabran **Mithat Muzurović, dipl. ecc.** koji je do tada bio predsjednik Nadzornog odbora. Za **predsjednika Nadzornog odbora** umjesto njega izabran je dotadašnji član Nadzornog odbora **Mujaga Mehić, dipl. inž.** Za trećeg člana Nadzornog odbora izabran je Fehim Arnautović, dipl. inž.

Na **izbornoj skupštini** održanoj 9.6.2010. počasnim članovima BNZ ZG i ZGŽ proglašeni su **dr. sc. Sulejman Čamđić**, jedan od osnivača i prvi potpredsjednik Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske i **Sulejman Čičić, inž.**, također jedan od osnivača Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske i dugogodišnji istaknuti član u bošnjačkim asocijacijama, posebno u BNZ. Za **predsjednika** je izabran **prof. dr. sc. Sead Berberović**, a za **potpredsjednike** **Dževad Jogunčić, dipl. inž.** i **Mithat Muzurović, dipl. ecc.** U Izvršni odbor izabrani su još:

1. Emina Krkalić, studentica
2. Edin Džaferagić
3. Senahid Dubravić, dipl. arh.
4. Filip Mursel Begović, student
5. Emir Kazaferović, dipl. defektolog
6. Elma Ramić, studentica
7. Hatema Idrizović
8. Amir Grbić, dipl. ecc.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Mujaga Mehić, dipl. inž. – predsjednik**
2. Ahmed Ikanović
3. Ohran Jatić

Na **skupštini** održanoj 26.10.2011. načinjene su zamjene u Izvršnom odboru. Umjesto Elme Ramić i Filipa Mursela Begovića, koji su iz obiteljskih razloga odselili iz Zagreba i Hrvatske, izabrani su:

1. Dr. sc. Dino Mujadžević
2. Alma Mehulić, studentica.

Među važnim uspjesima BNZ ZG i ZGŽ treba spomenuti da je Gradska skupština Grada Zagreba, na 44. sjednici, 25.10.2012. donijela zaključak da se prilaz Islamskom centru imenuje u spomen na bošnjačko-hrvatskog književnika i preporoditelja Safvet-bega Bašagića i dobiva ime *Prilaz Safvet-bega Bašagića*. BNZ ZG i ZGŽ i član radne skupine Odbora za imenovanje naselja, ulica i trgova Skupštine Grada Zagreba dr. sc. Dino Mujadžević su bili predlagatelji.

Na skupštini održanoj **12.12.2012.** u cilju usklađivanja statuta BNZ ZG i ZGŽ s promijenjenim statutom Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, kao i ostvarivanja kontinuiteta rada Izvršnog odbora, usvojene su potrebne izmjene u statutu BNZ ZG i ZGŽ.

U septembru 2013. zauvijek nas je napustio prof. Fuad Ahmetspahić, jedan od osnivača Ansambla „Bosana“, voditelj orkestra i zbora. Uspješno su njegovu ulogu preuzeeli Edin Džaferagić kao voditelj orkestra i solista, te Katarina Stojanović, prof. kao voditelj zbora.

Na izbornoj skupštini održanoj **30.11.2013.** za predsjednika je izabran **Dževad Jorgunčić, dipl. inž.**, a za potpredsjednike **prof. dr. sc. Sead Berberović** i **Edina Smajlagić, prof.** U Izvršni odbor izabrani su još:

1. Adnan Demirović, dipl. inž.
2. Senahid Dubravić, dipl. arh.
3. Edin Džaferagić
4. Dr. med. Amir Ibukić
5. Hatema Idrizović
6. Emir Kazaferović, dipl. defektolog
7. Alma Mehulić, studentica
8. Salim Srebreniković, dipl. ecc.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. Mujaga Mehicić, dipl. inž. – predsjednik
2. Ohran Jatić
3. Suada Banjan, dipl. inž.

Redovita izvještajna skupština održana je **22.12.2014.**

Na skupštini održanoj **29.9.2015.** izvršena je zamjena jednog člana Izvršnog odbora:

1. Selma Pezerović, studentica (umjesto dr. med. Amira Ibukića)

Na skupštini je donesen je izmijenjeni statut uskladen s novim Zakonom o udrušama te izabran Sud časti u sastavu:

1. Faruk Garibović, dipl. iur. – predsjednik
2. Mithat Muzurović, dipl. ecc.
3. Edina Bešić

Redovita izvještajna skupština održana je **11.11.2016.**

Na prijedlog BNZ ZG i ZGŽ za člana Savjeta za nacionalne manjine ispred Bošnjaka 5.5.2016. godine imenovan je **Dževad Jogunčić, dipl. inž.**, predsjednik BNZ ZG i ZGŽ, što je bila još jedna potvrda našeg ugleda i značaja.

Nažalost, 11.12.2016. godine iznenadna smrt Dževada Jogunčića donijela je težak udarac, ne samo za BNZ ZG i ZGŽ, već i za cijelu BNZH i Islamsku zajednicu, kao i sveukupnoj bošnjačkoj manjinskoj zajednici. Odlukom Izvršnog odbora za vršioca dužnosti predsjednika imenovan je **prof. dr. sc. Sead Berberović** do izborne skupštine koja se redovito trebala održati 2017. godine. Na jedno mjesto u Izvršnom odboru upražnjeno smrću Dževada Jogunčića, Izvršni odbor je u skladu sa statutom imenovao Mesuda Bužimkića, dipl. arh.

Na izbornoj skupštini održanoj 29.11.2017. za predsjednika je izabran **Mesud Bužimkić, dipl. arh.**, a za potpredsjednike **prof. dr. sc. Sead Berberović** i **Adnan Demirović, dipl. inž.** U Izvršni odbor izabrani su još:

1. Prof. dr. sc. Sead Alić
2. Edin Džaferagić
3. Dijana Hamza, studentica
4. Ismir Handanović, dipl. inž.
5. Alma Mehulić, studentica
6. Selma Pezerović, studentica
7. Edina Smajlagić, prof.
8. Salim Srebreniković, dipl. ecc.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Mujaga Mehić, dipl. inž. – predsjednik**
2. Omer Bakalbašić
3. Faruk Muzurović, dipl. arh.

U Sud časti izabrani su:

1. **Faruk Garibović, dipl. iur. – predsjednik**
2. Sade Kurbegović, dipl. inž.
3. Edina Bešić

Novoizabrani predsjednik Mesud Bužimkić nije opravdao očekivanja i zahtjeve koje postavlja funkcija predsjednika BNZ ZG i ZGŽ, premda je dobio izvrsno uređenu udrugu, sa stabilnim financiranjem i dugogodišnjim standardnim programima koji su se besprijekorno izvršavali. Njegovo obnašanje dužnosti predsjednika BNZ ZG i ZGŽ bilo je od početka obilježeno samoisticanjem, omalovažavanjem i neuvažavanjem svih drugačijih prijedloga i mišljenja, izostankom komunikacije ili čak pogrešnom

komunikacijom s članovima tijela BNZ ZG i ZGŽ te s aktivnim članovima, samovoljnim i samoinicijativnim postupanjima, neizvršavanjem dužnosti i odgovornosti koje nosi funkcija predsjednika, nanošenjem financijske štete kao i štete ugledu BNZ ZG i ZGŽ, itd. U prvih pola godine mandata vidjelo se da nije odgovarajuća osoba koja bi uspješno vodila BNZ ZG i ZGŽ te je o tome povedena rasprava na sjednici Izvršnog odbora održanoj 28.6.2018. na kojoj je ocijenjeno da nije odgovorio u potrebnom opsegu svim zahtjevima koji su bitni da bi se zadržao dosadašnji nivo organiziranosti BNZ ZG i ZGŽ kao nužna podloga za ostvarivanje programskih aktivnosti. Iskazana je opravdana zabrinutost da bi produljivanje ovakvog stanja ugrozilo programske aktivnosti i financiranje, a samim tim i opstojnost BNZ ZG i ZGŽ, nakon čega je M. Bužimkić predložio da podnese ostavku, koja je jednoglasno prihvaćena. Preostalih pola godine uopće nije sazvao niti jednu sjednicu Izvršnog odbora, a svoju ostavku je povukao.

Na sjednici Izvršnog odbora održanoj 17.1.2019. godine M. Bužimkić je ponovo suočen s kritikama na način vođenja BNZ ZG i ZGŽ te je ovaj put podnio pisanu ostavku na mjesto predsjednika. Zaključeno je da se sazove Izborna skupština, izabere novi predsjednik i rekonstruira Izvršni odbor. Poučeni dotadašnjim postupanjem M. Bužimkića, kvalificirana većina članova Izvršnog odbora kao i svi članovi Nadzornog odbora BNZ ZG i ZGŽ u skladu sa Statutom potpisali su zahtjev za opoziv M. Bužimkića s funkcije predsjednika BNZ ZG i ZGŽ. Također su predložili da se za predsjednika izabere prof. dr. sc. Sead Berberović, s namjerom da se u 2019. godini stabilizira rad BNZ ZG i ZGŽ, te da se na sljedećoj skupštini za 2019. godinu izabere novi predsjednik između nekoliko mlađih članova Izvršnog odbora, koji će koncem 2019. biti spremni preuzeti ovu dužnost.

Izvanredna izborna skupština je održana 2.2.2019. godine. M. Bužimkić je pokušao rad Skupštine onemogućiti tako što nije pripremio financijski izvještaj za 2018. godinu i financijski plan za 2019. godinu. Oba ova dokumenta su bila napravljena, usvojena na Izvršnom odboru, potpisana od predsjednika M. Bužimkića i predana Savjetu za nacionalne manjine kao dio Izvještaja o radu za 2018. godinu odnosno u natječaju za programe za 2019. godinu, pa su kao takvi prezentirani Skupštini. Na skupštini je za **predsjednika** izabran **prof. dr. sc. Sead Berberović** a umjesto Dijane Hamze koja je dala ostavku na mjesto člana Izvršnog odbora izbran je Adis Keranović, dr. med. Također je **Adis Keranović** izbran na mjesto **potpredsjednika** koje je ostalo upražnjeno izborom S. Berberovića za predsjednika.

U veljači je na upražnjeno mjesto člana Izvršnog odbora nastalo smjenom Mesuda Bužimkića Izvršni odbor kooptirao Fuada Selimovića, dipl. iur. U srpnju je na

ispraznjena mjesta članova Izvršnog odbora Alme Mehulić i Edine Smajlagić, Izvršni odbor kooptirao Almu Medić i Davuda Mešinovića.

Izvještajna i **Izborna skupština** za 2019. održane su **17.2.2020.** godine. U skladu s ciljevima proklamiranim na posljednjoj Skupštini da se tokom 2019. godine pripremi pomlađivanje rukovodstva, na prijedlog Izvršnog odbora Skupština je za **predsjednika** izabrala **dr. med. Adisa Keranovića**, a za **potpredsjednika**, radi održavanja kontinuiteta, **prof. dr. sc. Seada Berberovića**. Skupština je također potvrdila članstvo u Izvršnom odboru za kooptirane članove:

1. Fuad Selimović, dipl. iur.
2. Alma Medić
3. Davud Mešinović.

Nadalje, kako se dvoje članova Izvršnog odbora Alma Pezerović i Salim Srebreniković potpuno pasiviziralo, na prijedlog Izvršnog odbora umjesto njih Skupština je izabrala sljedeće članove Izvršnog odbora:

1. Indira Kartal, dipl. iur.
2. Azra Dedić.

Izvještajna skupština za 2020. (koja zbog COVID-19 nije održana) i **Izborna skupština** za 2021. održane su **9.11.2021.** godine. Za **predsjednika** je izabran **Adis Keranović, dr. med.**, a za **potpredsjednike** **Adnan Demirović, dipl. inž. i prof. dr. sc. Sead Berberović**. U Izvršni odbor izabrani su još:

1. Prof. dr. sc. Sead Alić
2. Edin Džaferagić
3. Indira Kartal, dipl. iur.
4. Alma Medić
5. Davud Mešinović
6. Fuad Selimović, dipl. iur.
7. Fadila Bahović, dipl. oec.
8. Dr. sc. Edib Ahmetašević

Za članove Nadzornog odbora izabrani su:

1. **Mujaga Mehić, dipl. inž. – predsjednik**
2. Omer Bakalbašić
3. Dr. sc. Ermina Ramadanović.

Za članove Suda časti izabrani su

1. **Šefika Mešić, dipl. iur. – predsjednik**

2. Sade Kurbegović, dipl. inž.

3. Edina Bešić

Izvještajna **skupština** za 2022. godinu održana je **24.11.2022.** Osim usvajanja izvještaja o radu i finansijskog izvještaja skupština je izglasala da se pjesma „Zemlja Tvrtka i Kulina bana“ (tekst Izedin Fazlagić, dr. med., muzika i aranžmani rahm. Fuad Ahmetspahić, prof.) proglaši himnom Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju te da se obavezno izvodi na početku svake svečanosti koju organizira BNZ ZG i ZGŽ.

Programsko djelovanje BNZ ZG i ZGŽ od 2005.

Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju u četvrtom periodu rada od osnivanja 2005. pa do danas uspješno je preuzeila i dalje razvijala i unaprjeđivala programe BNZH. Uspostavljena je suradnja s brojnim institucijama i ustanovama, fakultetima i institutima u Bosni i Hercegovini, zajednički su u suradnji s njima i Medžlisom islamske zajednice Zagreb realizirani brojni programi, simpoziji i izdavački projekti. Ostvareno je financiranje programa, osim preko Savjeta za nacionalne manjine RH i s Gradom Zagrebom, Ministarstvom kulture RH, Bošnjačkim institutom u Sarajevu, Naučnoistraživačkim institutom „Ibn Sina“ u Sarajevu, Fondacijom „Mulla Sadra“ iz Sarajeva, Vijećem bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba i drugim. Najveće zasluge za to pripadaju rahm. Dževadu Jogunčiću koji je uspostavljaо i održavaо kontakte, animirao i uspješno uključivao u suradnju institucije, intelektualce i umjetnike iz Hrvatske, a posebno se angažirao na uspostavljanju suradnje s Bosnom i Hercegovinom.

Surađivali smo i s institucijama u R Hrvatskoj: Institutom za migracije i narodnosti, Zagreb, Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, KDBH „Preporod“ Zagreb, Plejadom d.o.o. iz Zagreba, te brojnim istaknutim osobama iz znanstvenog, kulturnog i umjetničkog područja iz Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

Uspostavljeni su kontakti s matičnom državom Bosnom i Hercegovinom. Kao rezultat toga posjetili su nas član Predsjedništva BiH g. Sulejman Tihić 2005. godine, g. Adnan Terzić, Predsjedavajući Vijeća ministara BiH 2006. godine i Reis-ul-ulema dr. sc. Mustafa ef. Ceric 2006. godine. Sudjelovali smo i u radu Kongresa dijaspore BiH.

Predsjedavajući Predsjedništva BiH g. Sulejman Tihić u BNZH

Sulejman Tihić je kao predsjednik SDA također pozdravio sudionike simpozija „Muslimanska narodna organizacija – 100 godina od osnivanja“, koji je održan 2006. u prostorima BNZ u Zagrebu, Ilica 54, te također u istom svojstvu pozdravio sudionike simpozija „Cazinska krajina u XX stoljeću – Politika, ljudi događaji ... – 60 godina Cazinske bune 1950. godine“, održanom 2010. u Islamskom centru u Zagrebu.

Na simpoziju „Bošnjačko iskustvo antifašizma“ održanom 2012. godine skup su pozdravili i održali svoja priopćenja predsjednik Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ivo Josipović i Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine Bakir Izetbegović. Na brojnim našim događanjima i manifestacijama bio je prisutan gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić.

Reis-ul-ulema Mustafa efendija Cerić u BNZH

Izložba „Čuj, Iran“ Dražena Dizdarevića, 2016. – gradonačelniku Milanu Bandiću poklonjena izdanja BNZ

Održali smo bezbrojne promocije knjiga, posebno bosanskohercegovačkih autora, organizirali gostovanja kazališnih predstava, postavili veliki broj izložbi u našem prostoru, organizirali kreativne radionice veza i šivanja, priredili i ponudili našim članovima i svim Bošnjacima brojne kulturne manifestacije itd.

Pokrenuli smo 2022. program „Besplatne pravne pomoći“. Upisani smo u Registar pružatelja primarne pravne pomoći koji vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave, te smo 2023. godine ušli i u program financiranja Ministarstva.

Promocija knjige Stjepana Kljića „Ono najbolje Bosna i Hercegovina“, 2005.

Promocija knjige Jasmina Imamovića „Molim te zapisi“, 2009.

Izložba „Mirzine levhe“ Mirze Serdarevića 2011.; prisustvovali Predsjednici Republike Hrvatske Stjepan Mesić i Ivo Josipović

MOJA SJEĆANJA IZ POVIJESTI BNZ

(*Pripremila Vesna Ivezić prema kazivanju Seada Berberovića u dokumentarnom filmu*)

Sve je počelo prije 30 godina, to je bilo davno... Mnoge stvari su zapisane, neke su ostale u sjećanjima. Pokušat ću da ih interpretiram. Trideset godina je u povijesti jednog naroda ništa, jedna sekundica i manje od toga, a u ljudskim životima je puno. Dakle, prije 30 godina, to je bilo 22. maja 1993. godine, osnovana je Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske, pod tim nazivom, kao jedna nova udruga koja je imala za cilj da bude predstavnik bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, kao što su to imale i druge nacionalne manjine, pogotovo koje su bile starije, a koje je Republika Hrvatska naslijedila još iz bivše Jugoslavije raspadom Austrougarskog carstva od kraja 1. Svjetskog rata. Do tada je u Hrvatskoj bila formirana *Stranka demokratske akcije*, kao jedan od ogranača *Stranke demokratske akcije* u Bosni i Hercegovini u tada jedinstvenoj državi i formirano je Kulturno društvo Muslimana *Preporod*, opet kao ogranač jedinstvenog *Preporoda*, Kulturnog društva Muslimana u Bosni i Hercegovini.

1992. je već počeo rat u Bosni, a 1993., sjećam se, bila je najteža ratna godina... Koliko je zapisano u dokumentima, u tadašnjem *Preporodu* nije postojalo suglasje oko toga treba li se ili koliko bi se *Preporod* trebao baviti nekim nacionalnim i političkim temama. Jedni su zastupali stajalište da bi se trebao baviti i nacionalnim temama, pogotovo obzirom na opću situaciju u kojoj se tada živjelo, a onda se došlo do rješenja, na inicijativu jedne grupe vodećih ljudi iz *Preporoda*, da bi trebalo formirati nacionalnu zajednicu po uzoru na druge nacionalne zajednice. Nije to bilo jednostavno niti lako, kako sam rekao, 1993. godina je bila najteža ratna godina u Bosni i Hercegovini. Neposredno prije osnivanja Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske, počeli su sukobi između Armije Republike Bosne i Hercegovine i dijelova HVO-a u Bosni i Hercegovini, ali bila je volja i bila je želja da se tako nešto učini i to je realizirano. Trebalo je, naravno, pripremiti dokumente, osnivačku skupštinu, izabrati ljude koji će biti u Zajednici, izabrati osobu koja će biti pogodna da vodi Zajednicu u tim teškim, bremenitima vremenima i to je uspjelo, napravljeno je.

Za predsjednika Zajednice izabran je prof. dr. sc. Nedžat Pašalić, koji je bio član Glavnog odbora *Preporoda*; zapravo sve su to manje-više bili ljudi iz *Preporoda*. Za njegovog zamjenika je izabran dr. sc. Sulejman Čamđić. Godinu dana je trebalo da vlasti registriraju Zajednicu kao udruženje; stalno se vraćao Statut na doradu s formalno-pravnim opravdanjima zašto se ne može registrirati. Cijela jedna godina je prošla u tome da se Zajednica registrira i konačno je registrirana. Funkcionirala je koristeći prostorije *Preporoda* u Ilici i pokušala je u tim teškim vremenima nešto i da uradi. Mi koji smo stariji sjećamo se tih vremena. Svi mi koji smo živjeli u Hrvatskoj imali smo vlastite obiteljske probleme, svi smo imali izbjeglice po svojim kućama, dočekivali ih i ispraćali u Europu, brinuli se o našima koji su ostali u Bosni, pokušavali organizirali pomoć, kolektivnu i individualnu, jer su oni imali silne probleme i u takvim teškim uvjetima i Zajednica je pokušavala nešto odraditi, nešto napraviti i koliko je to realno bilo moguće, napravila je. Pokušala je izići u javnost, što je, naravno, preko medija bilo teško. Organizirale su se neke konferencije za štampu, pa i kad bi došli mediji, to poslije ne bi bilo objavljeno. Eto, tako je opstruirana Zajednica a i na druge načine. Ono što sasvim pouzdano znam je da je rahmetli predsjednik, profesor Pašalić sudjelovao u radu Bošnjačkog sabora u Sarajevu 1993. godine ispred Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske. Nažalost, profesor Pašalić se razbolio početkom jeseni 1995. godine. Teško je obolio i je proteklo više od godine dana kako se liječio. Zajednica je za to vrijeme bila blokirana u radu, niko nije pokušavao da nešto uradi, svi su bili opterećeni tom njegovom bolešću, jer je on inače bio vrlo uvažena osoba u bošnjačkim redovima u Hrvatskoj, a također je, otprilike 1985/86. godine bio dekan Elektrotehničkog fakulteta na kome je radio. U petom mjesecu 1996. godine on je preselio na Ahiret.

I onda je Sulejman Čamđić, kao njegov zamjenik, pokušavao više od godinu dana pokrenuti rad Zajednice. Trebala je proći godina i pol dana da se Zajednica revitalizira i da se održi Izborna skupština.

Koji su to problemi bili? Naravno, prije svega trebalo je naći odgovarajuću osobu koja će preuzeti vodstvo Zajednice, onda su bili prisutni problemi, dileme i razmimoilaženja o tome kakvu bi ulogu trebala imati ta Zajednica. Naime, dr. sc. Čamđić i ljudi oko njega zalagali su se da bi Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske trebala biti jedna krovna institucija muslimanskog, bošnjačkog naroda u Hrvatskoj, po uzoru na to kako su organizirane druge, starije nacionalne zajednice, kao na primjer češka, slovačka, talijanska i druge. Međutim, mnogi se oko toga nisu slagali, protivljenje je posebno dolazilo iz *Stranke demokratske akcije* koja je sebe vidjela kao legitimnog predstavnika Bošnjaka u Republici Hrvatskoj, samim time što je stranka bošnjačkog predznaka. Uvijek je postojala dilema koliko će se nacionalna zajednica baviti kulturno-

nim, a koliko političkim i nacionalnim temama. Dakle, cijela godina i pol dana je protekla u takvima raspravama, sazvan je jedan veliki sastanak u Islamskoj zajednici na koji su pozvani uglavnom svi ugledni i utjecajni Bošnjaci u Republici Hrvatskoj. Na tom sastanku je onda zaključeno da bi Zajednica trebala biti samostalna organizacija i da bi trebala preuzeti ulogu jedne blage koordinacije, ali nikako subordinacije među svim bošnjačkim asocijacijama i organizacijama. I nakon što je presjećen taj Gordijev čvor, potkraj 1997. godine, tačnije 20.12.1997., održana je Druga izborna skupština na kojoj je izabранo novo rukovodstvo. Htio bih podsjetiti da se ta izborna skupština održala neposredno nakon što su Bošnjaci bili izbačeni iz preambule Ustava RH, tako da je bila time obilježena i prvo što je novo rukovodstvo učinilo, a to je bio jedan od zaključaka skupštine, da se u vezi s time uputi protest prema predsjedniku Tuđmanu, Vladi RH i državnim tijelima.

Održana je skupština, u rukovodstvo su izabrani: prof. dr. sc. Muradif Kulenović za predsjednika, a za potpredsjednike su izabrani Salim Šabić i Dževad Jogunčić, svi su na žalost rahmetli... I u tom rukovodstvu i kroz izbore u Glavni odbor nastojalo se da se osigura jak utjecaj *Stranke demokratske akcije*. Tad sam i ja bio izabran u Glavni odbor i profesor Kulenović je na prvoj sjednici Glavnog odbora predložio da preuzmem funkciju tajnika, što je i prihvaćeno.

Da ilustriram kako je u tim početnim uvjetima bilo teško: novaca nije bilo, troškovi za skupštinu koja je održana u džamiji prikupljeni su dobrovoljnim prilozima; na računu Zajednice bila su neka minimalna sredstva. Nije bilo prostora. Ja sam od prethodnog tajnika Fahrudina Kulenovića, koji je bio moj kolega sa studija, preuzeo arhiv i onda sam pokušao sve to obnoviti i uspostaviti osnove za funkcioniranje Zajednice itd... Na jednom od prvih sastanaka postavilo se pitanje koji će nam biti logo. Ja nisam dizajner, daleko je to od moje struke i rekao sam profesoru Kulenoviću, a on je prihvatio: „Hajde da svako nešto predloži“. Angažirani su i neki dizajneri da kreiraju logo za Bošnjačku nacionalnu zajednicu. Ja sam preferirao ovaj kojeg koristimo, činio mi se vrlo jednostavan, koji sve govori: ljiljan kao naš znak i dolje piše BNZH, što je na moje veliko čuđenje prihvaćen – nisam to očekivao. Tome sam više pristupio kao zadaći, jer je predsjednik zamolio da svi pokušamo nešto osmisiliti. Od toga smo počinjali. Nismo se imali gdje sastajati. Sastajali smo se u užem rukovodstvu, najčešće profesor Kulenović, Dževad Jogunčić, ja i Sena Kulenović koja je bila članica Glavnog odbora u stanu profesora Kulenovića. Sjednice Glavnog odbora održavali smo u prostorijama RMK Zenica koje su nam oni ustupili, onako potajno, poluilegalno, u kasnim satima. Zahvaljujem tadašnjem predstavniku RMK Zenica koji nam je to tada omogućio i onda u proljeće '98. godine ili kasnije, ne mogu se tačno

sjetiti, Mešihat nam je ustupio jednu prolaznu prostoriju u Tomašićevoj gdje smo mi počeli funkcionirati kao ured.

Moram reći da je profesor Kulenović bio čovjek izrazito bošnjačkih opredjeljenja, kako je bio upućen u sve, kako načitan je bio i pokrenuo je niz projekata koji su i do dana današnjega preživjeli, po kojima se prepoznaće Bošnjačka nacionalna zajednica. Pokrenuo je *Bošnjačku pismohranu* kao časopis. Zamisao je bila da se objavljuju tekstovi o tekućim bošnjačkim pitanjima, nacionalnim, političkim i drugim, tako da se spomenu i svi značajni Bošnjaci koji su sudjelovali i dali svoj doprinos u znanosti, kulturi, sportu, estradi u Republici Hrvatskoj. Pokrenuo je odmah i simpozije i biblioteku *Bosana* kao izdavačku djelatnost. Zaboravio sam napomenuti, to je jako važno, da je na toj skupštini 1997. godine promijenjeno ime, dakle, umjesto Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske, nazvali smo se Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, u skladu s odlukama Prvog bošnjačkog sabora iz 1993. godine.

Preregistrirali smo se i u tim teškim uvjetima počelo se s radom. Odmah smo aplicirali za navedene programe u Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina koji je dodjeljivao sredstva za udruge nacionalnih manjina. Tada nije postojao Savjet za nacionalne manjine. To se nije odmah dogodilo, krenulo je tek kasnije, ali smo neke programe uspjeli riješiti uz pomoć naših donatora, uz pomoć donacija. Bilo je tu ljudi koji su bili jako privrženi Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici. Moram spomenuti neke koji su pomagali i financijski i bili odani ideji i uvijek su bili na pravoj strani kad je bilo „stani-pani“. Kao pravi primjer takvih, a da ne uvrijedim nikoga pored onih koji su već bili spomenuti, bio je rahmetli Sulejman Čišić koji je uvijek i do zadnjega bio veliki podržavatelj rada Bošnjačke nacionalne zajednice svojim autoritetom i ugledom, i vrlo često je pomagao značajnim financijskim sredstvima. Ljudi su prepoznali jednu novu snagu koja se javila u Hrvatskoj.

Završio je rat, u svemu su bila jako teška vremena. Nije nam bio reguliran status, izbačeni smo iz preamble Ustava RH. Trebalо je pokrenuti nešto ni iz čega, bez prostora, bez novaca. Bili smo osporavani iz naših redova. Ja svejedno moram reći, premdа govorimo o obljetnici, ali ne može se ne reći i preskočiti, da je najveće opstrukcije i omalovažavanje našeg rada pružala *Stranka demokratske akcije*, premdа također moram istaći da je potpredsjednik rahmetli Salim Šabić, koji je ujedno bio i potpredsjednik *Stranke demokratske akcije* cijele Bosne i Hercegovine bio izrazitim probosnjačkim opredjeljenja i da je on sa svojim autoritetom davao podršku profesoru Kulenoviću u radu. Dakle, on nije djelovao na negativan način, dapače vrlo pozitivno, međutim, stalno su nas pratile nesreće.

Vrlo brzo, Salim Šabić se razbolio, praktički je bio isključen iz rada Zajednice. Onda nam se razbolio profesor Muradif Kulenović i naprečac je umro. To se dogodilo 2000. godine. Mi smo taman napravili neke pomake. Izšao je prvi broj časopisa *Bošnjačka pismohrana*, 1999. godine. Već smo bili napravili tri ili četiri simpozija. Prvi simpozij je bio „Međusobni odnosi nacionalnih manjina u Hrvatskoj i odnos prema većinskoj naciji“. Simpozij je održan u Islamskom centru. Bile su okupljene sve nacionalne manjine, ugledna imena znanstvenika su u tome sudjelovala. Drugi simpozij je bio „Odgoj u dijaspori“. Pa onda jako važan, izuzetno važan simpozij koji je napravila Bošnjačka nacionalna zajednica, ideja je bila profesora Kulenovića, simpozij „Bošnjaci u Domovinskom ratu Hrvatske“, čime se otvorilo to pitanje, ukazano je na izuzetno veliki doprinos Bošnjaka u Domovinskom ratu Hrvatske. Da spomenem, na tom su simpoziju govorili: general Martin Špegelj, general Antun Tus, Bobetko (ne Janko Bobetko već njegov bratić koji je bio jedan od zapovjednika na sisačkom bojištu gdje su Bošnjaci dali veliki doprinos u obrani Siska), general Božo Budimir i mnogi Bošnjaci sudionici Domovinskog rata; književnik Feđa Šehović, koji je evocirao uspomenu na doprinos Bošnjaka Dubrovnika u obrani Republike Hrvatske i drugi. Bilo je 20 i više govornika.

Najvažniji zaključak toga simpozija je bio: osnovati Udrugu Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske. Ona je vrlo brzo osnovana, na njeno čelo je postavljen brigadir, stopostotni invalid Mesud Šabanović i onda se ta udruga počela vrlo brzo razvijati. Okupljeni su branitelji i osnovani su ogranci praktički po cijeloj Hrvatskoj, jer Bošnjaci su svugdje dali svoj doprinos. To je nešto što se danas malo spominje. Mi smo inače skloni da „zaboravljamo“ i namjerno prešućujemo nečije doprinose.

Kad već govorimo o Bošnjacima u Domovinskom ratu Hrvatske, moram reći da smo mi kao Bošnjačka nacionalna zajednica koncem 2001. pokrenuli izgradnju spomen obilježja Bošnjacima poginulima u Domovinskom ratu. Krenuli smo s inicijativom, imenovali inicijativni odbor, imenovali odbor za izgradnju. Prvi model mogućeg spomenika izradio je Izet Đuzel, akademski kipar; to je sve besplatno bilo. Napravili smo oko toga cijeli koncept što bi sve trebalo učiniti: od spomen obilježja, pripadajuće zelene površine na kojoj će se postaviti, zastava koje će biti istaknute, ploča na kojima će biti zapisana imena, knjige koja bi se trebala izdati koja bi obuhvatila sve. Bio je to jedan dugoročni projekt. Mi smo posložili koncept, onda smo to predali našoj Udrudi Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske koja je to preuzeila. Ono prije su bili inicijativni odbori, a kasnije je osnovan odbor za izgradnju i na njegovo čelo postavljen muftija Ševko Omerbašić. Na kraju je, kao što znamo, to spomen obilježje izgrađeno. Moram spomenuti, ja sam isto bio član tog odbora za izgradnju, da je neiz-

mjeran doprinos dao gradonačelnik, pokojni Milan Bandić. Da njega nije bilo, ne bi se dobile ni građevinske dozvole, ni zemljište definirano urbanističkim planom da će to biti zelena površina. Ministarstvo branitelja je sufinanciralo izgradnju spomenika, grad je sve okolo napravio, zelenu površinu, rasvjetna tijela. Dakle, to je sve išlo pod gradske zelene površine tako da zapravo Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici ili Udrudi Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske ne dolaze nikakvi troškovi za održavanje spomenika. To spada pod gradsku zelenu površinu i gradski je spomenik, pa grad to održava. To je stvarno jedna velika stvar.

No, idemo dalje. Razbolio se profesor Kulenović. Nešto prije, godinu dana prije toga, jednog popodneva on me nazvao i rekao: „Slušaj, ima Saborski odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, tamo su zastupljeni svi, a nema nikoga od Bošnjaka. Ja sam već neke razgovore obavio, trebali bi tamo i mi imati svoga predstavnika.“

To je zapravo bio Pododbor vanjskih članova u tom Odboru, jer su Odbor činili i vanjski članovi koji nisu zastupnici u Saboru. On je rekao: „Ja sam razmišljao da bi se ti toga trebao prihvatići, da si ti najbolji“. Ja nisam bio voljan da se toga prihvatom, rekao sam: „Pa kud ste baš mene našli, po vokaciji i po obrazovanju ja nisam za to...“ „Ne, ne....“, on je baš inzistirao. „Pa daj razmisli,“ ubjedivao me je i činio pritisak i ja sam se toga prihvatio.

Ja sam bio u tom Pododboru a sastajali smo se u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Ovo spominjem zbog nečeg što će malo kasnije ispričati. Profesor Muradif Kulenović je u septembru 2000. umro, onda se skupilo rukovodstvo Zajednice: Dževad Jogunčić je bio potpredsjednik, teško je bio bolestan Salim Šabić koji je isto bio potpredsjednik, skupili su se da vide što da se učini kako bi se nastavio rad Bošnjačke nacionalne zajednice i onda se jednoglasno inzistiralo da ja preuzmem tu funkciju. Dževad mi je govorio da je to čak bila želja profesora Kulenovića, da je on mene vidio da bih ja to mogao dobro voditi. Tako sam ja 2000. godine preuzeo Bošnjačku nacionalnu zajednicu Hrvatske, kako se tada zvala.

Da bi neke stvari postale jasnije, moram još nešto spomenuti. Kada je osnovana Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske 1993. godine, u njen Glavni odbor su bili izabrani predstavnici iz svih krajeva Hrvatske, ali to nije moglo funkcionirati obzirom na okolnosti i onda su se 1995. godine, budući da to nije tako funkcioniralo, bez sredstava, bez realizirane pozicije, a s teško bolesnim predsjednikom, počele po Hrvatskoj samostalno osnivati Bošnjačke nacionalne organizacije pod nazivom Nacionalne zajednice Muslimana. To su '95. napravili u Istri i u Rijeci. Već su počeli neki organizacijski pomaci bez izravne veze s onim što je bilo u Zagrebu. Kad je 1997. godine izabrano rukovodstvo na čelu s profesorom Kulenovićem, u Glavnom odboru

su bili sve ljudi iz Zagreba i zapravo svi programi koji su bili pokrenuti pokrenuo je Zagreb te realizirao Zagreb. Pokušavali smo dobiti participaciju u radu organizacija i izvan Zagreba. Dževad Jogunčić i profesor Kulenović su obilazili županijske centre gdje žive Bošnjaci, razgovarali su s njima, pokušavali uspostaviti županijske organizacije i negdje je to išlo, a negdje nije. Uglavnom, uložio se dosta veliki trud, ali onda još nisu uspjeli da se nešto konkretnije napravi. Oni su zaista pokušavali ali nije bilo sazrelo vrijeme. Na isti način, samo s osobama iz Zagreba, biran je Glavni odbor 2000. godine kad je neočekivano, naprečac umro profesor Kulenović, vrlo kratko je bio bolestan. Tako da nije bilo vremena da se u tom smislu nešto mijenja statutarno, kako bi se okupile u zajednicu i druge županijske organizacije.

S postojećom strukturom je izabранo novo rukovodstvo, ja sam izabran za predsjednika, Dževad Jogunčić i Hilmija Šabić za potpredsjednike. Uglavnom je preuzeta većina ljudi koja je i prije bila u Glavnem odboru, nešto smo osvježili, obnovili i nastavilo se s radom. Osjećao se taj problem da mi nosimo ime Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, a s drugim centrima ne komuniciramo. I zapravo sam ja već onda, jako brzo, nakon godinu-dvije dana, uočavajući taj problem, inicirao komunikaciju prema tim ljudima s namjerom da to moramo brzo riješiti. Učinilo mi se da je zgodno jedno prijelazno rješenje i onda smo na skupštini napravili promjene u Statutu i osim Glavnog odbora BNZH koji je radio što je i ranije radio Glavni odbor s članovima iz Zagreba, imenovali jedno novo tijelo koje smo nazvali Prošireni glavni odbor i u njega smo osim Glavnog odbora zagrebačkog kooptirali sve predsjednike organizacija koje su se osnovale i koje će se osnovati. Nastavili smo vrlo intenzivno sa tim radom na povezivanju s novom energijom i u promijenjenim okolnostima, tako da smo imali jedno vrlo plodno razdoblje od 2000. pa do 2005. godine, kad smo baš obišli cijelu Hrvatsku više puta; zvali su nas, pomogli smo uspostavu mnogih organizacija.

2003. godine je osnovana nova organizacija u Karlovcu. Iz Karlovca je došao Rusmir Akšamija na neko naše događanje u džamiji i rekao: „Imam ja tamo u Karlovcu i okolo općina s puno bošnjačkog stanovništva. Mi bismo to trebali napraviti.“ Pomoći smo da se organizira zajednica. U Sisku smo također 2003. organizirali Bošnjačku nacionalnu zajednicu koja se i prije pokušavala organizirati, ali nikako nije išlo. Istra i Rijeka su se već prije bili organizirali, iz Zadra su nas kontaktirali. Svima smo pomagali koliko smo mogli u tim teškim uvjetima. Nismo ni mi imali svog prostora, novaca. Obilazili smo, vozili se po cijeloj Hrvatskoj, Dževad i ja, njegovim automobilom smo išli. Neke zajednice su već postojale, neke su bile pripremljene da se osnuju, neke smo mi potakli. Imali smo na kraju tog razdoblja još organizacije za Vukovarsko-srijemsку županiju u Gunji, Osječko-baranjsku županiju u Osijeku, Varazdinsku županiju u

Varaždinu, Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, Splitsko-dalmatinsku županiju koja je i prije bila osnovana. Malo kasnije, to je već bila 2007/2008. zadnja nam je osnovana BNZ za Dubrovačko-neretvansku županiju. Dakle, imali smo tada 11 županijskih organizacija. To je bilo relativno lako osnovati, ali je bilo teško održavati rad. Od tih županijskih organizacija i dalje imamo registriranih nekih 8-9 udrug, možda čak i 10, ali u radu Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske participira 6: Sisak, Zagreb, Pula, Rijeka, Zadar i Karlovac. One su okupljene u jednu zajednicu, zajednicu županijskih organizacija koja nosi naziv Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske.

Da se malo vratimo u 2000. godinu kad sam ja preuzeo Bošnjačku nacionalnu zajednicu. Mi smo preuzeli te programe koje smo imali, koji su bili pokrenuti za vrijeme profesora Kulenovića i nastavili smo dalje raditi na njima. Održali smo još bezbroj tribina, izložbi i šta svega ne; čak i ne brojimo neka značajnija događanja. I onda smo formirali spomenuti Prošireni glavni odbor, počeli smo se malo povezivati i kroz te sastanke sazrela je ideja da bi se trebala izdvojiti Bošnjačka nacionalna zajednica za Zagreb, a da posebno bude Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske koja bi okupljala županijske organizacije. To je napravljeno 2005. godine, s time da je novoformirana Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju preuzela one programe koji su pokrenuti i ostvarivani u Zagrebu.

Dvije su važne stvari tu još bitne: Kad smo izabrali novo rukovodstvo 2000. godine još smo koristili prostor u Mešihatu. Jednog dana muftija Omerbašić me nazvao i pitao. „Je l' vi rješavate pitanje prostora?“ Ja sam nakon izbora odmah pokrenuo rješavanje tog pitanja, obratili smo se Gradu Zagrebu da nam se dodijeli neki prostor, pa sam odgovorio da rješavamo, da iz grada dobivamo odgovore bit će, pa nema, a muftija je rekao da njima treba ta soba i tako smo razgovarali. Na kraju sam ga pitao: „Muftija, koliko imamo vremena da se iselimo?“ Odgovorio je: „Pa eto, ako možete za mjesec dana“, na što sam rekao: „Dobro“, a nisam ni sam znao zašto sam to rekao.

Već je bila osnovana Udruga Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske. Oni su koristili prostor na Novoj cesti, u jednom od nebodera kod Doma sportova. Njih je zapravo primila Udruga hrvatskih branitelja koja je dobila veliki prostor i našoj udruzi su ustupili dio. Nisam znao što da radim pa sam zvao predsjednika naše braniteljske udruge rahmetli Mesuda Šabanovića, ispričao mu šta je i kako je, a on će: „Imamo mi tamo dosta prostora, ne treba to nama sve, ali moram pitati Damira Čurika, predsjednika te Udruge hrvatskih branitelja je l' se oni slažu, jer i mi smo kod njih, na njihovom. Spominjem ime Damira Čurika jer je to zaslužio, na dobru volju smo primljeni; taj čovjek je rekao: „Bez daljnjega, primamo ih.“ Tako smo mi

onda preselili u taj prostor u Novoj cesti i tamo smo po pola plaćali režijske troškove s našom braniteljskom udrugom.

Cijelo vrijeme smo pokušavali doći do prostora u gradu. To je tada bilo jako teško. U gradu je vladala koalicija SDP-HNS, gradonačelnik je bio Milan Bandić, ali HNS je u raspodjeli vlasti dobio upravljanje gradskim prostorima. Mi smo pokušavali preko HNS-a doći do prostora i neke veze pokušavali uloviti, ali premda su oni bili u koaliciji, svako je gledao svoje interese, a SDP je bio najjača stranka u gradu. Trebalo je savladati dvije prepreke. Obrazložiti i jednima i drugima, i HNS-u i SDP-u da taj prostor nama treba. Opet, moram spomenuti neke ljudе jer su zaslužili. Evo, nekom srećom i stjecajem okolnosti, moј kolega s fakulteta Šandor Dembitz, Mađar po ocu, vrata naših radnih soba su bila jedna preko puta drugih, je tada bio u SDP-u, bio je u Gradskoj skupštini i bio je dosta utjecajan. Ja njemu ispričam da imamo taj problem, a on mi ponudi da se sastanemo s gradonačelnikom Milanom Bandićem. Odmah se dogovori sa sekretaricom i sutra mi ujutro na sastanak kod gradonačelnika Bandića. I kako je to pokojni gradonačelnik smjesta rješavao i založio se da se nađe prostor, pa smo tako završili u ovom ovdje prostoru, u Ilici 54. Sve drugo što se nudilo je bilo ili predaleko ili neadekvatno, a nama je odgovarao baš ovaj prostor. Nije bio samo kancelarijski, imao je dvoranu, ono što nama treba i dobili smo ga na korištenje 2005. godine.

Tamo je prije bila neka Pčelarska centrala Zagreba, prostor je bio potpuno devastiran i mi smo ga obnovili. Napravili smo jednu veliku akciju da se prostor dovede u red. Ljudi, naši članovi, učestvovali su novčanim sredstvima, radom, materijalom, na sve moguće načine. I uspjeli smo prostor dovesti u stanje u kakvom je sad, svako sa svojim znanjem, od arhitekata, inženjera, keramičara, koji su besplatno radili. U sedmom mjesecu 2005. imali smo prvo radno, a onda svečano otvorenje. Puna je bila dvorana, bio je i gradonačelnik Bandić. Gradonačelnik Bandić je održao neki govor, strašno vruće je bilo. U govoru je spomenuo da je kod nas u Bosni i Hercegovini običaj da se nešto doneše na naselje, a da on nije znao što nama treba. Ja sam to iskoristio, nakon njegovog govora neplanirano „ukrao“ mikrofon i rekao: „Imamo veliki problem s grijanjem, nije riješeno grijanje.“ Bili su neki stari radijatori, a plinski bojler nije radio. Onda je on iz prvog reda dobacio. „Evo od Grada, ja to obećavam.“ Na to ja kažem: „Ali i vruće je.“ „Dobit ćete i klimatizaciju“, rekao je gradonačelnik.

Nisam ja previše ljubitelj političara, oni vole puno obećavati. Međutim, za divno čudo, za jedno 5-6 dana, baš su se bili ljudi skupili, imali smo sastanak, neki dogovor, došli su ljudi iz Grada. To se riješilo odmah, u roku od mjesec dana od tog svečanog otvorenja.

Vezano za prostor, moram još jednu stvar napomenuti. Početkom 2001. godine zaživjela je ideja – idemo sebi graditi Bošnjačku kuću. Bošnjačka zajednica je bez prostora, idemo graditi Bošnjačku kuću u koju ćemo smjestiti sve naše organizacije. Skupili smo mi tu bili, 40-tak ljudi u KIC-u Bosne i Hercegovine i krenuo je razgovor o tome. Ljudi su počeli spominjati koliko su spremni dati novca, ozbiljne su novce bili spremni uložiti. Napravljen je inicijativni odbor da pripremi šta se treba u vezi s tim napraviti za sljedeći sastanak. Kad smo se opet skupili, odjednom je progurana ideja da u to ne treba ići. Spominjalo se: da šta ćemo mi sada graditi Bošnjačku kuću, da neki ne misle da je dobro da se to tako radi; ima kuća u Mandaličinoj s puno prostora koja je kupljena od Agencije za pomoć Bosni i Hercegovini koja je služila kao centar za pomoć BiH u ratu, pa zašto bi gradili neku kuću kad tamo postoji kuća koja bi se mogla iskoristiti. Na prvi pogled je bilo logično – zašto ne, to je dobra inicijativa, no to je početni entuzijazam oko gradnje Bošnjačke kuće razbilo. Kuću u Mandaličinoj je koristila *Stranka demokratske akcije*, pa se postavilo pitanje kako ćemo regulirati odnose. Mi smo rekli da smo zainteresirani da uđemo u Mandaličinu, neka nam se odredi neki prostor koje će biti naš, a na sebe preuzimamo obavezu da ćemo se mi brinuti, dakle na sebe preuzimamo obvezu upravnika cijele zgrade, za održavanje i za plaćanje rezija. Ko god dođe tu neka plaća proporcionalno prostoru koji koristi. To je prihvaćeno no onda se to počelo rastezati, nekih pola godine se pravio ugovor na koji će to način funkcionirati, pa se prepravljao ugovor, pa je bilo novih primjedbi i na kraju se sve rasplinulo i ništa ni od Mandaličine ni od Bošnjačke kuće.

Važno je spomenuti, hvala Bogu, mi smo dobili ovaj ovdje prostor i hvala svima koji su pomogli da se uredi. U *Bošnjačkoj pismohrani* su svi popisani, imenovani kao i nepoznati donatori. Ja sam bio dirnut kada je došao jedan naš čovjek, keramičar, koji je rekao: „Ja nemam novaca, ali ako treba keramika da vam se radi, ja ću uraditi besplatno“. I napravio je keramiku u WC-ima. I da ne spominjem druge... Mene je to emocionalno dirnulo.

Onda smo 2002. pokrenuli osnivanje ansambla *Bosana*. Prošle godine pred kraj smo slavili 20 godina, jubilej 20 godina rada pjevačkog zbora i folklora. Opet moram spomenuti Dževada Jorgunčića koji je godinu i po dana obilazio naše privrednike, objašnjavao, uvjeravao, molio, kumio, da se daju sredstva da se naprave nošnje – i napravljene su. Veliki fundus nošnji je napravljen, međutim, opet je u našim redovima 2005. godine napravljen raskol, pa je poticajima izvana i „unutarnjom diverzijom“ iz ansambla *Bosana* izdvojeno i osnovano Kulturno-umjetničko društvo *Sevdah*. Dio članova *Bosane* je otišao u *Sevdah* a većina naših nošnji je odnesena, ostali smo bez njih. Uspjeli smo mi i to preživjeti, naša *Bosana* i dalje, hvala Bogu, traje i funkci-

onira. Hoću reći, teško je bilo, u kakvim okolnostima smo počinjali, ništa nismo imali, ništa nam se nije olako ostvarivalo i onda su nam se, u uvjetima u kojima smo živjeli i koji su bili teški, još događala ta neka naša unutarnja trvenja, nepodopštine.

Treba također spomenuti da je 2003. osnovan *Savjet za nacionalne manjine*, kao državno tijelo Republike Hrvatske koje brine za prava nacionalnih manjina i ja sam bio izabran u prvi saziv. Mi smo kao Bošnjačka zajednica već odskočili, bili prepoznati u društvu i ja sam iskoristio tu poziciju u *Savjetu* da se izborim za povećanje sredstava za Zajednicu pa smo svake godine uspjevali dobivati malo više. Uspjeli smo uključiti i županijske organizacije. Rekli smo im: ako ne znate pripremiti prijavu, recite što biste radili, evo napisat ćemo vam mi programe, dajte prijavite se. Moram reći da je u tadašnjem sazivu *Savjeta* bilo pozitivno ozračje, članovi *Savjeta* su prepoznali taj naš entuzijazam, pa su rekli za nas: oni stvarno hoće, oni mogu, oni će i napraviti nešto; dajte da ih podržimo. Jednom prilikom je bilo vrlo impresivno. Tada se jednom godišnje u *Lisinskom* održavala *Kulturna smotra nacionalnih manjina Republike Hrvatske* i mi smo jedne godine nastupili s našim ansamblom *Bosana*, pa smo pozvali u goste zbor *Bulbuli iz Preporoda*, pa je bio još i zbor iz Islamske medrese. Bila je puna bina naših izvođača i tu su bile prezentirane naše nošnje koje su bile izrađene. To je svima zaista impresivno izgledalo. Prethodne godine ništa takvog nije bilo, sad odjednom mi imamo punu binu svega. To je djelovalo na članove *Savjeta za nacionalne manjine*, oni su to prepoznali i podržavali i tako smo mi polako s tim sredstvima isplivavali prema gore.

Dalje, 2005. godine smo napravili organizacijsko razdvajanje između Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Bošnjačke nacionalne zajednice Grada Zagreba. Sve ovo što je ovdje u prostorijama u Ilici 54 postojalo, stvorili su Bošnjaci Zagreba. Puno toga smo mi bili skupili i kupili donacijama, i ovu bosansku sobu koja tu postoji, i drugu bosansku sobu koja je u našoj kancelariji, pa slike koje su porodice Muzurović i Berber donirale, puno drugih slika, tepiha, čilima smo skupili. U tom razdvajaju Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Bošnjačke nacionalne zajednice Grada Zagreba stoga je zaključeno da sve što je tu, sve materijalno kao i svi programi koji su ovdje pokrenuti, razvijeni i provođeni, da je sve to stekla i preuzima Bošnjačka nacionalna zajednica Grada Zagreba, a Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske nastavlja rad dalje kao Udruga županijskih udruga, sa svojim zasebnim programima koji će se pokrenuti. Treba imati u vidu da su i pojedine županijske organizacije imale također svoje programe koje su realizirale u okviru financiranja svojih županija i gradova, i isto su tako participirale i u sredstvima koja je dodjeljivao Savjet za nacionalne manjine.

Ukratko, sada imamo nekih 50-tak izdanja u našoj biblioteci *Bosana*, imamo održanih 20-tak simpozija, ansambl *Bosana* je do sada po raznim centrima u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini imao 200-njak nastupa. Sad kad gledam s ove povijesne distance, kad se sjetim gdje smo bili, što smo bili i kako nam je bilo, zaista je postignut veliki uspjeh i bez lažne skromnosti moram reći da su od svih bošnjačkih asocijacija, Bošnjačka nacionalna zajednica i njene županijske organizacije kroz cijeli ovaj period trpele najmanje potresa, najmanje je bilo kod nas nekih otvorenih pitanja i trvenja. Sve probleme koji bi se pojavili znali smo nekako prevladati. Teško nam je bilo, nikad nismo bili omiljeni u nekim strukturama, pa ni u bošnjačkim, ja ču to otvoreno reći, zato što smo uvijek bili svoji, zato što smo uvijek imali svoj određeni, jasan i principijelni stav, nikad nismo bili takozvane „prelivode“, nikad nismo koketirali ni sa političkim opcijama, ni sa čim i tako opstali... Mislim da je to jedna značajna vrijednost koju imamo. Na žalost, puno ljudi koji su za to bili zaslužni više nema, evo i ja sam jedan od tih posljednjih Mohikanaca. Ja sam uvjeren, budući da smo uvijek pažljivo birali rukovodstvo u Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici, da će se ta tradicija Bošnjačke nacionalne zajednice i dalje nastaviti, pogotovo ovdje u našoj zagrebačkoj organizaciji.

Predugo bi bilo kad bih sad nabrajao što smo sve napravili. Pokrenuti su i razvijeni brojni programi. Bošnjačka nacionalna zajednica Primorsko-goranske županije pokrenula je časopis *Bošnjački glas* kao svoje glasilo, pa smo onda taj časopis preuzeли kao glasilo Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. Svojevremeno smo bili pokrenuli i *Fond za stipendiranje* koji je bio jako uspješan. Imali smo dosta stipendista, imali smo vrlo dobro razrađene kriterije kome dodijeliti stipendiju. Taj *Fond* je izvrsno funkcionirao, započet je u Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici Grada Zagreba, pokrenuo ga je rahmetli Midhat Muzurović koji je bio u to vrijeme naš potpredsjednik. Onda smo *Fond* prebacili na nivo Hrvatske, na nivo Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. Podijelili smo nekih 200-njak stipendija i evo, za cijelo to vrijeme niko nikad nije prigovorio, nit' se žalio, nit' se bunio zašto je dobio ovaj, a zašto nisam ja. Znači da je bilo jasno, transparentno, sve je bilo oglašeno. Zaista sam ponosan kako smo to odradili. Vjerujem da će se takav rad nastaviti i dalje.

Još bih spomenuo prve izbore za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj koji su održani 2003., kada su usvojeni Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i cijeli niz drugih zakona. Recimo, mijenjani su Izborni zakon, pa Zakon o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i uporabi manjinskog jezika i pisma. Cijeli jedan set zakona je iz toga proizašao. Prvi izbori za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina su bili, mislim, u petom mjesecu 2003. godine. Ja sam bio uključen u sve to kao vanjski član Pododbora za ljudska prava i prava nacionalnih

manjina. Pododbor se vrlo često sastajao jer se pripremao novi Zakon o pravima nacionalnih manjina. To je bila obaveza Hrvatske koju je ona preuzeila od Vijeća Europe, sastajali smo se s predstavnicima Venecijanske komisije i tu su bili uključeni mnogi ljudi koji su i sad aktivni u svojim manjinskim zajednicama ovdje u Gradu Zagrebu. Dosta sam bio upućen u to što se događa i u kojem će smjeru stvari ići. Zapravo, tome se u hrvatskoj javnosti, u medijima, nije neka posebna pažnja pridavala, tako da i pripadnici nacionalnih manjina nisu baš razumjeli što se tu događa i što se sad mijenja, osim što je fokus uvijek bio na tome ko će od nacionalnih manjina biti zastupljen u Hrvatskom saboru. Čak ni unutar Bošnjačke nacionalne zajednice nije postojala svijest o važnosti toga. Ja sam na tome nekako jako inzistirao, ubjedivao: „Pa ljudi, važno je to, idemo to napraviti, nemojte da falimo, da ipak uradimo“. I nekako sam u tome uspio. Zapravo je to više bio, nije da se sada hvalim, moj lični angažman, da ti izbori za Bošnjake dobro prođu. Zamisao mi je bila da za Zagrebačko vijeće, u koje se bira 25 kandidata, sve bošnjačke institucije daju svoje kandidate. Čak sam mislio – hajde, neka da i Islamska zajednica, ali oni nisu bili za to raspoloženi, to im nije zvučalo nešto posebno. Nisam računao na stranku, naravno, stranka je stranka, ima svoj program djelovanja, neka djeluje. Mi smo dali 15 kandidata, 5 kandidata je dala Udruga Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske i 5 kandidata su dali iz *Preporoda*. Nudili smo mi i više, ali su oni dali po 5. Kažem, niko nije razumio o čemu se to zapravo radi. Isli samo sa cijelovitom listom. Biralo se 25 ljudi i svi su, naravno, bili izabrani. Sve je bilo nekako na brzinu. Izglasani je novi Zakon o pravima nacionalnih manjina i odmah iza toga, vrlo brzo, Državno izborni povjerenstvo je raspisalo manjinske izbore, a da niko nije znao kako će ti izbori izgledati. Ja sam, tada bio član Savjeta i imali smo sjednicu Savjeta i znam da smo na Savjetu mi prvi dobili tu informaciju kad će biti izbori i nama je tada taj rok izgledao vrlo kratak. To su zapravo isti rokovi koji su i sada u manjinskim izborima prisutni, ali sada svi znaju za Vijeća, znaju kad će biti izbori, pa se počne godinu dana unaprijed pripremati. Tada niko ništa nije znao. I poslije te sjednice Savjeta bio sam konsterniran. Dolazilo je vrijeme Uskrsa i uskršnjih praznika, djeca nisu isla u školu i roditelji su isli nekamo... Završila se ta sjednica Savjeta, ja sam krenuo na posao i svi smo se bili razišli. Sve me je to mučilo pa sam nazvao prof. dr. sc. Sinišu Tatalovića koji je tada bio potpredsjednik Savjeta, po obrazovanju je bio politolog. Rekao sam mu: „Ovo nije dobro, ovi izbori će biti fijasko, u ovim uvjetima kako se odigravaju. Nije trebalo žuriti s time, trebalo je malo vremena pustiti da to prodre u narod, barem da mi u manjinskim zajednicama informiramo ljude. Bit će katastrofa i to će onda biti argument da ne trebaju Vijeća, da mi nismo zainteresirani. Propali izbori.“

„Nemoj tako“, pokušavao je on mene da razuvjeri. „Hajde da se nađemo na kavi“. Ja njega sačekam, nađemo se u hotelu *Dubrovnik*, popijemo kavu i porazgovaramo. On je nekako bio uvjeren da će to funkcionirati. Pripadao je srpskoj nacionalnoj zajednici, oni su bili bolje organizirani, možda je on iz svoje perspektive to doživljavao drugačije, a ja, znajući stanje kod nas... Možda je ovim drugim zajednicama koje su bile dobro organizirane, talijanskoj, mađarskoj, njima je to možda bilo lako, ali nama novonastalim manjincima, nama, Albancima, Slovencima, Makedoncima, Crnogorcima, to je sigurno bio problem. U jednom sam trenutku, onako konsterniran, čak rekao: „Pa ako ovako bude, mi ćemo bojkotirati izbore“.

„Nemojte ni slučajno bojkotirati izbore, to je tek pogrešno“, uvjeravao me. Dobro, on je bio politolog, a meni je to izletilo onako više u afektu.

Moram reći, zaista moram reći ovo: Za izbore su bili formulari za prijavu, kao što i sad postoje, koji su se trebali kupiti u *Narodnim novinama*. Dakle, od tog dana kad sam ja saznao, već sutradan je u *Narodnim novinama* objavljeno da se raspisuju izbori, 15 dana je bila prijava, a 7 dana u *Narodnim novinama* u Zagrebu nije bilo formulara! Nije bilo formulara! U provinciju nisu valjda niti došli na vrijeme. Kažem provinciju, da se niko ne uvrijedi, dakle u ove regionalne centre. Onda je u meni proradio bosanski inat! O tome sam pričao doma i moja žena koja je isto, naravno, ono – prava Bošnjakinja, Bosanka i u njoj je proradio inat. I onda sam odlučio uz njenu pomoć da pokušam izorganizirati Bošnjake za izbore, unatoč svemu. Obilazili smo *Narodne novine*, kupovali formulare i s tajnicom Sebinom Sejkić slali poštom širom Hrvatske.

A niko, baš niko u to vrijeme, čak ni u Bošnjačkoj zajednici Hrvatske, u našem Glavnom odboru, nije registrirao te izbore kao nešto važno. Čak ni Dževad Jogunčić koji je imao jako istančan nerv za sve, rekao je: „A dobro hajde, izići ćemo mi na to“. Spojio me Dževad doduše s Ahmedom Ikanovićem koji je bio tajnik u Islamskoj zajednici i rekao je: „Evo, dat ću ti ja brojeve, odnosno Ikanović, imama, predsjednika Medžlisa u Hrvatskoj, tamo gdje mi nemamo organiziranu organizaciju, da probamo nešto napraviti“. Povoljna okolnost je bila ta što smo mi bili registrirani kao Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske i mogli djelovali na cijeloj teritoriji Republike Hrvatske. I kako u nekim mjestima nikad nisu ni došli ti formulari, kako su se drugi ljudi snalažili ja ne znam, ali čim su došli u Zagreb mi smo ih pokupovali koliko god treba. U međuvremenu sam ja komunicirao i s našim županijskim organizacijama, jer i oni su isto imali problema, nema formulara, treba liste popisati, izjave o kandidaturi potpisati, treba... Tamo gdje nismo imali organizaciju komunicirao sam s imamom ili odgovornim osobama u Islamskoj zajednici. Sjećam se dubrovačkoga imama koji je kao Hercegovac vrlo bistar, što bi se reklo, koji je odmah „ukapirao“ da je to važno. Ja

ne poznam situaciju, ne poznam ljude u Dubrovniku pa sam mu rekao: „Vi poznajete ljudi u Dubrovniku koji su spremni, koji mogu to preuzeti. Vi ih predložite.“ Pita opet on: „A šta ćemo s formularima, treba neko to formalno predložiti?“ Odgovorio sam: „Predložit će Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske. Ja ću poslati prazne formulare, ja ću ih potpisati. Povjerenje u Vas imam. Ja ću ih potpisati, staviti ćemo naš žig, onda ih šaljem poštom, Vi ispunite imena i predajte тамо...“ I stvarno je to tako išlo, kako u Dubrovniku tako i drugdje. Nevjerojatno je uspjelo sve to skupa. U nama je bila i želja, u tom bošnjačkome narodu, kod sviju. Dugo smo vremena osjećali tu neku poniženost, da smo građani drugoga reda. Izbio je neki inat iz nas, kako su se svi angažirali i ono što zapravo sad treba spomenuti je sljedeće: Tad smo mi prvi put spoznali da imamo problem Bošnjaka i M/muslimana. Mi smo imali Popis stanovništva 2001. godine; popis je popis, kako se ko izjasni – izjasni. Međutim, birački popisi određuju ko ima pravo glasanja, a ko nema. Mi smo to uočili po tome što su kandidati koje smo htjeli da prijavljujemo i upisali smo ih u liste kandidata pa ih nismo mogli ovjeriti, jer neki ljudi nisu u birački popis upisani kao Bošnjaci, već kao Muslimani. Trebalo je na licu mjesta promjeniti to. No dobro, to smo napravili, a onda smo se suočili s time da će se isti problem pojaviti i na glasanju i zaista je izgledalo da što se nas, bošnjačke manjine tiče, da će izbori propasti.

Dobro se sjećam, bio je Prvi maj. Mene je to jako žuljalo, mučilo me to, što napraviti, kako riješiti. Mi smo bili sazvali konferenciju za štampu negdje odmah iza tih prvomajskih praznika. Zvali su me prijatelji, neki Bošnjaci. Organizirali su sijelo na *Divljinim vodama*, тамо se pekla janjetina... To je bila tradicija za Prvi maj. Evo i dan danas se ne zaboravlja, kako se slavi u Bosni. Zovu: „Hajde dolazite...“ I meni taj čas sine – idem ja pisati dopis Državnom izbornom povjerenstvu; što me košta. I sjednem da pišem taj dopis. Naravno, napišem ga, pa ga pregledam, pa ga drugi put pregledam, pa popravljam. Ovi zovu: „Hoćete doći, nećete doći?“ Evo, janje samo što se nije skinulo sa ražnja...“ I napišem ja dopis, pošaljem mailom Državnom izbornom povjerenstvu. Tad je predsjednik Državnog izbornog povjerenstva, odnosno predsjednik Vrhovnog suda bio g. Ivica Crnić. Iskreno da kažem, ja nisam očekivao da će išta od toga biti. Ja sam mislio, imamo neki papir, kad budemo imali konferenciju za štampu oni će pitati – što ste poduzeli. Evo, poduzeli smo.

Iza toga sam išao na put, par dana iza toga. Nisam znao što se uopće dogodilo s tim dopisom. Nevjerojatno, Ivica Crnić je ispred Državnog izbornog povjerenstva odgovorio. Rekao je, naravno to su uvijek bili pravnički odgovori, on citira zakon, pa ko može glasati, pa ovo, pa ono... A onda je na kraju napisao da će oni u DIP-u o tome razgovarati. I onda se to dogodilo, to čudo, ja se vratim s puta, bio sam u Španjolskoj

na simpoziju. Dočekaju me tu Dževad i Hilmija i kažu: „Ovdje svi bruje o Bošnjacima. Odjednom se sve diglo...“ Bez mene je održana ta konferencija za štampu. Novinari su nekako dočuli da je taj dopis došao na DIP, uzburkalo se, pokrenula se nekakva priča. Onda je DIP odredio da se na svakom biračkom mjestu postavi osoba koja će moći one koji su upisani u Muslimane prepisivati u Bošnjake, kako bi im se omogućilo glasanje. Jako malo birača Bošnjaka je bilo upisano. Ljudi nisu znali za taj problem u tom trenutku, tako da je brojčana izlaznost bila mala, bez obzira na ovu mogućnost koju nam je dao DIP, ali to je bilo, kako bih rekao, jedan prvi veliki uspjeh naš i uvažavanje kod organa vlasti, kod državnih organa. Evo, mi nešto pišemo, normalno, nismo sad neke bundžije, neki revolucionari, ukazujemo na jedan problem koji je problem i Hrvatske, jer Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina je zakon Republike Hrvatske; pa valjda je stalo Republici Hrvatskoj da se njeni zakoni provode, a ne mogu se provoditi zbog ovog problema, i predlažemo: haj'mo rješavati taj problem. Onda je poslije bilo povika kao, zašto je to omogućeno samo Bošnjacima, zašto nije i drugima?! Razlog je što smo mi specifičan slučaj, da smo promijenili nacionalno ime iz Musliman u Bošnjak. Stoga je pravedno da se isključivo samo Muslimani mogu u biračkim popisima na dan glasanja prepisati u Bošnjake. I onda su išli izbori za Sabor na jesen, gdje je uočeno da je to širi problem. Mi smo onda napravili kampanju. Pisali smo na sve stane, pokušavali na razne načine ukazati na taj problem, predlagati rješenja i tražiti pomoć od državnih tijela da se problem riješi. Jedan od naših prijedloga je bio sljedeći, bio je možda malo radikaljan, ali po mojoj logici imao je svoje utemeljenje: Zašto se ne prepišu svi Muslimani (veliko „M“!), u Bošnjake? Prijedlog je odbijen s obrazloženjem: E, pa ne može, možda su se i neki Romi pisali kao Muslimani. Pa što se to nas tiče? Lijepo se zna, nacionalni naziv Muslimani s veliko „M“ su izborili bosanskohercegovački muslimani kao zasebna etnička zajednica i to je ušlo u Ustav SFRJ i to je bilo njihovo nacionalno ime. Romi su imali svoje ime, oni su bili Romi. Pa kažu: Pisali su se i Albanci kao Muslimani. Albanci su također imali priznato ime, a ovo je bilo naše ekskluzivno ime. Da li ćemo mi sad propitivati svakoga ko je upisan kao Hrvat, jesi li ti baš Hrvat ili si možda neko drugi? To je moja logika bila. Zapravo, nisam očekivao da će se reagirati. Poslije kad smo pokrenuli to pitanje u Savjetu, počelo je „filozofiranje“: To se može kao praksa i zloupotrijebiti, to se ne smije događati, te ovo, te ono... Nije bilo zapravo političke volje. Više sam ja htio isprovocirati da nam u tome država pomognе. Nama nisu dali biračke popise da mi vidimo ko je Musliman, ko nije, (jer kako ćemo pristupiti našima osim da ih ovako zovemo i skupljamo), da imamo i nekakav direktni kontakt, a sad se već i to dopušta. Čak moram spomenuti, kad je prvi Popis stanovništva bio 2001. godine, prije Popisa odemo Sena i ja u Državni zavod za statistiku da upozorimo na moguće probleme. Tad smo isto nastupali u medijima

i pisali su „Feral“ i još je jedno bilo manjinsko glasilo koje je izlazilo, ne mogu se sad sjetiti. Išli smo u Zavod i rekli: „Imamo problem. Promjenjeno je u ratu ime – Bošnjaci, Muslimani, ljudi će se izjašnjavati ovako ili onako. Kako da se taj problem riješi?“ Razgovarali smo s ravnateljem. On je rekao: „To je tehničko pitanje. Sve koji se budu izjašnjavali kao Muslimani, ubacit ćemo u Bošnjake.“ Više Muslimani s veliko „M“ nisu nigdje egzistirali kao priznata kategorija. To je za njega bilo tehničko pitanje, to je i za mene bilo tehničko pitanje. Međutim, možda je bilo i političko pitanje i to se nije ispoštovalo. Na Popisu iz 1991. bilo je 40.000 Muslimana, a na Popisu 2001. bilo je 20.000 Bošnjaka, što je opet dosta veliki uspjeh s obzirom da je bilo opstrukcija pri Popisu. Popisivači nisu jednostavno htjeli zapisati da si Bošnjak i to je važno naglasiti. Mi smo protestirali protiv toga, pisali. I onda smo tražili od Državnog zavoda za statistiku knjigu, nije tad bilo interneta, weba razvijenog, pa je tiskana knjiga s podacima iz Popisa stanovništva. Kupimo mi knjigu i vidimo da nema Muslimana nigdje, već su gurnuti negdje pod stavku „Ostali“. Mi tražimo da nam daju detaljne podatke Popisa. Oni nama odgovore ovako: „Ne možemo vam dati detaljne podatke budući da ima puno sredina koje su male i onda bi se tamo moglo prepoznati ko se tamo izjasnio kao Musliman“. Molim te lijepo, tamo imaš, kad čitaš rezultate Popisa, da u općini Donja Garešnica živi jedan Vlah. Kako možete objasniti da se ne prepoznaće ko je taj jedan Vlah, a ne vrijedi isto za nas koji smo znatno brojniji, druga manjina po brojnosti? To je izlika bila. Pisali smo mi o tome svima, tad je bila Misija OEŠ-a ovdje u Hrvatskoj, i njima smo o tom problemu pisali. Taj problem je ostao, naravno, neriješen sa strane države, ni na koji način nas nije država podržala da se riješi. To se, kao što znamo, rješavalo individualno. Mi smo bili aktivni, radili, radili su i drugi, Vijeće je radilo, opća klima je bila takva da je sve ono što su radile bošnjačke udruge, što je radila Bošnjačka zajednica Hrvatske doprinijelo tome da kod ljudi dopre do svijesti da je promjenjeno nacionalno ime. U medijima je kasnije napušteno korištenje dvojnosti. Jedno vrijeme su nas stalno imenovali: Bošnjak – musliman ili bosanskohercegovački musliman. Niko da kaže Bošnjak ili Musliman. Pisali smo Hrvatskoj radioteleviziji proteste zbog toga, MUP-u smo pisali protest. To je s naše strane bila borba.

Do naših ljudi je nekako prodrla svijest da imamo tu situaciju, tako da se od Popisa 2001., pa do Popisa 2011., ta brojka od 20.000 popela na nekih 30.000 Bošnjaka. Moram opet reći, kad je u pitanju Popis stanovništva 2001. godine, to je bilo odmah na početku godine, ja sam tek bio izabran za predsjednika i još se nisam snalazio. Bio sam ja u Bošnjačkoj zajednici, ali ipak na predsjedniku sve počiva. Mi smo uspjeli sastaviti jedan letak; nazovimo ga tako – letak, opredjeljenje, s pozivom Bošnjacima da se slobodno izjasne kao Bošnjaci. Pokušali smo u tom tekstu razjasniti, jer to ljudi

nisu razumjeli, da je jedno državljanstvo – ti si hrvatski državljanin zato što imaš dokumente u Republici Hrvatskoj, i putovnicu Republike Hrvatske i domovnicu. Možeš biti i Bošnjak, to ti je nacionalno opredjeljenje, nema veze što s hrvatski državljanin. I vjera ti može biti bezvjernik, a vjera ti može biti islam, isto nema veze što si ti hrvatski državljanin. Neke osnovne postavke smo pokušali objasniti i to smo distribuirali županijskim organizacijama koje smo tada imali, a preko Islamske zajednice smo također dobili pomoć pa smo i preko nje to distribuirali, na džumama se podijelilo. Mislim da je to dosta doprinijelo i isto to smo napravili kad je bio Popis 2011. Napravili smo jedan letak s tim da smo opet koristili strukturu Islamske zajednice, a tad smo mi bili s puno više naših organizacija. I 2021. smo napravili također zajedno s Vijećem bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, gdje smo jedan poseban broj *Bošnjačkog glasa* tome bili posvetili i billboarde smo imali. Dakle, to je ono gdje smo mi kao organizacija sudjelovali i na žalost, osim u ovom zadnjem slučaju 2021. kad se Vijeće uključilo, druge organizacije zapravo za to nekako nisu imale sluha. A to su neke zajedničke inicijative i zajedničke potrebe, i zajednički ciljevi, gdje bi se svi trebali objediti. Islamska zajednica nam je u tome pomogla puno. Zaista, da nije bilo Islamske zajednice, rezultati bi bili puno lošiji.

Mi smo u jednom trenutku imali osnovanih 11 županijskih organizacija. Od tih 11 županijskih organizacija, one koje godinama egzistiraju i uvezane su u Bošnjačku nacionalnu zajednicu Hrvatske, krenut ćemo redom od Istoka pa prema Jugu, su: Bošnjačka nacionalna zajednica Sisačko-moslavačke županije i Grada Siska, Bošnjačka nacionalna zajednica Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre, oni su zadržali taj svoj naziv, Bošnjačka nacionalna zajednica za Primorsko-goransku županiju, Bošnjačka nacionalna zajednica za Zadarsku županiju i tu je uglavnom još prisutna Bošnjačka nacionalna zajednica za Karlovačku županiju. Znači, 6 županijskih organizacija je udruženo u jednu organizaciju, Bošnjačku nacionalnu zajednicu Hrvatske koja funkcionira kao Udruga županijskih udruga i imamo svoje zajedničke programe koje zajednički realiziramo. U sadašnjem trenutku to je časopis *Bošnjački glas* kojim nastojimo pokriti različite teme i pokriti prilozima sva područja u Republici Hrvatskoj s aktivnostima Bošnjaka u njima, te program medijskog opismenjavanja, jer smo zaključili da je to jako važno u današnje vrijeme i još imamo sporadično neke zajedničke programe koje realiziramo, koji su nekako najvažniji. Mnoge ideje su krenule iz Bošnjačke nacionalne zajednice Grada Zagreba. Ja ne govorim to zbog toga što je to neka potreba da bi se posebno naglasilo, ali to je logično, ono što je očekivano. Naopako bi bilo da to nije bilo tako jer Zagreb je najveći centar, kadrovski s najjačim ljudima, s jakom populacijom. Jedna od ideja koja

odavde kreće i promiče se je ideja da se ovdje napravi Medijski centar za bošnjačku nacionalnu manjinu, ili za sve nacionalne manjine, ovisi od toga s kojim kapacitetima možemo realizirati tu ideju i to bi sigurno jako doprinijelo da se današnje mlade generacije na moderan, njima prihvatljiv način, informiraju o manjinskom životu u Republici Hrvatskoj. Na žalost, *Savjet za nacionalne manjine* takve potrebe ne prepozna, ostali su zakočeni ili zabetonirani u nekakvim shvaćanjima koja su vrijedila krajem prošlog stoljeća ili početkom ovoga, pa se samo tiskani mediji posebno financiraju. Možda je razlog tome bojazan da je teže kontrolirati utrošak sredstava i realizaciju programa ako se radi o ovakvima medijima, na čemu je Savjet uvjek jako inzistirao, ali mislim da će vrlo brzo doći vrijeme da se u tome nekakav važan iskorak napravi. Ja mislim da mladi ne uzimaju u ruke nešto papirnato, štampano, ma skoro pa ništa. Znam iz svog iskustva s mojim studentima, oni najradije po svom laptopu pregledavaju prezentacijske materijale koje im mi pripremamo i tako pripremaju ispite. Kad su tehnički fakulteti u pitanju onda oni moraju nešto pisati, moraju rješavati zadatke. Da nije toga ne znam jel' bi baš previše imali olovku i papir u rukama.

Kako sam rekao, svaka od navedenih županijskih organizacija je aktivna. Imaju svi neke svoje već tradicionalne programe. Mi sudjelujemo kao Bošnjačka nacionalna zajednica Grada Zagreba i u njihovim programima, međusobno se ispomažemo. Pokušavamo ostvariti neko zajedništvo, pokušavamo objediniti svoje snage. Nije to lako zato što nam nedostaje i sredstava i svi smo mi volonteri, niko od nas nije profesionalac. Imamo, naravno, tih poteškoća koje same po sebi su prisutne kad je to tako, ali recimo, ako bi se došlo do tog nekog medijskog centra koji bi bio onako pristojno financiran, onda bi to bila jedna linija kako bi se kroz medijsko obraćanje mogle objedinjavati sve naše županijske organizacije.

Što još reći? Nakon 30 godina Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i mojih 26 godina u njoj – ja kao veteran u tome mogu reći da sam sretan, zadovoljan i ponosan, na sebe prije svega, kažem na sebe jer sam prema sebi jako kritičan i u mojim očima to puno vrijedi. I ponosan sam na sve moje suradnike koji su sa mnom radili, jer naravno, nisam ja to sve napravio, koji su doveli do toga da je Bošnjačka nacionalna zajednica ovakva kakva jeste i dalje za nju vidim velike perspektive. Mislim da ćemo mi Bošnjaci u narednom periodu prevladati ove svoje djeće bolesti koje smo bolovali u proteklih 30 godina, da ćemo ići velikim koracima naprijed, da ćemo napustiti naše tiskane medije i da ćemo s modernim, električnim medijima i sredstvima komunikacije doći do naših mladih naraštaja na kojima treba opstati ova zajednica u Republici Hrvatskoj, sa svim svojim vrijednostima koje je imala do sada, da ih se njeguje, da se te vrijednosti ne zaborave i da se unaprjeđuju u njihovim budućim životima.

MERHUMI – ONI SU NAS ZADUŽILI ...

U trideset godina postojanja i rada Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske/Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju svoj su vrijedni doprinos dali brojni naši članovi, simpatizeri i donatori. Svi su oni to činili iz iskrenog opredjeljenja i čistog nijeta da bošnjački narod u Hrvatskoj dostojanstveno zauzme svoje mjesto u društvu, ravnopravno sa hrvatskim narodom i drugim manjinama. To su Bošnjaci zaslužili kao lojalni građani Republike Hrvatske, koji su dali veliki doprinos Republici Hrvatskoj u svim sferama djelovanja, posebno se istaknuvši u obrani i stvaranju Republike Hrvatske devedesetih godina.

Pomažući rad Bošnjačke nacionalne zajednice нико од наших aktivista i članova nije očekivao niti tražio zahvalnost, jer su sve to činili iz osobne potrebe, unutarnje ispunjenosti i zadovoljstva. Ipak je potrebno prisjetiti se nekih od njih koji više nisu s nama. Onih, koji su obnašali najviše dužnosti u Bošnjačkoj zajednici, preuzevši na sebe najveće odgovornosti u vremenima kada to nikada nije bilo ni lako ni jednostavno, kada je za to trebalo i osobne hrabrosti. Također, trebamo se prisjetiti i onih koji su kroz decenije bili aktivni i gradili Zajednicu. Svi su oni nesebično žrtvovali dio svog osobnog i profesionalnog života na tom putu.

Uz napomenu da sam napravio nazuš mogući izbor, u dobroj vjeri i s nadom da će se s izborom suglasiti svi koji su bili upućeni u rad Bošnjačke nacionalne zajednice, izdvojio sam među tim ljudima sljedeće rahmetlijie – merhume koji su nas posebno zadužili. To su, redom kako su odlazili na bolji svijet:

Prof. dr. sc. Nedžat Pašalić

- prvi predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1993.-1996.

Salim Šabić

- potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2000.

Prof. dr. sc. Muradif Kulenović

- drugi predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2000.

Fuad Ahmetspahić, prof.

- osnivač ansambla „Bosana“, voditelj zbora i orkestra

Sulejman Čičić, ing.

- član Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1993.-1997.
- predsjednik Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2005.
- član Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2005.-2010.
- počasni član Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2010.

Dr. sc. Sulejman Čamđić

- potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1993.-1997.
- član Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2000.
- počasni član Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2010.

Dževad Jogunčić, dipl. inž.

- potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2005.
- tajnik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2008.-2014.
- član Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2014.-2016.
- potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2005.-2013.
- predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2013.-2016.
- član Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske 2016.

Mithat Muzurović, dipl. oec.

- član Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2000.-2005.
- predsjednik Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2005.-2008.

- predsjednik Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2005.-2008.
- potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2008.-2013.
- član Suda časti Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2015.-2017.
- inicijator i pokretač i Fonda za stipendiranje BNZ ZG i ZGŽ/BNZH 2006.

Neka ih Svevišnji nagradi za sva njihova dobra djela.

Sead Berberović

Prof. dr. sc. Nedžat Pašalić

Prvi predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1993.-1996.

(Oproštajni govor potpredsjednika Nacionalne zajednice Muslimana Hrvatske, dr. sc. Sulejmana Čamđića, na Mirogoju, 7.5.1996. godine)

ŽELIO SI POMOĆI NARODU IZ KOJEG SI POTEKAO

Dragi moj Nedžate,

Pala mi je u dio teška i nadasve odgovorna dužnost da se u ime Nacionalne zajednice Bošnjaka Hrvatske oprostim od tebe.

Ovo je prilika kad se teško nalaze odgovarajuće riječi.

Ja ovdje nemam namjeru govoriti o tvom stručnom, znanstvenom i nastavnom radu. O tome će govoriti tvoj kolega i prijatelj dekan tvoga fakulteta tj. Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

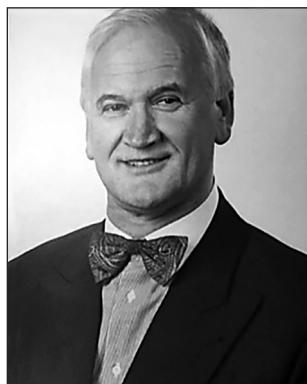
Za naše poznanstvo ne bi se moglo reći da je jako dugo. Ono traje nešto kraće od deset godina. Koliko se sjećam ono počinje razgovorima o osnivanju Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske „Preporod“, da bi se intenziviralo zajedničkim radom na osnivanju Nacionalne zajednice Bošnjaka Hrvatske. Kad sam ti predložio da umjesto mene preuzmeš mjesto predsjednika Nacionalne zajednice Bošnjaka Hrvatske ti se ni jednog trenutka nisi kolebao. Tvoj odgovor je bio: „Ako ti misliš da ja na taj način mogu pomoći, prihvativat ću“. To su bila teška vremena koja svi dobro pamtim i hvala

Bogu da su prošla. Preuzimanje dužnosti predsjednika Nacionalne zajednice Bošnjaka Hrvatske shvatio si kao obavezu kroz koju ćeš pokušati pomoći narodu iz koga potičeš. Ti si prihvatio svoju novu domovinu Hrvatsku, kao i svi mi koji ovdje živimo i radimo, ali nikad nisi zaboravio matičnu domovinu Bosnu i Hercegovinu.

Radeći zajedno vodili smo brojne razgovore kako službene tako i neslužbene. Nikad nisi imao ružne riječi za druge, ali si se znao i ljutiti zbog nekih postupaka ili riječi nekih naših zajedničkih prijatelja. Ta ljutnja je bila samo zbog toga što ti se činilo da to može štetiti našem zajedništvu. Naša gledišta su bila bliska i zato smo lako i brzo nalazili zajednički jezik o onome o čemu smo se dogovarali.

Na kraju oprštajući se danas od tebe u ime Nacionalne zajednice Bošnjaka Hrvatske i svoje osobno pred tvoj posljednji put na vječno počivalište u tebi tako dragu zemlju Bosnu želim ti reći jedno toplo, ljudsko hvala za sve što si učinio, istovremeno moleći Svemogućeg da te za sve to nagradi u Vječnosti.

Salim Šabić

Potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2000.

(*Oproštajni govor predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske prof. dr. sc. Seada Berberovića na komemoraciji u Islamskom centru Zagreb, 22.2.2001.)*

„RADIJE BIH UMRO NEGO GOVORIO ONO ŠTO NISAM“

Poštovane sestre i braće, dragi prijatelji!

Govoriću o rahmetli Salimu Šabiću kao predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske čiji je Salim bio istaknuti član i njezin potpredsjednik u periodu od prosinca 1997. do studenog 2000. kada je izabrano novo rukovodstvo.

Teško je u ovom trenutku odabratи prave riječi koje bi opisale nemjerljivi doprinos rahm. Salima Šabića sveukupnom islamskom i bošnjačkom biću u Zagrebu, Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i ujedno iskazati bol i tugu koju svi mi koji smo ga poznavali, s njim surađivali i prijateljevali, sada osjećamo.

Istaknuo bih neke njegove osobine koje su ga, po mojoj mišljenju krasile i izdvajale između nas. Prije svega, to je bila njegova neiscrpna energija i entuzijazam koji je prenosio na svoje suradnike. Drugo, karakteristični bosanski optimizam koji je kod rahmetli Salima bio posebno naglašen i koji ga ni u najtežim situacijama i vremenima nije napuštao. I treće, njegova hrabrost, odlučnost i beskompromisna otvo-

renost u zaštiti, obrani i isticanju svojega i našeg islamskog i bošnjačkog pripadanja i dostojanstva.

Da bih potkrijepio njegovo nedvojbeno nacionalno opredjeljenje, citiraću dio iz intervjua koji je s njim obavljen 1995. godine i objavljen u „Bošnjačkoj pismohrani“. Na pitanje kako sačuvati nacionalni identitet Bošnjaka, odnosno kako postići ravнопravnu integraciju u hrvatsko društvo uz sačuvanje svoje posebnosti, ovako je odgovorio:

“Da su ti ljudi (misli se na Bošnjake u Hrvatskoj) to vrijeme proveli u Njemačkoj, u Francuskoj ili nekoj izvanevropskoj zemlji, da li bi oni bili Nijemci, Francuzi, Indijci...? Bili bi građani Njemačke, Francuske itd. Pokušaj negiranja naše posebnosti i srpsko-hrvatske asimilacije traje već 100 godina. Ni naši preci nisu prelazili na islam kao Srbi i Hrvati, nego kao Bošnjaci.

... Žive ovdje Slovaci, Madžari i Talijani i Ukrajinci, a i Rusini. Ali svi su oni, kao i njihovi šukundjedi tu već peto ili deseto koljeno, držali do svoje tradicije, do svoje kulture, do svog nacionalnog podrijetla, poštivali zakone ove države, učili njen jezik, služili vojsku, davali sve, jer to su narodi koji imaju svoju kulturu, svoju tradiciju. Činilo se da samo taj naš bosanski jadnik, da bi riješio svoj trenutačni status, da bi se nekome dodvorio, nema vjere, ne drži do svog oca, do svoje majke, do svoje tradicije.

.... Radije bih umro nego govorio da sam ono što nisam. Pa imam ja svog oca, imam svoju mater Hasibu, imam svog djeda Mustafu, djeda Ahmeta. Ljudi Božji, gdje smo mi.”

Ove riječi imaju posebnu težinu danas kad smo neposredno pred popisom stanovništva kojim će se iskazati naša brojnost i prisustvo u Republici Hrvatskoj, što će posredno imati utjecaja na naš značaj i djelovanje u zaštiti, njegovajući i promicanju nacionalnih prava.

Smrću Salima Šabića, svi mi u Zagrebu i Hrvatskoj izgubili smo važan i pouzdan oslonac. Nesebično je utkao sav svoj život na dobrobit, razvitak i uzdizanje muslimana i Bošnjaka u Hrvatskoj. Iza njega ostala su njegova djela, prije svega ovaj prelijepi Islamski centar koji služi ne samo Islamskoj zajednici već svima nama.

Poželimo njegovim najbližim da s dostojanstvom prebole tugu za njim, a nama koji ostajemo da nastavimo hrabro njegovim putem, na način kako bi on to činio i na koji bi bio ponosan.

Neka je rahmet njegovoj plemenitoj duši.

Prof. dr. sc. Muradif Kulenović

Predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2000.

(Govor potpredsjednika BNZH Dževada Jogunčića, dipl. inž. na komemoraciji u Islamskom centru Zagreb, 28.9.2000.)

POZNAVAO JE SUŠTINU DUŠE

Rahmetli prof. dr. Muradif Kulenović rodio se 4. VIII. 1937. godine u Kliševiću kod Bihaća, naselju potpuno spaljenom 1941. godine, u znamenitoj bošnjačkoj begovskoj obitelji Muhamed-bega Kulenovića od majke Razije i oca Malika. Ima nešto značajno i tajanstveno u tom datumu rođenja našeg rahmetli doktora Kulenovića. Dana 4. VIII. 1737. Bosna i Bošnjaci su se odbranili znamenitom bitkom poznatom kao „Boj pod Banja Lukom“. Dvjesto godina kasnije rahmetli akademik Hamdija Kreševljaković baš 4. VIII. 1937. godine obilježio je to sjećanje izdavanjem posebne knjige o njenom značaju. Taj dan se rodio i naš dr. Kulenović. Bosna je znala i znati će, u to ne treba sumnjati, roditi velikane koji će čuvati i nju i njeno ime. Našu Zajednicu je u kratkom vremenu, zadesila sudbina neumitnog *memento mori* te uzela prof. dr. Nedžata Pašalića prvog predsjednika Nacionalne zajednice, prof. Ediba Muftića, odvjetniku Hajru Prohić. Sve njih nikako ne smijemo zaboraviti jer su dali svoj doprinos afirmiranju, zaštiti i prosperitetu Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

Dugo sam razmišljao što kazati o našem rahmetli dr. Kulenoviću, a da ne upadnem u zamku prigodnih okvira i frazeologije. Zato ču svoje izlaganje podijeliti u dva dijela. Prvi dio odnosit će se na životopis i rad prof. Kulenovića kao znanstvenika i javnog radnika. U drugom dijelu, koji bih nazvao „Doprinos prof. dr. Kulenovića recepciji bošnjačkog nacionalnog imena“ kazao bih više o tome.

Prof. Kulenović je osnovnu školu i gimnaziju završio u Zagrebu. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu završava u siječnju 1964. godine. Kao student radio je u redakcijama studentskih listova. Tu je već iskazao svoj interes za društvena kretanja i želju za pozitivnim promjenama u promišljanju svijeta, njegovih zagonetki i izazova. Specijalizaciju iz neurologije i psihijatrije završio je na Klinici za neurologiju i psihijatriju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1968. godine. Po završetku specijalizacije radi u Psihijatrijskoj klinici Vrapče. U toku specijalizacije pohađao je dva semestra supervizijske grupe prof. Betlheima, a zatim i superviziju iz grupne i individualne psihoterapije. Od 1971. godine počinje raditi u Centru za mentalno zdravlje KBC Rebro. Od 1974. do 1976. godine dobiva stipendiju britanske Vlade za studij psihoterapije u Londonu i Bristolu.

Magistrirao je 1968. godine. Doktorat medicinskih znanosti brani 1980. godine.

Studirao je i Pravni fakultet u Zagrebu. Interesira ga književnost, glazba, kazalište, a posebno povijest. Predstojnik je Centra za mentalno zdravlje koji na njegovu ideju i za vrijeme njegovog mandata (1987.-1995.) prerasta u Kliniku za psihološku medicinu.

Posebno bih izdvojio razdoblje njegove znanstveno-nastavne aktivnosti. Za docenta Medicinskog fakulteta u Zagrebu izabran je 1981. godine. Predmet njegove habilitacione radnje bio je „Komunikacija liječnik-pacijent“. Za redovnog profesora Medicinskog fakulteta u Zagrebu biran je 1984. godine na predmetu „Medicinska psihologija“ na Katedri za psihijatriju i medicinsku psihologiju. Na Akademiji za dramsku umjetnost dr. Kulenović predavao je „Kreativnu i razvojnu psihologiju“, a na Prirodno-matematičkom fakultetu vodio je poslijediplomski studij iz kolegija „Antropologije“. Na Katedri za psihijatriju i obiteljsku medicinu vodio je magistarski studij. Kao mentor izveo je veći broj doktoranada medicinske znanosti. Uvijek okrenut čovjeku, pacijentu nikada nije prestajao služiti ljudima kao humanista i liječnik. Osniavač je Odbora za psihološku medicinu, etnologiju i antropologiju Matice Hrvatske. Osnovao je biblioteku „Psiha“ u nakladnoj kući „Naprijed“. Napisao je ili bio nositelj u izdavanju preko trideset znanstvenih knjiga. Da spomenem samo nekoliko: „Prijenosno i stvarno u psihoterapiji“ (1982.), „Neuroze“ (1986.), „Otkrivanje nesvesnog“ (1986.), „Metapsihologija osobnosti i nastranosti“, „Krizna stanja i neuroze“, „Uvod u

ratnu psihologiju i psihiatriju“ (1991.). U domaćim i inozemnim znanstvenim časopisima objavio je više od 350 radova. Dugogodišnji je urednik časopisa „Psihoterapija“. Bio je idejni pokretač i organizator Svjetskog kongresa Balintovih grupa u Zagrebu 1993. godine. Direktor je dviju Međunarodnih internacionalnih škola u Dubrovniku, za psihoanalizu i psihiatriju te Škole Balintove metode. Član je Hrvatskog liječničkog zbora, Hrvatske akademije medicinskih znanosti, predsjednik Hrvatskog psihoanalitičkog društva, Europskog udruženja za psihosomatska istraživanja, predsjednik udruge Balintovih grupa. Držao je predavanja kao gost profesor na univerzitetima u Amsterdamu, Baselu, Bruxellesu, Budimpešti, Rimu, Parizu, Jeruzalemu itd.

Dobitnik je Nagrade grada Zagreba, nagrade „Ladislav Rakovac“ i drugih.

Smrt ga je zatekla na mjestu savjetnika Klinike za psihološku medicinu. Nakon agresije na Republiku Hrvatsku, bio je predsjednik Stručnog savjeta za psihologiju i psihiatriju Vojnog saniteta. Još u vrijeme rata, a posebno nakon rata, sudjeluje u timovima za psihološku rehabilitaciju invalida i branitelja Domovinskog rata. Bukvalno do posljednjeg atoma života bio je u kontaktu s kolegama i pacijentima. Njegov mobitel pored bolesničkog kreveta, stalno je zvonio. Iako je osjećao bolove i teško disao uvijek je pomagao i savjetovao. Profesor nije dočekao mirovinu.

Dana 20.12.1997. godine prof. dr. Kulenović izabran je za predsjednika Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. I u tom datumu ima stanovite simbolike. Istog dana 20.12.1997. godine, Hrvatski državni sabor je svojom odlukom isključio Muslimane (Bošnjake) iz preambule Ustava kao nacionalnu manjinu i time odbacio svako postojanje bošnjačkog kolektiviteta. Ovo je unijelo nemir i nesigurnost među Bošnjake, pa je bilo doista hrabro i značajno da jedan takav znanstvenik, bez straha i s ponosom, radi na zaštiti prava Bošnjaka u Hrvatskoj. Od kolijevke kad mu je majka Razija tiho šaputala bošnjačke uspavanke Muradif je dobro znao tko je i kojim korijenima pripada.

Od svoje četvrte godine živi u Zagrebu. Mekteb je pohađao u zagrebačkom džematu pred rahmetli Himzom ef. Alagićem. Lijepo mi je govorio o svom efendiji i atmosferi u kojoj su živjeli muslimani Zagreba. Rado se sjećao topline obitelji, prvih ramazana i bajrama. Školovan i odrastao u dijaspori nije osjećao ni stid ni strah od svog identiteta.

Moj prvi susret sa prof. Kulenovićem je bio na predavanju u Studentskom centru u Savskoj na tribini „Budućnost bošnjaštva“ gdje je nastupao zajedno sa g. Adilom Zulfikarpašićem i akademikom Muhamedom Filipovićem u veljači 1991. godine. Na tom predavanju je bilo burno, osjetio sam da će biti otpora u priznavanju našeg nacionalnog imena. Drugu tribinu s temom „Bosna i Bošnjaštvo“ profesor Kulenović je

držao u knjižnici „Vladimir Nazor“ 19.3.1991. godine. Treće predavanje prof. Kulenović je održao 21.3.1991. godine u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu. Tema je bila „Bošnjaštvo u srednjovjekovnoj Bosni i osmanskom razdoblju“. Ovo su bili prvi koraci u reafirmaciji našeg nacionalnog imena, pionirski i teški.

To su bili usamljeni glasovi koji su lagano dobivali svoje pristalice.

Na tribini „Mozaik“, 7.5.1991. godine prof. Kulenović zajedno s akademikom prof. dr. Miroslavom Brandtom govorio o „Bošnjačkoj duhovnoj svijesti“. Treba znati da su u to vrijeme samo rijetki vizionari govorili o značaju imena Bošnjak. Sve velike ideje su rođene u malom usamljenom tragalačkom miljeu. Poput Kopernika, Galileja itd. Neumoran je aktivizam ispoljavao rahmetli doktor, redaju se tribine na Ekonomskom fakultetu, članci u *Takvimu, Hikmetu, Ljiljanu* i *Preporodu*. Svi imaju snagu vizije i manifesta. Profesor kao svjetski znanstvenik u oblasti psihološkog, dobro je znao važnost svijesti o nacionalnom identitetu, svijest o identitetu razbijala krizu identiteta i stvara uvjete za državotvornu kulturu svakog naroda pa i Bošnjaka.

Tim se imenom po zemlji Bosni vežemo za njenu ukupnost i postajemo politički narod sa dubokim korijenima. To je dr. Kulenović dobro osjećao. Tek 1993. godine Prvi bošnjački sabor definira vraćanje povijesnog imena Bošnjak. Ustavom F BiH iz 1994. godine definitivno je potvrđeno nacionalno ime Bošnjak.

Različite su oblasti ljudskog djelovanja bile interes istraživanja prof. Kulenovića. Obično oni koji imaju raznih interesa bivaju osuđeni da budu površni. To pravilo je pobijao prof. Kulenović. Ono što je proučavao bilo je detaljno i do same biti osvijetljeno. Sjećam se kojim je žarom govorio o pogubnosti Huntingtonove teze o sukobu civilizacija. Suprotno, prof. Kulenović je vjerovao u ljepotu različitosti kao Allahov dar za međusobno upoznavanje i štovanje. Mora se spomenuti doprinos prof. Kulenovića kada je kao sveučilišni profesor, predavao na zagrebačkoj medresi „Dr. Ahmed Smajlović“ podigavši njen ugled i značaj. Redaju se predavanja u Rijeci, Dubrovniku, Puli, Umagu, Osijeku, Varaždinu, Raši. Iako bolestan, nije posustajao. Prof. ima snage otići u Tuzlu, Sarajevo, Bihać, vratiti dug svojoj domovini Bosni.

Trebalo je imati i osobne hrabrosti pa na zagrebačkom Gornjem gradu na skupu „Povratak iskonu“, kada se negiralo naše povijesno ime Bošnjak, iznijeti znanstvene podatke te oboriti tezu da smo cvijeće hrvatskog naroda. Mnogima to nije bilo jasno i nisu ni do danas shvatili važnost tih ideja. BNZH predvođena prof. dr. Kulenovićem nametnula se hrvatskoj političkoj i kulturnoj javnosti. Pisao je otvorena pisma Predsjedniku Republike Hrvatske, predsjedniku Hrvatskog sabora, političkim prvacima i javnim radnicima o kršenju nacionalnih i vjerskih prava, o ksenofobiji i vrištećem

nacionalizmu, Kontaktirao je međunarodne organizacije, veleposlanstva i državni vrh BiH. Iz svih tih nastojanja osjećala se jedna ideja koju je prihvatalo sve više ljudi.

Osnova te ideje bila je u obitelji. Sa rahmetli suprugom Tahirom, koja je bila magistar arhitekture ima dvoje lijepo odgojene djece. Njegova kći Sena aktivna je sudionica svih bošnjačkih aktivnosti, a sin Tarik je održao nekoliko važnih predavaњa na tribinama našeg „Bošnjačkog divana“. Volio je svoju djecu i nesebično im je poklanjao pažnju.

Organiziranjem tri simpozija, te niza tribina želio je pokazati nas Bošnjake kao nezaobilazan politički faktor čiji su predstavnici dali doprinos u svim sferama života. Integrirani, a nikako asimilirani. Kruna svega je pojava časopisa „Bošnjačka pismohrana“ i „Bošnjačkog gospodarstvenog glasnika“. Jer kako je govorio: „Zapisano ostaje“.

Njegovo djelo nas obvezuje da nastavimo tim tragom. Posljednje riječi koje sam čuo od profesora u bolnici su bile: „Nemojte se obeshrabriti, oni što napadaju, neka im bude – halal“. Nije znao mrziti zato što je poznavao suštinu insanijeta – ruhanijeta – duše.

Uzvišeni Bože molim te olakšaj duši našeg rahmetlige i nagradi ga džennetom koji si obećao dobrim ljudima, a posebno alimima-učenjacima.

El-Fatiha!

Fuad Ahmetspahić, prof.

Osnivač ansambla „Bosana“, voditelj zbora i orkestra

(Oproštajni govor predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju prof. dr. sc. Seada Berberovića na dženazi 30.9.2013.)

ODLAZAK MAESTRA FUADA AHMETSPAHIĆA

Poštovana obitelji Ahmetspahić – supruga Zdenka, sinovi Amar i Alan, rodbino, prijatelji i poznanici Fuada Ahmetspahića,

Zapala me je tužna dužnost da se u ime Bošnjačke nacionalne zajednice, njenih članova i prijatelja i posebno članova Ansambla „Bosana“ oprostim od našeg dugogodišnjeg člana profesora Fuada Ahmetspahića – Fude, kako smo ga svi zvali.

Svi smo svjesni da je ovodunjalučki život prolazan, ali nam opet teško pada rastanak s nekom nama bliskom osobom, članom porodice i rodbine ili prijateljem s kojima nas vežu zajednički provedeni trenuci i dani, događaji i doživljaji, lijepi, manje lijepi i oni koji se nerado pamte, od kakvih je satkan i sam život. Uvijek je teško naći prave riječi kojima bi se opisalo nastalo stanje praznine, koju samo protek vremena može da ublaži, a nikad da potpuno prekrije zaboravom.

Fuad Ahmetspahić rođen je 1937. godine u Zenici. Osnovnu školu i Nižu gimnaziju završio je u Zenici a 1948. upisuje Nižu muzičku školu u kojoj je učio svirati violinu. Srednju muzičku školu u Sarajevu upisao je 1953. na teoretsko-nastavničkom odsjeku, a nakon završetka upisuje se na Muzičku akademiju na kojoj je diplomirao

1961. godine na teoretsko-nastavničkom odsjeku. Nakon diplomiranja Fuad Ahmet spahić je započeo svoj dugogodišnji uspješni pedagoški rad zapošljavanjem u Zenici u Nižoj muzičkoj školi, a nastavio u Gimnaziji te Srednjoj muzičkoj školi na kojoj je predavao solfeđo, teoriju muzike, violinu, klavir te sviranje horskih partitura. U Zagrebu je sa suprugom Zdenkom radio u osnovnoj i srednjoj školi za izbjegličku djecu iz BiH koje je organizirala Ambasada BiH u Zagrebu, a zatim kao nastavnik solfeđa u Osnovnoj muzičkoj školi u Ivanić gradu i profesor muzičkog obrazovanja u Zagrebačkoj medresi.

Bio je profesor brojnim učenicima ovih škola, od kojih su neki postali vrhunski muzički stručnjaci i pedagozi. U svojoj knjizi „Bosana – Zbirka kompozicija za zborove i vokalne grupe“ izdanoj 2008. napisao je:

„U Osnovnoj muzičkoj školi u Zenici bio sam prvi učenik, a u Srednjoj – prvi profesor, tako da su moj život i ovih dviju škola neumitno i od samih početaka usko povezane, a što nas svrstava zajedno u historiju razvoja muzike i muzičke kulture na ovim prostorima. Danas, kad vidim nastavnike obiju škola, od kojih su većina bili moji učenici, izuzetno mi je drago da su postali vrsni stručnjaci. Moje zadovoljstvo je tim veće što i sada, kada sam zaokružio svoj radni vijek, znam da sav trud i znanje, ali i ljubav za muziku, nije bio uzaludan. Muzika koja je prožimala cijeli moj život vidim da sada „teče“ i njihovim venama, stvarajući onaj prepoznatljiv entuzijazam i strast sa kojima sada oni podučavaju nove generacije i stvaraju nove talente.“

Mi, koji smo ga dobro poznavali i družili se s njim, svjedoci smo kako je uvijek, s velikim ponosom i iskrenim oduševljenjem pričao o uspjesima i napredovanjima svojih učenika.

Osim pedagoškog rada u školama Fudo je vodio brojne zborove i orkestre u općini Zenica, u svim školama u kojima je radio, u raznim KUD-ovima u Sarajevu, u KUD-u Željezare Zenica, KUD-u „Ibrahim Perviz“ Zenica. Za svoj rad dobio je brojna priznanja i nagrade, između ostalih Nagradu grada Zenice za razvoj kulture i Zlatnu značku „Muzičke omladine“. Osvojio je veliki broj prvih, drugih i trećih mjesteta na takmičenjima zborova u BiH i bivšoj Jugoslaviji sa zborovima Željezare Zenica, Gimnazije Zenica i Muzičke škole u Zenici. Proglašen je najboljim profesorom solfeđa od strane profesora Muzičke akademije u Sarajevu. Dodijeljene su mu diplome Gimnazije, Muzičke škole i Kamernog simfonijskog orkestra u Zenici za doprinos u razvoju tih institucija.

Profesor Fuad Ahmetspahić dobro je poznat u bošnjačkim krugovima širom Hrvatske. Ratne okolnosti i zdravstveno stanje doveli su ga s obitelji u jesen 1992. godine u Hrvatsku. Kao dugogodišnji voditelj uspješnih zborova i orkestara u školama i kulturno-umjetničkim društvima u Bosni i Hercegovini, uvijek nemirnog i stvaralačkog duha, bio je inicijator i jedan od osnivača Ansambla „Bosana“ davne 1996. godine i pokretač svih aktivnosti u Ansamblu. Od 2001. Ansambl je prešao u okrilje Bošnjačke nacionalne zajednice i od tada datiraju naš zajednički rad i intenzivnija druženja. S Ansamblom „Bosana“ sudjelovao je širom Hrvatske i u mnogim mjestima u Bosni i Hercegovini na brojnim kulturno-umjetničkim manifestacijama, smotrama folklora i zborova, priredbama povodom značajnih dana iz naše povijesti. U Ansamblu je bio voditelj orkestra i kamernog zbara, dirigent i pisac aranžmana za orkestar i zbor, u kojem je sa solistima njegovao moderni izraz četveroglasnog izvođenja tradicionalnih sevdalinki.

Rijetko je sresti osobu kao Fudo koja s toliko ljubavi voli svoj poziv i bezrezervno mu se, s velikim uživanjem, posvećuje. Mogli bi slobodno reći da je muzika bila njegov život. Rekao bih da je s muzikom ustajao, živio cijeli dan i s muzikom lijegao na počinak – pa čak je bila i dio njegovog sna. Jednom mi je ispričao: „*Znaš, ja se rano, još dok je noć, probudim i onda ne mogu da zaspim; počnem u glavi da prepravljam stare i slažem nove aranžmane, razmišljam o novim pjesmama koje bi uvrstili u naš repertoar, o izvođačima i tako do jutra.*“ Zaista je neumorno, s velikim entuzijazmom i strašću, unatoč poodmakloj dobi u zadnje vrijeme, radio i kreativno doprinosiso uspjesima Ansambla.

Ostat će zapamćena pjesma „Zemlja Tvrta i Kulina bana“ za koju je napisao muziku a Ansambl je puno puta izvodio. Ova pjesma je vremenom postala svečana pjesma – himna Bošnjačke zajednice u Hrvatskoj, i uvijek mu je izmamila osmjeh na lice, jer se u pjesmi spominje njegova rodna Zenica. Svaki put, kad ćemo je ubuduće ako Bog da izvoditi, sigurno ćemo se sjetiti našega Fude. Sjećat ćemo se također pjesme „Modra rijeka“, Mehmedalije Maka Dizdara, za koju je Fudo napisao muziku, a završava stihovima:

„*Ima jedna modra rijeka,
Valja nama preko rijeke*“

Dragi naš Fudo, valja svima nama preko rijeke...

Fudo će nam svima jako nedostajati. Najviše svojim najbližima supruzi, sinovima, snahama i unučadi. Molimo dragog Allaha da njemu podari dženet a njima snage da izdrže tugu za njim.

Sulejman Čičić, ing.

- Član Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1993.-1997.
- Predsjednik Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2005.
- Član Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2005.-2010.
- Počasni član Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2010.

Počasni članovi Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju Sulejman Čamđić (lijevo) i Sulejman Čičić (desno)
(Izborna skupština 9.6.2010.)

(Oproštajni govor predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju prof. dr. sc. Seada Berberovića na dženazi 20.3.2014.)

Poštovana obitelji Čićić – sinovi Erole i Esade, snahe i unučadi, rodbino, prijatelji i poznanici Sulejmana Čićića,

Pripala mi je tužna i teška dužnost da se u ime Bošnjačke nacionalne zajednice, njenih članova i prijatelja, pa i svih Bošnjaka u Zagrebu i Hrvatskoj koji su ga poznavali, oprostim od našeg dugogodišnjeg člana Sulejmana Čićića. Iskreno ću reći, bez lažne patetike, da me je iznenadna vijest da nas je naš dragi Sulejman zauvijek napustio uistinu rastužila kao da sam izgubio nekog svog rođenog, ili bliskog prijatelja, premda po godinama pripadamo dvjema generacijama. Kad izgubimo dragu osobu, teško je pronaći prave riječi kojima se može iskazati nastali osjećaj praznine, koji samo neumitni protok vremena može da ublaži, a nikad da potpuno prekrije zaboravom.

Sulejman Čićić rodio se 1924. godine u Prijepolju. U svojih 90 godina proživio je dug, bogat i intenzivan život, kakav rijetko ko poživi, potpuno ispunjen u profesionalnom i osobnom pogledu. Životni put mu je vodio od rodnog Prijepolja, učešća u partizanskim jedinicama u II svjetskom ratu, poratnog školovanja u Leskovcu, te odgovornih funkcija u tekstilnoj industriji u Beogradu i Zemunu. Od 1960. zapošljava se i prelazi živjeti u Zagreb odakle je upućen na izgradnju tekstilnih tvornica u Alžiru, a kasnije ga profesionalna karijera vodi u Istanbul, pa Minhen i Beč. Bio je nadasve veoma uspješan privrednik i poduzetnik, poslovan čovjek, brižan suprug i otac, dobar prijatelj.

Kroniku svog života opisao je u svojoj knjizi „Album sa starim slikama“ koja je 2011. godine promovirana na tribini u Islamskom centru u Zagrebu. Iz knjige smo mogli spoznati ne samo njegov plodan i uspješan život već dijelom prepoznati i svima nam zajedničku, tešku i bolnu bošnjačku sudbinu na vjetrometini svjetova, velikih sila i interesa, prepuštenih sami sebi. Ono što fascinira kad se iščitava životni put Sulejmana Čićića je nepokolebljivost duha, istrajnost i izdržljivost u neprestanoj borbi za opstanak i bolji život, što ga je krasilo i u najtežim trenucima s kojima se svi u životu suočimo. Njegov život može biti primjer i uzor svim Bošnjacima kako se u nepovoljnim okolnostima može uz puno dostojanstvo, časnost i čestitost biti izuzetno poslovno uspješan, prebroditi prepreke i otrpjeti nepravdu, a uz to biti uzorita glava obitelji, bez imalo kompleksa biti snažno angažirani i istaknuti član u rukovodstvima bošnjačkih udruga i u Islamskoj zajednici i istovremeno biti ravnopravno uključen i poštovan u zagrebačkoj i hrvatskoj sredini, u kojoj je proveo najveći dio svog života.

Sulejmana Čičića ču se uvijek sjećati po široko nasmijanom i veselom licu i pogledu iz kojeg je vazda iskrio osmijeh i životna radost. Nikad ga nisam vidio namrštenog, zlovoljnog, ljutitog. Iz njega je zračio zarazni optimizam i uz njega su svi problemi, koji su izgledali veliki, teški i nerješivi odjednom postajali manji, lakši, savladivi. Pamtit će ga kao doajena bošnjačke scene, čovjeka koji nam je uvijek davao podršku, savjete, pomagao u radu, sve to na tihu, nemetljivi način. Nisam ga doživljavao kao oca, jer otac može da bude i strog i prijekoran i oštar. Toga kod Sulejmana nije bilo: više je se ponašao kao dobri amidža (adžo) koji je blag, brižan, koji je tu da pomogne, koji ima razumijevanja za pogreške i koji zna da uputi. Sulejman je to činio na prekrasan način: nikad nas mlađe nije ukorio, već bi, s blagim osmijehom koji mu nije silazio s lica, savjetovao, predlagao i pomagao i tek bi kasnije postali svjesni da nas je i učio i podučavao, upućivao i odgajao, na način koji je bio svakome prihvatljiv. Nije to bio samo plod njegovog golemog životnog iskustva i mudrosti već karakterna osobina kakva se rijetko susreće. Uvijek je bio uz nas tu negdje blizu, kao pouzdani, nevidljivi oslonac čije se djelovanje itekako osjećalo.

Sulejman Čičić bio je inicijator osnivanja, član rukovodstva i podupiratelj bošnjačkih udruga prije svih KDBH „Preporod“ i Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. Silno se radovao napretku u radu, svakom uspjehu. Nikad ga nije napustio interes za naš rad, posebno u Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici. Nikad ga nisu zamorila naša unutarbošnjačka neslaganja, prijepori, problemi. Nastojao je stalno gledati naprijed imajući na umu samo probitak i budućnost Bošnjaka i bošnjačke zajednice u najširem smislu. Bio sam zadivljen i svaki put beskrajno obradovan kad sam ga, unatoč u posljednje vrijeme narušenom zdravlju, redovito susretao na manifestacijama koje je priređivala Bošnjačka zajednica. Na skupštini Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb 2010. godine proglašen je počasnim članom, što je bilo simbolično priznanje za njegovo sveukupno djelovanje u zajednici.

Gubitak voljene supruge Ruve prije par godina teško ga je pogodio. Vidjelo se to na njemu premda je izgledalo prikriveno njegovom veselom vanjštinom.

Uistinu sam počašćen što sam jedan period života imao priliku družiti se i raditi s izuzetnim čovjekom kakav je bio rahmetli Sulejman Čičić. Neizmjerno sam mu zahvalan za sve što sam od njega i uz njega naučio.

Molimo dragog Allaha da ga nagradi za sva dobra djela i njegovoj plemenitoj duši podari dženet a članovima njegove porodice snagu da izdrže i prebole tugu za njim.

Dr. sc. Sulejman Čamđić

Potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1993.-1997.

Član Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2000.

Počasni član Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2010.

(*Oproštajni govor predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju prof. dr. sc. Seada Berberovića na dženazi 9.7.2015.*)

Poštovana obitelji Čamđić – supruga Nazifa, kćerka Selma i sin Tarik, rodbino, prijatelji i poznanici Sulejmana Čamđića,

Pripala mi je tužna i teška dužnost da se u ime Bošnjačke nacionalne zajednice, njenih članova i prijatelja, kao i svih Bošnjaka u Zagrebu i Hrvatskoj koji su ga poznavali, oprostim od našeg dugogodišnjeg člana Sulejmana Čamđića.

Sulejman Čamđić rodio se 1926. godine u Puračiću kod Tuzle. Njegovu mladost i najljepše godine života odredile su burne ratne i poratne prilike. Srednjoškolsko obrazovanje u Tuzli prekinule su mu ratne okolnosti 1943. pa ga je nastavio u Sarajevu. Vjerski odgoj kojeg je ponio iz roditeljskog doma, u Sarajevu ga je uveo u društvo „Mladih muslimana“ koji su u to vrijeme, kao omladinska sekциja udruženja „El Hidaje“, kroz odgojno djelovanje omladine, pokušali očuvati i učvrstiti svoju vjeru, tradiciju i islamske moralne vrijednosti. S vremenom je djelovanje „Mladih muslimana“ preraslo u pokret s kojim se na kraju komunistički režim surovo obračunao.

Koncem rata mobiliziran je i u jedinicama Jugoslavenske armije bio je do konca 1945. godine, da bi u ljeto 1946. maturirao i uputio se na studij u Zagreb na Poljoprivredni fakultet.

Organizacija „Mladi muslimani“ u novoj državi i novim društveno-političkim okolnostima je, kao i druge društvene organizacije, koje nisu bile pod uplivom i

kontrolom novih vlasti, zabranjena. „Mladi muslimani“, svjesni opasnosti koje nosi nadiruća ateizacija, agresivno propagirana komunističkom ideologijom, nastoje joj se suprotstaviti na jedini mogući organizirani način – djelovanjem u ilegalnosti. Tako se i Sulejman Čamđić, po dolasku na studij u Zagreb, povezao s članovima „Mladih muslimana“ u Zagrebu. Osim djelovanja u ispunjenju svojih ciljeva, nastojali su i proširiti mrežu članova, ne samo u Zagrebu već i izvan njega. U tome ih nije pokolebalo ni prvo hapšenje „Mladih muslimana“ 1946. koji su bili osuđeni na relativno male zatvorske kazne. Drastični obračun s „Mladim muslimanima“ dogodio se 1949. godine kada ih je većina pohapšena, sudski procesuirana i osuđena na dugogodišnje zatvorske kazne, a čelni ljudi na smrt.

Sulejman Čamđić je uhapšen 1949. godine i osuđen na 15 godina zatvora, od kojih je 9,5 odslužio u KPD Zenica. Po izlasku iz zatvora, ubrzano je završio studij na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu, magistrirao i doktorirao, i cijeli radni vijek proveo u struci u Agrarnom institutu, koji je kasnije integriran u Fakultet poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. S tog radnog mjesta umirovljen je 1992. godine u zvanju višeg znanstvenog suradnika.

U periodu demokratizacije društva 1990.-ih intenzivno se uključio u formiranje, organiziranje i rad svih bošnjačkih institucija. Bio je supotpisnik (među 40 osoba) saopćenja za javnost o osnivanju Stranke demokratske akcije 1990. godine. Bio je jedan od osnivača KDBH „Preporod“ 1991. u kojem je 10 godina bio član Glavnog odbora i 5 godina potpredsjednik. Bio je također predsjednik Inicijativnog odbora za osnivanje Bošnjačke nacionalne zajednice u kojoj je bio potpredsjednik, a nakon smrти prvog predsjednika prof. dr. sc. Nedžata Pašalića bio je v.d. predsjednika i uspješno je obnovio njen rad 1997. godine. Također, bio je ispred Bošnjaka član Vijeća nacionalnih manjina Republike Hrvatske od 1997. do 2000. godine, te član vijeća BNM Grada Zagreba u prvom mandatu 2003. do 2007. godine. Za vrijeme rata u BiH vodio je predstavništvo sarajevskog „Merhameta“ u Zagrebu. Na skupštini Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb 2010. godine proglašen je počasnim članom, što je bilo simbolično priznanje za njegovo sveukupno društveno djelovanje u Zajednici.

Preseljenjem Sulejmana Čamđića na ahiret, nakon Sulejmana Čičića, izgubili smo u Bošnjačkoj zajednici naša dva Sulejmana, naše jedine počasne članove, dva temelja i uzdanice Bošnjačke nacionalne zajednice.

Osobno sam dugi niz godina poznavao rahmetli Sulejmana. Prilikom obnavljanja rada BNZH 1997. godine, kad sam ga nekom prilikom vozio iz džamije kući, predložio mi je da me na predstojećoj skupštini kandidira za člana Glavnog odbora. Jako mi je

imponiralo što me osoba takve biografije predlaže i tako je započeo moj angažman u Bošnjačkoj zajednici koji evo traje do današnjih dana.

Sulejman je uvijek zračio optimizmom. Njegov dobroćudni osmijeh, ophodenje i cjelokupno ponašanje odražavale su dobrotu i plemenitost iskrenog vjernika i osobe visokih moralnih kvaliteta. Krasile su ga mnoge vrline: časnost, poštenje, iskrenost, skromnost, susretljivost, pomirljivost, ali s druge strane i upornost, pedantnost i preciznost, te odgovoran odnos. Sve ove osobine, koje rijetko susrećemo u današnje doba omogućile su mu da se na izdržavanju zatvorske kazne ne demoralizira i da nakon izlaska iz zatvora završi fakultet, postigne najviše znanstvene stupnjeve i izgradi zavidnu profesionalnu karijeru. Nikad ga nije napuštao vedar duh i sa saburom se nosio s teretima dunjalučkog života, koji ga nije študio.

Bošnjačka zajednica ove godine pripremala je izdavanje njegove biografske knjige „Neka moja sjećanja“. Stalno nas je požurivao kao da je predosjećao da mu se bliži kraj. Bilo je planirano da knjigu završimo i promoviramo prije Ramazana, ali neke objektivne okolnosti i njegovo narušeno zdravlje posljednjih tjedana, usporili su nas. Kad smo posljednji put razgovarali, uvjерavao sam ga da će knjiga izići do Bajrama. Sudbina je htjela da smo pokrenuli štampanje knjige u tiskari istoga dana kad je preselio. Iskreno mi je žao što mu nismo uspjeli ispuniti tu želju,

Svima nama koji smo poznavali Sulejmana bila je izuzetna čast družiti se i surađivati s njim.

Molim dragog Allaha da ga nagradi za sva dobra djela i njegovoj plemenitoj duši podari dženet a članovima njegove porodice snagu da podnesu tugu za njim.

Dževad Jogunčić, dipl. inž.

Potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 1997.-2005.

Tajnik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2008.-2014.

Član Glavnog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2014.-2016.

Potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2005.-2013.

Predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2013.-2016.

Član Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske 2016.

(Oproštajni govor potpredsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju prof. dr. sc. Seada Berberovića na dženazi 13.12.2016.)

Poštovana obitelji Jogunčić, rodbino, prijatelji i poznanici Dževada Jogunčića, pripala mi je tužna i teška dužnost da se u ime Bošnjačke nacionalne zajednice, njenih članova i prijatelja, kao i svih Bošnjaka u Zagrebu i Hrvatskoj koji su ga poznavali, oprostim od našeg dugogodišnjeg istaknutog člana i čelnika Dževada Jogunčića. Također se opraćam u ime Medžlisa Islamske zajednice Zagreb.

Dževad Jogunčić rođen je u Tuzli 25.3.1950. godine. Na Tehnološkom fakultetu u Tuzli diplomirao je 1974. Nakon diplomiranja radio je u poduzeću SODASO u Tuzli na različitim položajima, na koncu kao vodeći inženjer. Od 1990. bio je zaposlen kao vodeći inženjer – projektant u kompaniji NALCO, Odjel za srednju Europu u Beču, s uredom u Zagrebu. U poslu se specijalizirao za tretman voda u energetici i procesnoj tehnologiji. Završio je subspecijalizacije u Austriji i Nizozemskoj, te dodatne studije u Japanu i USA. Njegova tehnološka rješenja primijenjena su u svim zemljama regije, a zadnjih godina pokrivalo je tržište BiH gdje su u primjeni brojni projekti koji su dio njegovih tehničkih prijedloga i rješenja. Od 2007. bio je direktor projekata u Odjelu

za istočnu Europu – Balkan, što je kruna u njegovoј vrlo uspješnoј i plodnoј profesionalnoј karijeri.

Od 1997. godine je u rukovodstvu Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, kada je biran za potpredsjednika. Na osnivačkoj skupštini Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju (BNZ ZG i ZGŽ) 2005. biran je također za potpredsjednika. Cijelo vrijeme od 1997. biran je na rukovodeće funkcije u BNZH i BNZ ZG i ZGŽ, uvijek u drugom planu – po svojoj želji, da bi konačno 2013. pristao da bude izabran za predsjednika BNZ za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju. U maju ove godine imenovan je za člana Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske ispred bošnjačkog naroda. Bio je član Vijeća bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba u mandatu 2011–2015. i ponovno je izabran u Vijeće 2015. Na izbornoj Skupštini KDBH „Preporod“ prije par tjedana izabran je u Glavni odbor. Bio je veoma angažiran i u tijelima Islamske zajednice u Hrvatskoj: član Izvršnog odbora Medžlisa Islamske zajednice Zagreb, član Sabora Islamske zajednice u Hrvatskoj, član redakcije časopisa „Bilten“.

U BNZ je bio pokretač i nositelj brojnih projekata: bio je urednik časopisa *Bošnjačka pismohrana* i urednik književne edicije *Bosana – Bošnjački pisci u Hrvatskoj*. Aktivno je sudjelovao u svim programima BNZ: u organizaciji književnih tribina, promocija, kazališnih predstava iz BiH, izložbi fotografija. Bio je predsjednik organizacijskog odbora sedam znanstvenih skupova od kojih su tri posljednja realizirani u suradnji s Naučnoistraživačkim institutom *Ibn Sina* iz Sarajeva i *Bošnjačkim institutom* iz Sarajeva. Više puta promovirao je izdavačku djelatnost BNZ na Sajmu knjiga u Sarajevu. Organizirao je brojne promocije knjiga BNZ i časopisa *Bošnjačka pismohrana* u Sarajevu, Tuzli, Gradačcu, Bihaću, Rijeci, Zadru, Zenici, Subotici, Pećuhu, Prištini, Teheranu, Beogradu, Novom Sadu itd. Bio je dugogodišnji suradnik *Bošnjačkog instituta* u Sarajevu.

Imao je nevjerljatan dar okupljanja i povezivanja ljudi različitih profila i obrazovanja. Tako je, za znanstvene skupove, simpozije i promocije koje je organizirao u Zagrebu, uspijevao, svojim entuzijazmom i zanesenošću idejom, zainteresirati i okupiti brojne učene ljude, profesore i znanstvenike iz Bosne i Hercegovine s Tuzlanskog, Sarajevskog, Zeničkog i Bihaćkog univerziteta, također i brojne istaknute znanstvenike iz Hrvatske i s područja bivše države. Na taj način imali smo živu, kvalitetnu komunikaciju s matičnom domovinom Bosnom i Hercegovinom, te priliku čuti i raspravljati o različitim temama bitnim za našu prošlost, sadašnjost i budućnost, koje su obrađene na visokom znanstvenom nivou.

Dozvolite mi sada par osobnih sjećanja na Dževada. S njim me veže zajednički rad u Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici u periodu od skoro 20 godina. Bile su to i njegove i moje zrele i produktivne životne godine. Prolazili smo u to vrijeme kroz brojne izazove u uspostavljanju organizacija BNZ u Hrvatskoj, promoviranju i podupiranju svih organizacijskih oblika Bošnjaka u Hrvatskoj. Obilazili smo zajedno sve krajeve Hrvatske, on sam još i više. Koristio je svaku prigodu da negdje dade svoj pozitivni doprinos za dobrobit Bošnjaka. Bio je neumorni propagator bošnjaštva; gdje god se pojavio razgovarao je o tome, poticao ljude na aktivizam, dijelio izdanja ne samo BNZ, već i KDBH „Preporod“, Islamske zajednice, kao i brojne knjige koje je donosio sa svojih putovanja iz Bosne. U prtljažniku njegovog automobila, pored obavezne zaštitne kacige koju je zbog prirode posla imao, bilo je uvijek raznih časopisa, historijskih knjiga, knjiga proze i poezije, različitih publikacija. Dijelio ih je svima, u nadi da će i u drugima potaknuti iskru nacionalnog angažmana. Bio je pravi misionar bošnjaštva, u punom smislu te riječi, ne samo u Hrvatskoj, već i u Bosni i Hercegovini i šire.

Iz našeg poznanstva i dugogodišnjeg zajedničkog rada razvilo se i prijateljstvo i duboko međusobno razumijevanje. Često je znao govoriti: „Što ja mislim i Sead misli i što Sead misli i ja mislim. Mi se ne bi trebali ni dogovorati, ali eto, činimo to više da se međusobno informiramo“. Bili smo različitih karaktera: on komunikativan – ja povučen; on tipični individualac – ja skloniji timskom radu; on bi sve napravio sad i odmah, a ja sam bio sistematičniji i volio o nekim važnijim i osjetljivijim pitanjima prvo dobro promisliti. Svejedno smo se jako dobro razumjeli i slagali. Mislim da nas je povezivao zajednički ideal da trebamo dio svog dunjalučkog života dati za svoju zajednicu, za prosperitet Bošnjaka i njihovo nacionalno sazrijevanje i emancipaciju. Valjda se zbog toga nismo nikada ni posvađali, premda smo znali imati, doduše vrlo rijetko, suprotstavljenja stajališta o nekim pitanjima, ali nikad to nije prelazilo okvire argumentirane rasprave. I niko se nije poslije takvih rasprava ljutio.

U radu za bošnjačko i muslimansko dobro imao je neiscrpnu energiju. Govorio je: „Mene ovo odmara od moga posla“. Bio je prepun ideja, planova i projekata, koje je velikim dijelom sam realizirao. Njegovo inženjersko obrazovanje i menadžerske sposobnosti bili su temeljni faktori da se to uspješno ostvari.

Kao osoba koja je duboko i iskreno posvećena nastojanjima da učini nešto za svoj narod, zajednicu, kulturu i nacionalnu svijest Bošnjaka, visoke kriterije koje je sam sebi postavljao, primjenjivao je i na druge, posebno na one koji su zauzimali čelne pozicije. Bio je otvoren i beskompromisan u argumentiranom kritiziranju negativnih pojava i postupaka. Znao je reći: „Opet će biti povika na mene, ali mora neko od nas i o našim pogreškama i negativnim pojavama progovoriti“. Oni na koje se to odnosilo,

začahurenim u vlastitom sebeljublju, nisu to razumno prihvaćali. Doživljavao je zbog toga često neprijatnosti, *bigajri hak*, ali je sve stočki trpio smatrajući i to dijelom žrtve za svoj narod. Ja, koji sam ga jako dobro poznavao, odgovorno tvrdim da ga je u tome vodio čisti nijet; kako je često govorio, da sve što radi – radi *fi sebilillah*, kao dunjalučku obavezu davanja sebe na Božjem putu. Zaista je bezrezervno služio svom narodu.

Dževad je kao osoba bio prijatan u društvu, veseo, obično centar razgovora, bilo da se radi o ozbiljnim temama, ili ležernom razgovoru u kojem je uvijek bio spremna šalu. Bio je rado viđen u društvu u brojnim prilikama zajedničkog druženja.

Bio je vrlo suosjećajan; znao je pokazati iznenađujuću količinu empatije i mermehameta, i spremnosti da pomogne ljudima u nevolji.

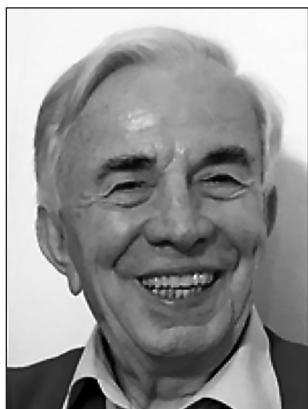
Za Bošnjačku zajednicu u Hrvatskoj Dževad predstavlja nenadoknadiv gubitak, kao i za mene osobno. On je bio jedan i neponovljiv i za sve ono što je radio i uradio, a radio je od srca, mi mu zahvaljujemo, a dragi Allah će ga nagraditi. Na nama, koji ostajemo iza njega je da slijedimo put na kojem je on istrajno djelovao ne štedeći sebe, na uštrbu svog slobodnog vremena i porodice.

Nedostajat će svima nama koji smo ga poznavali i voljeli, a najviše supruzi Medihi, djeci Emini i Halidu i unučadi o kojima je brižno skrbio i neizmjerno ih volio.

Molim dragog Allaha da ga nagradi za sva dobra djela i njegovojo plemenitoj duši podari dženet a članovima njegove porodice sabur i snagu da podnesu tugu za njim.

Dragi prijatelju, neka ti je lahka naša bosanska zemlja.

Mithat Muzurović, dipl. oec.

Član Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2000.-2005.

Predsjednik Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske 2005.-2008.

Predsjednik Nadzornog odbora Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2005.-2008.

Potpredsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2008.-2013.

Član Suda časti Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju 2015.-2017.

Inicijator i pokretač i Fonda za stipendiranje BNZ ZG i ZGŽ/BNZH 2006.

Sead Alić

Dragi Mithate,

Svima nam je sudbina otici ostavljajući iza sebe puno toga nedovršenoga. Što više učinimo čini nam se da je baš naša obveza učiniti još mnogo više. Tako si i Ti, dobri Mithate, do zadnjeg trenutka brinuo se i raspitivao kako je s dušama dobrih Bošnjana, ima li nade za lijepu riječ i dogovor, hoće li biti volje i sreće da se udruže snage duša hranjenih vodama i zrakom Bosne.

Bio si jedna od čelnih osoba „Energoinvesta“, tog proizvodnog i (kako si volio govoriti) izvozno orijentiranog diva bivše, zajedničke nam domovine. Bio si svjedo kom uspjeha koji je moguć kada se nadilaze razlike. Proputovao si svijetom zadržava jući u sebi njegove najbolje dijelove. Bio si gospodarstvenik s dušom.

Pomagao si gdje si mogao i više nego si mogao. Svi smo svjesni da je stipendiranje mladih Bošnjaka u BNZH funkcionalo dok je Tvoja energija bila tu. Nadao si se, bio si spremjan udijeliti savjet, pokrenuti stvari...

Dragi Mithate, u ime Zajednice kojoj si pripadao, dopusti da izrazim želju da nam i dalje svijetliš u mraku kojim hodimo.

Neka ti Allah, u kojega si duboko vjerovao, podari mir twojoj duši i tvome tijelu.

Zagreb, 27.10.2023.

DRUGI DIO: NAJVAŽNIJA POSTIGNUĆA

ZAHTJEVI ZA VRAĆANJE BOŠNJAKA U PREAMBULU USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

U izmjenama Ustava Republike Hrvatske krajem 1997. godine, iz preambule Ustava izbačeni su Bošnjaci, zajedno sa Slovencima i Romima, s obrazloženjem da se radi o neautohtonim narodima na teritoriju Republike Hrvatske. Bošnjaci su u pretvodnom Ustavu bili navedeni pod tada važećim nacionalnim imenom „Muslimani“.

Izborna skupština BNZH na kojoj je izabran novi predsjednik prof. dr. sc. Murat-dif Kulenović održana 20.12.1997. donijela je zaključak da se s tim u vezi uputi protest, pa je krajem prosinca 1997. godine poslan dopis Predsjedniku Republike dr. sc. Franji Tuđmanu, u kojem se zahtjevalo da se ta nepravda prema Bošnjacima ispravi.

Reakcija Visokog predstavnika u BiH Carlosa Westendorpa uslijedila je 21.11.1998. koji je predsjedniku Tuđmanu uputio prijedlog da se pozitivno riješi pitanje Muslimana/Bošnjaka u hrvatskom Ustavu. Kopija dopisa upućena je Predsjedniku Federacije BiH Ejupu Ganiću.

Povodom rasprave o novom Izbornom zakonu, zahtjev za uvažavanjem položaja Bošnjaka u R Hrvatskoj upućen je 21.9.1999. Predsjedniku Hrvatskog državnog sabora g. Vlatku Pavletiću, te zastupnicima Sabora i istaknutim osobnostima javnog, društvenog i političkog života.

Isti zahtjev, u okviru priprema na promjenama Ustava, ovaj put zajedno sa Savezom slovenskih društava u Republici Hrvatskoj i Udruženjem Roma Zagreba i Zagrebačke županije, upućen je 13.3.2000. Hrvatskom državnom saboru (n/r predsjednika g. Zlatka Tomčića) a kopije zahtjeva Predsjedniku Republike Hrvatske g. Stjepanu Mesiću, Predsjedniku Vlade Republike Hrvatske g. Ivici Račanu, predsjednicima Kubova zastupnika u Hrvatskom državnom saboru te Povjerenstvu Predsjednika Republike za promjene Ustava.

Izborna skupština BNZH na kojoj je izabran novi predsjednik prof. dr. sc. Sead Berberović održana 4.11.2000. donijela je zaključak da se ponovi taj zahtjev, pa je to

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

načinjeno 6.11.2000. dopisom upućenom Predsjedniku Republike Hrvatske Stjepanu Mesiću, Predsjedniku Hrvatskog državnog Sabora Zlatku Tomčiću, Predsjedniku saborskog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav mr. sc. Mati Arloviću, te Klubu zastupnika nacionalnih manjina i Klubovima zastupnika svih parlamentarnih stranaka.

Poštovani gospodine predsjedniče Tuđman,

obraćamo Vam se kao inicijatoru i kreatoru promjena u hrvatskom Ustavu. Htjeli smo da u tom svečanom činu sudjelujemo i mi, Bošnjaci Hrvatske, čija je domovina Hrvatska, a koji su dio jedinstvenog nacionalnog tijela Bošnjaka.

Međutim, radost ne možemo dijeliti sa onima koji podržavaju promjene hrvatskog Ustava jer smo iz njega izbačeni. Time se prekida tradicija hrvatskog Ustava prema Bošnjacima i povređuju njihova nacionalna, ljudska, socijalna i gospodarska prava.

Duboko smo razočarani činjenicom da ste Vi g. Predsjedniče i Hrvatski državni Sabor zanemarili sve ono što su Bošnjaci učinili u izgradnji i obrani hrvatske države. Tisuće Bošnjaka dalo je svoj doprinos Domovinskom ratu (o tome najbolje govori tisak gdje smo uz ostalo i svakodnevno čitali osmrtnice poginulih Bošnjaka), a bez izuzetka svi pripadnici bošnjačke nacionalne zajednice aktivno su uzeli učešće u uspostavljanju hrvatskog državnog suvereniteta. U najtežim trenucima hrvatskog naroda Bošnjaci su uvijek prisutni kao prijatelji.

Deseci tisuća Bošnjaka danas žive u Hrvatskoj i htjeli bi podijeliti odgovornost, ali i priznatost i jednakost sa svim ostalim građanima i nacionalnim zajednicama Hrvatske. Odlukom Sabora, a prema tisku na Vaš izričit prijedlog, mi smo izostavljeni iz Ustava. To je, prema doživljaju većine Bošnjaka, nepravda prema našem narodu i negiranje njegovog značaja i povijesne utemeljenosti u hrvatskoj državi. Hrvatsko-bošnjački korijen je dugovječan, naša prisutnost, ako je teritorij mjerilo autohtonosti, nikad ne prestaje na hrvatskim prostorima. Migracije stanovništva i rezultati ratova to najbolje potvrđuju.

Poštovani gospodine Predsjedniče, Hrvatska slavi svoje ustavno djelo kao zalog svoje slobode i demokracije, jednakosti i socijalne pravde, uz cjelovit gospodarski razvitak. U tome duhu, Bošnjaci, pojedinačno i skupno, djeluju. Odlukom Sabora Bošnjaci su isključeni iz tog procesa i zanemareni. Tražimo od Vas kao predsjednika Republike Hrvatske da ispravite nepravdu koja je nanesena bošnjačkom narodu u Hrvatskoj. To je naše pravo, a Vaša, ne samo moralna, obveza da povratite dostoјanstveno mjesto koje su u Ustavu Hrvatske zauzimali Bošnjaci, prije imenovani kao Muslimani.

Duhovna zrelost i razumijevanje Hrvata odobrit će vam ispravak, a bošnjački povijesni razvoj bit će upotpunjjen činjenicom da smo priznati i potpomognuti od naroda s kojim neposredno dijelimo sudbinu stoljećima, To ćemo shvatiti kao podršku

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

demokratske, slobodne Hrvatske stvaranju ravnopravne zajednice suverene Bosne i Hercegovine i afirmaciji nacionalnog imena Bošnjaka u cijelom svijetu.

S poštovanjem,

*Glavni odbor
Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske
Predsjednik: Muradif Kulenović*

(Pismo upućeno predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu u prosincu 1997. godine povodom izbacivanja imena bošnjačke nacionalne manjine iz Ustava RH koje je tada glasilo „Musliman“).

Carlos Westendorp

High Representative in Bosnia and Herzegovina

21 November 1998

Dr. Franjo Tuđman, President, Republic of Croatia

Dear Mr. President.

The Agreement on Special Relations Between the Republic of Croatia and the Federation of Bosnian Herzegovina signed today signals a constructive step towards establishing a much closer relationship between the two Parties. The Agreement specifically creates the conditions necessary for the lasting coexistence of the Croatian people with the Bosniak people, as well as with other peoples in the Federation of BiH. Moreover, it formally recognizes the support of and assistance to the Croatian people in the Federation of BiH by the Republic of Croatia.

Simultaneously, the Muslim people in the Republic of Croatia have similar needs for support and assistance by the Bosniak people in Bosnia and Herzegovina. We trust that this type of cooperation is equally embodied within this Agreement.

In this spirit, we urge the Republic of Croatia to envisage an amendment to its Constitution expressly mentioning, as it did previously, its Muslim citizens, which constitute the second largest minority within the Republic of Croatia. Additionally, we also urge the Republic of Croatia to give constitutional minority status to those Muslims who declare themselves as Bosniaks.

This recognition is also clearly supported by the principles ascribed to by the Republic of Croatia concerning protections afforded to minorities within the framework of the Council of Europe's conventions on minorities.

Sincerely

Carlos Westendorp
High Representative

Copy to:

Mr. Ejup Ganic, President, Federation of Bosnia and Herzegovina

*(Pismo Carlosa Westendorpa upućeno predsjedniku
Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu).*

Poštovani gospodine Pavletiću!

U ovom odlučnom trenutku Republike Hrvatske, kada se raspravlja o prijedlogu izbornog zakona koji će odrediti budućnost hrvatske građanske zajednice u svim njenim segmentima, ovim se putem javno obraćamo Hrvatskom državnom saboru i hrvatskoj javnosti da se u ovom procesu ne propusti još jedna prilika kojom bi se ispravila nepravda i diskriminacija prema bošnjačkoj nacionalnoj manjini u Hrvatskoj.

Bošnjaci su, kao što je poznato, izostavljeni iz preambule Ustava Republike Hrvatske, a svi zahtjevi bošnjačkih nacionalnih asocijacija u Republici Hrvatskoj, da se taj problem riješi i da Bošnjaci dobiju svoga predstavnika u Hrvatskom državnom saboru, ostali su bez odgovora. Sada se radi o ponižavajućim prijedlozima vladajuće stranke koji se protive Ustavu i ustavnom zakonu i usvojenim međunarodnim normama.

Bošnjačka nacionalna zajednica energično traži, da se u duhu suvremenih društvenih i demokratskih normi, osigura ravноправan položaj bošnjačkog nacionalnog kolektiviteta u Hrvatskoj. Mi ne tražimo ništa do ravнопravnog odnosa, kakav uživaju ostale nacionalne manjine, te da se taj problem riješi na primjeren način, po dobro poznatim svjetskim demokratskim standardima.

Bošnjački nacionalni kolektivitet u Hrvatskoj je realnost i besmisleno je tu činjenicu negirati. Tražimo da se sve ovo uzme u obzir, jer izbornim će se zakonom utemeljiti bitni odnosi za budućnost Republike Hrvatske. Još jedanput ponovit ćemo poznato pravilo demokracije: „Stanje demokracije u jednoj zemlji najbolje se vidi iz njenog odnosa prema manjinama“.

U Zagrebu, 21. IX. 1999. g.

S poštovanjem,

*Glavni odbor
Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske*

*(Pismo upućeno akademiku Vlatku Pavletiću, predsjedniku HDS-a
povodom rasprave o novom izbornom zakonu RH).*

Poštovana gospođo,

obraćamo Vam se kao javnoj, društvenoj i političkoj djelatnici, i saborskoj zastupnici s molbom da pomognete u raspravi o problemu bošnjačke nacionalne manjine u Hrvatskoj. U svim dosadašnjim raspravama, koje su vodene o novom izbornom zakonu, nitko nije spominjao Bošnjake, drugu po brojnosti nacionalnu manjinu u Hrvatskoj. Poznato je da su Bošnjaci kao nacionalna manjina izostavljeni iz Ustava Republike Hrvatske, te da nemaju svog predstavnika u Hrvatskom državnom saboru.

Bošnjacima se ne priznaje kolektivitet, niti zasebni nacionalni identitet u Hrvatskoj. Kako svi dosadašnji pokušaji bošnjačkih nacionalnih asocijacija nisu dobili odgovor iz državnih institucija, prisiljeni smo, kao Glavni odbor Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, a na zahtjev pripadnika naše Zajednice, reagirati. Zato se obraćamo ljudima koji mogu svojim sudjelovanjem potaknuti razgovor o nedemokratskom odnosu prema Bošnjacima u Hrvatskoj. Tim načinom želimo izbjegći krizne situacije i nepotrebne konfrontacije, jer smatramo da se radi o previdu realnosti i prkosu vlasti. To stanje smatramo pitanjem političkog trenutka, a ne dugoročno održivom politikom. Zato Vam se posebno obraćamo s molbom, da unutar svoje stranke, i u Hrvatskom državnom saboru, potaknete ispravku velikih propusta prema bošnjačkoj nacionalnoj manjini.

Bošnjaci su u presudnim povijesnim razdobljima uvijek bili na strani hrvatskog naroda. Veliki broj Bošnjaka sudjelovao je u Domovinskom ratu. Ono što danas tražimo jest, da budemo poštovani i prihvaćeni kao i drugi nacionalni kolektiviteti. Ne želimo biti skupina ljudi van zakonskih i demokratskih okvira u hrvatskom biću. Tražimo Vaše razumijevanje i pomoć u raspravi o novom izbornom zakonu čiji rezultat treba biti dobivanje posebne izborne jedinice za bošnjačku nacionalnu manjinu, spravom na jedno zastupničko mjesto u Hrvatskom državnom saboru.

U Zagrebu, 21. IX. 1999. g.

S poštovanjem,

*prof. dr. Muradif Kulenović
predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske*

*(Pismo upućeno zastupnicima HDS-a povodom rasprave
o novom izbornom zakonu RH).*

Poštovana gospođo/gospodine,

obraćamo Vam se kao istaknutoj društvenoj djelatnici i poznatoj osobnosti. U ovom trenutku ne vidimo bolje mogućnosti, niti realnijeg puta, nego otvoriti raspravu i zatražiti razumijevanje i pomoći istaknutih hrvatskih intelektualaca, humanista i političara pred raspravu o novom izbornom zakonu u Hrvatskom državnom saboru.

Svi pokušaji bošnjačkih nacionalnih asocijacija da steknu razumijevanje kod aktualnih vlasti nisu uspjeli, niti u jednom razgovoru kod službenih tijela Republike Hrvatske. Bošnjaci su izostavljeni iz Ustava RH, čime je potpuno zanemaren njihov kolektivitet i zatvorena mogućnost da ih zastupa njihov predstavnik u Hrvatskom državnom saboru.

Bošnjaci, druga po veličini nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj, trebaju biti prihvaćeni, kao i druge nacionalne manjine u Hrvatskoj, u duhu europskih konvencija i svih modernih oblika demokracije. Molimo Vas da u tom pravcu potaknete hrvatsku javnost i da nam pomognete da se ovaj problem aktualizira prilikom rasprave u Hrvatskom državnom saboru i primjereni riješi.

U Zagrebu, 21. X. 1999. g.

S poštovanjem,

*prof. dr. Muradif Kulenović
predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske*

(Pismo upućeno istaknutim osobnostima javnog društvenog i političkog života).

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske

Zagreb, Tomašićeva 12

Savez slovenskih društava u Republici Hrvatskoj

Zagreb, Masarykova 13

Udruženje Roma Zagreba i Zagrebačke županije

Zagreb, Čemernička 17

**Hrvatski državni sabor
n/r predsjednik g. Zlatko Tomčić
Zagreb, Trg Svetoga Marka 2**

PREDMET: Inicijativa za dopunu Ustava Republike Hrvatske

Molimo da Hrvatski državni sabor prigodom rasprave o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske, prihvati ovu Inicijativu predstavnika bošnjačke, romske i slovenske nacionalne manjine i istu uputi na postupak usvajanja.

Predlažemo:

1. Priznavanje nacionalnog kolektiviteta i imena navedenih nacionalnih manjina,
2. U Preambuli Ustava kod navođenja nacionalnih manjina uvrstiti navedene manjine i to iza riječi „Srba“ dodati riječi „Bošnjaka, Slovenaca, Roma“,
3. Prigodom donošenja izmjena i dopuna Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama i etničkim zajednicama, Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski državni sabor te zakona i podzakonskih akata koji normiraju položaj nacionalnih manjina, iste usuglasiti s traženim dopunama Ustava Republike Hrvatske, odnosno njegove Preamble,
4. Po usvajanju promjena Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama i etničkim zajednicama, Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski državni sabor i Zakona o izbornim jedinicama za Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora, pristupiti provođenju izbora za tri zastupnika nacionalnih manjina iz redova Bošnjaka, Slovenaca i Roma u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora,
5. Suglasni smo, ukoliko postoje inicijative drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj za uvrštanje u Preamble Ustava Republike Hrvatske, da im se to omogući.

Obrazloženje:

U Ustavu Republike Hrvatske od 22.12.1990. (Božićni Ustav), Bošnjaci (pod nazi-vom Muslimani) i Slovenci bili su navedeni u Preambuli, zajedno s drugim nacio-nalnim manjinama. Prigodom izmjena Ustava od 12.12.1997. navedene nacionalne manjine, bez ikakvog obrazloženja, izostavljene su iz Preamble. Zbog toga, boš-nyačka i slovenska nacionalna manjina traže vraćanje u Preamble Ustava, prije spo-menutih izmjena.

Romi nemaju svoju matičnu državu. Svi Romi Republike Hrvatske smatraju je svojom domovinom. Sve zemlje OEES-a nastoje na multilateralnoj razini riješiti pro-bllem manjinskog statusa Roma.

Stoga, u skladu s dopunama Ustava, smatramo da navedene nacionalne manjine, zbog svoje brojnosti i važnosti u životu Republike Hrvatske, trebaju imati pravo birati svoje zastupnike u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora i izjednačiti se u pra-vima s ostalim manjinama. Zbog toga je potrebno izvršiti izmjene i dopune Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama i etničkim zajednicama, Zakona o izborima zastu-pnika u Hrvatski državni sabor i Zakona o izbornim jedinicama za Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora kao i ostalih zakona i podzakonskih akata koji normiraju položaj nacionalnih manjina, u skladu s izmijenjenom Preambulom Ustava Republike Hrvatske.

U Zagrebu, 13.03.2000.

Predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske
Prof. dr. Muradif Kulenović

Predsjednik Saveza slovenskih društava u Republici Hrvatskoj
Darko Šonc

Predsjednik Udruženja Roma Zagreba i Zagrebačke županije
Muharem Alikić

Co/

1. Predsjednik Republike Hrvatske g. Stjepan Mesić
2. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske g. Ivica Račan
3. Predsjednici Kubova zastupnika u Hrvatskom državnom saboru
4. Povjerenstvo Predsjednika Republike za promjene Ustava

Poštovani gospodine predsjedniče
(za Mesića, Tomčića i Arlovića)

Poštovani zastupnici Hrvatskog državnog sabora
(za Klubove zastupnika)

Kao što Vam je poznato, odlukom Hrvatskog državnog sabora u posljednjim ustavnim promjenama 1997. godine, iz preambule Ustava Republike Hrvatske izbačeni su Bošnjaci (tada Muslimani) s posve neprihvatljivim obrazloženjem da se radi o tzv. „neautohtonoj manjini“ na tlu Republike Hrvatske.

Prema doživljaju većine Bošnjaka, građana Republike Hrvatske, koji su druga po brojnosti nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj, navedena odluka bila je nedovoljno promišljena i krajnji voluntaristički odraz jednog političkog trenutka. Ovaj čin pripadnici bošnjačkog naroda u Hrvatskoj primili su kao jednu veliku nepravdu, kojom se nastojalo konačno poništiti povjesno prijateljstvo hrvatskog i bošnjačkog naroda. Pri tom se potpuno zanemarila činjenica da su pripadnici bošnjačke nacionalne zajednice bezrezervno dali svoj doprinos uspostavljanju suverene države Hrvatske, te da su u velikom broju sudjelovali u Domovinskom ratu.

U predstojećim ustavnim promjenama prilika je da se ta nepravda ispravi. Stoga Vas molimo da se svim svojim autoritetom zauzmete da se u popis nacionalnih manjina u preambuli Ustava vrate Bošnjaci. Time ćeće pripadnicima bošnjačke nacionalne manjine u Hrvatskoj vratiti osjećaj afirmiranosti i ravnopravnosti u hrvatskom društvu. Ujedno, taj čin će biti nesumnjiv doprinos izgradnji dobrosusjedskih odnosa s našom matičnom domovinom Bosnom i Hercegovinom i razvitku prijateljskih odnosa hrvatskog i bošnjačkog naroda.

S poštovanjem!

Zagreb, 6.11.2000.

Glavni odbor
Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske

Predsjednik
Sead Berberović

Poslati:

1. Predsjednik Republike Hrvatske: Stjepan Mesić
2. Predsjednik Hrvatskog državnog Sabora: Zlatko Tomčić
3. Hrvatski državni sabor
 - Predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav: mr. sc. Mato Arlović
 - Klubovi zastupnika: nacionalnih manjina, SDP, HSLS, LS, HNS, HDZ, HSS, HSP, IDS, DC, HKDU, SNS (Milan Đukić)

(Zahtjev upućen Predsjedniku RH, Predsjedniku i zastupnicima HDS).

ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN

Nakon izbora novog rukovodstva BNZH u studenom 2000. godine pokrenuta je akcija na dosljednoj primjeni imena Bošnjak u državnim tijelima.

Prvi dopis upućen je 14.12.2000. Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samopopravke, ministru prof. dr. sc. Stjepanu Ivaniševiću. Kopije zahtjeva dostavljene su Predsjedniku Republike Hrvatske Stjepanu Mesiću, Predsjedniku Hrvatskoga sabora Zlatku Tomčiću i Predsjedniku Vlade Republike Hrvatske Ivici Račanu.

Isti zahtjev ponovljen je 10.6.2002. Ministarstvu unutarnjih poslova, ministru g. Šimi Lučinu. Odgovor Ministarstva (jedan od rijetkih koji smo dobili od državnih tijela) stigao je 1.7.2002. od pomoćnika ministra Milenka Katića, koji navodi da su u izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina (NN 51/00), kao nacionalne manjine navedeni Bošnjaci te da je, sukladno tome, u nomenklaturi nacionalnih pripadnosti stanovništva uvedeno nacionalno ime Bošnjak (odgovor u prilogu).

Nezadovoljni svojim statusom i ostvarivanjem nacionalnih i vjerskih prava, na inicijativu BNZH, bošnjačke asocijacije zajedno s Islamskom zajednicom, uputile su 10.6.2002. *Priopćenje za javnost*, koje je proslijeđeno Predsjedniku R Hrvatske, predsjedniku Vlade R Hrvatske i Predsjedniku Sabora R Hrvatske. Priopćenje su potpisali: Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj – predsjednik muftija Ševko ef. Omerbašić, Bošnjačko kulturno društvo „Preporod“ – predsjednik mr. sc. Senad Nanić, Bošnjačko dobrovorno društvo „Merhamet“ – predsjednik Ahmed Ikanović, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske – predsjednik prof. dr. sc. Sead Berberović i Udruga Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske – predsjednik um. brigadir Mesud Šabanović, prof. Ovaj zahtjev zaslužuje da se posebno istakne jer predstavlja rijedak, ako ne i jedini, primjer da smo se uspjeli izdići iznad pojedinačnih interesa i animoziteta,

detektirati zajedničke probleme i zajednički zahtijevati njihovo rješavanje od državnih tijela. Indikativno je, ali ne i iznenađujuće, da se ovom priopćenju nije pridružila Stranka demokratske akcije Hrvatske, premda joj je ponuđeno sudjelovanje. Od Predsjednika Sabora g. Zlatka Tomčića stigao je odgovor već 17.6.2002. u kojem nas je izvjestio da je naše zahtjeve proslijedio na saborski Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

BNZH je prva i jedina prilikom prvih izbora za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina uočila problem da je većina punoljetnih Bošnjaka upisana u biračke popise pod prethodnim nacionalnim imenom „Muslimani“ što im je onemogućavalo sudjelovanje na izborima za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, kao i za manjinskog saborskog zastupnika. Stoga je upućeno niz dopisa s obrazloženjima i prijedlozima za rješavanje ovog problema.

Prvo je upućen dopis Savjetu za nacionalne manjine Hrvatske 3.9.2003., zatim Misiji OESE-a u Hrvatskoj 23.10.2003. s dopunom 12.2.2004., pa ponovo 10.3.2004. Predsjedniku Vlade Ivi Sanaderu, Predsjedniku Sabora Vladimиру Šeksu i Predsjedniku Republike Stjepanu Mesiću. Ovaj zadnji zahtjev inicirala je i potpisala BNZH i njenih do tada osnovanih 8 županijskih organizacija, a zbog samo njima poznatih razloga nisu se pozivu za potpisivanje odazvali Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, Stranka demokratske akcije Hrvatske, Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“ i Udruga Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske.

Taj zahtjev je ponovljen 5.7.2004. prema najvišim državnim dužnosnicima Predsjedniku Vlade Ivi Sanaderu, Predsjedniku Sabora Vladimиру Šeksu i Predsjedniku Republike Stjepanu Mesiću, te je o tome informiran i naš saborski zastupnik prof. dr. sc. Šemso Tanković sa zamolbom da nas informira o statusu našeg zahtjeva. Preko Ureda Predsjednika Republike Stjepana Mesića zamolili smo 16.9.2004. za prijem kod Predsjednika kako bi mu i usmeno obrazložili naš zahtjev.

O svemu smo obavijestili 11.10.2004. opširnim dopisom Predsjedavajućeg Predsjedništva BiH g. Sulejmana Tihića, Predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH, g. Adnana Terzića, Premijera Vlade Federacije BiH g. Ahmeda Hadžipašića i Ambasadu BiH u R Hrvatskoj i zamolili za njihovu pomoć.

Na naše u svakoj prilici iznošene zahtjeve reagirao je 26.10.2004. Vladin Ured za nacionalne manjine koji je o ovom problemu upoznao Središnji državni ured za upravu, državnog tajnika g. Antuna Palarica, s molbom da se pokrene rješavanje ovog pitanja uz njihovu pomoć.

**ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA
DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN**

Konačno, nakon posjeta BNZH člana Predsjedništva BiH g. Sulejmana Tihića o ovome smo ga opet zamolili za pomoć i poslali mu 18.10.2005. pisanim putem vrlo detaljno obrazloženje.

Isti dopis upućen je Predsjedavajućem Vijeća Ministara BiH g. Adnanu Terziću 14.2.2006.

Ovime smo iscrpili sve mogućnosti za djelovanje. Obratili smo se višekratno svim relevantnim državnim tijelima kao i najvišim dužnosnicima Bosne i Hercegovine, nudeći rješenja i tražeći pomoć. Očito za to nije bilo političke volje.

**BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE**

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet:

Zagreb, 14.12.2000.

**MINISTARSTVO PRAVOSUĐA,
UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE**

Ministar

Prof. dr. sc. Stjepan Ivanišević

10000 ZAGREB
Republike Austrije 14

**ZAHTJEV
za primjenu nacionalnog imena Bošnjak**

Poštovani gospodine Ministre,

podnosimo Vam zahtjev radi utvrđivanja jedinstvene primjene naziva Bošnjak za sve pripadnike bošnjačke nacionalne manjine, odnosno zahtjev da se dosadašnji korišteni naziv Musliman ili Bošnjak-musliman zamijeni jedinstveno utvrđenim i međunarodno priznatim imenom **Bošnjak**.

o b r a z l o ž e n j e

Prilikom izdavanja osobnih dokumenata (izvod iz matične knjige rođenih, izvod iz matične knjige vjenčanih, svjedodžbe, studentski indeksi i sl.) pojavljuju se problemi upisa nacionalne pripadnosti Bošnjak. Odgovorni službenici to obrazlažu time da ne postoji propis niti uputa oko registriranja naziva nacionalne pripadnosti Bošnjak.

Na Bošnjačkom saboru održanom 27.9.1993. godine vraćen je povjesni naziv Bošnjak u službenu upotrebu u Bosni i Hercegovini. Ovu odluku Skupština Republike Bosne i Hercegovine u travnju 1994. godine je ozakonila u vidu amandmana na Ustav Republike Bosne i Hercegovine. Ime Bošnjak potvrđeno je Dejtonskim sporazumom od 21. studenog 1995. i Ustavom Bosne i Hercegovine kao njegovim sastavnim dijelom.

**ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA
DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN**

Međudržavnim ugovorima između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, odnosno između Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske u upotrebi je službeni naziv Bošnjak, odnosno Bošnjaci.

Ustavni „Zakon o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj“ u članku 3. kao i ustavni „Zakon o izmjenama i dopunama ustavnog „Zakona o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj“ (Klasa: 016-02/00-01/02; Zagreb, 11.05.2000. godine) u članku 2. među nabrojanim nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj izrijekom spominje i bošnjačku nacionalnu manjinu.

Pravo slobode nacionalnog izjašnjavanja, odnosno pravo iskazivanja pripadnosti naciji, te pravo ostvarivanja svih nacionalnih komponenti (nacionalno ime, jezik, kultura, povijest, religija, tradicija itd.) jedno je od temeljnih ljudskih prava. Ovo pravo je Bošnjacima u Republici Hrvatskoj uskraćeno.

Temeljem svih pobrojanih činjenica smatramo naš zahtjev potpuno opravdanim i molimo Vas da ga hitno riješite.

S poštovanjem!

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske
Predsjednik
Prof. dr. sc. Sead Berberović

Co:/

- Stjepan Mesić, Predsjednik Republike Hrvatske
- Zlatko Tomčić, Predsjednik Hrvatskoga sabora
- Ivica Račan, Predsjednik Vlade Republike Hrvatske

**BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE**

10000 ZAGREB, Mandaličina 17
Ured: Nova cesta 4, tel/fax: 30 12 030

Predmet:

Zagreb, 10.6.2002.

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Ministar
g. Šime Lučin

10000 ZAGREB
Savska cesta 39

**ZAHTJEV
za primjenu nacionalnog imena Bošnjak**

Poštovani gospodine Ministre,

Ponovno smo obaviješteni od pripadnika bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj da im se pri službenoj komunikaciji i kod pribavljanja dokumenata u Ministarstvu unutarnjih poslova osporava korištenje i upis vlastitog nacionalnog imena Bošnjak. Konkretno, pri prijavi prebivališta u odjelu MUP-a u Petrinjskoj ulici ne postoji mogućnost izjašnjavanja i unošenja nacionalnog imena Bošnjak, već samo Musliman, što Vaši službenici objašnjavaju banalnim administrativnim zaprekama da u računalnom sustavu Ministarstva nije predviđena ta mogućnost.

Stoga Vam podnosimo zahtjev radi utvrđivanja jedinstvene primjene naziva Bošnjak za sve pripadnike bošnjačke nacionalne manjine, odnosno zahtjev da se dosadašnji korišteni naziv Musliman zamjeni jedinstveno utvrđenim i međunarodno priznatim imenom **Bošnjak**.

o b r a z l o ž e n j e

Na Bošnjačkom saboru održanom 27.9.1993. godine vraćen je povijesni naziv Bošnjak u službenu upotrebu u Bosni i Hercegovini. Ovu odluku Skupština Republike Bosne i Hercegovine u travnju 1994. godine je ozakonila u vidu amandmana na Ustav Republike Bosne i Hercegovine. Ime Bošnjak potvrđeno je Dejtonskim sporazumom od

**ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA
DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN**

21. studenog 1995. i Ustavom Bosne i Hercegovine kao njegovim sastavnim dijelom. Međudržavnim ugovorima između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, odnosno između Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske u upotrebi je službeni naziv Bošnjak, odnosno Bošnjaci.

Ustavni zakon „O ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj“ u članku 3. kao i Ustavni zakon „O izmjenama i dopunama ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj“ (Klasa: 016-02/00-01/02; Zagreb, 11.05.2000. godine) u članku 2. među nabrojanim nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj izrijekom spominje i bošnjačku nacionalnu manjinu.

Pravo slobode nacionalnog izjašnjavanja, odnosno pravo iskazivanja pripadnosti naciji, te pravo ostvarivanja svih nacionalnih komponenti (nacionalno ime, jezik, kultura, povijest, religija, tradicija itd.) jedno je od temeljnih ljudskih prava. Ovo pravo je Bošnjacima u Republici Hrvatskoj, u Ministarstvu kojeg vodite, uskraćeno.

Zahtjev sličnog sadržaja uputili smo 14.12.2002. godine Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave od kojeg smo 14.2.2001. dobili pozitivan odgovor. U prilogu Vam ga za Vašu informaciju dostavljamo.

Temeljem svih pobrojanih činjenica smatramo naš zahtjev potpuno opravdanim i molimo Vas da ga hitno riješite. Smatramo da se radi o neoprostivom administrativnom propustu kojeg treba čim prije ispraviti, jer je nedopustivo da se pripadnicima jedne nacionalne manjine onemogućava konzumiranje jednog od temeljnih prava, pravo na slobodno nacionalno izjašnjavanje i samoodređenje.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POMOĆNIK MINISTRA

Broj: 511-01-72-49303/02.
Zagreb, 01.07.2002.

BOŠNJAČKA NACIONALNA
ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB
Mandalična 17
n/p prof. dr. sc. Seada Berberović

Predmet: Zahtjev za primjenu
nacionalnog imena Bošnjak,

Poštovani,

Željeli bismo Vam priopćiti da smo s dužnom pažnjom razmotri Vašu zamolbu od 10.06.2002. godine, a gleda jedinstvene primjene nacionalnog imena Bošnjak, te Vas obavještavamo o slijedećem:

Sukladno članku 2. Ustavnog Zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog Zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj: 51/00), mijenja se članak 3. Ustavnog Zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj: 34/92.), te glasi:

"Republika Hrvatska stiže revnopravnost pripadnika nacionalnih manjina: Albanaca, Austrijanaca, Bošnjaka, Bugara, Crnogoraca, Čeha, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Poljaka, Roma, Rumunja, Rusa, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Srba, Talijana, Turaka, Ukrajincova, Vlaša, Židova i etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina i potiče njihov svestrani razvoj".

Uvažavajući odredbe citiranog Zakona, priopćavamo da je u nomenklaturi nacionalnih pripadnosti stanovništva uvedeno nacionalno ime Bošnjak.

Ujedno smo željeli naglasiti da ovo Ministarstvo prema niti jednom važećem propisu nije nadležno za voćenje evidencija o nacionalnim pripadnostima građana, već da se podatak o nacionalnoj pripadnosti građana evidentira u evidencijama koje se vode na informacijskom sustavu ovog Ministerstva, tek kao jedan od podataka, a na temelju izjave građana u postupcima određivanja JMBG-a, prijave prebivališta, te izdavanja osobnih iskaznica.

Nadalje napominjemo, člankom 26. Zakona o putnim ispravama hrvatskih dražvijana ("Narodne novine", broj: 77/99.) i člankom 5. Pravilnika o obrascima i evidenciji putnih isprava hrvatskih državljana ("Narodne novine", broj: 107/99.), te člankom 4. Zakona o osobnoj iskaznici ("Narodne novine", broj: 53/91., 9/92. i 26/93.) i člankom 6. Pravilnika o obrascima i evidenciji o osobnim iskaznicama ("Narodne novine", broj: 54/91.) izričito je navedeno što sadrži obrazac putovnice odnosno osobne iskaznice, te se sukladno navedenim propisima u putovnicu odnosno osobnu iskaznicu ne upisuje podatak o nacionalnoj pripadnosti građana.

S poštovanjem,

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST BOŠNJAČKIH ASOCIJACIJA

Povodom devete godišnjice osnivanja Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, Koordinacija bošnjačkih asocijacija i zajednica u Republici Hrvatskoj nezadovoljna nizom ozbiljnih pitanja koja se tiču života i rada Bošnjaka u Hrvatskoj prisiljena je ponovno ukazati na te probleme i od najviših tijela vlasti Republike Hrvatske zahtijevati rješavanje istih.

Duboko smo razočarani činjenicom da aktualna vlast kao i prošla uporno ignorira desetine zajedničkih ili pojedinačnih zahtjeva bošnjačkih asocijacija za povratkom Bošnjaka u preambulu Ustava RH. Držimo da to nije samo formalno pitanje, kakvim se ono želi prikazati, već upravo simbol odnosa prema Bošnjacima u RH. Posljednjim izmjenama Ustava to se pitanje zaobišlo nabranjem svih nacionalnih manjina u Ustavnom zakonu, što ne može povratiti dostojanstvo Bošnjacima kao kolektivitetu, tako grubo oduzeto 1997. godine i zauvijek izbrisati dojam o građanima drugog reda.

Očekujući sa zanimanjem rezultate Popisa stanovništva iz 2001. godine podsjećamo da su prema Popisu iz 1991. godine Bošnjaci bili druga nacionalna manjina po brojnosti u RH, no ni ta činjenica nakon deset godina nije dovela do toga da Bošnjaci budu na odgovarajući način predstavljeni u Saboru RH. Ovdje nažalost moramo istaknuti da nacionalne manjine s mnogo manjim brojem u udjelu stanovništva imaju svoje predstavnike, dok je to pravo Bošnjacima potpuno uskraćeno. Dosadašnje odugovlačenje donošenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina ni najmanje nas nije uvjerilo da će se to pitanje konačno riješiti na zadovoljavajući način.

Posljednjim smanjenjem sredstava Bošnjačka nacionalna zajednica, asocijacija u kojoj se prelamaju svi problemi Bošnjaka, stavljena je u nemoguću situaciju, a njen opstanak i djelovanje dovedeni su u pitanje. Bez posebnog obrazloženja Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, unatoč ukupnom povećanju sredstava za programe nacionalnih manjina u odnosu na prethodnu godinu, oduzeo je BNZH, od ionako skromnih sredstava (90.000 kn u 2001. godini), 30 % unatoč izvršenim programima. Naglašavamo da BNZH ni nakon devet godina djelovanja nema svoj prostor u Zagrebu gdje je i najveća koncentracija bošnjačke nacionalne manjine.

Mnogi Bošnjaci kao vjernici i pripadnici Islamske zajednice nailaze na niz teškoća u ostvarivanju svojih vjerskih sloboda i zadovoljavanja vjerskih potreba. Spe-

cifičnost islamske vjerske prakse u nekim slučajevima zahtjeva poseban pristup: dobivanje parcela za muslimanska groblja, omogućavanje osobama na izdržavanju zatvorske kazne i ročnim vojnicima islamske vjeroispovijesti da obavljaju svoje vjerske dužnosti, omogućavanje ishrane u skladu s vjerskim propisima u vojski, zatvorima, školama i drugim javnim institucijama. Veliki dio ovih problema trebao bi biti reguliran Zakonom o položaju i pravima vjerskih zajednica jer bi njime sve vjerske zajednice trebale biti stavljene u ravnopravan položaj s Katoličkom crkvom. No, s donošenjem Zakona nepotrebno se odugovlači.

Rješavanje pitanja vezanih za branitelje Domovinskog rata danas je u hrvatskom društvu bolna tema, a ono se na Bošnjacima slama možda na najgori način. Mnogi od njih još uvijek ne mogu ostvariti ni svoja osnovna prava kao što je dobivanje Domovnice ili drugostupanjskih rješenja o invaliditetu, a da ne spominjemo rješavanje stambenih problema za invalide, dok neki Bošnjaci branitelji nikada nisu ni dobili „Spomenice“ kao dokaz sudjelovanja u Domovinskom ratu. Branitelji Bošnjaci su s punim srcem, zajedno s ostalim građanima, branili Hrvatsku tijekom Domovinskog rata, a danas se osjećaju odbačeni i zaboravljeni.

Bošnjačko dobrovorno društvo „Merhamet“ također prolazi kroz vrlo teško razdoblje u svome radu. Danas ima na brizi 200 obitelji, ne samo bošnjačke nacionalnosti, gotovo na rubu egzistencije. Bez adekvatne pomoći i sredstava, aktivnosti ovog društva sve se više smanjuju, mada je broj potrebitih sve veći. Sve zamolbe upućene državnim i lokalnim tijelima vlasti nisu naišle na razumijevanje.

Danas kad Bošnjaci ponovno s ponosom nose svoje ime ne razumijemo zašto i nakon osam godina neki mediji teško prihvaćaju tu činjenicu i još uvijek za ovaj kolektivitet koriste različite nazive (Muslimani, Bošnjak-Musliman) iako je termin Bošnjak u službenoj upotrebi od 1994. godine i potvrđen Međunarodnim ugovorima između BiH i RH. Pravo na samoodređenje jedno je od osnovnih ljudskih prava i zagarantirano Ustavom RH, međutim, Bošnjaci još i danas na početku XXI stoljeća u Republici Hrvatskoj nailaze na prepreke kod prijave novorođenog djeteta zbog banalnih administrativnih razloga.

Potpuno svjesni nezavidne ekonomске situacije u kojoj se nalazi Republika Hrvatska, Bošnjaci dijele sudbinu svih građana Republike Hrvatske koju osjećaju svojom domovinom, ne tražeći ništa više od onoga što se pruža svakom građaninu i ostalim kolektivitetima nacionalnih manjina. Ali, naglašavamo da upravo pripadnost nacionalnoj manjini u nekim slučajevima potencira probleme pojedinca u dnevnom životu i zato se ona ne smiju zanemarivati i gurati u stranu. Ovim priopćenjem želimo zaustaviti daljnji negativni odnos prema bošnjačkoj manjini u Hrvatskoj. Zato od

ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA
DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN

najviših tijela vlasti Republike Hrvatske, Vlade i Sabora, zahtijevamo da u hitnu proceduru stavi pitanje vraćanja Bošnjaka u preambulu Ustava RH što je temelj za rješavanje svih ostalih vitalnih problema.

Odnos prema nacionalnim manjinama ogledalo je svake europske države, a danas kada se Republika Hrvatska ubrzano sprema da uđe u zajednicu europskih država, Bošnjaci žele zajedno s drugim građanima RH biti ravnopravni dio tog procesa.

Zagreb, 10.6.2002.

Upućeno: Predsjednik RH

Predsjednik Vlade RH

Predsjednik Sabora RH

Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj

Predsjednik muftija Ševko ef. Omerbašić

kulturno društvo "Preporod"

Predsjednik mr.sc. Senad Nanić

Bošnjačko dobrotnovno društvo "Merhamet"

Predsjednik Ahmed Ikanović

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske

Predsjednik prof.dr.sc. Sead Berberović

Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske

Predsjednik um. brigadir Mesud Šabanović, prof.

**HRVATSKI SABOR
PREDSJEDNIK**

Klasa: 016-02/02-02/11

Urbroj: 611/1-02-1178

Zagreb, 17. lipnja 2002.

HRVATSKI SABOR
Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav

Na temelju članka 42. stavak d. Poslovnika Hrvatskoga sabora i priućujem prijedloge Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, Bošnjačkog kulturnog društva "Preporod", Bošnjačkog dobrovornog društva "Merhamet", Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Udruge Bošnjaka hranitelja Domovinskog rata Hrvatske.

Zlatko Tomčić

Na znanje:
Bošnjačka nacionalna
zajednica Hrvatske
Nova cesta 4
10 000 Zagreb

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet: Izbori za zastupnike nacionalnih manjina
u Saboru Republike Hrvatske

Zagreb, 3.9.2003.

Savjet za nacionalne manjine

Predsjednik

Aleksandar Tolnauer

Mesnička 23
10000 ZAGREB

Poštovani,

Kao što Vam je dobro poznato bošnjačka nacija imala je u svojoj povijesti velikih poteškoća s vlastitom emancipacijom, koja se očitovala i u nemogućnosti priznavanja vlastitog nacionalnog određenja, što pripada u sferu osnovnih ljudskih prava. Tek je sedamdesetih godina, nakon višedenecijskog „neopredjeljivanja“ Bošnjaka, koji se u najvećem broju u svim popisima stanovništva nisu željeli opredijeliti za ponuđene nacionalnosti, Bošnjacima dodijeljen nametnuti naziv „Muslimani“, koje su oni prihvatali kao prijelazno rješenje na putu k svojoj potpunoj nacionalnoj identifikaciji i poboljšanje u odnosu na svoj prethodni status. Povijesni nacionalni naziv za bosanske muslimane Bošnjak, konačno je usvojen Deklaracijom donešenom na Bošnjačkom saboru 1993. godine u Sarajevu, te kasnije potvrđen kroz Ustav BiH, Washingtonski te Daytonski sporazum o BiH.

Prema popisu stanovništva provedenom 2001. godine u Republici Hrvatskoj se 20.755 građana nacionalno izjasnilo kao Bošnjaci i k tome još 19.677 građana se nacionalno izjasnilo našim prethodnim imenom Muslimani, tako da Bošnjaci i pored toga što su se u popisu prepolovili, s brojkom od 20.755 građana R Hrvatske i dalje čine drugu nacionalnu manjinu po brojnosti.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina otvorio je kroz osnivanje vijeća za nacionalne manjine mogućnost sudjelovanja nacionalnih manjina u kreiranju svoje subbine na regionalnoj i lokalnoj razini. Međutim, kako je dobro poznato, u izborima

za vijeća nacionalnih manjina veliki broj Bošnjaka nije imao mogućnost da pristupi izborima, budući su u biračkim popisima Bošnjaci u najvećem broju evidentirani kao Muslimani, što je sasvim logična posljedica činjenice da ih je najveći broj nastanjen u R Hrvatskoj prije dissolucije bivše SFRJ, kada je njihov nacionalni naziv bio Musliman. U cilju rješenja ovog problema, Ministarstvo uprave i pravosuđa na izborima je omogućilo ispravak nacionalnosti u biračkim popisima. Takva odluka ima smisla i moguće ju je realizirati za ispravljanje pojedinačnih slučajeva. Međutim, kad se radi o cijeloj manjini kao što je slučaj s bošnjačkom nacionalnom manjinom, uz naše pretpostavke da se oko 95 % Bošnjaka u biračkim popisima vode kao Muslimani, takva odredba niti ima smisla niti ju je moguće jednostavno sproveсти.

Ukoliko se ovaj problem ne riješi na odgovarajući način, ponovno će se pojaviti na predstojećim izborima za zastupnike nacionalnih manjina. Najvećem broju Bošnjaka koji žive u Republici Hrvatskoj bit će onemogućeno glasovanje za svoga zastupnika i time onemogućeno konzumiranje ustavnih prava koja slijede iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Time će bošnjačka nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj biti u neravnopravnom položaju u odnosu na ostale manjine.

Stoga Vas molimo da predložite Vladi Republike Hrvatske da se nastala situacija riješi na taj način da se svim građanima evidentiranim u biračkim popisima kao Muslimani upiše nacionalnost Bošnjaci i time omogući izlazak na izbole za zastupnike nacionalnih manjina. Time se ne bi načinila nikakva šteta nikome, ni većinskom hrvatskom narodu niti pripadnicima drugih nacionalnih manjina, a Bošnjacima kao drugoj po brojnosti nacionalnoj manjini omogućilo bi se da iskoristite svoja ustavna prava, a na sveopću dobrobit.

Takvom odlukom postigli bi se višestruki pozitivni učinci kako za bošnjačku nacionalnu manjinu, tako i za Republiku Hrvatsku i sve građane koji u njoj žive.

Zahvaljujemo na razumijevanju.

S poštovanjem!

Potprijeđnik BNZH
Dževad Jorgunčić, dipl. inž.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet: Izbori za vijeća nacionalnih manjina
i saborskih zastupnika manjina

Zagreb, 23.10.2003.

OEES

Misija u Republici Hrvatskoj

Peter Semneby, Voditelj Misije, Fax: 309 66 21

Poštovani,

Kao što vam je dobro poznato bošnjačka nacija imala je u svojoj povijesti velikih poteškoća s vlastitom emancipacijom koja se očitovala i u nemogućnosti priznavanja vlastitog nacionalnog određenja, što pripada u sferu osnovnih ljudskih prava. Tek je sedamdesetih godina, nakon višedecenijskog „neopredjeljivanja“ Bošnjaka, koji se u najvećem broju u svim popisima stanovništva nisu željeli opredijeliti za ponuđene nacionalnosti, Bošnjacima dodijeljen nametnuti naziv „Muslimani“, koje su oni prihvatali kao prijelazno rješenje na putu k svojoj potpunoj nacionalnoj identifikaciji i poboljšanje u odnosu na svoj prethodni status. Povjesni nacionalni naziv za bosansko-hercegovačke muslimane Bošnjak, konačno je usvojen Deklaracijom donešenom na Bošnjačkom saboru 1993. godine u Sarajevu, te kasnije potvrđen kroz Ustav BiH, Washingtonski te Daytonske sporazume o BiH. Time su prvi put u novijoj povijesti Bošnjaci imali mogućnost da sami odrede svoje nacionalno ime.

Prema Popisu stanovništva provedenom 2001. godine u Republici Hrvatskoj se 20.755 građana nacionalno izjasnilo kao Bošnjaci i k tome još 19.677 građana se nacionalno izjasnilo našim prethodnim imenom Muslimani, tako da Bošnjaci i pored toga što su se u popisu prepolovili, s brojkom od 20.755 građana R Hrvatske i dalje čine drugu nacionalnu manjinu po brojnosti. Posebno je pitanje za raspravu o 19.677 Muslimana koji su u popisu svrstani u „Ostale narode Europe“ i praktički time ostali nepostojeći u okvirima svih pravnih regula u R Hrvatskoj.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina otvorio je, kroz osnivanje vijeća za nacionalne manjine i izbor manjinskih zastupnika u Saboru R Hrvatske, mogućnost sudjelovanja nacionalnih manjina u kreiranju svoje sudbine na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Nažalost, u općim biračkim popisima Bošnjaci su i dalje evidentirani

u najvećem broju kao Muslimani, što je sasvim logična posljedica činjenice da ih je najveći broj nastanjen u R Hrvatskoj (i uveden u biračke popise) prije disolucije bivše SFRJ, kada je njihov nacionalni naziv bio Musliman. Ministarstvo uprave i pravosuđa omogućilo je Bošnjacima u svibanjskim izborima za Vijeća nacionalnih manjina pojedinačni ispravak nacionalnosti u biračkim popisima. Nakon našeg snažnog medijskog pritiska takva mogućnost je dana Muslimanima/Bošnjacima i na sam dan izbora. Međutim, problem s biračkim popisima se time nije riješio i ponovno se pojavljuje u najavljenim dopunskim izborima za Vijeća nacionalnih manjina i izborima za Sabor.

Objašnjenja koja dobijamo iz Ministarstva uprave i pravosuđa da je svatko obavezan osobno podnijeti zahtjev za promjenu nacionalnosti za nas su neprihvatljiva, ponižavajuća i stavljuju nas u diskriminirajući položaj. Ovdje se ne radi o individualnim promjenama nacionalne opredijeljenosti, za koju takva odredba ima smisla. Radi se jednostavno o tome da je jedan narod promijenio svoj naziv iz Muslimani u Bošnjaci, tu promjenu je R Hrvatska akceptirala u svim svojim aktima (nigdje više ne postoje Muslimani već samo Bošnjaci) i u skladu s time potrebno je tu promjenu konzistentno sprovesti na svim razinama, uključujući i biračke popise. Bošnjaci su većinski narod u Bosni i Hercegovini i njihov status kao nacionalne manjine u drugim državama određen je statusom u Bosni i Hercegovini, tj. nacionalnim imenom Bošnjaci.

Naše su procjene da je još oko 80 % Bošnjaka u biračkim popisima upisano kao Muslimani. Ukoliko se ovaj problem ne riješi, a neće se riješiti pojedinačnim ispravama nacionalnosti u biračkim popisima, najvećem broju Bošnjaka koji žive u Republici Hrvatskoj bit će onemogućen izlazak na izbole za vijeća nacionalnih manjina i manjinske saborske zastupnike i time uskraćeno konzumiranje ustavnih prava koja slijede iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Izbornog zakona.

Postoji vrlo jednostavno rješenje ove situacije: Ustavni sud R Hrvatske ili neko drugo nadležno tijelo može, posve argumentirano, dati tumačenje da su bivši Muslimani sada Bošnjaci, administrativno to sprovesti na svim razinama i time otkloniti sve nesporazume, probleme i prepreke s kojima se Bošnjaci u R Hrvatskoj susreću, ne samo prilikom izbora.

Molimo Vas da pomognete da se ovaj problem riješi na opće zadovoljstvo, kako za bošnjačku nacionalnu manjinu, tako i za Republiku Hrvatsku i sve građane koji u njoj žive.

Zahvaljujemo na razumijevanju.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Misija OESS-a u Hrvatskoj

Veleposlanik

Nj. E. Peter Semneby

Problem priznavanja Bošnjaka u R Hrvatskoj

– pokazatelji iz popisa stanovništva i biračkih popisa

Tablica 1. Popisi stanovništva 1991. i 2001. godine¹

	Albanci	Romi	Muslimani	Bošnjaci	Muslimani i Bošnjaci
Popis 1991.	12.032	6.695	43.469	–	43.469
Popis 2001.	15.082	9.463	19.677	20.755	40.432

Tablica 2. Bošnjaci u popisu stanovništva 2001. i biračkim popisima

Županija	Bošnjaka po popisu 2001. ¹	Muslimana po popisu 2001. ¹	Bošnjaka u biračkim popisima ²
Sisačko-moslavačka	1.137	2.082	573
Karlovačka	892	725	136
Zadarska	266	213	47
Osječko-baranjska	410	450	27
Vukovarsko-srijemska	1.138	1.317	193
Istarska	3.077	3.831	468

¹ Popis stanovništva 2001. – Statističko izvješće 1166, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2003.

² Rezultati izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina 18.5.2003.; <http://www.izbori.hr>

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

Dubrovačko-neretvanska	1.760	737	346
Grad Zagreb	6.204	4.030	550
Grad Rijeka	1.975	–	290
U K U P N O	16.859 (81,23 % svih Bošnjaka po popisu)	13.385 (64,49 % svih Muslimana po popisu)	2.630 (15,6 % svih Bošnjačka na izborima) ³

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

³ Po popisu je oko 67 % punoljetnog stanovništva u Hrvatskoj, pa je prema tome od punoljetnih Bošnjaka na izborima u popisima birača bilo oko 23 %.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Predmet:

Zagreb, 10.3.2004.

Vlada Republike Hrvatske
Predsjednik dr.sc. Ivo Sanader

Sabor Republike Hrvatske
Predsjednik Vladimir Šeks, dipl. iur.

Predsjednik Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, dipl. iur.

Z A H T J E V za rješavanje prava Bošnjaka prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina

Poštovani,

Podnosimo Vam zahtjev za rješavanje manjinskih prava Bošnjaka koja su velikom broju Bošnjaka u Republici Hrvatskoj uskraćena. Do toga dolazi zbog dva razloga:

1. U popisu stanovništva 2001. godine 19.677 građana Republike Hrvatske nacionalno se izjasnilo prethodnim nacionalnim imenom Bošnjaka kao „Muslimani“. Kako ovu kategoriju Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina ne priznaje, ova brojna skupina građana, koja očigledno pripada nacionalnoj manjini, nema nikakvih prava koja Ustavni zakon daje pripadnicima nacionalnih manjina.
2. Od 20.755 građana koji su se prema popisu stanovništva nacionalno izjasnili kao Bošnjaci, veliki broj je i dalje u birackim popisima evidentiran kao „Muslimani“, čime im je onemogućeno predlaganje i biranje svojih predstavnika u vijećima nacionalnih manjina i zastupnika u Saboru R Hrvatske.

Rješenje ovih problema nalazimo u jednostavnim administrativnim postupcima:

1. Da se svi nacionalno izjašnjeni „Muslimani“ u Popisu stanovništva 2001. godine prevedu u Bošnjake.
2. Da se u biračkim popisima provede promjena nacionalne odrednice „Musliman“ u Bošnjak.

O B R A Z L O Ž E N J E

Ad 1) Kao što Vam je dobro poznato bošnjačka nacija imala je unatrag zadnjih stotinjak godina velikih poteškoća s vlastitom emancamacijom koja se očitovala i u nemogućnosti priznavanja vlastitog nacionalnog određenja, što pripada u sferu osnovnih ljudskih prava. Tek je sedamdesetih godina, nakon višedecenijskog „ne-opredjeljivanja“ Bošnjaka, koji se u najvećem broju u svim popisima stanovništva nisu željeli opredijeliti za ponuđene nacionalnosti, Bošnjacima dodijeljen nametnuti naziv „Muslimani“, koji je predstavljao jedno nesretno rješenje, izazivajući zabunu i poistovjećivanje s religijskom pripadnošću, ali je prihvaćen kao prijelazno rješenje na putu k potpunoj nacionalnoj identifikaciji i poboljšanje u odnosu na prethodni status. Sigurno Vas nije potrebno uvjeravati da nacionalno određenje „Musliman“ u prethodnoj zajedničkoj državi nije donosilo nikakve privilegije, naprotiv u velikom broju slučajeva generiralo je etiketu nepodobnosti. Povijesni nacionalni naziv za bosansko-hercegovačke muslimane Bošnjak, konačno je usvojen Deklaracijom na Bošnjačkom saboru 1993. godine u Sarajevu, te kasnije potvrđen kroz Ustav BiH, Washingtonski i Daytonske sporazume o BiH. Time su prvi put u novijoj povijesti Bošnjaci imali mogućnost da sami odrede svoje nacionalno ime.

Matična domovina Bošnjaka je Bosna i Hercegovina i njihov status kao nacionalne manjine u drugim državama određen je statusom u Bosni i Hercegovini, tj. nacionalnim imenom Bošnjaci. Tu promjenu naziva iz „Muslimani“ u Bošnjaci, RH Hrvatska je akceptirala u svim svojim pravnim aktima, pa tako nigdje više ne postoje „Muslimani“ već samo Bošnjaci. Međutim, promjene u zakonodavnoj sferi nisu pravčene odgovarajućim promjenama na provedbenoj razini, što dovodi do niza problema i kršenja manjinskih prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

Naime, prema Popisu stanovništva provedenom 2001. godine u Republici Hrvatskoj se 20.755 građana nacionalno izjasnilo kao Bošnjaci i k tome još 19.677 građana nacionalno se izjasnilo našim prethodnim imenom „Muslimani“. I pored toga što su se Bošnjaci u popisu preplovili, s brojkom od 20.755 i dalje čine drugu nacionalnu manjinu po brojnosti. Posebno je pitanje za raspravu o 19.677 „Muslimana“ koji su u

popisu svrstani u "Ostale narode Europe" i praktički time ostali nepostojeći u okvirima svih pravnih regula u R Hrvatskoj. Dakle, velikoj manjinskoj skupini od 19.677 građana Hrvatske oduzeta je mogućnost da prema Zakonu o pravima nacionalnih manjina predlaže i bira svoja vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, da glasuje za svog zastupnika u Hrvatskom saboru, te konzumira ostala prava koja joj Ustavni zakon pruža.

Da se radi upravo o Bošnjacima, može potvrditi usporedna analiza Popisa stanovništva 1991. i 2001. godine, dana u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Popisi stanovništva 1991. i 2001. godine¹

	Albanci	Romi	Muslimani	Bošnjaci	Muslimani i Bošnjaci
Popis 1991.	12.032	6.695	43.469	–	43.469
Popis 2001.	15.082	9.463	19.677	20.755	40.432

Iz tablice je evidentno da nacionalno opredijeljeni „Muslimani“ pripadaju zapravo Bošnjacima. Druge dvije nacionalne manjine (Albanci i Romi), čiji je dio pripadnika islamske vjeroispovijesti, zabilježio je porast u Popisu 2001. prema 1991. godini. Dakle, potpuno su neutemeljena obrazloženja da se značajan broj Albanaca i Roma u Popisu 2001. godine izjasnio kao „Muslimani“, te da bi navedenim prijedlogom rješenja da se svi „Muslimani“ prevedu u Bošnjake bili oštećeni u svojim ljudskim pravima. Ne može se, radi neprovjerenih i neutemeljenih mogućih pojedinačnih takvih slučajeva, oduzeti manjinska prava 19.677 građana R Hrvatske. Konačno, nacionalna odrednica i Albanaca i Roma u oba popisa bila je neupitna i ista.

Nepriznavanjem „Muslimana“ kao Bošnjaka, Bošnjaci su oštećeni u pravima za formiranje vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, a 19.677 „Muslimana“ nema nikakva manjinska prava.

Ad 2) Drugi problem nastaje zbog toga što su u općim biračkim popisima Bošnjaci i dalje evidentirani u najvećem broju kao „Muslimani“, što je sasvim logična posljedica činjenice da ih je najveći broj nastanjen u R Hrvatskoj (i uveden u biračke popise) prije dissolucije bivše SFRJ, kada je njihov nacionalni naziv bio „Musliman“. Zbog toga popisi birača uopće nisu u korelaciji niti s popisom stanovništva, niti sa stvarnim brojem Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Time se velikom broju Bošnjaka uskraćuje pravo glasa na izborima za vijeća nacionalnih manjina odnosno na izborima za manjinske zastupnike u Saboru. To je evidentno iz analize dane u tablici 2. U izborima za vijeća i

¹ Popis stanovništva 2001. – Statističko izvješće 1166, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2003.

predstavnike nacionalnih manjina održanim 18.5.2003. godine u županijama gdje smo istaknuli kandidature za županijska vijeća i predstavnike (7 županija + Grad Zagreb + Grad Rijeka) ukupno je bilo u biračkim popisima samo 2.630 Bošnjaka, što čini oko 23 % od ukupnog broja Bošnjaka prema popisu stanovništva 2001. godine s pravom glasa.

Tablica 2. Bošnjaci u popisu stanovništva 2001. i biračkim popisima

Županija	Bošnjaka po popisu 2001. ¹	Muslimana po popisu 2001. ¹	Bošnjaka u biračkim popisima ²
Sisačko-moslavačka	1.137	2.082	573
Karlovačka	892	725	136
Zadarska	266	213	47
Osječko-baranjska	410	450	27
Vukovarsko-srijemska	1.138	1.317	193
Istarska	3.077	3.831	468
Dubrovačko-neretvanska	1.760	737	346
Grad Zagreb	6.204	4.030	550
Grad Rijeka	1.975	–	290
U K U P N O	16.859 (81,23 % svih Bošnjaka po popisu)	13.385 (64,49 % svih Muslimana po popisu)	2.630 (15,6 % svih Bošnjaka na izborima) ³

Pravo slobode nacionalnog izjašnjavanja, odnosno pravo iskazivanja pripadnosti naciji, te pravo ostvarivanja svih nacionalnih komponenti (nacionalno ime, jezik, kultura, povijest, religija, tradicija itd.) jedno je od temeljnih ljudskih prava. Ovo pravo je Bošnjacima u Republici Hrvatskoj, kako je razvidno iz navedenih činjenica, djelomično uskraćeno.

Iskreno cijeneći Vaš angažman u zaštiti ljudskih i manjinskih prava, kao jednom od ključnih elemenata u razvitku demokratskih odnosa u Republici Hrvatskoj, a kako temeljem svih pobrojanih činjenica smatramo naš zahtjev potpuno opravdanim, molimo

² Rezultati izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina 18.5.2003.; <http://www.izbori.hr>

³ Po popisu je oko 67 % punoljetnog stanovništva u Hrvatskoj, pa je prema tome od punoljetnih Bošnjaka na izborima u popisima birača bilo oko 23 %.

**ZAHTJEVI ZA PRIMJENU NACIONALNOG IMENA BOŠNJAK I RJEŠAVANJA
DVOJNOSTI BOŠNJAK/MUSLIMAN**

Vas da pomognete da se ovaj problem riješi na predloženi način, na opće zadovoljstvo, kako za bošnjačku nacionalnu manjinu, tako i za Republiku Hrvatsku i sve građane koji u njoj žive. Time bi se otklonili svi nesporazumi, problemi i prepreke s kojima se Bošnjaci u demokratskoj R Hrvatskoj susreću, ne samo prilikom izbora.

Zahvaljujemo na razumijevanju uz izraze našeg iskrenog štovanja.

- Co/ – Misija OEES-a u Hrvatskoj
 – Delegacija Europske komisije u Hrvatskoj

BNZH

Predsjednik prof. dr. sc. Sead Berberović

BNZH za Primorsko-goransku županiju

Predsjednik Mujo Bajrić, dipl. ing.

Nacionalna zajednica Bošnjaka Istre

Predsjednik ing. Sadik Muminović

Nacionalna zajednica Bošnjaka

Osječko-baranjske županije

Predsjednik Alija Đonlić

BNZH za Sisačko-moslavačku županiju

Predsjednik Ismet Isaković, dipl. ing.

BNZH za Karlovačku županiju

Predsjednik mr. sc. Rusmir Akšamija

BNZH za Zadarsku županiju

Predsjednik Dževad Pipić, dipl. iur.

BNZH Splitsko-dalmatinske županije

Predsjednik dr. Sadik Rakanović

BNZH za Vukovarsko-srijemsку županiju

Predsjednik Safet Malagić, dipl. ing.

**BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE**

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Predmet: Dostava zahtjeva

Zagreb, 11.5.2004.

Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj

Stranka demokratske akcije Hrvatske

Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske "Preporod"

Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske

Poštovani,

u prilogu Vam dostavljamo kopiju upućenog Zahtjeva za rješavanje prava Bošnjaka prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, kojeg je potpisala Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske i još 8 županijskih organizacija BNZH.

Sa žaljenjem izražavamo našu začuđenost da ste ovu inicijativu, kojom se nastoji riješiti jedno od vitalnih pitanja života i opstanka Bošnjaka u R Hrvatskoj, odbili podržati.

Neovisno o tome, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske i ubuduće će uporno djelovati u ostvarivanju svoje temeljne zadaće zaštite i promicanja nacionalnih prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet:

Zagreb, 5.7.2004.

Vlada Republike Hrvatske

Predsjednik dr.sc. Ivo Sanader

Sabor Republike Hrvatske

Predsjednik Vladimir Šeks, dipl. iur.

Predsjednik Republike Hrvatske

Stjepan Mesić, dipl. iur.

Z A H T J E V
za rješavanje prava Bošnjaka
prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina

Poštovani,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske kao krovna udruga Bošnjaka u RHrvatskoj uputila Vam je 4. svibnja 2004. godine Zahtjev za rješavanje prava Bošnjaka prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. U zahtjevu, kojeg su potpisale sve županijske organizacije BNZH, navedena su dva problema koja je potrebno na odgovarajući način riješiti, kako bi se u cijelosti mogla ostvarila manjinska prava nacionalno izjašnjenih Bošnjaka i Muslimana u RHrvatskoj.

Dozvolite da Vas ukratko podsjetimo na suštinu:

1. U Popisu stanovništva 2001. godine 19.677 građana Republike Hrvatske nacionalno se izjasnilo prethodnim nacionalnim imenom Bošnjaka kao „Muslimani“. Kako ovu kategoriju Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina ne priznaje, ova brojna skupina građana, koja očigledno pripada nacionalnoj manjini, nema nikakvih prava koja Ustavni zakon daje pripadnicima nacionalnih manjina.

2. Od 20.755 građana koji su se prema popisu stanovništva nacionalno izjasnili kao Bošnjaci, veliki broj je i dalje u biračkim popisima evidentiran kao „Muslimani“, čime im je onemogućeno predlaganje i biranje svojih predstavnika u vijećima nacionalnih manjina i zastupnika u Saboru R Hrvatske.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske predložila je da se navedeni problemi riješe jednostavnim administrativnim postupcima:

1. Da se svi nacionalno izjašnjeni „Muslimani“ u Popisu stanovništva 2001. godine prevedu u Bošnjake.
2. Da se u biračkim popisima provede promjena nacionalne odrednice „Musliman“ u Bošnjak.

Kako do danas nismo dobili nikakvog odgovora, molimo Vas da nas izvijestite što je poduzeto u vezi s našim zahtjevom. Ujedno predlažemo da primite delegaciju Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske kako bismo Vas u neposrednom razgovoru o svemu podrobnije upoznali i zajednički pokušali iznaći odgovarajuće rješenje.

Zahvaljujemo na razumijevanju uz izraze našeg iskrenog štovanja.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske

Predsjednik
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Predmet:

Zagreb, 5.7.2004.

Sabor Republike Hrvatske

Saborski zastupnik
Prof. dr. sc. Šemso Tanković

Z A H T J E V
za rješavanje prava Bošnjaka
prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina

Poštovani,

kao što Vam je poznato, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske uputila je 4. svibnja 2004. godine Zahtjev za rješavanje prava Bošnjaka prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. Zahtjev je upućen predsjedniku Vlade, predsjedniku Sabora i predsjedniku Republike. U zahtjevu, kojeg su potpisale sve županijske organizacije BNZH, navedeni su problemi koji proizlaze iz dvojnosti naziva „Musliman“ i Bošnjak, čime su uskraćena manjinska prava nacionalno izjašnjenih Bošnjaka i Muslimana u R Hrvatskoj, u što ste Vi dobro upućeni i nije potrebno detaljnije Vas o tome informirati.

Na sjednici 2/04 Proširenog glavnog odbora BNZH održanoj u Puli 19.6.2004. godine zaključeno je da se Vas, kao saborskog zastupnika koji zastupa bošnjačku manjinu, zamoli da nas informirate što se u najvišim tijelima zakonodavne i izvršne vlasti u R Hrvatskoj poduzima na rješavanju ovih problema. Možete nas izvestiti pismeno, a ukoliko ocjenjujete da bi najpogodnije bilo da se sastanemo i o tome razgovaramo, mi Vam stojimo na raspolaganju.

Zahvaljujemo uz izraze našeg štovanja.

Predsjednik
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Predmet: Problemi Bošnjaka u R Hrvatskoj
Broj: 63/04

Zagreb, 11.10.2004.

Predsjedavajući Predsjedništva BiH
Gospodin Sulejman Tihić

Predsjedavajući Vijeća ministara BiH
Gospodin Adnan Terzić

Premjer Vlade Federacije BiH
Gospodin Ahmed Hadžipašić

Ministarstvo vanjskih poslova BiH
Ambasada BiH u R Hrvatskoj

Poštovani,

Dozvolite da Vas upoznamo s **gorućim problemom** s kojima se susreću Bošnjaci u Republici Hrvatskoj s molbom da sa svoje strane pokušate utjecati na njegovo rješavanje.

Naime, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina koji je na snazi u Republici Hrvatskoj ne omogućava Bošnjacima konzumiranje svih njegovih odredbi u punoj mjeri. Navedenim Zakonom omogućeno je pripadnicima nacionalnih manjina, prema članku 7.:

- zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te u upravnim i pravosudnim tijelima (točka 8. citiranog članka);
- sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (točka 9. citiranog članka).

U članku 4. Zakona, stavak 6., definirano je da se prava utvrđuju ovisno o brojčanoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ili na nekom njenom području, temeljem rezultata posljednjeg popisa stanovništva.

Slijedom navedenih odredbi manjinska prava su velikom broju Bošnjaka u Republici Hrvatskoj uskraćena. Do toga dolazi zbog dva razloga:

1. U Popisu stanovništva 2001. godine 19.677 građana Republike Hrvatske nacionalno se izjasnilo prethodnim nacionalnim imenom Bošnjaka kao „Muslimani“. Kako ovu kategoriju Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina ne priznaje, ova brojna skupina građana, koja očigledno pripada nacionalnoj manjini, i to bošnjačkoj, nema nikakvih prava koja Ustavni zakon daje pripadnicima nacionalnih manjina.
2. Od 20.755 građana koji su se prema Popisu stanovništva nacionalno izjasnili kao Bošnjaci, veliki broj je i dalje u biračkim popisima evidentiran kao „Muslimani“, čime im je onemogućeno predlaganje i biranje svojih predstavnika u vijećima nacionalnih manjina i zastupnika u Saboru R Hrvatske.

Prvi razlog direktna je posljedica provedenog Popisa stanovništva 2001. godine. Prema Popisu stanovništva 2001. godine u Republici Hrvatskoj se 20.755 građana nacionalno izjasnilo kao Bošnjaci i k tome još 19.677 građana nacionalno se izjasnilo našim prethodnim nacionalnim imenom „Muslimani“. I pored toga što su se Bošnjaci u popisu preplovili, s brojkom od 20.755 i dalje čine drugu nacionalnu manjinu po brojnosti. Posebno je pitanje za raspravu o 19.677 „Muslimana“ koji su u Popisu svrstani u „Ostale narode Europe“ i praktički time ostali nepostojeći u okvirima svih pravnih regula u R Hrvatskoj. To je posljedica nepripremljenosti Državnog zavoda za statistiku koji je Popis vodio, pa je omogućen upis nacionalnosti „Musliman“, premda je, u vrijeme Popisa promjenu naziva iz „Muslimani“ u Bošnjaci R Hrvatska već akceptirala u svim svojim pravnim aktima. Za usporedbu, pri Popisu 2001. godine bio je onemogućen upis nacionalnosti „Jugoslaven“, a da se pri tome nije onemogućio upis nacionalnosti „Musliman“, premda su za to postajali svi relevantni fakti. Čak štoviše, prilikom popisa smo registrirali brojne slučajeve odbijanja popisivača da upisu nacionalnost Bošnjak ili maternji jezik „bosanski“, a evidentirali smo i drastičan slučaj kad je prilikom instruktaže popisivačima „objašnjeno“ da ne mogu upisivati nacionalnost Bošnjak već samo „Musliman“. Dakle, propustima Državnog zavoda za statistiku, bošnjački korpus je u Popisu preplovjen i velikoj manjinskoj skupini od 19.677 građana Hrvatske nacionalno izjašnjenim kao „Muslimani“, a koji evidentno pripadaju Bošnjacima, oduzeta je mogućnost da prema Zakonu o pravima nacionalnih manjina predlaže i bira svoja vijeća i predstavnike nacionalnih manjina,

da glasa za svog zastupnika u Hrvatskom saboru, te konzumira ostala prava koja joj Ustavni zakon pruža.

Drugi problem nastaje zbog toga što su u općim biračkim popisima Bošnjaci i dalje evidentirani u najvećem broju kao „Muslimani“, što je sasvim logična posljedica činjenice da ih je najveći broj nastanjen u R Hrvatskoj (i uveden u biračke popise) prije disolucije bivše SFRJ, kada je njihov nacionalni naziv bio „Musliman“. Zbog toga popisi birača uopće nisu u korelaciji niti s popisom stanovništva, niti sa stvarnim brojem Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Time se velikom broju Bošnjaka uskraćuje pravo glasa na izborima za vijeća nacionalnih manjina odnosno na izborima za manjinske zastupnike u Saboru. Prema našim procjenama, temeljenim na rezultatima provedenih izbora za predstavnike i vijeća bošnjačke nacionalne manjine, tek je oko 25 % od ukupno izjašnjenih Bošnjaka u Popisu 2001. godine (ne i „Muslimana“, ukupno s njima bi to bilo oko 12 %) sada upisano u biračke popise kao Bošnjaci. Stanje bi bilo još poraznije da nije Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske svojim djelovanjem kroz županijske organizacije i javnim obraćanjima kroz medije, uspjela djelomično pokrenuti proces individualne promjene nacionalnosti u popisima birača.

Stoga smo 4.5.2004. godine uputili najvišim državnim institucijama „Zahtjev za rješavanje prava Bošnjaka prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina“, te kako nismo dobili nikakvog odgovora 5.7.2004. uputili smo dopis u kojem smo tražili izvještaj o poduzetom u vezi našeg Zahtjeva (oba dopisa priložena). S ovom inicijativom upoznata je Misija OEŠ-a i Delegacija Evropske komisije, te preko medija i hrvatska javnost. U Zahtjevu smo predložili rješenje ovih problema jednostavnim administrativnim postupcima:

1. Da se svi nacionalno izjašnjeni „Muslimani“ u Popisu stanovništva 2001. godine prevedu u Bošnjake.
2. Da se u biračkim popisima provede promjena nacionalne odrednice „Musliman“ u Bošnjak.

Time bi se sve riješilo, a Bošnjaci bi imali nešto veća prava temeljem Ustavnog zakona. Ta prava ne bi bila na uštrb niti većinskog hrvatskog naroda niti na uštrb ostalih nacionalnih manjina u R Hrvatskoj.

Osim najviših državnih tijela R Hrvatske, ovaj problem je istaknut i preko Savjeta za nacionalne manjine, Ureda za nacionalne manjine Vlade R Hrvatske, te u kontaktima s Ministarstvom pravosuđa. Obrazloženja koja smo na tim mjestima dobili bila su sljedeća:

- Nemoguće je automatizmom prevoditi „Muslimane“ u Bošnjake, jer bi to predstavljalo pravni presedan s mogućim nesagledivim posljedicama.
- Nacionalno određenje pripada u sferu osnovnih, individualnih ljudskih prava, te se promjena nacionalnosti može samo izvršiti osobno i individualno.
- Takvo rješenje nije moguće primijeniti jer su se mnogi Albanci i Romi izjasnili kao „Muslimani“.

Naša protuargumentacija bila je:

- Nacionalna odrednica Bošnjaka do 1993. godine bila je „Muslimani“, pa se ne bi radilo ni o kakvom državnom intervencionizmu u sferu ljudskih i manjinskih prava, već jednostavno akceptiraju promjene imena, koje treba konzistentno uvažiti i sprovesti na svim razinama.
- Paušalne su ocjene da se veliki broj Albanaca i Roma izjasnio kao „Muslimani“. Broj Albanaca i Roma u Popisu 2001. u odnosu na 1991. je značajno porastao (dok sve druge manjine bilježe veliki pad u brojnosti), a osim toga u oba popisa nacionalna odrednica i Albanaca i Roma bila je neupitna i ista.

Kako do sada nismo naišli na razumijevanje i volju da se ovaj problem riješi
molimo sve dužnosnike Bosne i Hercegovine iz reda bošnjačkog naroda da u okviru međudržavnih kontakata s dužnosnicima R Hrvatske ukažu na ovaj problem i potaknu njegovo rješavanje na zadovoljavajući način.

Zahvaljujemo na razumijevanju i srdačno Vas pozdravljamo!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

VLADE HRVATSKE

Ured za nacionalne manjine

Klasa: 016-02/04-02/26

Urbroj: 50404-04-02

Zagreb, 26.10.2004.

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA UPRAVU
g. Antun Palarić, državni tajnik

Poštovani gospodine državni tajniče,

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske već duže vrijeme upoznat je s problematikom koja se odnosi na izjašnjavaњe pripadnika bošnjačke nacionalne manjine koji su se u popisu stanovništva 2001. godine izjasnili kao Muslimani. O mogućnosti rješavanja navedene problematike u nekoliko smo navrata dobivali upite Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske, a također su to pitanje potaknuli predstavnici Bošnjaka na seminaru o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina održanom 20. i 21. rujna 2004. godine u Cavtatu.

U cilju rješavanja navedenog pitanja, molimo da nas izvijestite postoji li zakonska mogućnost da se, budući da će se uskoro održati lokalni izbori, osobama koje su se izjasnili kao Muslimani, uputi apel, odnosno poziv da izvrše uvid u popis birača, kako bi ih se potaklo da se izjasne o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Naime, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Republici Hrvatskoj se 19.677 osoba izjasnilo kao Muslimani, iako je to označa vjerskog opredjeljenja, a ne nacionalne pripadnosti, te stoga ne mogu iskoristiti svoje pravo sudjelovanja na izborima kao pripadnici nacionalnih manjina. Pretpostavljam da među navedenim osobama postoji velik broj osoba koje se žele izjasnili kao Bošnjaci, odnosno kao pripadnici drugih nacionalnih manjina.

Molimo da nas izvijestite o navedenom prijedlogu.

Ujedno Vam u prilogu dopisa dostavljamo tabelu koju smo zaprimili od strane Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

O tome obavijest:

- gđa. Jadranka Kosor, dipl.iur.,
potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske
- prof. dr. sc. Sead Berberović,
predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB
tel/fax: 4819377; e-mail: bnhz@zg.htnet.

Predmet: Problem Bošnjaci/Muslimani u R Hrvatskoj

Zagreb, 18.10.2005.

Broj: 42/05

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

Član Predsjedništva

g. Sulejman Tihić

SARAJEVO

Poštovani gospodine Predsjedniče,

u skladu s našim dogовором приликом Vaše posjetе BNZH u Zagrebu 2.10.2005. dostavljamo Vam podatke i prijedloge za rješenje problema dvojnosti naziva Bošnjaci/ Muslimani u Republici Hrvatskoj.

Za sve potrebne dodatne informacije i podatke stojimo Vam na raspolaganju.

Srdačan pozdrav!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

Problemi zbog dvojnosti naziva Bošnjaci/Muslimani

A) Obrazloženje

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina koji je na snazi u Republici Hrvatskoj (NN 155/2002 od 23.12.2002. <http://www.nn.hr>) ne omogućava Bošnjacima konzumiranje svih njegovih odredbi u punoj mjeri. Zakonom je omogućeno pripadnicima nacionalnih manjina, prema članku 7.:

- zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te u upravnim i pravosudnim tijelima (točka 8. citiranog članka);
- sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (točka 9. citiranog članka).

U članku 4. Zakona, stavak 6. definirano je da se **prava utvrđuju ovisno o brojčanoj zastupljenosti** pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ili na nekom njenom području.

Slijedom navedenih odredbi manjinska prava su velikom broju Bošnjaka u Republici Hrvatskoj uskraćena. Do toga dolazi zbog dva razloga:

1. U Popisu stanovništva 2001. godine 19.677 građana Republike Hrvatske nacionalno se izjasnilo prethodnim nacionalnim imenom Bošnjaka kao „Muslimani“. Kako ovu kategoriju Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina ne priznaje, ova brojna skupina građana, koja očigledno pripada nacionalnoj manjini, i to bošnjačkoj, nema nikakvih prava koja Ustavni zakon daje pripadnicima nacionalnih manjina.
2. Od 20.755 građana koji su se prema popisu stanovništva nacionalno izjasnili kao Bošnjaci, veliki broj je i dalje u biračkim popisima evidentiran kao „Muslimani“, čime im je onemogućeno predlaganje i biranje svojih predstavnika u vijećima nacionalnih manjina te zastupnika u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini.

Prvi razlog direktna je posljedica provedenog Popisa stanovništva 2001. godine. Prema Popisu stanovništva 2001. godine u Republici Hrvatskoj se 20.755 građana nacionalno izjasnilo kao Bošnjaci i k tome još 19.677 građana nacionalno se izjasnili našim prethodnim nacionalnim imenom „Muslimani“. I pored toga što su se Bošnjaci u Popisu preplovili, s brojkom od 20.755 i dalje čine drugu nacionalnu manjinu po brojnosti. Posebno je pitanje za raspravu o 19.677 „Muslimana“ koji su u Popisu svrstani

u „Ostale narode Europe“ i praktički time ostali nepostojeći u okvirima svih pravnih regula u R Hrvatskoj. To je posljedica nepripremljenosti Državnog zavoda za statistiku koji je popis vodio, pa je omogućen upis nacionalnosti „Musliman“, premda je, u vrijeme popisa promjenu naziva iz „Muslimani“ u Bošnjaci R Hrvatska već akceptirala u svim svojim pravnim aktima. Za usporedbu, pri Popisu 2001. godine bio je onemogućen upis nacionalnosti „Jugoslaven“, a da se pri tome nije onemogućio upis nacionalnosti „Musliman“, premda su za to postajali svi relevantni fakti. Čak štoviše, prilikom popisa smo registrirali brojne slučajeve odbijanja popisivača da upišu nacionalnost Bošnjak ili maternji jezik „bosanski“, a evidentirali smo i drastičan slučaj kad je prilikom instruktaže popisivačima „objašnjeno“ da ne mogu upisivati nacionalnost Bošnjak već samo „Musliman“. **Dakle, propustima Državnog zavoda za statistiku, bošnjački korpus je u popisu prepolovljen i velikoj manjinskoj skupini od 19.677 građana Hrvatske nacionalno izjašnjenim kao „Muslimani“, a koji evidentno pripadaju Bošnjacima, oduzeta je mogućnost da prema Zakonu o pravima nacionalnih manjina predlaže i bira svoja vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, da glasa za svoje zastupnike u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te konzumira ostala prava koja joj Ustavni zakon pruža.**

Drugi problem nastaje zbog toga što su u općim biračkim popisima Bošnjaci i dalje evidentirani u najvećem broju kao „Muslimani“, što je sasvim logična posljedica činjenice da ih je najveći broj nastanjen u R Hrvatskoj (i uveden u biračke popise), prije disolucije bivše SFRJ, kada je njihov nacionalni naziv bio „Musliman“. Zbog toga popisi birača uopće nisu u korelaciji niti s popisom stanovništva, niti sa stvarnim brojem Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Time se velikom broju Bošnjaka uskraćuje pravo glasa na izborima za vijeća nacionalnih manjina odnosno na izborima za manjinske zastupnike u predstavničkim tijelima. Prema našim procjenama, temeljenim na rezultatima provedenih izbora za predstavnike i vijeća bošnjačke nacionalne manjine, tek je oko 25 % od ukupno izjašnjenih Bošnjaka u popisu 2001. g. (ne i „Muslimana“ – s njima bi to bilo oko 12 %) sada upisano u biračke popise kao Bošnjaci. Stanje bi bilo još poraznije da nije Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske svojim djelovanjem kroz županijske organizacije i javnim obraćanjima kroz medije, uspjela djelomično pokrenuti proces individualne promjene nacionalnosti u popisima birača.

B) Aktivnosti BNZH u rješenju problema

Zbog svega ovoga smo 4.5.2004. godine uputili najvišim državnim institucijama „Zahtjev za rješavanje prava Bošnjaka prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina“, te kako nismo dobili nikakvog odgovora 5.7.2004. uputili smo dopis u

kojem smo tražili izvještaj o poduzetom u vezi našeg Zahtjeva (oba dopisa priložena). S ovom inicijativom upoznata je Misija OEŠ-a i Delegacija Evropske komisije, te preko medija i hrvatska javnost. U našem zahtjevu smo predložili rješenje ovih problema jednostavnim administrativnim postupcima:

1. Da se svi nacionalno izjašnjeni „Muslimani“ u Popisu stanovništva 2001. godine prevedu u Bošnjake.
2. Da se u biračkim popisima provede promjena nacionalne odrednice „Musliman“ u Bošnjak.

Time bi se sve riješilo, a Bošnjaci bi imali nešto veća prava temeljem Ustavnog zakona. Ta prava ne bi bila na uštrb niti većinskog hrvatskog naroda niti na uštrb ostalih nacionalnih manjina u R Hrvatskoj.

Osim najviših državnih tijela R Hrvatske, ovaj problem je istaknut i preko Savjeta za nacionalne manjine, Ureda za nacionalne manjine Vlade R Hrvatske, te u kontaktima s Ministarstvom pravosuđa. Obrazloženja koja smo na tim mjestima dobili bila su sljedeća:

- Nemoguće je automatizmom prevoditi „Muslimane“ u Bošnjake, jer bi to predstavljalo pravni presedan s mogućim nesagledivim posljedicama.
- Nacionalno određenje pripada u sferu osnovnih, individualnih ljudskih prava, te se promjena nacionalnosti može samo izvršiti osobno i individualno.
- Takvo rješenje nije moguće primijeniti jer su se mnogi Albanci i Romi izjasnili kao „Muslimani“.

Naša protuargumentacija bila je:

- Nacionalna odrednica Bošnjaka do 1993. godine bila je „Muslimani“, pa se ne bi radilo ni o kakvom državnom intervencionizmu u sferu ljudskih i manjinskih prava, već jednostavno akceptiraju promjene imena koje treba konzistentno uvažiti i sprovesti na svim razinama.
- Paušalne su ocjene da se veliki broj Albanaca i Roma izjasnio kao „Muslimani“. Broj Albanaca i Roma u Popisu 2001. u odnosu na 1991. je značajno porastao (dok sve druge manjine bilježe veliki pad u brojnosti), a osim toga u oba popisa nacionalna odrednica i Albanaca i Roma bila je neupitna i ista. Usporedbe radi u Popisu stanovništva 1991. u R Hrvatskoj je živjelo 43.469 Muslimana, dok ukupan broj Bošnjaka i Muslimana u Popisu 2001. godine iznosi 40.432, što daje jasnu korelaciju.

Ovaj problem je istican također na svim seminarima i skupovima na temu manjinskih prava u R Hrvatskoj koje je organizirala Republika Hrvatska ili međunarodna zajednica.

C) Postignuti rezultati

Do sada su postignuti rezultati skromni. Uspjeli smo samo nametnuti problem da se o njemu raspravlja i razmišlja o mogućim rješenjima:

- a. Ured za nacionalne manjine Vlade R Hrvatske uputio je dopis 26.10.2004. godine Središnjem državnom uredu za upravu (kopija priložena) na kojega nije bilo do sada nikakve reakcije.
- b. Na seminaru o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu prava nacionalnih manjina održanom u Splitu 15.-16.9.2005. (u organizaciji Ureda za nacionalne manjine i Vijeća Europe) u dijelu zaključaka koje je donio Savjetodavni odbor za provođenje Okvirne konvencije, prepoznat je problem Bošnjak-Musliman (taj dio zaključaka dostavlja se u prilogu).

D) Prijedlozi rješenja

Smatramo da bi razumno i u skladu sa zakonima i pravnim normama ovaj problem bio relativno jednostavno rješiv uz pomoć Središnjeg državnog ureda za upravu. Središnji državni ured za upravu trebao bi poslati dopis svim osobama koje su u biračkim popisima upisani kao Muslimani (Ured posjeduje te podatke) te da ih u dopisu informira da je potrebno da se preregistriraju iz nepriznate nacionalne manjine „Musliman“ u neku drugu, ukoliko žele ostvarivati svoja manjinska prava. Preregistracija se može obaviti na dva načina:

- a. svi „Muslimani“ bit će u biračkim popisima preregistrirani u Bošnjake osim onih koji to ne žele, a takvi se trebaju u zadanom roku u svom općinskom uredu preregistrirati u neku drugu nacionalnost,
- b. svi „Muslimani“ trebaju se u zadanom roku u svom općinskom uredu preregistrirati u neku drugu nacionalnost.

Ukoliko se ova preregistracija obavi, onda bi se temeljem članka 20. stavak 7. i članka 24. stavak 6. Zakona o pravima nacionalnih manjina mogao uskladiti i popis stanovništva, iz kojega slijede sva prava nacionalnih manjina, a riješio bi se i problem biračkih popisa, tj. prava manjinskog glasa. Članak 20. u stavku 7. predviđa: „*Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga*

članka mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva. Prije svakih izbora službeni rezultati popisa stanovništva o broju pripadnika nacionalnih manjina u jedinici lokalne samouprave odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave usklađuju se s eventualnim promjenama registriranim u posljednjem potvrđenom popisu birača te jedinice.“

Napominjemo da je moguće rješenje ovog problema u formi da Bošnjaci i Muslimani zajednički crpe svoja prava iz Zakona o pravima nacionalnih manjina, tj. da biraju svoja zajednička vijeća i predstavnike manjine, svoje zajedničke zastupnike u predstavničkim tijelima i da na tim izborima mogu glasati i Bošnjaci i Muslimani (takvo rješenje u Hrvatskoj postoji za Rusine i Ukrajince). Premda na prvi pogled ovo izgleda kao elegantno rješenje, ono u sebi nosi potencijalnu opasnost **trajne i definativne podjele** bošnjačkog korpusa u RH Hrvatskoj na Bošnjake i Muslimane.

SPOMEN OBILJEŽJE BOŠNJACIMA BRANITELJIMA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE

Bošnjaci su dali veliki doprinos obrani Hrvatske na najtežim ratištima, s blizu 1.200 poginulih. Procentualni udio Bošnjaka u braniteljima i poginulima u Domovinskom ratu Hrvatske višestruko je veći od procentualnog udjela u stanovništvu Hrvatske. Ta činjenica postala je danas općeprihvaćena i nesporna u hrvatskom društvu, političkom i medijskom prostoru.

Međutim godinama nakon završetka rata, u općoj euforiji i veličanju branitelja i uspjeha u Domovinskom ratu, Bošnjaci su jednostavno zaboravljeni. Te su činjenice prešućivane i nisu dospijevale i javni prostor. Stoga je BNZH 26.3. i 27.3.2000. godine organizirala simpozij pod nazivom „Bošnjaci u domovinskom ratu Hrvatske“ na kojem je konačno javno rasvijetljeno i dokumentirano, do tada potpuno prešućivano, nemjerljivo učešće Bošnjaka u Domovinskom ratu. U radu simpozija sudjelovali su između ostalih i general zbora Antun Tus, general bojnik Božo Budimir, brigadir Mesud Šabanović, književnik Feđa Šehović i drugi.

Priloženi su program simpozija i uvodna riječ prof. dr. sc. Muradifa Kulenovića.

Kao konkretan rezultat održavanja simpozija uslijedilo je osnivanje Udruge Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske. Prvi predsjednik Udruge bio je umirovljeni brigadir Mesud Šabanović, prof. Nakon osnivanja Udruge, vrlo brzo su širom Hrvatske osnovani brojni ogranci.

Osim skidanja vela zaborava s nemjerljivog doprinos Bošnjaka u Domovinskom ratu Hrvatske namjera je bila da se taj doprinos zabilježi i trajno obilježi i tako sačuva od zaborava. Stoga je BNZH pokrenula inicijativu da se podigne spomen obilježje Bošnjacima poginulima u Domovinskom ratu Hrvatske. Prijedlog programa koncipiran je na sastanku održanom 7.1.2002. i priložen je ovome tekstu. Idejno rješenje i maketu spomenika besplatno je napravio akademski kipar i slikar Izet Đuzel. Sve daljnje aktivnosti oko podizanja spomen obilježja preuzeila je zatim Udruga Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske. Formiran je odbor za izgradnju kojem je na čelu bio muftija Ševko ef. Omerbašić, a stručne poslove vodio je Mesud Bužimkić, dipl. arh. Za postavljanje spomen obilježja odabran je prostor ispred Islamskog centra u Zagrebu, a veliki doprinos dao je Grad Zagreb i njegov gradonačelnik Milan Bandić.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Symposium Bosniense
„Bošnjaci u Domovinskom ratu Hrvatske“

Zagreb, 26-27. III. 2000.

Velika dvorana Islamskog centra

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Mandaličina 17, 10000 Zagreb

Ured: Tomašićeva 12, tel/fax: 46-14-556

Simpozijum stručno i idejno oblikovali: prof. dr. Muradif Kulenović,
Mesud Šabanović, Feđa Šehović

Koordinator simpozija i kontakt osoba: Sena Kulenović

Tehnička organizacija: Dževad Jogunčić, ing. Besim Lović, Saudina Lović,
Smajil Tataragić

Petak, 26. V. 2000.

15:00 - 15:30

- Pozdravni govor prof. dr. Sulejmana Čamđića ispred Glavnog odbora BNZH
- Uvodna riječ predsjednika Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske prof. dr. Muradifa Kulenovića
- Pozdravni govor gostiju

15:30 - 17:15 – I. sesija

Predsjedavajući: Ekrem Mandal, Sead Mujkić, Mersija Omanović, Salem Šabić,
Mesud Šabanović

1. Ševko ef. Omerbašić – Borba za priznanje Hrvatske
2. Generali Republike Hrvatske govore o sudjelovanju Bošnjaka u Domovinskom ratu: general bojnik Božo Budimir, general zbora Zvonimir Červenko, general zbora Ante Roso, general zbora Martin Špegelj, general zbora Anton Tus
3. Feđa Šehović: Dubrovački Bošnjaci u obrani Grada

17:15 - 17:30 h – Stanka

17:30 - 19:00 h – II. Sesija

1. Mesud Šabanović: Sudjelovanje Bošnjaka u borbama za Posavinu i Vukovar
2. Ante Prkačin: Hrvatska je branjena i u Posavini
3. Ekrem Mandal: Bošnjaci Labina u Domovinskom ratu
4. Bekir Dedić: Bošnjaci u Domovinskom ratu u Hrvatskoj i pružanje pomoći za obranu BiH
5. Šemso Tanković: Bošnjačka uloga u obrani Hrvatske
6. Mustafa Porobić: Bošnjaci u borbi za Hrvatsku

19:00 - 20:00 h - Rasprava

20:00 - 21:30 h - Koktel

Subota, 27. V. 2000.

Predsjedništvo: Idriz ef. Bešić, Dževad Jogunčić, Admir ef. Smajić,
prof. dr. Emin Teskeredžić, Mubera Ždralović

10:00 - 12:55 – III. Sesija

10:00 - 10:45 h

1. Sadik Rakanović: Bošnjaci prvi među buntovnicima u Splitu
2. Hašim Smlatić: Bošnjaci u obrani Siska
3. Midhat Srabović: Moje učešće u Domovinskom ratu

10:45 - 12:15 h – Okrugli stol: individualni doživljaj rata

Voditelj: Šefik Nadarević

Govore borci Domovinskog rata: Zećo Adžajlić, Besim Eminić – Sisak,
Ekrem Mandal, Aziz Mikić, Josip Šilić, Fehim Vuković – Dubrovnik

12:15 - 12:55 h – „Djeca žrtve rata“ – film Shenide Billali

13:00 - 14:15 h – Ručak

14:15 - 17:15 h – IV. sesija

14:15 - 14:30 h – Šefik Nadarević: Na zov Domovine Bošnjaci su stali u stroj

14:30 - 15:30 h – Okrugli stol: Logistička potpora Hrvatskoj i BiH

Voditelj: Salim Šabić

Govore sudionici Domovinskog rata: Alija Đonlić – Osijek, Midhad Didić, Sead
Mujkić – Slavonski Brod, prof. dr. Emin Teskeredžić

15:30 - 15:45 h – Stanka

15:45 - 16:00 h – Aziz ef. Hasanović: Motivi sudjelovanja u Domovinskom ratu

16:00 - 17:00 h – Okrugli stol: Pokapali smo mrtve ratnike

Voditelj: Aziz ef. Hasanović

Govore imami Islamske vjerske zajednice Hrvatske:

Hazim ef. Bečirović – Labin, Idriz ef. Bešić – Gunja, Salkan ef. Herić – Dubrovnik
Vahid ef. Hadžić – Pula, Admir ef. Muhić – Varaždin, Adem ef. Smajić – Rijeka

17:00 - 17:15 h – Prof. dr. Osman Muftić: Bošnjaci u diplomaciji Republike Hrvatske

17:15 - 17:30 h – Završna riječ

Prof. dr. Muradif Kulenović

UVODNA RIJEČ

Dragi prijatelji, štovani generali, časnici i vojnici Hrvatske vojske, danas sam posebno zadovoljan što je došlo do ostvarenja inicijative Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske da se sastanemo s ratnicima Domovinskog rata i drag mi je da su nam se pridružili dužnosnici Hrvatske vojske najvišeg ranga, koji su bili uzor svojim vojnicima i koji su ostali ponos svoje domovine.

Tijekom rata, kao liječnik, liječio sam desetine i stotine ranjenika Hrvatske vojske i tada sam se u stvarnosti uvjerio što za vojsku znači odnos između prepostavljenih i boraca. Sjetio sam se jednog odgovora njemačkog generala na Istočnoj fronti kada su ga pitali za koga se on bori u ratu. Očekivali su da će reći: za Hitlera, za Reich, za Njemačku, a on je odgovorio: „Borim se za svoje suborce u rovu“. Malo duhoviti je bio general Patton koji je rekao: „Ja sam tu da iz svojih ljudi istjeram strah od Nijemaca. Ali, neka im je Bog na pomoći, ako ikada izgube strah mene“. To je bio najhrabriji general američke vojske, uvijek u prvim redovima, a vojnike je osjećao kao svoju djecu.

Sa psihološkog stanovišta, odnos između vojnika i prepostavljenih uvijek me zanimalo. To je uzajamni odnos. Vojnici su znali cijeniti i veoma brzo vrednovati kvalitetu svojih prepostavljenih. Taj dobar odnos je uvijek donosio pobjede i ohrabrio je i najslavnije. Duboko mi je ostala u sjećanju pjesma S. S. Kranjčevića, koji je sreo jednog našeg čovjeka, koji je sudjelovao u bitci kod Visa pod admiralom Tregethoffom. Vojnik je bio invalid bez nogu, ali se nije žalio ni na što. Rekao je pjesniku da bi i život dao za osmijeh svog admirala. On je, naime, bio ranjen rasplićući zastavu na jarbolu, a general je sa smiješkom gledao kako to čini.

Ovoga sam se prisjetio ovih dana kada sam video i čuo naše Bošnjake kako znački i s ljubavlju govore o svojim generalima i kako ih realno vrednuju. Zato u ovom trenutku izražavam zadovoljstvo što su se naši generali relativno brojno odazvali našem pozivu i što su nam uveličali ovaj skup, koji za nas Bošnjake ima veliko značenje. Željeli smo se podsjetiti na dane borbe, ali i vidjeti, pa i zabilježiti koliko nas je bilo i utvrditi kako među nama nije bilo izdajica i kako nigdje, barem po mom saznanju, nije zabilježen slučaj grupnog napada Bošnjaka na Hrvatsku. To nas ispunjava zadovoljstvom, a i potrebom da o tome govorimo kako bi i nas u Hrvatskoj priznali

kao kolektivitet i kao narod koji je više nego prijateljski raspoložen za Hrvatsku, svoju domovinu i iznad svega prijateljsku zemlju. To nije prvi puta u povijesti da su Bošnjaci pokazali svoju neskrivenu ljubav za zemlju u kojoj žive i da su se hrabro za nju borili.

Ovom prilikom prisjetit ćemo se i dugotrajnih veza između našeg zavičaja Bosne i Hrvatske. Čuvena je izjava hrvatskog bana Nikole Zrinskog koji je izjavio: „Najsretniji ću biti kad se izmiješaju bošnjačke čalme i hrvatski kalpaci“. Ta se linija nastavila sa Starčevićem, Supilom, pa i s nekim od današnjih hrvatskih vođa.

U ova dva dana mi smo se sastali da što više iznesemo onoga čega se sjećamo i da se nastojimo sastajati i oživljavati ono što smo prošli, da ne bi bilo zaboravljeni i da bude pravilno vrednovano. Mnogo je mlađih života, mnogo je lijepih nastojanja ovaj rat progutao, a da ne bi bilo važno i vrijedno da bude zabilježeno. To će nas hrabriti za smjelije pristupanje stvarnosti, za realnije traženje svojega mesta i za pravedno vrednovanje naših doprinosa našoj domovini Hrvatskoj.

Ne bismo željeli da se ovo shvati kao nekakav izolacionizam. Naprotiv, ovo je potreba ljudi da iskažu svoje zajedništvo i da upozore na svoje doprinose i zalaganje za državu Hrvatsku kada je to bilo najpotrebniye i u odlučnim trenucima. Ovaj naš skup je početak inicijative da to u brojkama izrazimo i u realnim sadržajima opišemo. Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske bit će zahvalna svima koji tome, iskreno i nedvojbeno, doprinesu.

Ovaj rat je dokaz da su Bošnjaci spremni da se za Hrvatsku bore pod svojim imenom, odano i privrženo do kraja. To bi trebalo da bude povjesna činjenica i zahtjev da se konačno priznaju Bošnjaci kao nacionalni entitet i da to bude još jedan hrvatsko-bošnjački temelj za prijateljstvo, suradnju i poštivanje nacionalnih posebnosti i interesa.

Želim još jednom istaknuti da su među nama ljudi velikih povijesnih zasluga i ratnog iskustva i stoga će biti vrlo zanimljivo od njih čuti kakav je i koliki doprinos Bošnjaka u obrani Hrvatske.

Na kraju, ovaj simpozij nastao je u skromnim prilikama, ali se nadam da će toplina naše dobrodošlice nadoknaditi sve moguće propuste. Svima se još jednom zahvaljujem na dolasku.

SPOMEN OBILJEŽJE „BOŠNJAKU BRANITELJU HRVATSKE“

Prijedlog programa

A) Zapošljavanje tajnice/tajnika

- Za realizaciju programa potrebno je odmah zaposliti jednu osobu za tajničke poslove, koja bi ujedno takve poslove obavljala i za potrebe Udruge. Plaćanje na teret UBBDRH. Dobro bi bilo zaposliti nekog od branitelja.
- Početak aktivnosti: odmah
- Nositelj aktivnosti: UBBDRH.

B) Prikupljanje podataka o poginulim braniteljima

- Podaci o braniteljima pripadnicima HV. Izvori: Ministarstvo obrane, Ministarstvo branitelja, udruge branitelja, podaci iz brigada, Islamska zajednica, stranka SDAH, itd...
- Podaci o braniteljima pripadnicima HVO. Izvori: isti kao gore.
- Prikupljene podatke ujedno iskoristiti da se uz dodatne podatke o ratištima i sl. tiska Spomenica o učešću Bošnjaka u domovinskom ratu.
- Početak aktivnosti: odmah
- Nositelj aktivnosti: UBBDRH

C) Izrada projektne dokumentacije

- Na temelju prijedloga Spomen obilježja načiniti projektnu dokumentaciju koja je potrebna za ishođenje građevinske i ostalih dozvola.
- Načiniti projektnu dokumentaciju za građevinske radove (temeljenje, statičke proračune i sl.).
- Početak aktivnosti: odmah
- Nositelj aktivnosti: Stručni organ Odbora

D) Osiguranje prostora za postavljanje obilježja

1. Sastaviti prigodni tekst obraćanja vlastima Republike Hrvatske u kojem bi se obrazložila inicijativa i zatražila pomoć. Molbu uputiti:
 - Predsjedniku Republike (Stipe Mesić)
 - Predsjedniku Vlade (Ivica Račan)
 - Predsjedniku Sabora (Zlatko Tomčić)
 - Klubovima zastupnika svih parlamentarnih stranaka

- Ministarstvu branitelja (Ivica Pančić)
 - Ministarstvu obrane (Jozo Radoš)
 - Ministarstvu javnih radova, obnove i graditeljstva (Radimir Čačić)
 - Ministarstvu kulture (Antun Vujić)
 - Ministarstvu zaštite okoliša i prostornog uređenja (Božo Kovačević)
 - Gradonačelniku Zagreba Milanu Bandiću
 - Svim medijima (Hina)
2. Napraviti zahtjev gradskim stručnim tijelima (za urbanizam,...) u čijoj nadležnosti je izdavanje dozvola. Zahtjev potkrijepiti odgovarajućom dokumentacijom (projektima i sl.).
 - Početak aktivnosti: odmah
 - Nositelj aktivnosti: Operativni organ Odbora
 3. Izvršiti lobiranje
 - Početak aktivnosti: pri završetku pripremnih poslova za ishođenje dozvola
 - Nositelji aktivnosti: Stručni i operativni organ Odbora.

E) Prikupljanje sredstava za izgradnju

1. Iznada troškovnika i predračuna
 - Početak aktivnosti: odmah
 - Nositelj aktivnosti: Stručni organ Odbora.
2. Sredstva od Ministarstva branitelja
 - Početak aktivnosti: nakon izrade potrebne dokumentacije i stjecanja ostalih uvjeta
 - Nositelj aktivnosti: Operativni organ Odbora.
3. Sredstva od donacija
 - Početak aktivnosti: informiranje o akciji i lobiranje odmah, a masovno prikupljanje sredstava nakon dobivanja dozvola (npr. ustanoviti bonove u iznosu od 20, 50 i 100 kn i ponuditi preko svih bošnjačkih asocijacija). Ovu akciju proširiti na cijelu Hrvatsku. Obratiti se također svim veleposlanstvima u RH, te dobrotvornim organizacijama i Vladama islamskih država.
 - Nositelj aktivnosti: Operativni organ Odbora.

Zagreb, 7.1.2002.

Prijedlog sastavio:
Sead Berberović

Mesud Bužimkić

SPOMEN OBILJEŽJE BOŠNJAKU BRANITELJU HRVATSKE

Poznata je činjenica da su u proteklom Domovinskom ratu Bošnjaci u značajnom broju sudjelovali u obrani Republike Hrvatske. Poznata je, isto tako, tužna činjenica da u ratu broj poginulih Bošnjaka nadmašuje njihov postotni udio u ukupnom broju stanovništva Hrvatske. Recimo također još jednu tužnu činjenicu da danas u Hrvatskoj ne postoji niti jedno spomen-obilježje bošnjačkim žrtvama Domovinskog rata. Sve to, na neki način obvezuje Bošnjake u Hrvatskoj da gradnjom adekvatnog spomen-obilježja odaju poštovanje i zahvalnost stradalim Bošnjacima jer su svoje živote ugradili u temelje slobodne i demokratske Republike Hrvatske.

UDRUGA BOŠNJAKA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE, pokrenula je inicijativu za gradnju SPOMEN-OBILJEŽJA BOŠNJAKU BRANITELJU HRVATSKE, a tu su inicijativu načelno podržale sve udruge Bošnjaka u Hrvatskoj te Islamska zajednica u Zagrebu. I sama ideja gradnje spomen-obilježja u javnom gradskom prostoru otvara niz pitanja, jer se njome namjerava poremetiti dotadašnju prividnu ravnotežu objekata i okoliša u prostoru, narušiti i promijeniti ustaljene navike ljudi koji žive u bližem okolišu, te konačno stvoriti novi sadržaj koji može, ali i ne mora ugrožavati postojeće sadržaje i njihov establišment. A kada je ideja uobličena, napravljena maketa i arhitektonski projekt, te određena lokacija spomen-obilježja, pitanja, dilema, sumnje, pa i otpora projektu, nije manjkalo. I to je dobro, jer će, kroz kritiku i dijalog, autori dodatno izoštiti vlastite estetske kriterije i poraditi na poboljšanju projekta. Još je dug put do realizacije projekta, a uz svladavanje birokratske uskogrudnosti, predstoji nam konsenzus u vlastitim redovima, kako bi se sve pozitivne silnice usmjerile u pravcu ostvarenja našeg zajedničkog cilja.

Lokacija

Za spomen-obilježje pogodni su mirniji dijelovi grada, park-šume ili groblja, ali svakako mjesta sa znatnjom fluktuacijom pješaka. Kao najpogodnija lokacija za gradnju predmetnog spomen-obilježja nameće se prostor u neposrednoj blizini Gaviline ulice u Zagrebu. Kao najvažniji razlog je svakako činjenica da taj prostor, prema

planu intervencija ima oznaku 9, što znači da je u njemu predviđena park-šuma, a u kojoj se mogu pojaviti i objekti spomeničkog karaktera.

Katastarsko i zemljivo-knjižno stanje parcele

Katastarska čestica broj 4207/36 k.o. Žitnjak u Katastarskom operatu vodi se kao livada i oranica. U Zemljivo-knjižnom odjelu Općinskog Suda u Zagrebu, čestica z.k.č. broj 6098/3 k.o. Grad Zagreb, vodi se također kao livada i oranica, a u vlasničkom listu upisano je da se vodi kao općenarodna imovina. Predmetna parcela obuhvaća široki polukružni pojas unutar korita bivšeg rukavca Savice.

Obzirom da je Grad Zagreb vlasnik predmetnog zemljишta, očekuje se od nadležnih tijela Poglavarstva Grada Zagreba očitovanje i suglasnost za realizaciju ovog projekta.

U srpnju mjesecu 2002. Ureda za upravljanje imovinom grada Zagreba, podnesena je molba za dobivanje Akta kojim bi podnositelj zahtjeva (Udruga Bošnjaka branitelja Domovinskog rata), dobio pravo izvođenja traženog zahvata u prostoru. Postupak je u tijeku.

Oblikovanje spomen-obilježja

Spomen-obilježje u svojoj biti evocira oblikovne i prostorne vrijednosti antičke akropole te srednjovjekovnih nekropola čiji su kameni tragovi, stećci, sačuvani u današnjoj Bosni te dijelom u Hrvatskoj (Lika i Dalmacija). Osnovni oblici koji su korišteni u kreiranju „ambijenta“ spomen-obilježja su ploča, obelisk i sarkofag, što je zajedničko i ranije navedenim povijesnim uzorima, te nišani kao tradicionalno muslimansko nadgrobno obilježje.

Nivelacija spomen-obilježja

Središnji dio obilježja (plato sa devet elemenata) moguće je dići iznad plohe postojećeg terena, a moguće ga je i upustiti. Dizanjem platoa, obilježje će dobiti na uočljivosti, veličini i preglednosti, ali u sebi krije opasnost dojma socijalističke pretenциznosti. Osim toga pristupne, silazne stepenice, bi posjetitelji mogli koristiti za sjedenje, pa bi nužno morali okretati leda spomen-obilježju, što ne bi nikako bilo uputno.

S druge strane upuštanjem platoa u odnosu na okolni teren, pristupne, silazne stepenice, usmjeravaju posjetitelja prema spomen-obilježju. Upuštanjem platoa također se stvara, sam po sebi posebni ambijent, drugačiji od okolnog, poželjan za ovakav

sadržaj, koji će omogućiti meditaciju i osamu, ali isto tako okupljanje i druženje većeg broja ljudi.

Upuštanjem, spomen-obilježje dobiva na intimnosti, potencira za izdvojenost, te se ono postupno otkriva posjetitelju, koji u prenesenom smislu, skida odjeću oholosti a oblači ruho skromnosti.

Izbor materijala

U sakralnoj arhitekturi i arhitekturi nadgrobnih spomenika, kamen je simbol obnavljanja duše po božjoj milosti. Logično je ovako shvaćanje prenijeti i na arhitekturu spomen-obilježja. Takvo značenje ima i stećak, nepromijenjen otkad su ga najdalji preci podigli ili urezali u njega svoje poruke. Ako ovome dodamo da je kamen u najširem smislu simbol božanske nazočnosti, vječnosti i mudrosti, onda je njegov izbor logičan i opravdan.

Deveti, završni i najviši element je od inoksa, materijala koji je odraz današnjeg vremena, a čijom termičkom obradom je moguće dobiti takvu teksturu koja će stvarati dojam okrvavljenog i ranjenog tijela.

Elementi oblikovanja

Gomila kamenja oduvijek je bila simbol zajedničke duše.

Svaka nakupina običnih elemenata koji posjeduju dušu osnažuje svaki od njih, i napokon stvara novu, vrlo moćnu dušu. Duša je jednog elementa slaba. Ali ona se udružuje sa dušama ostalih elemenata te tvore zajedničku dušu velike duhovne snage. (Jean-Paul-Roux)

*Idejno rješenje i maketu
spomenika Bošnjaku branitelju
osmislio je kipar Izet Đuzel*

Općenito spomen-obilježje moguće je rješavati sa jednim, dva ili više elemenata, ovisno o uvjetima prostora, reljefa i bližeg okoliša, te efekta koji se želi postići. U konkretnom slučaju odabранa je varijanta sa više elemenata čime se na neki način suggerira mnoštvo žrtava Domovinskog rata. Više elemenata omogućuje stvaranje posebnog ambijenta i atmosfere (ovisno o odabranim oblicima), te dinamizam prostora i različitosti u vizualnom doživljavanju ovisno o položaju očišta. Određenu kvalitetu nose i negativni prostori između pojedinih elemenata.

Postavljanjem elemenata u međusobne odnose i njihovim grupiranjem, te izborom forme i boje, povezani su broj (devet), osnovni tlocrtni oblik (trokut) i boja (crno i bijelo).

Izbor broja elemenata

Devet, kao posljednji u nizu (arapskih) brojeva istodobno najavljuje kraj i početak, odnosno prijelaz na novu razinu. On sadrži broj pojavnog svijeta, otvara fazu transcendencije. On označava kraj ciklusa, završetak puta i početak nečeg novog.

Način pisanja broja devet upućuje na zemlju. Na ljudskoj razini broj devet je broj mjeseci da se razvije fetus.

U islamskom ezoterizmu sići niz devet stepenica, a ne pasti, znači savladati devet stepenica i ostvariti najvišu etapu puta, koja vodi do poništenja pojedinca u iznova pronađenoj sveukupnosti, gubitak osobnosti u beskrajnoj sveopćoj ljubavi.

Brojka dovršenog ciklusa (9) uvodi nas u nešto novo. Prema Reneu Allendiju broj devet se pojavljuje kao cjelovit broj potpune analize. Simbol je mnogostruki koja se vraća jedinstvu, i u širem smislu simbol je kozmičke uzajamnosti.

Izbor osnovne geometrijske forme

U osnovi triju elemenata spomen-obilježja pojavljuje se trokut, odnosno krnja trostrana piramida. Trokut je prva površina pri prijelazu iz linije u plohu, a trostrana piramida prvi volumen pri prijelazu iz plohe u prostor.

Trokut simbolizira trijade: moralnosti (dobro misliti, govoriti, dobro činiti), vremena (prošlost, sadašnjost, budućnost), života (rađanje, zrelost i smrt) te životnih idea (mudrost, snaga i ljepota).

U ezoterici četiri vrste trokuta simboliziraju četiri elementa (istostranični-zemlja, pravokutni-voda, istokračni-vatra i raznostranični-zrak).

U konkretnom rješenju spomen-obilježja osmi element je upisan u tzv. uzvišeni (istokračni) trokut čiji su kutovi nad osnovicom 72 stupnja a između krakova upola

manji, 36 stupnjeva. Oba kuta djeljiva su sa devet i daju broj četiri odnosno osam što je ujedno broj tog elementa, od ukupno devet. Na opisani način ostvarena je korespondencija između brojeva i geometrijskih likova.

Izbor boja

I bijela i crna boja izražavaju žalost, tugovanje za mrtvima.

U bijeloj žalosti ima nešto proročansko. Ono nagovješćuje da je izbivanje privremeno, da se praznina mora ispuniti.

U crnoj žalosti tuga je mučnija, beznadnija, tuguje se zbog konačnog gubitka. Crno je boja odricanja od ovog svijeta taštine, pa se u islamu vjera objavljuje u crnim odorama. Crno je kapital latentnog života.

Za islamske mistike crno je pravo božansko svjetlo. Mevlana Rumi, osnivač derviškog reda, opisuje etape unutarnjeg razvoja kromatskom ljestvicom, koja započinje bijelom, a završava crnom, koja je po Rumiju absolutna boja.

Spomenimo još Crni kamen ugrađen u Kabu (Mekkah) na kojem se vjernici zaklinju na vjernost, polažeći ruku na njega ili ljubeći ga.

Konstrukcija i materijali

Osnovnu nosivu konstrukciju obodnih zidova i poda platoa činit će monolitni elementi od armiranog betona. Na mjestima kamenih elemenata temeljna ploča bit će dodatno ojačana prema statickom računu. Nosiva armirano-betonska konstrukcija oblaže se kamenim pločama što će biti detaljno razrađeno u Izvedbenom projektu. Na kamenim elementima bit će upisana imena poginulih Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske.

Infrastruktura

Za spomen-obilježje bit će potrebno projektirati adekvatnu rasvjetu sa uzemljnjem metalnog elementa. Odvodnja oborinskih voda također će biti riješena Projektom odvodnje, a planira se vođenje oborinskih voda u obližnju kanalizacijsku mrežu. Ostale instalacije se ne predviđaju u sklopu spomen-obilježja.

Prema podacima Javnih poduzeća na poziciji spomen-obilježja ne nalaze se, niti se planiraju buduće instalacije niti infrastrukturni koridori.

Hortikultурно rješenje

Šire područje oko spomen-obilježja uredilo bi se kao park-šuma sa jednim paviljonom, dva umjetna jezera i sportsko-rekreacijskom stazom.

Spomenimo također da pješaci u parkovima ignoriraju ortogonalno postavljene pješačke staze, pa redovito dodaju svoje, dijagonalne, što se već dogodilo na predmetnom prostoru. Ovaj primjer dodatno osnažuje dijagonalni postav mreže pješačkih komunikacija.

O autorima

IZET ĐUZEL, akademski kipar i slikar rođen u Derventi 24.8.1941. Školu za primijenjenu umjetnost poхаđao u Sarajevu 1958.-1963., a Akademiju likovnih umjetnosti završio u Zagrebu 1971. u klasi profesora V. Micheli. Suradnik je majstorske radionice A. Augustinčića 1974.-76. te jedan od pokretača grupe Biafra. Osnovao edukativnu likovnu koloniju u Derventi. Nadahnjuje se oblicima i bogatstvom kolorita rodnoga kraja, a u stvaralačkom postupku nastoji otkriti posebnu izražajnost materije. S kritičko-humanističkim pristupom temi oblikuje u različitim materijalima skulpture koje predočuju sjedinjenje i razaranje forme.

MESUD BUŽIMKIĆ, dipl. ing. arh. rođen je u Bosanskom Novom 17.9.1949. Gimnaziju je završio u B. Novom, a Arhitektonski fakultet u Zagrebu u klasi profesora Josipa Frankola. Kao student radio je u ateljeu Vjenceslava Richtera na raznim likovnim i projektantskim zadacima. Paralelno sa radom u zagrebačkoj Industrogradnji, gdje je zaposlen 1977. godine, radi kao honorarni suradnik hrvatskih tjednika i dnevnika (Globus, Vikend, Plavi zabavnik, Vjesnik, Večernji list, Jutarnji list) kao ilustrator i kartograf. Ilustrirao je knjigu Ševke Omerbašića Islamska čitanka, te je uredio i likovno dizajnirao Kulturu Bošnjaka Smaila Balića. Kratko vrijeme bio je likovni urednik Behara. Kao samostalni ovlašteni arhitekt zadnje četiri godine projektirao je više stambenih i poslovnih zgrada u Zagrebu. Specijalizirao se za rekonstrukciju i obnovu vjerskih objekata u Hrvatskoj i Bosni.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 9-12, Zagreb, 2002., str. 149-154.).

POPISI STANOVNIŠTVA

Sead Berberović

POPIS STANOVNIŠTVA 2001.

U razdoblju od 1. do 15. travnja 2001. godine u Republici Hrvatskoj je izvršen Popis stanovništva, kućanstava i stanova. Ovaj Popis za Bošnjake u Republici Hrvatskoj ima veliki značaj zbog toga što je omogućeno da se po prvi puta u službenim dokumentima Republike Hrvatske pojavi naš povijesni nacionalni naziv Bošnjak/Bošnjaci, te da se u Popisu potvrdi položaj bošnjačke nacionalne manjine kao druge manjine po brojnosti.

Stoga je Bošnjačka nacionalna zajednica posvetila veliku pažnju pripremama za Popis. Sveopći značaj i važnost Popisa potakla nas je da u pripremama za Popis ponudimo suradnju drugim bošnjačkim asocijacijama. Na naš poziv spremno su se odazvale Stranka demokratske akcije Hrvatske i Islamska zajednica.

Još potkraj 2000. godine Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave upućeni su zahtjevi za potpunu i dosljednu primjenu nacionalnog imena Bošnjak u službenoj upotrebi u Republici Hrvatskoj za sve pripadnike bošnjačke nacionalne manjine. Zahtjeve su skoro istovremeno uputili Stranka demokratske akcije Hrvatske, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske i Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“.

Dana 8.3.2001. u Islamskom centru u Zagrebu Stranka demokratske akcije organizala je tribinu na temu Popisa stanovništva. Govorili su čelnici bošnjačkih asocijacija: Šemso Tanković, Ahmed Ikanović i Sead Berberović, te predstavnik Državnog zavoda za statistiku Mustafa Elezović.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske povodom Popisa organizirala je gostovanje uglednog intelektualca iz Sarajeva prof. dr. sc. Šaćira Filandre. Profesor Filandra je održao tri tribine: 14.3.2001. u „Novinarskom domu“ u Zagrebu na temu „Bošnjački identitet i demokratski procesi“, 15.3.2001. u Islamskom centru u Zagrebu s

temom „Bošnjačko jučer, danas i sutra“, te 17.3.2001. u gradskoj sali „Filodramatika“ u Rijeci na temu „Identitet Bošnjaka“.

U razgovoru s ravnateljem Državnog zavoda za statistiku Ivanom Rusanom kojeg smo obavili 15.3.2001. godine ukazali smo na potencijalne probleme i poteškoće koje bi se mogle pojaviti pri Popisu kao posljedica sustavnog negiranja bošnjačke nacije u političkom i javnom životu u Republici Hrvatskoj. Opravdano smo se pribavljali da bi to moglo utjecati na Ustavom zagarantiranu slobodu izjašnjavanja bošnjačke populacije po pitanjima narodnosti, materinjeg jezika i vjere.

Neposredno pred Popis Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske tiskanim obraćanjem je pozvala pripadnike bošnjačke manjine da se u Popisu stanovništva slobodno izjasne o svojoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Poziv je upućen poštom na adrese oko 4.500 obitelji u Zagrebu, te još na 8.000 adresa širom Hrvatske: Rijeka, Split, Osijek, Varaždin, Dubrovnik, Pula, Labin, Umag, Zadar, Poreč, Koprivnica, Sisak, Cetingrad i Gunja. Distribucija poziva izvan Zagreba organizirana je preko podružnica Bošnjačke nacionalne zajednice i Islamske zajednice koja nam je pružila nesebičnu pomoć. O tome je pisao dnevni list „Republika“ u svom broju od 4. travnja 2001. godine.

Unatoč dobro obavljenim pripremama, u prvim danima Popisa pojavili su se slučajevi uskraćivanja prava slobodnog izjašnjavanja pripadnika bošnjačke manjine u Zagrebu i Rijeci. Promptno smo reagirali usmeno i prosvjednim dopisom ravnatelju Državnog zavoda za statistiku upućenom 2.4.2001. godine, te obraćanjem javnosti preko novinske agencije HINE 4.4.2001. godine, u kojima smo upozorili na uočene nepravilnosti. Bošnjačka nacionalna zajednica za Primorsko-goransku županiju održala je 2.4.2001. konferenciju za tisak na kojoj su iznešeni primjeri kršenja prava slobode izjašnjavanja prilikom Popisa na njihovom području. Stranka demokratske akcije također je održala konferenciju za tisak na kojoj su apostrofirani navedeni problemi. Naše nezadovoljstvo tijekom Popisa dobilo je značajan odjek u javnosti: tako je o tome pisao „Večernji list“ u broju od 5.4.2001. godine, a problemi Popisa bošnjačke nacionalne manjine istaknuti su u prvi plan u posebnoj televizijskoj emisiji o Popisu. Zahvaljujući svemu tome, Bošnjaštvo je u Republici Hrvatskoj upravo u vrijeme Popisa dobilo punu javnu afirmaciju, te su preostali dani Popisa prema našim saznanjima protekli u redu.

Konačno, 15.5.2001. godine ponovno je obavljen razgovor s ravnateljem Državnog zavoda za statistiku Ivanom Rusanom. U razgovoru smo zajednički analizirali tijek Popisa i sve opisane probleme koje su pri Popisu doživljavali pripadnici boš-

njačke manjine. Dobili smo uvjeravanja da će se uočeni propusti ispraviti u tijeku statističke obrade podataka.

Na temelju ovog vrlo sažetog pregleda, možemo bez pretjerivanja ocijeniti da je povodom Popisa stanovništva Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske učinila čak i više nego što su to omogućavale objektivne materijalne, organizacijske i kadrovske mogućnosti. Preostaje nam da sačekamo službene rezultate Popisa s vjerom da će se naša nadanja potvrditi.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 5-8, Zagreb, 2001., str. 151-152.).

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Zagreb, 20.3.2001.

Poštovani,

U razdoblju 1. travnja do 15. travnja ove godine u Republici Hrvatskoj održat će se *Popis stanovništva, kućanstava i stanova*. Za nas, pripadnike bošnjačke nacionalne manjine, ovaj Popis iznimno je važan, budući da je jedno od pitanja u Popisu izjašnjavanje o narodnosti, tj. nacionalnoj pripadnosti. U vezi s time potrebno je razjasniti svim Bošnjacima u R Hrvatskoj da se pri Popisu mogu i trebaju izjašnjavati kao **Bošnjaci** i afirmirati spoznaju o značaju Popisa za sveukupni opstanak bošnjačke nacionalne manjine na prostoru R Hrvatske. Posebno treba naglasiti da je pravo nacionalnog izjašnjavanja zajamčeno *Ustavom Republike Hrvatske* i *Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj*, te da se *Zakonom o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001.* jamči tajnost podataka dobivenih Popisom, njihovo korištenje isključivo u statističke svrhe i obveza uništavanja podataka nakon obavljenih statističkih obrada.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske pripremila je povodom *Popisa* prigodno tiskano obraćanje Bošnjacima u Republici Hrvatskoj. U prilogu Vam dostavljamo određeni broj priopćenja prema našoj procjeni o potrebama na vašem području. Molimo Vas da organizirate raspodjelu ovih priopćenja na najpogodniji način. Pri tome je posebno važno da prilikom podjele svakoj osobi uručite više primjeraka sa zamolbom da ih distribuira dalje svojim rođacima, prijateljima i poznanicima. Namjera nam je da i na taj način ovo priopćenje dođe u ruke što većeg broja Bošnjaka.

Podjelu bi trebalo izvršiti čim prije, a svakako do početka Popisa 1. travnja 2001. godine. Za sve informacije i pomoć molimo da se obratite na naš telefon.

Zahvaljujemo Vam na suradnji u ovoj zajedničkoj akciji koja je od vitalnog interesa za sve Bošnjake u Republici Hrvatskoj. Želimo Vam uspješnu realizaciju, uz selame i srdačne pozdrave.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Poštovani!

Podsjecamo Vas da će se u razdoblju od 1. do 15. travnja 2001. godine odvijati Popis stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj. Popis stanovništva obuhvatit će državljane RH, strane državljane i osobe bez državljanstva s prebivalištem u RH, te osobe koje u vrijeme popisa imaju boravište u RH. Svakako je važno naglasiti da je tajnost prikupljenih podataka zagarantirana zakonom o Popisu stanovništva te da će se oni koristiti isključivo u statističke svrhe, a nakon obrade podataka Zavod za statistiku izvršiti će uništavanje popisne gradi.

Ovaj popis stanovništva za nas Bošnjake u Hrvatskoj ima višesruko značenje: po prvi put možemo se kao kolektivitet u Republici Hrvatskoj izjasniti kao Bošnjaci čime ime Bošnjak ulazi u službene dokumente Republike Hrvatske. Popis stanovništva također je jedinstvena prilika da Bošnjaci potvrde svoj položaj druge nacionalne manjine po brojnosti (prema popisu iz 1991. godine) i time povrate neka već stečena prava u Republici Hrvatskoj.

Povjesni tokovi uvelike su određivali sudbinu našeg naroda i njegovog imena. Posljednji rat na području Bosne i Hercegovine za nas je izmudio ostalog značio konačnu i neupitnu definiciju našeg imena i identiteta. Dok nas je ime Musliman s jedne strane očuvalo kao kolektivitet s druge strane ostavljalo je svijeće prostora za razne manipulacije. Ime Bošnjak konačno nas povezuje sa zemljom i prostorom koji su naši: preci nastanjivali stoljećima i koji nas određuju kulturno i povijesno.

Ideja o vraćanju na naše staro ime Bošnjak/Bošnjaci usvojena je 28. rujna 1993. godine na II. Bošnjačkom saboru u Sarajevu, a ono je potvrđeno Ustavom BiH iz 1994. godine (te Daytonskim sporazumom 1995. godine) čime je ispunjeno pravo svakog naroda da odlučuje o svom imenu.

Odacs prema Bošnjacima u Republici Hrvatskoj također je imao svoje uspone i padove. Možda smo najteži udarac doživjeli 1997. godine kada je ime Musliman (prethodna vlast uporno je ignorirala ime Bošnjak/Bošnjaci) armadiranima na Ustav RH izbačeno iz preambule Ustava ocjenom da Bošnjaci nisu autohtonu nacionalnu manjinu u Hrvatskoj.

Promjenom vlasti u RH odacs prema Bošnjacima značajno se promjenio što je potvrđeno u Ustavnom zakonu o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u RH u kojem se u članku 3. izrijekom kaže da: "RH štiti revnopravnost pripadnika nacionalnih manjina: Albancaca, Austrjanaca, Bošnjaka, Bugara, Crnogoraca, Čeha, Madara....., Židova i drugih etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina i potiče njihov svestrani razvoj." Dakako time možemo biti samo djelomično zadovoljni, a naše asocijacije i dalje insistiraju da se ime Bošnjak pojavno uvrti u preambulu Ustava.

Važno je na kraju istaknuti da bošnjački identitet kao i svaki drugi kolektivni identitet nije apsolutno homogeni element. Bošnjaštvo predstavlja kolektivni identitet, ali i individualnu činjenicu što znači da u njemu postoji mnoštvo nijansi i razlika koje svaki njegov pripadnik doživjava, osjeća i izražava na svoj način. Ime Bošnjak/Bošnjaci napokon nam je omogućilo da sve te razlike objedinimo i pomirimo.

Danas mi Bošnjaci koji živimo u Hrvatskoj prihvaćemo Hrvatsku kao svoju domovinu (sto smo potvrdili i velikim brojem učesnika u Domovinskom ratu), a Bosnu i Hercegovinu osjećamo kao zavičaj, izvor svoje povijesti, kulture, tradicije, identiteta i imena kojih se ne održemo. Zato s ponosom možemo reći da smo državljani Republike Hrvatske i pripadnici bošnjačke nacije, kojima je materinski jezik bosanski, a vjera islam.

Glavni odbor BNZH

Letak BNZH za
Popis stanovništva
2001. godine

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet: Popis stanovništva

Zagreb, 2.4.2001.

Državni zavod za statistiku

Ravnatelj

Gosp. Ivan Rusan

Ilica 3, 10000 ZAGREB

Poštovani gosp. Rusan,

od popisivača koji su proteklih dana bili na instruktažama dobili smo informacije da su bili od strane instruktora pogrešno informirani u vezi s izjašnjavanjem građana o nacionalnoj pripadnosti i materinjem jeziku. Tako npr. instruktor je ispravno objasnio da se svatko slobodno izjašnjava o svojoj nacionalnoj pripadnosti i da se takva njegova izjava mora bez potpitnja unijeti u popisnicu, a nakon toga je napomenuo da ukoliko se netko izjasni kao Bošnjak/inja, treba u popisnicu unijeti Musliman, budući da ne postoji nacija Bošnjaci. Na pitanje o materinjem jeziku dano je tumačenje da ne postoji bosanski jezik i da se kao takav ne može unijeti u popisnicu. Konkretni navodi odnose se na instruktažu održanu u Zagrebu, Maksimir, škola „A. G. Matoš“.

Takoder smo obaviješteni da su prilikom popisa u Rijeci, jučer 1. travnja 2001. popisivači odbili unijeti u popisnicu nacionalnu pripadnost Bošnjak.

Navedeni postupci instruktora i popisivača predstavljaju grubo kršenje Zakona o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj, te kršenje temeljnih nacionalnih prava bošnjačke nacionalne manjine u R Hrvatskoj u pogledu slobode izražavanja nacionalne pripadnosti i materinjeg jezika.

Molimo Vas da učinite sve što je u Vašoj moći da se počinjene pogreške isprave, te da se poduzmu odgovarajuće mjere protiv odgovornih osoba u skladu sa Zakonom o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. Budući da postoji opasnost da su se slični propusti događali ili će se događati i drugdje, molimo Vas da se posebna pozornost prilikom obrade rezultata popisa obrati na nacionalno izjašnjavanje.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet: Popis stanovništva

Zagreb, 4.4.2001.

OBRAĆANJE JAVNOSTI

Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj zajamčena je sloboda nacionalnog izjašnjavanja i priznato nacionalno ime Bošnjak umjesto ranijeg naziva Musliman. Također je Zakonom o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. predviđeno slobodno izjašnjavanje građana o narodnosti, materinskom jeziku i vjeri.

Već u pripremi Popisa i za vrijeme ovih nekoliko dana Popisa, dobili smo brojne informacije od pripadnika bošnjačke nacionalne manjine da su prilikom Popisa povrijeđena njihova temeljna ljudska i nacionalna prava prilikom izjašnjavanja o narodnosti i materinskom jeziku. Tako je npr. kod instruktaže popisivača, instruktor informirao popisivače u vezi s izjašnjavanjem građana o nacionalnoj pripadnosti i materinskom jeziku na sljedeći način: za osobu koja se nacionalno izjasni kao Bošnjak/inja treba u popisnicu upisati Musliman, budući da ne postoji nacija Bošnjaci, a na pitanje o materinskom jeziku dano je tumačenje da ne postoji bosanski jezik i da se kao takav ne može unijeti u popisnicu. Konkretni navodi odnose se na instruktažu održanu u Zagrebu, Maksimir, škola „A.G. Matoš“.

Da se ovakav pristup provodi svakodnevno prilikom Popisa potvrđili su brojni pozivi koje smo imali od pripadnika bošnjačke nacionalne manjine u kojima su navedeni upravo problemi ove vrste: popisivači odbijaju upisati narodnost Bošnjak, odbijaju upisati bosanski jezik kao materinski jezik, a prethodnim upozorenjem da se osoba ne mora izjasniti o narodnosti prejudiciraju neizjašnjavanje itd.

Opisani postupci popisivača predstavljaju opetovanje negiranje bošnjačke nacije koje se kontinuirano sprovodi u javnom i društvenom životu i političkoj praksi. Svakodnevno smo svjedoci da mediji pa i najviši državni dužnosnici ne koriste u javnoj upotrebi naše nacionalno ime Bošnjak, već naziv Musliman ili Bošnjak-Musliman, što se previše često ponavlja da bi se prihvatio kao previd ili zabuna. Treba napomenuti da problem nacionalnog izjašnjavanja Bošnjaka u proteklih 100-njak godina nije bio u tome što oni nisu znali ko su i što su, već što su političke okolnosti diktirale pri-

znavanje odnosno nepriznavanje naše nacionalne posebnosti. Svoju svijest o vlastitoj nacionalnoj posebnosti, Bošnjaci su u svim popisima iskazivali izjašnjavajući se u velikom broju kao neopredijeljeni, kad im nije bila pružena druga mogućnost, ili kao Muslimani (od Popisa 1971.), što je bio kompromisni naziv s kojim nisu bili zadovoljni, ali su ga prihvatali kao jedan korak k potpunom nacionalnom priznanju.

Usprkos tomu što je R Hrvatska u svoje pravne akte ugradila sve mehanizme zaštite nacionalnih manjina, praksa, potvrđena i ovim Popisom pokazuje da to nije dovoljno.

Navedeni postupci instruktora i popisivača predstavljaju grubo kršenje Zakona o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj, te kršenje temeljnih nacionalnih prava bošnjačke nacionalne manjine u R Hrvatskoj u pogledu slobode izražavanja nacionalne pripadnosti i materinskog jezika. Očito je da se prilikom pripreme Popisa posvetila nedostatna pažnja ovim osjetljivim pitanjima, što će imati dugoročne negativne posljedice, obzirom na to da će rezultati ovog Popisa biti relevantni za narednih 10 godina.

Predosjećajući ovakav mogući razvoj događaja, Bošnjačka nacionalna zajednica je blagovremeno upozoravala Državni zavod za statistiku, na što smo dobili uvjerenja da takvih problema neće biti, što je nažalost stvarnost demantirala. Također smo obavijestili svoje pripadnike da se slobodno izjasne u nacionalnom i vjerskom pogledu, te o materinskom jeziku. U prilogu Vam dostavljamo naš tekst obraćanja Bošnjacima u R Hrvatskoj.

Molimo vas da ovu informaciju objavite kako bi s time bila upoznata šira hrvatska javnost.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet: Korekcija rezultata popisa 2001.

Zagreb, 7.3.2003.

Vlada Republike Hrvatske
Predsjednik
G. Ivica Račan

Trg Sv. Marka 2
10000 ZAGREB

Poštovani gospodine Predsjedniče,

vjerojatno ste dobro informirani o rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2001. posebice dijela koji se odnosi na broj pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Želimo Vam skrenuti pozornost na rezultate Popisa koji se odnose na bošnjačku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj. Prema Popisu iz 1991. godine u Republici Hrvatskoj je živjelo 43.469 Muslimana (tadašnje dopušteno nacionalno ime za Bošnjake) koji su činili 0,909 % u stanovništvu Republike Hrvatske. Prema rezultatima Popisa 2001. godine u Republici Hrvatskoj živi 20.755 Bošnjaka koji čine 0,468 % stanovništva Hrvatske. Međutim, u Popisu 2001. godine u kategoriji „Ostali narodi Europe“ kojih ukupno ima 20.706, impozantnu brojku od 19.677 čine Muslimani.

Mislimo da nije potrebno nikoga uvjeravati da su svi građani Republike Hrvatske koji su se nacionalno izjasnili kao Muslimani zapravo Bošnjaci. Više razloga je zašto je tomu tako, a svakako jedan od važnih je nedovoljna pripremljenost Državnog zavoda za statistiku za sprovodenje Popisa i pritisci koji su činjeni prilikom Popisa na pripadnike bošnjačke manjine. O tome smo u tijeku samog Popisa uputili protest Državnom zavodu za statistiku kojeg Vam, radi uvida, dostavljamo u prilogu.

S obzirom na navedeno, molimo Vladu Republike Hrvatske da građane Republike Hrvatske koji su se nacionalno izjasnili kao Muslimani brojčano pripiše bošnjačkoj nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj. To bi bilo potpuno ispravno, bez štete za Republiku Hrvatsku, njene građane i pripadnike drugih nacionalnih manjina,

u izvedbenom pogledu čisto tehničko pitanje, a time bi se ujedno spriječila još jedna moguća nepravda prema bošnjačkoj nacionalnoj manjini.

Naime, kako Vam je poznato, u članku 7. Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama definirana je zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te u upravnim i pravosudnim tijelima, kao i sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. Pri tome je učešće nacionalnih manjina u ostalim odredbama ovog Zakona predviđeno srazmjerno učešću u ukupnom stanovništvu temeljem rezultata Popisa 2001. godine. Predloženom korekcijom rezultata Popisa omogućila bi se participacija pripadnika bošnjačke nacionalne manjine sukladno stvarnom udjelu bošnjačke nacionalne manjine u stanovništvu na lokalnoj i regionalnoj razini.

Drugi važan učinak kojeg bi ova korekcija Popisa polučila je predstavljanje Republike Hrvatske pred međunarodnom javnošću u znatno povoljnijem svjetlu, što bi trebalo poslužiti za promicanje i poboljšanje ugleda Republike Hrvatske. Naime, poznato je da je ukupan broj pripadnika nacionalnih manjina u strukturi stanovništva Republike Hrvatske praktički prepovoljen, te da je to izazvalo brojne komentare i ocjene, ne baš sasvim povoljne za Republiku Hrvatsku. Broj pripadnika nacionalnih manjina prema Popisu 2001. u odnosu na Popis 1991. nije smanjen samo unutar srpske nacionalne manjine, već su i ostale manjine, koje nisu, preko svojih matičnih država bile direktno pogodjene proteklim ratnim zbivanjima, više ili manje, zabilježile pad u svojoj brojnosti. Bošnjačka nacionalna manjina, pored srpske, itekako je pretrpjela nedaće koje su protekla turbulentna događanja prouzročila. Ako se rezultati Popisa korigiraju na način kako mi predlažemo, onda bi ukupan broj Bošnjaka u Republici Hrvatskoj bio 41.461, što je neznatno manje od 43.469 Muslimana po Popisu 1991. godine. Ovo bi bio izvanredan argument i primjer prisutne tolerantnosti, otvorenosti i demokratičnosti hrvatskog društva i Republike Hrvatske, kojeg treba iskoristiti.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

POPIS STANOVNIŠTVA 2011.

Pred Popis stanovništva 2011. godine, na inicijativu Vijeća bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, napravljeni su veliki, ambiciozni planovi za pripremu stanovništva za Popis. Planovi su uključivali ciljeve, aktivnosti, medije i instrumente za provođenje ciljeva, te radne grupe u koju su uključeni čelnici Vijeća i Bošnjačke nacionalne zajednice iz 12 županija sa brojnijim bošnjačkim stanovništvom i Grada Zagreba, s namjerom da se aktivnosti usmjere i na jedinstven način provedu. No, kako to već i biva, od velikih planova nije bilo ništa.

Na kraju je jedino Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, ponovo kao i prije 10 godina, sprovedla vlastite aktivnosti na terenu. Tiskanim obraćanjem pozvala je pripadnike bošnjačke manjine da se u Popisu stanovništva slobodno izjasne o svojoj nacionalnoj – bošnjačkoj i vjerskoj – islamskoj pripadnosti, te materinjem jeziku – bosanski. Distribucija poziva organizirana je preko županijskih organizacija Bošnjačke nacionalne zajednice i preko Islamske zajednice koja nam je pružila pomoć gdje je to bilo potrebno. Također, muftija Ševko ef. Omerbašić je održao hutbu na džumi koja je u cijelosti bila namijenjena Popisu stanovništva. Uspješno djelovanje BNZ u proteklom desetogodišnjem razdoblju, ali ne samo BNZ već i ostalih bošnjačkih udruga i institucija, najbolje se očitovalo u rezultatima popisa: u Popisu iz 2001. bilo je oko 20.000 nacionalno izjašnjenih Bošnjaka i 20.000 Muslimana, a u Popisu 2011. bilo je oko 30.000 nacionalno izjašnjenih Bošnjaka i 10.000 Muslimana. U rezultatima popisa maternji jezik registriran je prvi put u službenim dokumentima RH kao „bosanski“ umjesto „bošnjački“, kako je naveden u Popisu 2001., čemu je sigurno doprinijelo buđenje nacionalne svijesti kod bošnjačke populacije, naša prisutnost u javnom i političkom životu kao i cjelokupan rad bošnjačkih asocijacija.

POPIS STANOVNIŠTVA 2011.

**Poštovani Bošnjaci,
dragi sunarodnjaci!**

**Historijski je trenutak ispraviti štetu koju smo na posljednjem
Popisu stanovništva 2001. sami sebi nanijeli.**

- Izjasni se jedinim svojim imenom (Bošnjaci) jer time potvrđuješ da smo druga nacionalna manjina po brojnosti u Republici Hrvatskoj i uvećavaš svoja prava!
- Poštujesi li se, bit ćeš poštovan! Ono si što jesi: državljanin Republike Hrvatske, Bošnjak/Bošnjakinja po rodu, jezik ti je bosanski, a vjera islam.

Bošnjače/Bošnjakinjo!

- Tajnost prikupljenih podataka zagarantirana je zakonom o Popisu stanovništva.
- Popis stanovništva jedinstvena je prilika da Bošnjaci potvrde svoju brojnost ispravljajući grešku s posljednjeg Popisa kada se polovica našeg naroda izjasnila kao Muslimani.
- Ime Bošnjak/Bošnjakinja konačno nas povezuje sa zemljom i prostorom koji su naši preci nastanjivali stoljećima i koji nas određuje kulturno i povijesno.
- Po Ustavnom zakonu RH, broj izjašnjenih pripadnika nacionalne manjine direktno određuje kapacitet njezinih općih i političkih prava u koje spada i pravo njenih pripadnika na zapošljavanje u državnim institucijama.

**IZABERI SVOJE JEDINO IME
BOŠNJAČAK/BOŠNJAKINJA**

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Poštovani sunarodnjaci, Bošnjače i Bošnjakinjol

Podsjećamo Te da će se od 1. do 28. aprila/travnja 2011. godine održati Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj. Važno je naglasiti da je tajnost prikupljenih podataka zagarantirana Zakonom o popisu stanovništva te da će oni biti korišteni isključivo u statističke svrhe.

Ovaj Popis stanovništva za nas Bošnjake u Hrvatskoj ima višestruko značenje: kao homogeni nacionalni kolektivitet u Republici Hrvatskoj zasigurno možemo poboljšati svoj položaj u svim sferama društva. Popis stanovništva jedinstvena je prilika da Bošnjaci potvrde poziciju druge nacionalne manjine po brojnosti (prema Popisu iz 2001. godine) i isprave štetu kojoj su sami doprinijeli izjašnjavanjem pripadnosti nepriznatoj i nepostojećoj nacionalnoj manjini – Muslimani, kako se tada polovica našeg naroda izjasnila.

Povijesni tokovi uvelike su određivali sudbinu našeg naroda i njegova imena. Posljednji rat u Bosni i Hercegovini za nas je, između ostalog, značio konačnu i neupitnu redefiniciju našeg imena i identiteta. Dok nas je ime Musliman, prvi puta primjenjeno u Popisu 1971., s jedne strane, očuvalo kao kolektivitet, s druge je ostavljalo isuviše prostora za kojekakve manipulacije. Ime Bošnjak konačno nas povezuje sa zemljom i prostorom koji su naši preci nastanjivali stoljećima i koji nas određuju kulturno i povijesno.

Ideja o vraćanju našeg historijskog imena Bošnjaci usvojena je 27./28. septembra/rujna 1993. godine na Drugom bošnjačkom saboru u Sarajevu, a ono je potvrđeno i amandmanom na Ustav BiH iz 1994. godine te Daytonskim sporazumom i Ustavom BiH iz 1995. godine. Time je iskorišteno pravo našeg naroda da konačno odlučuje o svome imenu.

Svoj položaj u Republici Hrvatskoj sami određujemo i gradimo. Oklijevanjem da se izjasnimo svojim jedinim stvarnim nacionalnim imenom smanjujemo kapacitet naših općih i političkih prava. Po Ustavnom zakonu RH, broj izjašnjenih pripadnika nacionalne manjine direktno određuje kapacitet tih prava u koje spada i pravo na zapošljavanje njezinih pripadnika u državnim institucijama.

Iako nijedan kolektivni identitet nije u cijelosti homogen, Bošnjaštvo svakako predstavlja naš kolektivni identitet. Ime Bošnjaci napokon nam je omogućilo da sve razlike objedinimo i pomirimo. Danas mi Bošnjaci, koji živimo u Hrvatskoj, prihvataćemo Hrvatsku kao svoju domovinu (što smo potvrdili i velikim brojem učesnika u Domovinskom ratu), a Bosnu i Hercegovinu osjećamo zavičajem i izvorom svoje historije, kulture, tradicije, identiteta i imena. Zato s ponosom možemo reći da smo: **državljanji Republike Hrvatske, po narodnosti Bošnjaci, da nam je jezik bosanski, a vjera islam. Ponosimo se s onim što jesmo jer samo tako zaslužujemo poštovanje onih s kojima dijelimo životni prostor.**

Glavni odbor BNZH

10000 Zagreb • Ilica 54 • tel: 48 19 377 • fax: 48 48 201 • e-mail: bnzh@zg.t-com.hr

Muftija Ševko ef. Omerbašić

HUTBA, POPIS STANOVNIŠTVA 2011.

Poštovana braćo i sestre,

I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu (*ummeten vesaten*) da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude svjedok protiv vas, (Kur'an 2:143).

Kroz povijest ljudi su se međusobno razlikovali u vezi načina života – jezikom, kulturom, običajima, te su izabrani poslanici bili iz naroda kome su poslani. Međutim, sljedbenici Muhammeda a.s. su činili, a i danas bi trebalo da čine, jedan ummet – srednju ili uravnoteženu zajednicu (*ummeten vesaten*) i najbolju zajednicu (*hajre ummetin*).

Njena uloga u ljudskom društvu je savjetovanje drugih kako raditi dobro a odvraćati od zla, o čemu je bilo riječi na prošloj hutbi. Njeni članovi su predodređeni da ovo rade na osnovama bratstva i jednakosti.

Takav ummet uobičen je u idealnoj formi za života Poslanika a.s., a smatra se da se održao i za vrijeme prve četvorice pravednih halifa (*hulefa-i-rasidin*).

Koncept ummeta koji bi se najlakše mogao objasniti kao sveopća zajednica muslimana jeste jedini princip koji poznaje Kur'an i identitet ummeta jeste primarni identitet koji mora biti nadređen svakom drugom identitetu.

Naravno, svaki čovjek u isto vrijeme može imati više identiteta – nacionalni, jezični, rasni, geografski – koji se mogu uklopiti prema principu ummeta, ukoliko se bilo koji od tih identiteta ne nameće kao primarni i ne traži od čovjeka apsolutnu privrženost.

Islamu nije svojstven pojam nacije u građanskom značenju te riječi. Upravo stoga industrijska revolucija i građanske revolucije koje su se desile u Europi krajem 18. i tijekom 19. stoljeća, nisu zahvatile islamski svijet.

Islamski svijet je dugo zadržao manufaktturni način proizvodnje i feudalno-aristokratske oblike organizacije društva. Bez stvaranja građanskog sloja, nije bilo moguće ni rađanje moderne nacije.

Dok su Europa i zapadnjačka civilizacija napredovali u svim domenama (istina u krvi i požarima), islamski svijet je sve više zaostajao i postajao ovisan o Zapadu, osobito u materijalnom i tehničko-tehnološkom pogledu. Ostao je inertan, usporen,

zarobljen u vlastiti odraz iz slavnog perioda i procvata islamske kulture i civilizacije, zabarikadiran u vlastitu predstavu o sebi, neprijateljski prema svemu što bi takvu sliku moglo pokvariti, u strahu pred novotarijama i promjenama.

Kolosalna islamska civilizacija, kojoj Europa i Svijet toliko duguju; otvorena za sve oblasti ljudskog znanja i uma – od filozofije, književnosti, medicine, arhitekture, algebре, geometrije, astronomije... – zastala je pred izazovom parnog stroja.

Sa tim strojem, došle su – neizbjježno – i moderne nacije, iscrtane od kolonijalnih sila, na zemljopisnim kartama muslimanskog svijeta, u obliku nacionalnih država, po mjeri i ukusu onih koji su ih crtali.

Moderne muslimanske države-nacije, nisu postale „prirodnim porođajem“, iz nutrine toga svijeta, već kao „usvojene“, rođene od tuđih roditelja.

Živopisnu sliku pustinjskih karavana, zamijenila je slika brzih automobila, aviona, i drugih „čuda“ koja su postala svakidašnjica i toga svijeta.

Arapski i islamski svijet, koji je posredovao u susretu Europe i starogrčke civilizacije, kultura i način života koji su otkrili ostatku svijeta sve blagodati vode, medicina – koja je predstavljala „alfu“ (ili „elif“) potonjih fundamentalnih istraživanja u ovoj oblasti; „beznačajno“ otkriće vrijednosti znamenke „0“ (nula), bez koje ne bi bilo moguće doći do današnjih složenih računarskih sustava i kozmičkih poduhvata – izgubili su korak sa istorijom i ostali slike daleke prošlosti.

Islamska nacija je immanentna univerzalističkom konceptu islama, kao jedinog Puta i načina neposredne veze između čovjeka kao pojedinca i njegovog Stvoritelja, Allaha dž.š. i kao takvu, niko je niti može, niti treba stavljati pod znak upita.

Ono pred čime se ne može i ne treba, po mome mišljenju, zatvarati oči, jesu objektivne razlike između različitih sljedbenika islama, koje, uz religiju koja ih spaja i ujedinjuje, obogaćuju i upotpunjaju njihov etnički identitet, bez ikakve štete po islam.

Spomenut će neke primjere koji govore o identitetskim razlikama.

Navodim primjer muslimana koji je svojeg prijatelja htio obradovati poklonom, tradicionalnom arapskom odorom – galabijom da se, kada ode u Bosnu, za Bajram, odjene kao „pravi musliman“, kao što čini i on kad odlazi u svoju zemlju Francusku, gdje se kao i prijatelj Bošnjak, odijeva u „građansko“ ruho. Uljudno mu je zahvalio i objasnio da bi mu takav poklon značio samo drag ukras u ormaru, te da se, zbog toga, ne izlaže trošku.

Ukazivanja na činjenicu da kulturološke, običajne, tradicijske i druge razlike među sljedbenicima islama, ni na koji način ne dovode u pitanje, niti to mogu – njegovu integrativnu i univerzalističku funkciju.

Naši narodi ovdje a ponajviše Bošnjaci su se povlačili u sebe nastojeći sačuvati najvažniji sadržaj svog identiteta, svoju vjeru, što je odredilo njihovo ukupno ponašanje od sredine 19. stoljeća naovamo, sve do današnjih dana.

U njihovoj povijesti, posljednjih stotinu četrdeset godina, stalno i jedino prisutno bilo je njihovo potiskivanje, gušenje, onemogućavanje slobodnog razvoja i nasilje svih vrsta.

Stvarni sadržaj cjelokupne njihove duhovne, kulturne, ekonomске i političke borbe sastojao se od održavanja na životu i pokušaja da sačuvaju najvažnije elemente i znakove svog historijskog, duhovnog i kulturnog postojanja.

Jedan od najtežih aspekata tog nerazumijevanja svog stanja sastoji se od regionalizama koji u svijesti i ponašanju velikog broja naših ljudi još stoje u istoj ravni s nacionalnim identitetom.

Za mnoge je biti Sarajlija, Hercegovac, Sandžaklija ili Krajišnik značajnije nego biti Bošnjak. Tako se mnogi smatraju najprije Hercegovcima, Crnogorcima, Krajišnicima, Podrinjcima, Posavcima ili Sarajlijama, a tek onda i Bošnjacima, tj. u svijesti je ovaj regionalni identitet značajniji i važniji od nacionalnog, koji nas jedini drži u historiji i životu kao narod i sve veže u jedan historijski, nacionalni, duhovni, kulturni i egzistencijalni identitet.

U svemu tome bitno je shvatiti da su i oni iz Velike Kladuše, kao i oni iz Plava, Novog Pazara, Podgorice, Trebinja i Livna, jedan narod i jedna nacija.

Što uopće to znači u vremenima kada su Bošnjaci selili u Sandžak, Albaniju, Makedoniju i Tursku, još u vrijeme austrougarske okupacije i svih okupacija koje su uslijedile, i isli tamo gdje su nalazili mir i sigurnost, do posljednjeg egzodusu više od pola milijuna, koji su planski raseljeni po cijelom svijetu da bi se napravilo mjesto za useljene i preseljene Srbe, kojih je bilo manje od trećine bosanskohercegovačkog stanovništva, a netko im pokloni pola zemlje.

Braćo i sestre,

Već duže vrijeme Glavni odbor BNZ podsjeća nas da će se od 1. do 28. aprila/travnja 2011. godine održati Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj. Važno je naglasiti da je tajnost prikupljenih podataka zagarantirana Zakonom o popisu stanovništva te da će oni biti korišteni isključivo u statističke svrhe.

Ovaj Popis stanovništva za Bošnjake, ali i za ostale etničke manjine u Hrvatskoj, ima višestruko značenje: kao homogeni nacionalni kolektivitet u Republici Hrvatskoj zasigurno mogu poboljšati svoj položaj u svim sferama društva. Popis stanovništva jedinstvena je prilika da Bošnjaci potvrde i ojačaju poziciju druge nacionalne manjine

po brojnosti (prema Popisu iz 2001. godine) i isprave štetu kojoj su sami doprinijeli izjašnjavanjem pripadnosti nepriznatoj i nepostojećoj nacionalnoj kategoriji – Muslimani, kako se tada polovica izjasnila.

Povijesni tokovi uvelike su određivali sudbinu bošnjačkog naroda i njihova imena. Posljednji rat u Bosni i Hercegovini za mnoge je, između ostalog, značio konačnu i neupitnu definiciju bošnjačkog imena i identiteta. Dok nas je ime Musliman, prvi puta primjenjeno u Popisu 1971., s jedne strane, očuvalo kao kolektivitet, s druge je strane ostavljalo suviše prostora za kojekakve manipulacije.

Ime Bošnjak – konačno će narod povezati sa zemljom i prostorom koji su preci nastanjivali stoljećima i koji ih određuju kulturno i povijesno.

Ideja o vraćanju historijskog imena Bošnjaci usvojena je 27./28. septembra/rujna 1993. godine na Drugom bošnjačkom saboru u Sarajevu, a ono je potvrđeno i amandmanom na Ustav BiH iz 1994. godine te Daytonskim sporazumom i Ustavom BiH iz 1995. godine.

Time je iskorišteno pravo jednog naroda da konačno odlučuje o svome imenu. Svoj položaj u Republici Hrvatskoj sami određujemo i gradimo. Okljevanjem da se izjasnimo svojim jedinim stvarnim nacionalnim imenom – Bošnjaci smanjujemo kapacitet naših općih i političkih prava. Ustavnim zakonom RH propisano je da broj izjašnjenih pripadnika nacionalne manjine direktno određuje kapacitet tih prava u koje spada i pravo na zapošljavanje njezinih pripadnika u državnim institucijama.

Iako nijedan kolektivni identitet nije u cijelosti homogen, Bošnjaštvo sva-kako odražava kolektivni identitet. Ime Bošnjaci napokon nam je omogućilo da sve razlike objedinimo i pomirimo. Danas mi Bošnjaci, koji živimo u Hrvatskoj, prihvaćamo Hrvatsku kao svoju domovinu (što smo potvrdili i velikim brojem učesnika u Domovinskom ratu), a Bosnu i Hercegovinu osjećamo zavičajem i izvorom svoje historije, kulture, tradicije, identiteta i imena. Zato s ponosom možemo reći da smo: državlјani Republike Hrvatske, po nacionalnosti Bošnjaci, da nam je jezik bosanski, a vjera islam. Ponosimo se onim što jesmo jer samo tako zaslužujemo poštovanje onih s kojima dijelimo životni prostor.

28.1.2011.

POPIS STANOVNIŠTVA 2021.

Pred Popis stanovništva 2021. godine, na inicijativu Vijeća bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, 22. rujna 2020. sazvan je sastanak bošnjačkih asocijacija Grada Zagreba, kako bi se zajedničkim snagama organizirale aktivnosti na pripremama i za vrijeme Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine. Namjera je bila da se s dogovorenim prijedlozima akcijskog plana upoznaju sve bošnjačke asocijacije u Hrvatskoj i pozovu u uključivanje. Prvom sastanku odazvali su se predstavnici Vijeća Bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske „Preporod“, Vijeća bošnjačke nacionalne manjine Zagrebačke županije i SABAH-a. Naknadno su se inicijativi pridružili Bošnjačko nacionalno vijeće i KUD „Sevdah“, a tijekom vremena do Popisa, nezainteresiranost za učešće u aktivnostima i time samoisključenje, pokazali su Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“ i SABAH.

Osnovno djelovanje je zamišljeno kroz kampanju informiranja javnosti za popis stanovništva pod nazivom „**Ja sam Bošnjak!**“ s ciljem informiranja o važnosti izjašnjanja Bošnjaka prema odrednicama njihovog nacionalnog identiteta, koja uz podizanje svijesti svih pripadnika bošnjačke nacionalne manjine ima naglasak na informiranju onih pripadnika bošnjačke nacionalne manjine koji se još uvijek nacionalno izjašnavaju kao Muslimani. Planirano je da kampanja obuhvati:

- distribuciju kratkih tiskanih materijala (prikladni letci i brošure),
- distribuciju specijalnog izdanja časopisa „Bošnjački glas“,
- postavljanje plakata za billboarde,
- promotivne medijske aktivnosti (radijsko oglašavanje, tiskani i elektronički mediji, mrežni portali i mrežne stranice, društvene mreže, ...).

Na Popisu 2021. izjasnilo se 24.131 građana kao Bošnjaci (2011. bilo je 31.479), kao Muslimani izjasnilo se 3.926 građana (2011. bilo je 7.558), kao Bosanci izjasnilo se 3.185 građana (2011. bilo je 2.059), a kao Hercegovci 102 (2011. bilo je 75). Bosanski jezik kao materinski navelo je 17.531 građana (2011. bilo je 16.856). Od onih koji su se izjasnili kao Bošnjaci 21.119 po vjeri su muslimani (2011. bilo je 27.959), a 759 (2011. bilo je 649) su kršćani raznih provenijencija. Više od jedne trećine Bošnjaka, njih 8.501 su između 55 i 75 godina starosti.

Rezultati Popisa 2021. u odnosu na Popis 2011. pokazuju smanjenje broja Bošnjaka, prvenstveno djelovanjem asimilacije i iseljavanjem (karakteristično za tešku gospodarsku situaciju, posebno u Sisačko-moslavačkoj županiji koja ima brojnije bošnjačko stanovništvo). Nadalje, uočava se da se stabiliziralo opredjeljivanje za bosanski kao materinski jezik, pa je broj Bošnjaka kojima je bosanski materinski jezik porastao, premda se broj Bošnjaka smanjio. Broj nacionalno izjašnjenih Muslimana se skoro prepolovio, sa 7.558 na 3.926, a zamalo su ih sustigli po broju Bosanci kojih ima 3.185. Karakteristično je da su Bošnjaci stara nacija, jer je nešto više od trećine starosti između 55 i 75 godina, što opet ukazuje na djelovanje asimilacije na mlađe generacije.

Poštovani,

u sklopu priprema za popis stanovništva 2021. godine Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba organizira konferenciju „Bošnjaci u popisu stanovništva 2021.“ koja će se održati u subotu, 6. ožujka 2021. od 12.00 do 14.00 sati u hotelu Westin u Zagrebu.

Cilj konferencije je razmjena ideja i informacija te dogovor za izradu zajedničkog plana djelovanja kako bi u nadolazećem popisu stanovništva postigli optimalne rezultate što je od izuzetnog značaja za budućnost Bošnjaka u Gradu Zagrebu/Republici Hrvatskoj s obzirom da po Ustavnom zakonu Republike Hrvatske broj izjašnjenih pripadnika nacionalne manjine direktno određuje kapacitet njenih općih i političkih prava.

Vijeće je u svrhu priprema i provedbe plana aktivnosti za popis stanovništva 2021. godine imenovalo Povjerenstvo a u rad povjerenstva uključili su se i predstavnici bošnjačkih asocijacija Grada Zagreba. Povjerenstvo je započelo s radom u rujnu 2020. godine i do danas su provedene određene aktivnosti od kojih navodimo: tiskarski materijal, brošure s informacijama o predstojećem popisu, mogućnostima i uputama za korištenje usluge u sustavu e-Gradani kao i tekstovi koji su vezani za nacionalno ime Bošnjak i bosanski jezik (Brošura u praviku dopisa) te su na temu popisa stanovništva započele objave tekstova u bošnjačkim informativnim glasilima.

Konferencija će se odvijati prema sljedećem rasporedu:

12.00 – 13.00 sati – Uvodna izlaganja

13.00 – 13.30 sati – Rasprava i prijedlozi

13.30 – 14.00 sati – Zajednički ciljevi i smjernice za djelovanje - zaključci

Kako bi kroz raspravu donijeli što kvalitetnije zaključke predviđeno je da svaki sudionik u uvodnom izlaganju ima na raspolaganju 3 minute.

Obzirom na aktualni status epidemije koronavirusa, molimo da obratite pažnju na postojeće preventivne i zaštitne mјere tijekom komunikacije (udaljenost, zaštitna oprema, preporuka za pozdravljanje bez rukovanja).

Molimo Vas da svoje učešće potvrdite do utorka, 2. ožujka 2021. na tel. 01 631 4109 ili email: vbnmgz@vbnmgz.hr.

U nadi da ćete prepoznati važnost ovog skupa i odazvati se pozivu, srdačno Vas pozdravljam.

Predsjednik Vijeća BNMGZ
Armin Hodžić, v.r.

VIJEĆE BOŠNJAČKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA

Letak

Zašto je važno na predstojećem popisu stanovništva na pitanje o nacionalnoj pripadnosti izjasniti se kao Bošnjački, a ne kao Musliman ili musliman?

Zato što prema Ustavu RH¹, Muslimani (pisano velikim početnim slovom „M“) nisu nacionalna manjina iako biste se izjasnili kao Musliman, bili biste svrstani u kategoriju „Drugi“.

U Ustavu Republike Hrvatske izrijekom su navedene 22 nacionalne manjine: Srbi, Česi, Slovaci, Talijani, Madari, Židovi, Nijemci, Austrijanci, Ukrainerci, Rusini, Bošnjački, Slovenci, Crnogorci, Makedonci, Rusi, Bugari, Poljaci, Romi, Rumuniji, Turci, Vasi i Albanci.

Kao što vidite, u Ustavu ne postoji nacionalna manjina „Muslimani“, a ako biste se izjasnili kao muslimani (pisano malim početnim slovom „m“), tada govorite o svojoj vjeroispovijesti, a ne o svojoj nacionalnoj pripadnosti. To znači da biste i u ovom slučaju bili svrstani u kategoriju „Drugi“.

Nacionalna pripadnost i vjeroispovijest su dvije različite kategorije podataka: Bošnjački su po nacionalnoj pripadnosti Bošnjački, a po vjeroispovijesti mogu biti muslimani.

Josip će se izjasniti kao Hrvat, Dušanka kao Srpskinja,

Što će reći Emir?

Ja sam Bošnjačak!

POPISTANOVNIŠTVA 2021.

¹ Za one koji žele biti uvršteni u molitvu pogledati Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 55-95 do 05-14).

**Zašto je popis stanovništva
važan za sve nacionalne
manjine pa tako i za Bošnjake?**

Zato što se popis stanovništva radi prema Zakonu o popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj u 2021. godini predstavlja službene statističke podatke u Republici Hrvatskoj. Smatra se da u Republici Hrvatskoj živi onoliko pripadnika neke nacionalne manjine koliko pripazuju podaci Družavnog zavoda za statistiku na temelju Propisa stanovništva.

2. A upravo o broju pripadnika nacionalne manjine ovise prava koja ta nacionalna manjina može istakniti i koja su joj zahamčena Ustavom i zakonima Republike Hrvatske. U nastavku teksta nabrojat ćemo samo neka od njih:

1. Pohađanje nastave u osnovnim i srednjim školama na bosanskom jeziku i pismu.¹

¹Za one koji žele znati više molimo pogledati Ugovor između

“Za one koji žele znati više molimo pogledati Ugovor između Zajedničkog zavoda za obrazovanje i srednjoškolsku i drugu obrazovanju i srednjoškolsku („Narodne novine“, broj 87/08 do 64/09).

2. Kulturalna autonomija – radi očuvanja svog kulturnog identiteta. Bošnjaci mogu osnivati ustanove za obavljanje kulturne, izdavačke, muzejske i knjižnične dejavnosti, osnivati udruge i slično, u čemu imaju finansijsku podršku Ministarstva kulture i uredu lokalne samouprave (općina, gradova i županija).

3. **Pravo Bošnjaka na očitovanje svoje vjerte te na osnivanje vjerskih zajedница zajedno s drugim pripadnicima te vjere.**

²Prinjete ruke, Republika Hrvatska je s Islamskom zajednicom skloplio Ugovor 2003. godine kojim

se Islamskoj zajednici daje pravo na građiju džamija

u RH, pravo na vjerski ukop umrlih vjernika, pravo

na vještačko vjerovanje s učenjima građanskog

bračka, pravovo na islamski vjeronauku i školovanju itd.

Za one koji žele znati više molimo pogledati Ugovor između

Vlade Republike Hrvatske i Islamske zajednice u Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 96/99).

4. **Pravo pristupa sredstvima javnog priopćavanja³ – pravo Bošnjaka na informiranje putem tiska te radija i televizije na bosanskom jeziku i pismu, izdavanje novina, emitiranje radio i TV emisija na bosanskom jeziku, osnivanje novinskih agencija i drugo.**

³Molimo pogledati isti Ugovor o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 155/02 do 93/11).

5. **Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – ovisno o udjelu pripadnika nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika općine ili grada, nacionalna manjina stječe pravo na svojeg predstavnika u predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave.**
6. **Pravo na zapošljavanje u tijelima državne uprave i pravosudnин tijelima⁴ – prilikom zapošljavanja u navedenim tijelima prednost pod istim uvjetima imaju predstavnici nacionalnih manjina.**

⁴Za one koji žele znati više molimo pogledati Ugovor između

Zajedničkog zavoda za obrazovanje i srednjoškolsku i drugu obrazovanju i srednjoškolsku („Narodne novine“, broj 87/08 do 64/09).

7. **Pravo pripadnika nacionalnih manjina na sudjelovanje u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima, putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina – također ovisi o broju pripadnika nacionalne manjine na području neke općine ili grada.**
- Radi ostvarivanja svih ovih i drugih prava koja su zahamčena Ustavom i zakonima Republike Hrvatske važan je broj Bošnjaka. I zato je važno na predstojećem **Popisu stanovništva izjasniti se kao Bošnjak!**

⁴Za one koji žele znati više molimo pogledati Ugovor o lokalnim izmjenama („Narodne novine“, broj 144/12 do 144/20).

Brošura

The cover features a grid of white fleur-de-lis symbols on a light gray background. In the center, the text "POPIS STANOVNIŠTVA" is written vertically above the large, bold year "2021". Below "2021" is a small black fleur-de-lis symbol.

Poštovane Bošnjakinje i poštovani Bošnjaci koji živite na području Republike Hrvatske, ovim putem pozivamo Vas da se na predstojećem popisu stanovništva 2021. godine izjasnite kao pripadnici **bošnjačke nacionalne manjine** a za svoj jezik naznačite **bosanski jezik**.

Za sve informacije i upite budite slobodni kontaktirati na:

Telefon: + 385 1 631 41 09
Fax: + 385 1 631 41 11
E-mail: vbnmgz@vbnmgz.hr

Izdavač:

VIJEĆE
BOŠNJAČKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA

Vijeće bošnjačke nacionalne manjine grada Zagreba

Partneri:

Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Zagrebačke županije
Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju
Bošnjačko kulturno umjetničko društvo Sevdah

www.vbnmgz.hr

BOŠNJAČKI GLAS

INFORMATIVNO GLASILO BNZH
RUJAN 2021.
BROJ 64
ISSN: 1846-3215

Uz popis
stanovništva u
Hrvatskoj
2021.

IZBORI ZA VIJEĆA I PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske bila je inicijator i nositelj aktivnosti za prve izbore vijeća i predstavnika nacionalnih manjina 2003. godine na kojima su Bošnjaci izabrali najveći broj vijeća i predstavnika od svih nacionalnih manjina (izabrano je oko 80 % bošnjačkih vijeća i predstavnika) u koje je uključeno 459 izabranih predstavnika širom Hrvatske. Unatoč vrlo kratkim rokovima, BNZH je jedina bošnjačka udruga koja je kandidirala liste za izbore uz pomoć svojih županijskih organizacija i Islamske zajednice. Prije izbora, prvi smo uočili probleme s registracijom Bošnjaka u biračkim popisima koji su većinom registrirani pod prethodnim nacionalnim imenom „Muslimani“. To im je onemogućavalo da glasaju i da u potpunosti konzumiraju prava koja im daje Zakon o pravima nacionalnih manjina. Na to smo upozorili najviša državna tijela, hrvatsku javnost i međunarodnu zajednicu. Na naš zahtjev Državno izborno povjerenstvo je samo Bošnjacima omogućilo da na biračkim mjestima promjene nacionalnu određenost iz „Musliman“ u Bošnjak i tako steknu pravo biranja. BNZH je nedvojbeno kandidiranjem lista, inzistiranjem na našem pravu na samoodređenje i definitivnom potvrđivanju nacionalnog imena Bošnjak, uz snažnu medijušku prisutnost, postigla veliki uspjeh i potvrdila se kao prepoznatljiv i kompetentan zastupnik nacionalnih prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

U izborima za Vijeća i predstavnike koji su se poslije održavali, BNZH je nastojala djelovati tako da se u kandidatske liste uključi što više Bošnjaka koji nisu članovi rukovodećih tijela Zajednice, kako bi se proširila baza aktivista bošnjačke manjine.

Također je BNZH aktivno poticala osnivanje Koordinacije županijskih vijeća i predstavnika za županije bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i podržavala njen rad, sudjelujući u donošenju važnih odluka kao što su odluka o znamenju i simbolima nacionalnih manjina i načina obilježavanja praznika nacionalne manjine.

Sead Berberović

IZBORI ZA VIJEĆA I PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA 2003. GODINE

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, kojeg je donio Hrvatski sabor na sjednici 13. prosinca 2002. a objavljen je u NN 155 od 23.12.2002. godine predvidio je da pripadnici nacionalnih manjina biraju svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave. Odredbe Zakona koje reguliraju prava i obaveze vijeća i predstavnika, način njihovog izbora i način rada definirane su u poglavlju III. VIJEĆA I PREDSTAVNICI NACIONALNIH MANJINA U JEDINICAMA SAMOUPRAVE, u člancima 23. do 34.

U članku 24. određuju se uvjeti za izbor vijeća odnosno predstavnika nacionalnih manjina temeljeni na broju pripadnika nacionalnih manjina koji žive na području jedinica samouprave. Za određivanje broja pripadnika nacionalnih manjina mjerodavan je popis stanovništva 2001. godine. Slijedom tih odredbi bošnjačka nacionalna manjina imala je pravo izbora vijeća, odnosno predstavnika u brojnim jedinicama samouprave.

U popisu 2001. godine bošnjačka nacionalna manjina u R Hrvatskoj praktički je prepolovljena. U popisu se 20.755 građana R Hrvatske izjasnilo Bošnjacima i 19.677 građana nacionalno se izjasnilo „Muslimanima“, našim prethodnim imenom. Budući da je nacionalno ime bosansko-hercegovačkih muslimana Bošnjak određeno nazivom u matičnoj domovini Bosni i Hercegovini, a u skladu s međunarodnim pravom primjenjuje se i u državama gdje je neki narod manjinski, R Hrvatska u svim svojim pravnim dokumentima ne priznaje nepostojeće nacionalno određenje „Musliman“, već samo Bošnjak. Sukladno tome, „Muslimani“ kao nepostojeća kategorija nemaju pravo biranja svojih vijeća ili predstavnika, čime je bošnjačka nacionalna manjina oštećena. Na ovaj problem upozorili smo Vladu R Hrvatske i dopisom od 7.3.2003. zahtijevali da se nacionalno određeni „Muslimani“ brojčano pripišu bošnjačkoj nacionalnoj manjini. Nažalost, nikakve reakcije Vlade R Hrvatske nije bilo. Korekcijom rezultata popisa kakvu smo Vladi predložili, Bošnjaci i „Muslimani“ imali bi pravo na izbore uvećanog broja svojih vijeća i predstavnika. To je vidljivo iz podataka za

izbore vijeća i predstavnika na županijskoj razini: Bošnjaci bi u tom slučaju imali pravo na izbor svoga predstavnika u još 7 županija, a u 2 županije umjesto sadašnjeg predstavnika imali bi pravo na izbor vijeća od 25 članova. Time bi u svim županijama i Gradu Zagrebu Bošnjaci imali svoje vijeće ili predstavnika. Jasno je da bi se slična situacija ponovila i na gradskim, odnosno općinskim razinama.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske uočila je izvanredan potencijalni značaj vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u ostvarivanju prava nacionalnih manjina i svakodnevnom životu njihovih pripadnika. Stoga je učinjen veliki napor da se kandidiranjem za vijeća i predstavnike maksimalno iskoriste prava koje pruža Ustavni zakon. Cjelokupnu aktivnost oko pripreme izbora nosila je Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske sa svojim županijskim organizacijama uz pomoć Islamske zajednice. Usprkos svim poteškoćama koje su pratile prve manjinske izbore održanim 18.5.2003. godine (kratki rokovi, nepripremljenost državne uprave, neblagovremeno upoznavanje s procedurom izbora i sl.) uspjeli smo kandidirati i na prvima izborima izabrati oko 55 % vijeća i predstavnika, odnosno oko 62 % članova vijeća i predstavnika od ukupnog broja na koje smo imali pravo. Nakon drugih dopunskih izbora koji su održani 15.2.2004. godine ukupno su Bošnjaci izabrali 75,5 % svih vijeća i predstavnika, odnosno 79,5 % članova vijeća i predstavnika, što predstavlja veliki uspjeh. Samo u jedinicama samouprave gdje Bošnjaci žive u absolutno malom broju ili su teritorijalno raspršeni nisu izabrana vijeća ili predstavnici. Širom Hrvatske izabrano je ukupno 459 članova vijeća i predstavnika, formirano je 8 županijskih i 20 gradskih i općinskih vijeća, te još izabrano 4 predstavnika na razini županija i 5 predstavnika na razini gradova i općina.

Neposredno pred prve manjinske izbore u svibnju 2003. godine iskrsnuo je novi problem za Bošnjake: vrlo velika većina Bošnjaka (i onih koji su se u popisu stanovništva nacionalno izjasnili Bošnjacima) upisano je u biračkim popisima kao „Muslimani“, temeljem prijava svoga prebivališta u R Hrvatskoj u vremenima kad je „Musliman“ bilo nacionalno određenje Bošnjaka. Time je velikom broju Bošnjaka onemogućeno konzumiranje prava izbora svojih vijeća i predstavnika temeljem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Uočavajući ovaj problem Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske uputila je 1.5.2003. zahtjev Državnom izbornom povjerenstvu da se i „Muslimanima“ omogući izlazak na izbore za vijeća i predstavnike bošnjačke nacionalne manjine. Državno izborne povjerenstvo, striktno tumačeći zakonske odredbe odbilo je ovu mogućnost i o tome obavijestilo Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave. Pokušaji Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske da s Ministarstvom pravosuđa, uprave i lokalne samouprave iznađe odgovarajuće rješenje nailazili su na

zid formalno-pravnih i birokratskih nerazumijevanja i nezainteresiranosti da se ovaj problem riješi. Ministarstvo je predložilo da Bošnjaci koji su upisani u biračke popise kao „Muslimani“ individualno, u biračkim popisima u nadležnom područnom urednu, izvrše promjenu nacionalnosti. To je postupak koji je predviđen u Zakonu o popisima birača i moguće je postupiti prema njemu svakodnevno, osim 14 dana pred izbore u kojima se biraju predstavnici nacionalnih manjina. Međutim, takvo rješenje za Bošnjake je neprihvatljivo, ponižavajuće i diskriminirajuće. Time nas se, po nebrojeno koji puta ponovno prisiljava da dokazujemo šta jesmo, odnosno šta nismo. U nastaloj situaciji preostalo nam je jedino alarmirati hrvatsku i međunarodnu javnost putem konferencije za tisak koja je održana 7.5.2003. Nakon održane konferencije, svi mediji u Hrvatskoj dali su odgovarajuću pozornost ovome problemu te je pod nastalim snažnim pritiskom Državno izborno povjerenstvo iznašlo kompromisno rješenje kojim je omogućena promjena nacionalnosti u biračkim popisima i na sam dan izbora, samo „Muslimanima“ u Bošnjake. Ovakvim rješenjem nismo bili u potpunosti zadovoljni, ali smo bili zadovoljni s time da smo uspjeli ukazati vlastima, državnoj upravi i javnosti u R Hrvatskoj na jedan značajan problem s kojim se suočavaju Bošnjaci u R Hrvatskoj i na potrebu njegovog odgovarajućeg rješavanja.

Snažnom medijskom akcijom i djelovanjem među Bošnjacima, uspjeli smo djelomično motivirati Bošnjake da promjene svoju nacionalnost u biračkim popisima, premda je takav postupak (jedini legitiman u ovom času) za sve Bošnjake uvredljiv i iritirajući. Dubina problema evidentna je iz podataka o izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina održanim 18.5.2003. godine u županijama gdje smo istaknuli kandidature za županijska vijeća i predstavnike (7 županija + Grad Zagreb + Grad Rijeka) danim u sljedećoj tablici.

Županija	Bošnjaka po Popisu 2001. ¹	Muslimana po popisu 2001. ¹	Bošnjaka u biračkim popisima ²
Sisačko-moslavačka	1.137	2.082	573
Karlovačka	892	725	136
Zadarska	266	213	47
Osječko-baranjska	410	450	27
Vukovarsko-srijemska	1.138	1.317	193

¹ Popis stanovništva 2001. - Statističko izvješće 1166, Državni zavod za statistiku, Zagreb 2003.

² Rezultati izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina 18.5.2003.; <http://www.izbori.hr>

Istarska	3.077	3.831	468
Dubrovačko-neretvanska	1.760	737	346
Grad Zagreb	6.204	4.030	550 ³
Grad Rijeka	1.975	–	290
U K U P N O	16.859 (81,23 % svih Bošnjaka po popisu)	13.385 (64,49 % svih Muslimana po popisu)	2.630 (oko 23 % svih punoljetnih Bošnjaka) ⁴

U navedenim županijama i gradovima na dan izbora 18.5.2003. ukupno je bilo u biračkim popisima samo 2.630 Bošnjaka. Kako je po popisu 2001. oko 67 % punoljetnog stanovništva u Hrvatskoj, u biračkim popisima kao Bošnjaci upisano je samo oko 23 % od ukupnog broja Bošnjaka (ne i Muslimana) s pravom glasa prema popisu stanovništva 2001. godine.

Jasno je da unatoč svemu, problem upisa Bošnjaka u biračke popise i dalje ostaje prisutan, a na njegovom rješavanju Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske će ustrajno raditi.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 13-16, Zagreb, 2003., str. 39-42.).

³ Za usporedbu, na izborima za vijeća i predstavnike 2023. godine u Zagrebu je bilo registrirano 4.311 birača, gotovo 8 puta više nego na izborima 2003.godine

⁴ Po popisu je oko 67 % punoljetnog stanovništva u Hrvatskoj, pa je prema tome od punoljetnih Bošnjaka na izborima u popisima birača bilo oko 23 %.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030

Predmet: Izbori za vijeća nacionalnih manjina

Zagreb, 1.5.2003.

Državno izborno povjerenstvo

Jurjevska 33
10000 ZAGREB
Fax: 6303 509

Poštovani,

Kao što vam je dobro poznato bošnjačka nacija imala je u svojoj povijesti velikih poteškoća s vlastitom emancipacijom koja se očitovala i u nemogućnosti priznavanja vlastitog nacionalnog određenja, što pripada u sferu osnovnih ljudskih prava. Tek je sedamdesetih godina, nakon višedecenijskog „neopredjeljivanja“ Bošnjaka, koji se u najvećem broju u svim popisima stanovništva nisu željeli opredijeliti za ponuđene nacionalnosti, Bošnjacima dodijeljen nametnuti naziv „Muslimani“, kojeg su oni prihvatali kao prijelazno rješenje na putu k svojoj potpunoj nacionalnoj identifikaciji i poboljšanje u odnosu na svoj prethodni status. Povijesni nacionalni naziv za bosanske muslimane Bošnjak, konačno je usvojen Deklaracijom donešenom na Bošnjačkom saboru 1993. godine u Sarajevu, te kasnije potvrđen kroz Ustav BiH, Washingtonski te Daytonski sporazum o BiH.

Prema popisu stanovništva provedenom 2001. godine u Republici Hrvatskoj se 20.755 građana nacionalno izjasnilo kao Bošnjaci i k tome još 19.677 građana se nacionalno izjasnilo našim prethodnim imenom Muslimani, tako da Bošnjaci i pored toga što su se u popisu prepolovili, s brojem od 20.755 građana R Hrvatske i dalje čine drugu nacionalnu manjinu po brojnosti.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina otvorio je kroz osnivanje vijeća za nacionalne manjine mogućnost sudjelovanja nacionalnih manjina u kreiranju svoje sudbine na regionalnoj i lokalnoj razini. Unatoč vrlo kratkim rokovima, Bošnjačka nacionalna zajednica uspjela je predati liste za izbore u vijeća nacionalnih manjina s ukupno 401 kandidata od mogućih 577, čime je iskazana svijest i potreba da bošnjačka nacionalna manjina aktivno sudjeluje u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima.

Nažalost, prema informacijama koje smo dobili od Ministarstva uprave i pravosuđa, birački popisi za izbore vijeća nacionalnih manjina formiraju se na temelju općih biračkih popisa u kojima su Bošnjaci evidentirani u najvećem broju kao Muslimani, što je sasvim logična posljedica činjenice da ih je najveći broj nastanjen u RHrvatskoj prije disolucije bivše SFRJ, kada je njihov nacionalni naziv bio Musliman. Ministarstvo uprave i pravosuđa omogućilo je do 4.5.2003. ispravak nacionalnosti u biračkim popisima. Takva odluka ima smisla i moguće ju je realizirati za ispravljanje pojedinačnih slučajeva. Međutim, kad se radi o cijeloj manjini kao što je slučaj s bošnjačkom nacionalnom manjinom, uz naše pretpostavke da se oko 95 % Bošnjaka u biračkim popisima vide kao Muslimani, takva odredba niti ima smisla niti ju je moguće u tako kratkom roku sprovesti. Posljedica toga bit će da će najvećem broju Bošnjaka koji žive u Republici Hrvatskoj biti onemogućen izlazak na izbore za vijeća nacionalnih manjina i time onemogućeno konzumiranje ustavnih prava koja slijede iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Naravno, da bi se u tom slučaju također stvorila negativna slika o izborima i demokratskom ustrojstvu Republike Hrvatske, što Bošnjaci kao lojalni građani ove države ne žele i htjeli bi konstruktivnim pristupom preduprijediti.

U vezi sa svim naprijed izloženim predlažemo da se nastala situacija riješi na taj način da se odlukom Državnog izbornog povjerenstva omogući svim građanima koji su u popisima birača evidentirani kao Bošnjaci i Muslimani, omogućiti izlazak na izbore za vijeća nacionalnih manjina i glasanje za liste bošnjačke manjine. Samim činom izlaska na izbore i iskazivanjem želje da glasaju za vijeće bošnjačke nacionalne manjine takvi građani ujedno i iskazuju svoju nacionalnu pripadnost. Time se ne bi načinila nikakva šteta nikome, ni većinskom hrvatskom narodu niti pripadnicima drugih nacionalnih manjina. Bošnjacima kao drugoj po brojnosti nacionalnoj manjini omogućilo bi se da iskoristite svoja ustavna prava, a na sveopću dobrobit.

Molimo vas da, imajući sve u vidu, pokušate u razmatranju ovog prijedloga biti fleksibilni, izbjegavajući pri tome pravničke formalizme i oslanjanje na birokratske postupke. Vašom odlukom, kako smo je mi predložili, postigli bi se višestruki pozitivni učinci, kako za bošnjačku nacionalnu manjinu, tako i za Republiku Hrvatsku i sve građane koji u njoj žive.

Zahvaljujemo na razumijevanju.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
Z A G R E B

Broj: Ls-85/2003
Zagreb, 6. svibnja 2003.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Z A G R E B
Nova cesta 4

Razmotrili smo Vaš dopis od 1. svibnja 2003. kojim nas obavještavate o problemima u svezi s glasovanjem bošnjačke nacionalne manjine.

Prema odredbi članka 41. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 33/01, 10/02, 155/02 i 45/03) odredbe kojeg se na odgovarajući način primjenjuju u ovim izborima, prije no što birač pristapi glasovanju predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašten član provjerava u popisu birač je li birač koji je pristupio glasovanju upisan (stavak 1.).

Prema stavku 2. istog članka ukoliko se ustanovi da birač nije upisan u popis birača, neće mu se dozvoliti glasovanje, osim ukoliko birač potvrdom tijela nadležnog za vođenje popisa birača ne dokaže da ima pravo pristupiti glasovanju u toj jedinici.

Prema stavku 3. istog članka potvrdu iz stavka 2. ovog članka birač je dužan predati biračkom odboru i ona čini sastavni dio izbornog materijala.

U provedbi izbora navedeni propisi obvezuju izborna povjerenstva, no obavještavamo Vas da smo o problemu obavijestili Ministarstvo pravosuda, uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske koje je nadležno za provedbu propisa o popisima birača.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030

Predmet: Konferencija za tisak

Zagreb, 7.5.2003.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

poziva vas

na konferenciju za tisak

koja će se održati **u četvrtak 8. svibnja 2003.** s početkom **u 10:00 sati**

u uredu Zajednice, **Nova cesta 4**

Tema:

Izbori za vijeća nacionalnih manjina – problemi s biračkim popisima Bošnjaka

U prilogu vam dostavljamo dopis kojeg smo s tim u vezi uputili Državnom izbornom povjerenstvu i odgovor Državnog izbornog povjerenstva.

Očekujemo vas na konferenciji i zahvaljujemo na vašem odzivu.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB

tel: 48 19 377; fax: 48 48 201; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Predmet:

Zagreb, 26.9.2006.

Broj: 18/06

Koordinacija županijskih vijeća i predstavnika za županije bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj

Poštovani,

u članku 33. stavak (5) Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Koordinacija vijeća nacionalnih manjina jedinica područne samouprave ovlaštena je „donositi odluke o znamenju i simbolima nacionalnih manjina i način obilježavanja praznika nacionalnih manjina uz suglasnost Savjeta za nacionalne manjine“. Navedena odluka je prema Zakonu potpuno u nadležnosti Koordinacije županijskih vijeća i predstavnika.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske daje potporu Koordinaciji da čim prije usvoji odluku o znamenju i simbolima bošnjačke nacionalne manjine, kako bi se prevazišlo dosadašnje, ničim opravdano, kašnjenje u formiranju Koordinacije i u donošenju ove odluke.

U potpunosti podržavamo prijedlog da se za grb i zastavu bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj odabere grb u obliku štita plave boje, sa šest zlatnih ljiljana podijeljenih srebrnom gredom koji je ujedno i sastavni dio zastave. Smatramo da je ovaj odabir neupitan iz sljedećih razloga:

1. Grb i zastava s ljiljanima bili su službeni grb i zastava međunarodno priznate Republike Bosne i Hercegovine (po prvi puta u suvremenoj povijesti priznate naše matične države);
2. Grb i zastava s ljiljanima bili su sastavni dio ratne zastave Armije Bosne i Hercegovine koja je herojski obranila državu Bosnu i Hercegovinu od agresora i sačuvala državu i bošnjački narod;

3. Najveće ratno priznanje pripadnicima Armije Bosne i Hercegovine, koje je dodijeljeno i brojnim šehidima bio je Zlatni Ljiljan;
4. Ljiljan je kao simbol bošnjačkog naroda prisutan ne samo u Bosni i Hercegovini već je sastavni dio i obilježja većine bošnjačkih udruga u Republici Hrvatskoj, među njima Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Udruge Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, te Vijeća bošnjačke nacionalne manjine;
5. Nikakvim zakonskim aktima Republike Hrvatske nije propisano da sastavni dio znamenja i simbola nacionalne manjine budu znamenja i simboli hrvatskog naroda ili Republike Hrvatske. Stoga je u Zakonu o pravima nacionalnih manjina (članak 14. stavak (2)) propisano da: „Uz službenu uporabu znamenja i simbola Republike Hrvatske nacionalne manjine mogu isticati odgovarajuće znamenje i simbole nacionalnih manjina“.

Smatramo da niko nema moralno pravo niti priznajemo nikome autoritet u osporavanju navedenog prijedloga ili u zagovaranju nekog drugačijeg prijedloga.

Apeliramo da u pogledu donošenja odluke o grbu i zastavi bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, Koordinacija preuzme svoj dio obaveza i odgovornosti koji joj pripada iz zakonski definiranog djelokruga rada, time učvrsti svoj prostor djelovanja, izbjegavajući kod donošenja ove odluke bilo kakvu politizaciju, nametanje rješenja ili prepuštanje svojih zakonskih ovlasti neovlaštenim fizičkim ili pravnim osobama.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
ZA GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKU ŽUPANIJU

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB

tel: 48 19 377; tel/fax: 48 48 201 e-mail: bnhz@zg.ht.hr; www.bnzh.hr

OIB 61714795237 M.B. 1993739 IBAN 5923600001101896707

Predmet:

Zagreb, 18.5.2017.

Broj: 08/17

**Koordinacija županijskih vijeća, Vijeća Grada Zagreba
i predstavnika za županije bošnjačke nacionalne manjine
u Republici Hrvatskoj**

Povodom vašeg poziva za dostavu prijedloga za izgled zastave bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj od 25.4.2017. Izvršni odbor BNZ ZG i ZGŽ na svojoj 3/17 sjednici održanoj 8.5.2017. održao je raspravu i donio sljedeće zaključke:

1. Koordinacija županijskih vijeća, Vijeća Grada Zagreba i predstavnika za županije bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, temeljem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina donijela je 11.11.2006. punovažnu **Odluku o grbu i zastavi bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj**. Odluka sa zahtjevom za davanje suglasnosti upućena je 11.12.2006. Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Savjetu za nacionalne manjine upućena je i požurnica za davanje suglasnosti 28.5.2007. Savjet nikada navedenu Odluku nije razmatrao i poslao pisano očitovanje.

Dokumentaciju dostavljamo u prilogu.

Postavlja se pitanje da li je Koordinacija u sadašnjem sastavu bila upoznata s navedenom Odlukom? Ako je to bilo poznato, kojom svojom odlukom je ovaj saziv Koordinacije već donesenu odluku poništio i stavio izvan snage.

2. Ako je poništена odluka Koordinacije od 11.11.2006. i pokrenut postupak za predlaganje novih znamenja bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, smatramo da je pri tome trebalo poštovati procedure šireg konzultiranja svih zainteresiranih subjekata (udruge i institucije bošnjačke manjine) kao i uključivanja u cijeli proces stručnih osoba od samoga početka.

Naime, pitanje grba i zastave bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj prevažno je da bi se zaobilazila procedura uobičajena u ovakvim slučajevima, te osnovne norme dizajnerske struke, a koji nalažu raspis natječaja za izbor najboljeg rješenja. Natječaj može biti opći (javni) ili pozivni. Za nas bi u konkretnom slučaju bio jednostavniji i jeftiniji pozivni natječaj, tim više što u redovima bošnjačke nacionalne manjine imamo niz autora koji mogu ponuditi kvalitetan prijedlog. Mislimo tu prije svega na akademske slikare i kipare (Dino Trtovac, Izet Đuzel) te arhitekte (Faruk Muzurović, Senahid Dubravić, Senad Nanić, Mesud Bužimkić). Oni uz stručne kvalifikacije vrlo vjerojatno imaju solidan uvid u heraldičku problematiku, bošnjački identitet te zahtjeve modernog dizajna.

Raspisivač natječaja (Koordinacija), nakon konzultacija sa zainteresiranim subjektima, bi utvrdio propozicije, odnosno dao pravni okvir sukladan pozitivnim odredbama hrvatskog zakonodavstva, a sve ostalo bi se prepustilo nadahnuću i kreativnosti autora.

Po završetku natječaja Koordinacija, sukladno svojim ovlaštenjima, od ponuđenih rješenja bi odabrala najbolje, donijela odgovarajuću odluku i predložila Savjetu znamenja bošnjačke nacionalne manjine na suglasnost.

Jedan prijedlog rješenja s opisom ponudio je član Izvršnog odbora BNZ ZG i ZGŽ Mesud Bužimkić, dipl. arh. i dostavljamo ga u prilogu.

3. Ovime želimo upozoriti na poštivanje pravnog kontinuiteta u radu Koordinacije (točka 1) i potrebu šireg uključivanja bošnjačkih asocijacija i dizajnerske struke u cilju postizanja najkvalitetnijeg rješenja (točka 2), koje će biti dugotrajno.

Nije nam namjera da cijeli proces oko usvajanja znamenja bošnjačke nacionalne manjine ovime zakočimo, pogotovo ima li se u vidu da na ovom pitanju već 10 godina nema pomaka, već da skrenemo pažnju na činjenice o kojima treba voditi računa. Odlukom Koordinacije o usvajanju grba koju ste nam uz poziv dostavili prejudicirano je i rješenje za zastavu. Stoga smatramo da ne treba ishitreno donositi ovakve dalekosežne odluke i da bi bilo najbolje cijeli proces vratiti na početak u skladu s našim prijedlozima.

V. d. Predsjednika BNZ ZG i ZGŽ:
Prof. dr. sc. Sead Berberović, v.r.

DODJELA I OPREMANJE PROSTORIJA BNZH U ILICI 54, ZAGREB 2005. GODINE

Jedan od prioritetnih ciljeva postavljenih od novog rukovodstva izabranog koncem 2000. godine bio je osiguravanje prostora za rad. Već početkom 2001. godine pokrenuta je inicijativa za izgradnju Bošnjačke kuće, objekta koji bi se izgradio prvenstveno vlastitim finansijskim sredstvima i doprinosima, u kojem bi se smještale sve bošnjačke asocijacije. Održano je nekoliko sastanaka, imenovan inicijativni odbor, postignuta je zainteresiranost kod Bošnjaka za ovu ideju, da bi se u jednom trenutku cijela zamisao zaustavila. Naime, postavljeno je pitanje opravdanosti ovog projekta uz postojeću kuću u Mandaličinoj 17, koja je imala odgovarajući prostor i infrastrukturu. Kuću je koristila Stranka demokratske akcije Hrvatske i načelno je iskazala spremnost da se, u aranžmanu koji bi se dogovorio, ta ideja tako i realizira. Jalovi razgovori potrajali su nekoliko mjeseci nakon čega nije postignut dogovor o zajedničkom korištenju kuće u Mandaličinoj 17, a početni entuzijazam za izgradnju Bošnjačke kuće se rasplinuo. Nakon neuspjeha ove inicijative, svoje djelovanje usmjerili smo prema Gradu Zagrebu pa je još iste godine upućena Gradu Zagrebu zamolba za dodjelu prostora za rad. Rješavanje tog zahtjeva potrajalo je, iz raznoraznih razloga i okolnosti pune tri godine. Za to vrijeme upućeno je više dopisa tadašnjim gradonačelnicima Milanu Bandiću i Vlasti Pavić, tražili smo potporu za rješavanje zahtjeva preko Saborskog odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjeta za nacionalne manjine, političkih stranaka, Ambasade BiH, čelnih osoba u državi itd. da bi konačno 15.11.2004. potpisali Ugovor s Gradom Zagrebom o zakupu prostora u Ilici 54, u kojem se i danas nalazimo. Početkom 2005. pokrenuli smo akciju za uređenje prostora u koju su se uključili brojni naši članovi finansijskim prilozima, doniranjem građevinskog i ostalog materijala te mnogim satima dobrovoljnog rada. Ambasada Islamske republike Iran kupila je 120 stolica za dvoranu, a Mešihat Islamske zajednice Hrvatske uplatio je novčanu potporu. Ukupna vrijednost radova i materijala utrošenih za uređenje prostora do njegovog radnog otvorenja 12.6.2005. procijenjena je na oko 400.000,00 kuna, od čega su utrošena finansijska sredstva znatno manja,

jer je uloženo više od hiljadu sati dobrovoljnog rada – od organizacije i vođenja, prikupljanja finansijskih sredstava, rada stručnjaka različitih profila, radova izvođača itd. te u vrijednosti doniranog materijala. Nakon svečanog otvorenja 14.7.2005. godine Grad Zagreb, uz potporu gradonačelnika Milana Bandića, je kroz dodatnu opremu i radove, riješio grijanje i klimatizaciju prostora.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17

Ured: Tomašićeva 12/II Zagreb, tel/fax: 46 14 556

Predmet: Molba za rješavanje prostornog smještaja

Zagreb, 25.1.2001.

Milan Bandić, dipl. politolog

Gradonačelnik Grada Zagreba

10000 ZAGREB

Trg Stjepana Radića 1

Poštovani gospodine gradonačelnici,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske osnovana je 22. svibnja 1993. godine. Bošnjačka nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj prema popisu iz 1991. godine broji 47.000 pripadnika što čini oko 1 % stanovništva Republike Hrvatske i svrstava Bošnjake na drugo mjesto po brojnosti među nacionalnim manjinama. Bošnjačka nacionalna zajednica registrirana je na adresi Mandaličina 17 na kojoj je sjedište Stranke demokratske akcije Hrvatske. Od svog osnutka zajednica nema vlastitog prostora za rad i razvijanje svojih aktivnosti. Od 1998. godine susretljivošću Mešihata Islamske zajednice Hrvatske koristimo u njihovim prostorijama u Tomašićevoj 12 jednu prolaznu uredsku prostoriju veličine cca 12 m². Prostor naravno nije uopće adekvatan za naše potrebe i ustupljen je na privremeno korištenje. Osim toga, kao institucija civilnog društva, Bošnjačka nacionalna zajednica ne želi da je se u javnoj recepciji identificira s vjerskom zajednicom, što sadašnji smještaj implicira i stvara nam poteškoće. Do sada je u Hrvatskoj naša županijska organizacija za Primorsko-goransku županiju u Rijeci prije godinu dana dobila od grada prostor u centru (Jelačićev trg 7) veličine cca 100 m².

Za uspješno djelovanje i razvijanje svojih aktivnosti, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske bi u Zagrebu trebala imati jedinstven prostor koji bi se sastojao od dvije radne sobe, jedne prostorije za održavanje sastanaka i javnih prezentacija koja bi mogla primiti 30-50 prisutnih, sanitarnog čvora, čajne kuhinje i ostave. Procjenujemo da je ukupna površina potrebnog prostora cca 100 m². Pogodno bi bilo da lokacija bude što bliže centru grada kako bi bila lako dostupna za sve stanovnike grada Zagreba.

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

Molimo da Grad Zagreb iz fonda svoje imovine pronađe odgovarajući prostor i ustupi ga Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici na korištenje, pod uvjetima kakvi se primjenjuju i u slučajevima drugih manjinskih zajednica. Uvjeravamo Vas gospodine gradonačelniče da bi pozitivno rješavanje ove molbe, koje će pridonijeti očuvanju i razvitku bošnjačke nacionalne posebnosti, također pridonijelo i razvitku dobrih međunacionalnih odnosa u gradu a time i probitku grada u cijelosti.

Zahvaljujemo na razumijevanju.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

Co:/ Željko Kralj
Pročelnik Ureda za upravljanje imovinom grada Zagreba

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17
Ured: Nova cesta 4, tel/fax: 30 12 030

Predmet: Molba za rješavanje prostornog smještaja

Zagreb, 29.4.2002.

GRADSKO POGLAVARSTVO Ured za gradsku imovinu

Pročelnik g. Željko Uhlić
10000 ZAGREB
Trg Stjepana Radića 1

Poštovani,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske osnovana je 22. svibnja 1993. godine. Bošnjačka nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj prema popisu iz 1991. godine broji 47.000 pripadnika što čini oko 1 % stanovništva Republike Hrvatske i svrstava Bošnjake na drugo mjesto po brojnosti među nacionalnim manjinama. Bošnjačka nacionalna zajednica registrirana je na adresi Mandaličina 17 na kojoj je sjedište Stranke demokratske akcije Hrvatske. Od svog osnutka zajednica nema vlastitog prostora za rad i razvijanje svojih aktivnosti. Od 1998. godine susretljivošću Mešihata Islamske zajednice Hrvatske koristili smo u njihovom prostoru u Tomašićevoj 12 jednu prolaznu uredsku prostoriju veličine cca 12 m². Prostor naravno nije uopće bio adekvatan za naše potrebe i ustupljen je na privremeno korištenje, koje se prodlužilo na 4 godine. Osim toga, kao institucija civilnog društva, Bošnjačka nacionalna zajednica ne želi da je se u javnoj recepciji identificira s vjerskom zajednicom, što je taj smještaj implicirao. Na žalost, i takav neadekvatan prostor zbog potreba Islamske zajednice morali smo napustiti i od 1. travnja 2002. godine opet smo privremeno smješteni u zajedničkom prostoru s Udrugom Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, Nova cesta 4. Do sada je u Hrvatskoj naša županijska organizacija za Primorsko-goransku županiju u Rijeci prije dvije godine dobila od grada prostor u centru (Jelačićev trg 7) veličine cca 100 m².

Za uspješno djelovanje i razvijanje svojih aktivnosti, Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske bi u Zagrebu trebala imati jedinstven prostor koji bi se sastojao od dvije radne sobe, jedne prostorije za održavanje sastanaka i javnih prezentacija

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

koja bi mogla primiti 30-50 prisutnih, sanitarnog čvora, čajne kuhinje i ostave. Procjenjujemo da je ukupna površina potrebnog prostora cca 100 m². Pogodno bi bilo da lokacija bude što bliže centru grada kako bi bila lako dostupna za sve stanovnike grada Zagreba.

Molimo da Grad Zagreb iz fonda svoje imovine pronađe odgovarajući prostor i ustupi ga Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici na korištenje pod uvjetima kakvi se primjenjuju i u slučajevima drugih manjinskih zajednica. Uvjeravamo Vas da bi pozitivno rješavanje ove molbe, koje će pridonijeti očuvanju i razvitku bošnjačke nacionalne posebnosti, također pridonijelo i razvitku dobrih međunacionalnih odnosa u gradu a time i probitku grada u cijelosti.

Molbu za dodjelu gradskog prostora podnijeli smo Gradskom poglavarstvu u siječnju prošle godine, koja na žalost do sada nije pozitivno riješena, pa Vas molimo da naš zahtjev ponovno razmotrite i pokušate iznaći zadovoljavajuće rješenje.

Zahvaljujemo na razumijevanju.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

Co:/ Gradonačelnica Grada Zagreba
g-đa Vlasta Pavić

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17
Ured: Nova cesta 4, tel/fax: 30 12 030

Predmet: Dodjela poslovnog prostora
– Dostava dokumentacije

Zagreb, 18.12.2002.

REPUBLIKA HRVATSKA
GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA UPRAVLJANJE IMOVINOM GRADA
PROČELNIK

Željko Uhlić, dipl. ing. građ.
10000 ZAGREB
Trg Stjepana Radića 1

Poštovani,

prema Vašem dopisu Klasa: 372-01/01-01/1805, Urbroj 251-17-04/1-02-2 od 4.12.2002. vezanom za naš zahtjev za dodjelu prostora, dostavljamo Vam traženu dokumentaciju i popunjeni upitnik.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske utemeljena je pod nazivom Nacionalna zajednica Muslimana Hrvatske na osnivačkoj Skupštini održanoj 22. svibnja 1993. godine. Ministarstvo uprave Republike Hrvatske registriralo je Zajednicu rješenjem od 21. rujna 1994. godine i usvojilo njezin Statut. Do izmjena u Statutu došlo je na Skupštini održanoj 20. prosinca 1997. godine kada je i promijenjen naziv u sadašnji Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske. Zadnja promjena Statuta načinjena je na Skupštini održanoj 4. studenog 2000. godine. Taj Statut, kojeg je odobrilo Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je priložen.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske registrirana je na adresi Mandaličina 17. Od osnutka do 1997. godine rad Zajednice odvijao se u prostorijama Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske „Preporod“, Ilica 35. Od 1997. godine Mešihat Islamske zajednice ustupio je Zajednici na korištenje jednu sobu u svojim prostorijama u Tomašićevoj ulici. Taj prostor morali smo, radi potreba Mešihata, napustiti u proljeće 2002. godine. Od tada Zajednica koristi uredski prostor kojeg je od grada dobila Udruga Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske, Nova cesta 4, zajedno s tom

udrugom. Neveliki uredski prostor kojeg oni imaju jednim dijelom koristi Zajednica za obavljanje tajničkih poslova.

Ciljevi i program rada Bošnjačke nacionalne zajednice vidljivi su iz Statuta. Zajednica ima vrlo bogati program aktivnosti: izdavačka i publicistička djelatnost, organiziranje tribina, predavanja, promocija, kulturnih događaja, izložbi, okruglih stolova, simpozija, filmskih projekcija, folklornih večeri itd. Naravno, rad nam je uvelike limitiran nedostatkom prostora. Za obavljanje ovih djelatnosti Zajednici je nužno potreban uredski prostor, prostor za sastanke i organizaciju raznih događanja koji bi mogao primiti veći broj ljudi i pomoćne prostorije. Do sada smo za sva okupljanja i događanja koja smo organizirali najčešće koristili prostor Islamskog centra u Zagrebu, te rjeđe zakupljivali dvorane u gradu. Time što smo u nuždi bili prisiljeni koristiti uredski prostor u Mešihatu Islamske zajednice, te korištenje prostora u Islamskom centru, u javnoj recepciji veže i identificira Bošnjačku nacionalnu zajednicu s Islamskom zajednicom, što je pogrešno i što bismo htjeli izbjegći.

Prostor kojeg bismo imali na raspolaganju bio bi maksimalno iskorišten. Namjera nam je ustanoviti 8-satno radno vrijeme za tajnicu, te aktivirati razne vidove našeg organiziranja: Vijeće žena, Vijeće mladih, Odbor za gospodarstvo, Pravno savjetovalište itd. Sve ove organizacijske oblike nismo do sada mogli uspješno razvijati upravo zbog nedostatka prostora. Ovisno o veličini prostora kojeg bi nam Grad dodijelio, planiramo organizirati rad čitaonice – kluba kao mjesta okupljanja Bošnjaka u Zagrebu, u kojem bi bile na raspolaganju dnevne i tjedne tiskovine iz Bosne i Hercegovine, te aktualna književna izdanja. Imamo također ponudu za donaciju vrijedne bibliotečne građe, te originalnog bosanskog namještaja koje bi također pohranili i koristili u tom prostoru. Prostor bi također poslužio za pohranjivanje narodnih nošnji našeg Ansambla pjesama i igara. Ovo su samo neke od mogućih aktivnosti koje bismo razvijali, a dobivanjem prostora sigurno bi se pojavile nove ideje i inicijative, sve u skladu s temeljnim načelima i ciljevima rada Zajednice. Naime, Zajednica oko sebe okuplja vrijedne entuzijaste čiji elan i želja za djelovanjem do sada nisu mogli doći do izražaja.

Nadamo se da će Grad Zagreb, unatoč svim poteškoćama koje imate i koje ste u svom dopisu naznačili, pronaći načina da riješi ovaj naš krucijalni problem. Uvjerenavam Vas gospodine Uhlir da ćemo to svojim djelovanjem u cijelosti opravdati, na zadovoljstvo svih članova Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Bošnjaka u Republici Hrvatskoj, a na ponos i sveukupni probitak građana Grada Zagreba.

S poštovanjem!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17
Ured: Nova cesta 4, tel/fax: 30 12 030

Predmet: Dodjela prostora

Zagreb, 29.4.2002.

Ambasada Bosne i Hercegovine

Ambasador

NJ.E. Zlatko Dizdarević

Torbarova 9

10000 ZAGREB

Vaša Ekscelencijo,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske je valjda jedna od rijetkih manjinskih udruga u gradu Zagrebu koja nema riješeno pitanje svoga smještaja. Ovih dana ponovno smo Uredu za gradsku imovinu uputili zamolbu da se taj naš problem na zadovoljavajući način riješi.

Molimo Vas da i Vi sa svoje strane i u svojim mogućnostima poduprete kod gradskih vlasti povoljno rješavanje naše molbe. Za pomoć u tome smo također zamolili Pododbor za prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora.

U prilogu Vam dostavljamo kopiju dopisa upućenog Uredu za gradsku imovinu Grada Zagreba.

Zahvaljujemo i srdačno Vas pozdravljamo!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA
HRVATSKE

10000 ZAGREB, Mandaličina 17
Ured: Nova cesta 4, tel/fax: 30 12 030

Predmet: Dodjela prostora

Zagreb, 29.4.2002.

HRVATSKI SABOR

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
Pododbor za prava nacionalnih manjina

Predsjednik, g. Borislav Graljuk
Trg Svetog Marka 8

Poštovani g. Graljuk,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske je valjda jedna od rijetkih manjinskih udruga u gradu Zagrebu koja nema riješeno pitanje svoga smještaja. Ovih dana ponovno smo Uredu za gradsku imovinu uputili zamolbu da se taj naš problem na zadovoljavajući način riješi.

Molimo Vas da Pododbor za prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora i Vi osobno svojim autoritetom poduprete kod gradskih vlasti rješavanje naše molbe.

U prilogu Vam dostavljamo kopiju dopisa upućenog Uredu za gradsku imovinu Grada Zagreba.

Zahvaljujemo na pomoći i srdačno Vas pozdravljamo!

Predsjednik BNZH
Prof. dr. sc. Sead Berberović

HRVATSKI SABOR
Odbor za ljudska prava i prava
nacionalnih manjina
Klasa: 016-02/02-02/10 i 11
Urbroj: 361-02-01
Zagreb, 12.06.2002.

GRAD ZAGREB
GRADSKO POGLAVARSTVO
Ured za upravljanje gradskom imovinom

Trg Stjepana Radića 1
10000 ZAGREB

Predmet: prostor za kulturne aktivnosti udruga nacionalnih manjina

Pododboru za prava nacionalnih manjina koji djeluje u okviru Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora, обратile су се

- Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske,
- Unija zajednica Albanaca u Republici Hrvatskoj, i
- Vijeće romskih udruga Hrvatske,

sa zamolbama (koje se daju u privitku ovog dopisa) - da im se pomogne u rješavanju problema prostora za njihove kulturne aktivnosti.

Radi se o manjinskim udrugama čiji kulturni rad u skladu s Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina, Republika Hrvatska i tijela lokalne samouprave pomažu prema svojim mogućnostima. Molimo vas, da Grad Zagreb razmotri navedene zamolbe i prema svojim mogućnostima pomogne u rješavanju problema prostora za kulturne aktivnosti spomenutih manjinskih udruga.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA

dr. sc. Furio Radin

Privitak: zamolbe 3x

Obavijest:

- gradonačelnica gđa. Vlasta Pavić
- Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske , /
- Unija zajednica Albanaca u Republici Hrvatskoj
- Vijeće romskih udruga Hrvatske

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030

Predmet: Radni prostor za BNZH

Zagreb, 26.1.2004.

**Predsjednica Skupštine grada Zagreba
G-đa Morana Paliković-Gruden**

Poštovana,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske koja je u lipnju prošle godine obilježila 10- godišnjicu svoga osnutka, okuplja sve Bošnjake u Republici Hrvatskoj, ima 9 županijskih organizacija i ogranke u svim dijelovima Hrvatske s brojnijom bošnjačkom populacijom, a svojim dosadašnjim radom stekla je ugled i potvrdila se kao autentični zastupnik nacionalnih prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

Od svog osnutka zajednica nema vlastitog prostora za rad i razvijanje svojih aktivnosti. Od 1998. do 1.4.2002. koristili smo jednu prostoriju u Mešihatu Islamske zajednice Hrvatske. Taj smještaj je nosio opasnost naše identifikacije u javnoj recepciji s vjerskom zajednicom, što nam kao instituciji civilnog društva uopće nije odgovaralo. Od travnja 2002. godine zajednički koristimo s Udrugom Bošnjaka branitelja domovinskog rata Hrvatske uredsku prostoriju na adresi Nova cesta 4.

U dva navrata pismeno smo se obraćali Gradskom uredu za upravljanje imovinom za rješenje ovog problema. Prvi puta 25.1.2001. godine i ponovno 29.4.2002. godine, da bismo potkraj 2002. godine na zahtjev Ureda dostavili popunjeni upitnik i obrazloženje. Tijekom cijele 2003. godine pokušavali smo potaknuti rješavanje ovog pitanja, te smo napokon u studenom mjesecu dobili priliku da razgledamo i između nekoliko ponuđenih prostora najprikladniji odaberemo. Konačno, 21.11.2003. od načelnice g-đe Lucije Boljat-Brujić dobili smo usmenu obavijest da nam je na sjednici Poglavarstva dodijeljen radni prostor u Ilici 54.

Ova informacija se u međuvremenu pokazala netočnom. No, kako smo pretvodno imali razgovore s najodgovornijim ljudima u Poglavarstvu i Gradskom uredu za upravljanje imovinom (g. Srećko Ferenčak, g. Željko Uhlić) u kojima smo dobili

čvrsta obećanja, ovu nepotvrđenu informaciju smo, kao potpuno vjerodostojnu, obznanili kako našim županijskim organizacijama tako i širem članstvu, radosni u uvjerenju da je konačno ispunjen jedan od bitnih preduvjeta za uspješan rad BNZH. U to vrijeme bio je Ramazanski Bajram, veliki islamski praznik i mi smo obavijestili naše članove da ćemo sljedeći Kurban Bajram 1.2.2004. godine dočekati u svom prostoru i otvaranje prostora obilježiti svečanošću na koju ćemo pozvati i naše prijatelje iz grada Zagreba.

Nažalost, do danas ovaj predmet nije razmatran na Poglavarstvu grada Zagreba. Mislim da Vas nije potrebno uvjeravati kako su nas sveukupna zbivanja oko dodjele prostora dovela u veoma težak položaj, čime se kompromitira sav naš dosadašnji rad i uspjesi.

Stoga Vas molimo da svojim utjecajem pomognete da se ovo pitanje konačno na Poglavarstvu riješi i da nam se dodijeli odabrani prostor u Ilici 54. Uvjeravamo Vas gospođo Paliković-Gruden da ćemo to svojim djelovanjem u cijelosti opravdati, na zadovoljstvo svih članova Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske i Bošnjaka u Republici Hrvatskoj, a na ponos i sveukupni probitak građana grada Zagreba.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030

Predmet: Radni prostor za BNZH

Zagreb, 10.5.2004.

POGLAVARSTVO GRADA ZAGREBA

Gradonačelnica
Gospođa **VLASTA PAVIĆ**
10000 Zagreb
Trg Stjepana Radića 1

Štovana gospođo Gradonačelnice,

nažalost prinuđeni smo da se izravno obratimo Vama iako poštujemo procedure i osobe na koje su delegirana prava i odgovornosti.

U trenutku kad smo osjetili da je dignitet naše Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske (BNZH) doveden u pitanje, odlučili smo na Glavnom odboru naše Zajednice da se izravno obratimo Vama i zamolimo zaštitu naše organizacije, sukladno proglašenoj politici o pravima nacionalnih manjina i djelovanju lokalne samouprave.

Naime, postavlja se jednostavno pitanje: što sve ovo skupa znači ako već pune 4 godine netko onemogućava da se riješi za nas najvitalnije pitanje tj. radni prostor, ili je, nažalost, naš „slučaj“ ušao u sferu neke nama nejasne politike.

Od odgovornih osoba u našem gradu dobili smo više puta informacije da prostor namijenjen nama na adresi Ilica br. 54 nije uopće sporan iz bilo kojih pravno-imovinskih ili drugih razloga i da je naš predmet pozitivno riješen u nadležnim stručnim službama grada te 21. studenog prošle 2003. godine proslijeden Poglavarstvu na razmatranje i odlučivanje. Čak štoviše, prema informacijama kojima raspolažemo, ovaj predmet nije nikad došao do uobičajene procedure konzultacija na sjednici Kolegija Poglavarstva. Nikad nismo dobili nikakvo zvanično mišljenje u svezi s ovim, iako smo u više navrata od Vaših suradnika usmeno dobili informaciju da će naš predmet biti sigurno pozitivno riješen.

Mi smo se pred našim narodom u Zagrebu, pa i šire, temeljem ovakvih pozitivnih informacija i obećanja izuzetno osramotili, jer smo ih prigodom naših Blagdana o tome izvijestili, a do danas ne možemo više nikome da potvrdimo da smo stvarno dobili prostor, ili da će nam u dogledno vrijeme prostor biti dodijeljen.

Zahvaljujući entuzijazmu naših članova postigli smo izvanredne rezultate u radu, što se moglo uočiti i na našim nastupima na Manifestaciji kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina u dvorani Vatroslav Lisinski u Zagrebu i drugim gradovima širom Hrvatske, kao i kroz bogatu izdavačku i ostale djelatnosti, iako radimo kao sustanari u vrlo skućenim i neuvjetnim prostorima. Dobili smo niz pohvala za naš rad u ukupnom kulturnom djelovanju Grada Zagreba.

Zbog prethodno iznesenog jednostavno Vas ljubazno molimo

POMOZITE NAM

da konačno i zvanično dobijemo namijenjeni radni prostor u Ilici br. 54 za kojeg smo potvrdili Vašim odgovornim suradnicima da je u potpunosti prikladan za našu djelatnost. Bit će Vam zahvalni svi Bošnjaci u Zagrebu, pa i šire.

U svakom slučaju od Vas očekujemo hitnu POVRATNU INFORMACIJU kao gest respekta prema Bošnjacima koji žive i rade u Zagrebu i svojim ukupnim djelovanjem doprinose kulturnom, znanstvenom, gospodarskom i sportskom životu Grada Zagreba.

Uvjeravamo Vas da bi pozitivno rješavanje ovog našeg problema, koje će pridonijeti očuvanju i razvitku bošnjačke nacionalne posebnosti, također pridonijelo i razvitku dobrih međunarodnih odnosa u gradu a time i probitku grada u cijelosti.

Uz najljepše pozdrave, primite izraze našeg štovanja.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Nova cesta 4, 10000 ZAGREB
tel/fax: 30 12 030

Predmet: Urgencija za odgovor
za radni prostor za BNZH

Zagreb, 19.7.2004.

POGLAVARSTVO GRADA ZAGREBA

Gradonačelnica
Gospođa **VLASTA PAVIĆ**

10000 Zagreb
Trg Stjepana Radića 1

Štovana gospođo Gradonačelnice,

Bili smo prijatno iznenađeni i zahvalni kada smo vidjeli Vašu PROMPTNU reakciju na naš dopis od 10. svibnja 2004. godine po gornjem pitanju.

Naime, dopisom Pročelnika g. ŽELJKA UHLIRA, Klasa 372-01/02-01/1805, Ur.br.251-17-04/1-04-7/VP od 18. svibnja 2004. (također u vrlo kratkom roku) izvijesteni smo da je Gradski ured za upravljanje imovinom Grada uputio prijedlog Gradskom poglavarstvu Grada Zagreba za donošenje zaključka kojim bi se Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici Hrvatske dodijelio na privremeno korištenje, od jedne godine, prostor u Ilici 54.

Gornji prijedlog zaključka zaprimljen je u Vašoj stručnoj službi 21. STUDENOGA 2003. godine, ali Gradsko poglavarstvo, prema saznanjima g. Uhlira, o ovom prijedlogu nije do 18. svibnja 2004. godine odlučivalo, o čemu je Vas kao i nas istovremeno izvjestio.

Cijenjena gospođo Gradonačelnice, s nestrpljenjem smo od 19. svibnja 2004. godine očekivali Vašu daljnju reakciju na gornje očitovanje Vašeg Ureda, ali nažalost do danas nemamo nikakvih informacija da li je ili kada će biti razmatran gornji prijedlog Vašeg Ureda.

DODJELA I OPREMANJE PROSTORIJA BNZH U ILICI 54, ZAGREB 2005. GODINE

Pristojnost nam nalaže da upravo prema Vama trebamo biti malo strpljiviji, jer ste nas ohrabrili i obradovali Vašom prvom reakcijom na našu molbu za Vašom pomoći.

Istovremeno Vas najljubaznije molimo da uvažite da je našem strpljenju nakon 4 godine (!) čekanja da se riješi najvitalnije pitanje našeg opstanka uopće, došao kraj i da ćemo sačekati još kratko vrijeme prije bilo kakvog javnog protesta.

Uvjereni smo da ćete ovakvo naše raspoloženje ispravno tumačiti i prihvati.

Uz najljepše pozdrave, primite izraze našeg štovanja.

Predsjednik BNZH

Prof. dr. sc. Sead Berberović

Co/ Tajnik Poglavarstva

g. Vidoje Bulum

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB

tel/fax: 48 19 377; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Zagreb, 4. 3. 2005.

Poštovani/a,

S velikom radošću obavještavamo Vas da smo nakon deset godina upornog traženja i čekanja od Gradskog poglavarstva Grada Zagreba dobili na korištenje prostore i veličine 180 četvornih metara u centru Zagreba, u Ilici 54, s višenamjenskom dvoranom veličine 17x7 metara.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske okuplja sve Bošnjake djelujući na afirmaciji i očuvanju bošnjačkog imena i identiteta, njegovajući naše kulturu i tradiciju, kao i na zaštiti prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske svoj rad ostvaruje putem najrazličitijih programa, među ostalim, organizirajući tribine, izložbe, izdavajući knjige te potičući različite programe kulturnog djelovanja. Osobito ističemo značaj rada Ansambla narodnih igara, pjesama i običaja Bošnjaka, unutar kojeg djeluje folklorna skupina, orkestar i zbor. Prostor Ilice 54, koji, kako smo spomenuli, sadrži veliku dvoranu, od sada će omogućiti kvalitetniju pripremu Ansambla – koji trenutno okuplja oko stotinu članova: probe dva do tri puta tjedno, prostor za smještaj kostima (bošnjačke narodne nošnje) – kao i stvaranje buduće etno zbirke (bosanska soba).

Namjera Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske je da prostor u Ilici 54 otvorimo za niz sadržaja koji do sada nisu postojali. Mogao bi se, primjerice, koristiti kao klub, u kojem bi se, osim druženja i organiziranja različitih kulturnih sadržaja, s vremenom formirala i mala biblioteka s ponudom štampe i knjiga iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Imamo dosta ideja i želimo se o svemu s Vama dogovorati. Smatramo da je Zagrebu nedostajalo mjesto i ambijent gdje će svi rado doći i napojiti svoju dušu mirisom Bosne i Hercegovine. Prisjećajući se, ali još više – podsjećajući se na njenu kulturu i tradiciju.

Nažalost, stanje novostečenog prostora BNZH zahtijeva nužnu rekonstrukciju i popravke kako bi ga uopće mogli koristiti. Naime, nužni su zahvati u uredu, čitaonici i dvorani na zidovima i instalacijama te grijanju i ventiliranju. Također je potrebno promijeniti stolariju, keramiku i vodoinstalacije.

Već iz spomenutog, svakako zaključujete da su neophodna velika sredstva za dovođenje prostora u funkciju. Primjerice, samo jedna stolica za dvoranu košta oko 350 kuna, a trebamo ih barem 140 komada.

Tog novca, nažalost, Bošnjačka nacionalna zajednica nema, i jedino što nam preostaje Vaši su prilozi. Inače, već smo počeli s najnužnijim zahvatima u prostoru, i ovaj put sigurni u Vašu solidarnost i razumijevanje te pomoći da u središtu Zagreba uredimo naš prostor, otvoren za sve ljudе dobrih namjera, pokazujući time i sebi i drugima živo biće našeg naroda, njegov osjećaj za kulturnu prošlost, ali i vitalizam njegove sadašnjosti.

Vašim i najskromnijim prilogom sudjelujete u stvaranju kako Bošnjačke nacionalne zajednice, tako i svog mesta u njoj. Budite donator makar jedne stolice za naš prostor, jer – i to će se pamtitи.

Pozivamo Vas da nas posjetite u Ilici 54, svakim radnim danom od 8 do 14 sati, i uvjerite se u stanje i mogućnosti koje Vam se ubuduće nude u našem, odsad zajedničkom, prostoru. Prostorije je moguće pogledati i poslijepodne uz prethodni dogovor na telefon ureda u Ilici 54. Svoj prilog možete dati na blagajni ureda ili putem uplatnice u prilogu.

Unaprijed zahvalan za razumijevanje, srdačno Vas pozdravljam,

Predsjednik Glavnog odbora
Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske
Prof. dr. sc. Sead Berberović

(Poziv za donacije).

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB

tel/fax: 48 19 377; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Zagreb, 21. ožujka 2005.

Poštovani,

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske koja okuplja pripadnike bošnjačke nacionalne manjine osnovana je 1993. godine. Tijekom ovog desetogodišnjeg perioda BNZH intenzivno djeluje na afirmaciji, očuvanju i njegovovanju identiteta, kulture i tradicije, kao i na zaštiti i promicanju prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj.

Jedan od najznačajnijih segmenata našeg rada svakako je provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Svoj mandat BNZH ostvaruje realizacijom različitih programa: organizacijom tribina o manjinskoj problematici, kroz izložbe bošnjačkih umjetnika, izdavanjem i prezentacijama knjiga i časopisa, te potičući ostale programe kulturnog djelovanja (Ansambl narodnih igara, pjesama i običaja Bošnjaka), čiji je cilj sprječavanje asimilacije i kvalitetna integracija Bošnjaka u društvo u kojem živimo.

S zadovoljstvom Vas obaveštavamo da smo, nakon desetak godina rada bez adekvatnog prostora, od Poglavarstva grada Zagreba dobili na korištenje prostorije površine oko 180 m² u centru Zagreba, u Ilici 54, koje zahtijevaju nužnu rekonstrukciju i popravke. Namjera nam je da na lijep i funkcionalan način uredimo prostor koji će biti otvoren svim ljudima dobrih namjera, pokazujući time i sebi i drugima živo biće našeg naroda, njegov osjećaj za kulturnu prošlost, ali i vitalnost njegove sadašnjosti.

S obzirom da adaptaciju radnog prostora za sada financiramo isključivo dobrovoljnim prilozima članova Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske bili bismo Vam vrlo zahvalni i na najskromnijem prilogu kojim biste pomogli adaptaciju i opremanje našeg prostora u Ilici 54. Na taj bi način omogućili stvaranje uvjeta za nesmetan rad i razvoj Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske.

DODJELA I OPREMANJE PROSTORIJA BNZH U ILICI 54, ZAGREB 2005. GODINE

Koristim ovu priliku da Vam uputim poziv da nas posjetite u Ilici 54 te se dodatno informirate o našem radu, trenutnom stanju i mogućnostima koje pružaju naše radne prostorije.

Unaprijed se zahvaljujući na razumijevanju, srdačno Vas pozdravljam.

Prof. dr. sc. Sead Berberović

Predsjednik BNZH

(Pismo upućeno Veleposlanstvima islamskih država u RH).

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB

tel/fax: 48 19 377; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Poštovana/i,

**čast i zadovoljstvo nam je pozvati Vas na radno otvaranje
prostorija BNZH u Ilici 54, 12.06.2005.god. (nedjelja) u 19 sati.**

Dana 4.3.2005. godine s velikom smo Vam radošću uputili obavijest da smo nakon deset godina upornog traženja i čekanja od Gradskog poglavarstva Zagreba dobili na korištenje prostorije veličine 180 četvornih metara u centru Zagreba, u Ilici 54.

Stanje novostečenog prostora BNZH je, kao što smo Vas tada također obavijestili, zahtijevalo velike i nužne rekonstrukcije i popravke (na zidovima, instalacijama, grijanju, ventiliranju itd.) kako bi se prostor uopće mogao koristiti. Za to je trebao veliki novac. Mogli smo ga osigurati na jedan jedini način – zajedničkom solidarnošću, dakle i Vašim prilogom, kao izrazom ustrajnog truda i neizmjerne ljubavi Bošnjanki i Bošnjaka na očuvanju svoje tradicije, imena i identiteta. Vjerujući da je BNZH shvaćena kao zajednica koja okuplja sve naše Bošnjake, upravo programski djelujući na očuvanju bošnjačkog imena i identiteta, na afirmaciji naše kulture i bogate tradicije, kao i na zaštiti prava Bošnjaka u Republici Hrvatskoj, najnužnije smo radove odmah započeli, ne čekajući ni časka.

Danas, ravno tri mjeseca nakon toga, s iskrenim zadovoljstvom i neskrivenom radošću obavještavamo Vas da su te prostorije, s višenamjenskom dvoranom veličine 17x7 metara, uređene i da ćemo ih radno otvoriti dana 12.06.2005. (nedjelja) u 19 sati. Zajednički smo uredili naš prostor i tako ćemo ga otvoriti, spremno pokazujući, sebi i drugima, živo biće našeg naroda, vitalizam njegove sadašnjosti i otvoreno srce da s drugima dijelimo zajedničke civilizacijske tekovine, ali ih i sami gradimo.

Zadovoljstvo nam je pozvati Vas, onako kako se pozivaju svi ljudi dobre volje i plemenitih namjera, da tog dana zajednički podijelimo radost radnog otvaranja prostorija Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske u Ilici 54. Družit ćemo se te večeri i zajedno zapjevati uz naš Ansambl a bogme i uz raznovrsne specijalitete naše nadaleko čuvene bošnjačke kuhinje koje će pripremiti vješte ruke naših Bošnjanki, kao i

uvijek. Kako želimo da to bude večer našeg zajedništva kojem će svatko nešto doprinijeti, molimo Vas da po svojoj želji pripremite i donesete neki od bosanskih specijaliteta (slatkih ili slanih) ili neki bezalkoholni napitak, kako bi i na taj način uveličali naše bošnjačko druženje. Sva pripremljena jela će biti izložena na jednom mjestu kao „bosanska sofra jemeka“.

Radujemo se Vašem dolasku na druženje u večeri kojom obilježavamo radno otvaranje prostorija BNZH u Zagrebu!

Predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske

Prof. dr. sc. Sead Berberović, v.r.

Ismet Isaković

RADNE PROSTORIJE BNZH U ILICI 54

Odlukom Poglavarstva grada Zagreba od 15.11.2004. godine Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske dobila je na korištenje prostorije površine 179,53 m² u centru Zagreba, u Ilici 54 u dvorištu, uz mjesecnu zakupninu od 897,65 kuna. Već prvim pregledom uočeno je da, osim izvanredno pogodne lokacije u strogom centru Zagreba i velike korisne površine, dodijeljeni radni prostor ima zadovoljavajući broj prostorija i veoma funkcionalan raspored. Administrativni ured ima površinu od oko 25 m², kao i soba za smještaj knjižnog fonda i narodnih nošnji, čiji je jedan dio kasnije pregrađen radi dobivanja prostora za čajnu kuhinju. Sanitarni čvor je odgovarajućih dimenzija i logičnog smještaja, odmah uz hodnik koji povezuje ulaz s velikom dvoranom. Najznačajniji i najveći prostor je višenamjenska, polivalentna dvorana dimenzija 17x7 metara, koja zbog površine od skoro 120 m² omogućava realizaciju različitih programa i prijem većeg broja ljudi.

Adaptacija i uređenje prostorija BNZH

U tim prostorima nekad je bila Pčelarska centrala s odgovarajućom trgovinom, koja ih je napustila, te su posljednjih nekoliko godina prostorije bile potpuno izvan funkcije. Zbog starosti samog objekta i dugogodišnje zapuštenosti, ali i želje čelništva BNZH da se napravi ambijent koji će biti na ponos Bošnjacima grada Zagreba, bilo je potrebno pristupiti temeljitoj adaptaciji, a u nekim dijelovima i rekonstrukciji dobitvenog radnog prostora. Odlukom Glavnog odbora BNZH dipl. ing. Hilmija Šabić imenovan je voditeljem poslova uređenja, adaptacije i opremanja radnog prostora, a dipl. ing. Senahid Dubravić stručnim, nadzornim organom. Prve nacrte i prijedlog izgleda adaptiranog prostora napravio je arhitekta Mesud Bužimkić, a kasnije je u rješavanje arhitektonskih problema uključen i arhitekta Mustafa Forto.

Građevinski radovi su započeti u ponедjeljak 14.2.2004. godine, a izvodila ih je tročlana bošnjačka obitelj Kapić (otac Husejin, sinovi Jasmin i Ramo) iz Jelaha kod Tešnja, Bosna i Hercegovina. Uređenje radnih prostorija ukupno je trajalo 4 mjeseca, a radovi su prekidani u dva vremenska perioda s ciljem prikupljanja finansijskih sredstava za daljnji nastavak.

Adaptacija prostorija bila je sveobuhvatna i uključivala je građevinske, elektro-instalacijske, toplinsko-klimatizacijske, vodoinstalaterske, parketarske, keramičarske i arhitektonske radove i zahvate. Intenzivno se radilo na čišćenju prostorija, skidanju starih ukrasnih oplata od drveta, dotrajalih električnih instalacija i rasvjetnih tijela, te djelomičnom rušenju i potpunom saniranju površine zidova. Ukupno je odvezeno 10 punih kamiona smeća i građevinskog otpada. U svim prostorijama detaljno su uređeni zidovi i stropovi (gletanje i krečenje). Obavljen je zidanje pregradnog zida kojim je odijeljena čajna kuhinja od prostorije za koju smo u prvo vrijeme smatrali da će imati ulogu čitaonice. U čajnoj kuhinji ugrađena je nova kuhinjska garnitura. U administrativnom uredu i garderobnoj sobi postavljen je parket, a sanitarni čvor je potpuno preuređen (nove zidne i podne pločice i sanitarije). U višenamjenskoj dvorani detaljno je restauriran originalni pod od terakote, postavljeni novi PVC-prozori, arhitektonski riješeno pitanje stropa s knauf-pločama, uređen podest za pozornicu i bosansku etno-sobu. Plinska cijev za grijanje s površine premještena je unutar zida da ne bi narušavala estetski sklad prostora. U cjelokupnom radnom prostoru postavljena je potpuno nova rasvjeta, klimatizacija i sustav grijanja, a ulazna vrata u glavni prostor pomjerena su u povoljniji položaj. Obavljen je ispitivanje dimnjaka i električnih instalacija. Sve prostorije su namještene s potpuno novim ili restauriranim namještajem (dvije bosanske etno-sobe) i ukrašene sa slikama i karakterističnim starim bosanskim suvenirima. Uredska prostorija je opremljena s odgovarajućom informatičkom i komunikacijskom opremom (kompjuter, printer, telefon, fax, fotokopirni uređaj, veza na Internet, e-mail).

Fotografije snimljene na početku i u tijeku adaptacije radnih prostorija BNZH najbolje govore o velikom obimu i kvaliteti obavljenih radova. U svakom slučaju, početno stanje prostora zahtijevalo je velike rekonstrukcije i popravke da bi se dovelo u funkcionalno stanje.

Za vrijeme uređenja u prostorije Zajednice dolazio je velik broj ljudi, interesirao se za stanje i nivo obavljenih radova, te donosio novčane ili materijalne priloge (ćilimi, slike, itd.). Adaptacija i opremanje radnog prostora, koje je započeto sredinom veljače 2005. godine i s kraćim prekidima trajalo 4 mjeseca, financirano je, u najvećem dijelu dobrovoljnim prilozima članova BNZH. S ciljem prikupljanja finansijskih sredstava za kvalitetnu rekonstrukciju i uređenje prostora BNZH je uputila 3 pisma:

- 4.3.2005. godine Bošnjacima grada Zagreba,
- 21.3.2005. godine Veleposlanstvima i stranim Kulturnim centrima,
- 3.6.2005. godine čelnicima bošnjačkih asocijacija u RH.

Svakako treba zabilježiti izvanrednu susretljivost i želju za pomoći Veleposlanstva I. R. Iran, koje je poklonilo 120 uredskih stolica vrijednosti oko 30.000 kuna. Nakon što je 14.4.2005. godine iranski veleposlanik Nj. E. Jafar Shamsian posjetio prostorije BNZH i u razgovoru saznao specifikaciju najvažnijih potreba, osobno je početkom svibnja u trgovini „Uredski namještaj Velinac“ na Zagrebačkom velesajmu odabrao stolice koje se sada nalaze u Ilici 54. Veleposlanstvo Islamske Republike Iran u Zagrebu bilo je jedino diplomatsko predstavništvo koje je pomoglo BNZH u uređenju ili opremanju radnog prostora. Pruženu prijateljsku ruku i otvoreno srce Bošnjaci okupljeni oko BNZH nikad neće zaboraviti.

Vrijedno je zabilježiti i vrlo značajnu pomoć od Poglavarstva grada Zagreba. Na svečanom otvaranju prostorija, kada je u dvorani bilo veoma zagušljivo i sparno, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić je obećao da će Grad Zagreb o svom trošku instalirati klimatizaciju i grijanje. Obećanje je ispunjeno krajem kolovoza 2005. godine, a vrijednost radova je oko 120.000 kuna.

Procjenjuje se da je ukupna vrijednost radova na uređenju i opremanju radnih prostorija BNZH u Ilici 54 oko 700.000 kuna (utrošeni materijal i ugrađena oprema, namještaj, različita projektna dokumentacija, plaćeni i dobrovoljni prilozi u radu, transportni troškovi, alat, itd.).

Radno i svečano otvaranje prostorija BNZH

Zbog potrebe što ranijeg početka rada novouređenog ureda BNZH u Ilici 54, konačnog stvaranja uvjeta za nesmetani rad i razvoj, otvaranje prostorija Zajednice odvijalo se u dvije etape:

- radno otvaranje 12.6.2005. godine, i
- svečano otvaranje 14.7.2005. godine.

Radno otvaranje 12. lipnja 2005. godine upriličeno je za donatore koji su svojim finansijskim, materijalnim ili radnim prilozima pomogli adaptaciju i opremanje prostora. U intimnom druženju uz video prezentaciju dosadašnjeg rada i djelatnosti BNZH, nastup pjevačkog zbora, spontana bosanska narodna kola, te slane i slatke bosanske kulinarske specijalitete i bezalkoholna pića („bosanska sofra jemeka“) manifestirano je bošnjačko zajedništvo. Promatrajući ponosna ozarena lica i slušajući riječi ljudi prisutnih na povijesnom događaju, postaje jasno koliko je gradu Zagrebu i Bošnjacima nedostajalo ovakvo mjesto i ambijent gdje će se moći prikazati bosansko-hercegovačka kultura i tradicija, živo biće bošnjačkog naroda, vitalnost njegove

sadašnjosti i otvoreno srce da s drugima dijeli civilizacijske tekovine, ali i spremnost za njihovim kreiranjem.

Radne prostorije Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske svečano su otvorene 14. srpnja 2005. godine, čemu je prisustvovao veliki broj gostiju i uzvanika: gradonačelnik Zagreba Milan Bandić, veleposlanik Islamske Republike Iran Nj. E. Jafar Shamsian, savjetnik za kulturu u Iranskom kulturnom centru Hossein Hashemi, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandar Tolnauer, predstojnica Ureda za nacionalne manjine Vlade RH Milena Klajner, saborski zastupnik Milorad Pupovac, izvršni direktor Srpskog demokratskog foruma Ljubo Manojlović, predsjednik Udruge Branitelji Hrvatske umirovljeni brigadir Damir Čurik. Osim toga, svečanosti su prisustvovali i predstavnici Veleposlanstava akreditiranih u RH, Poglavarstva grada Zagreba, udruga i Vijeća nacionalnih manjina, te Islamske zajednice i bošnjačkih asocijacija u Hrvatskoj – KDBH „Preporod“, Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske, županijskih organizacija BNZH, općinskih, gradskih i županijskih Vijeća bošnjačke nacionalne manjine. Proslavi se naknadno priključila i Vesna Pusić, potpredsjednica Hrvatskog sabora i predsjednica Hrvatske narodne stranke.

Koliko se veliki značaj daje realizaciji projekta uređenja prostorija vidljivo je iz odluke Glavnog odbora BNZH da se 12. lipanj proglaši Danom Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. Posve je sigurno da će novouređene radne prostorije omogućiti uspješniju provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, te realizaciju različitih programa: organizaciju tribina o manjinskoj problematici, izložbe bošnjačkih umjetnika, prezentacije knjiga i časopisa, rad folklornog ansambla. Osim toga, u radnim prostorijama nalaze se dvije bosanske etno-sobe stare oko 100 godina (u uredu i višenamjenskoj dvorani), koje su obnovili profesionalni restauratori, a od zaborava za buduće generacije sačuvali nesebični donatori okupljeni oko BNZH.

U višenamjenskoj dvorani, osim etno-sobe, pogled najviše privlači slika „Dobri Bošnjanin“, vjerna reprodukcija reljefa na kamenom nadgrobnom stećku iz Radimlje kod Stoca, najveće srednjovjekovne nekropole stećaka u Bosni i Hercegovini.

U pozdravnim govorima na radnom i svečanom otvaranju, predsjednik BNZH prof. dr. Sead Berberović je podsjetio na početke i dosadašnje djelovanje Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske. Udruga je osnovana u teškim vremenima, u najtežoj ratnoj godini za Bosnu i Hercegovinu, što je imalo odraza na početak njenog djelovanja. Cijelo vrijeme Zajednica je djelovala bez vlastitog prostora i bez dovoljno finansijskih sredstava, često gubeći kontinuitet rukovođenja i organizacije zbog prerane smrti čelnih ljudi (prvi predsjednik prof. dr. Nedžad Pašalić, drugi predsjednik prof.

dr. Muradif Kulenović, potpredsjednik Salim Šabić). Tome treba dodati i nerazumijevanje ostalih bošnjačkih asocijacija oko mjesta i uloge BNZH u rješavanju problema bošnjačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Iscrpno prezentirajući problematiku prof. Berberović je naznačio problem prostora kao jedan od ključnih problema BNZH. Od osnutka do 1997. godine Zajednica je bila registrirana i djelovala u prostoru KDBH „Preporod“. Nakon izbora drugog rukovodstva, nekoliko mjeseci, do sredine 1998. godine, djelovala je iz privatnog stana svog predsjednika. Od polovice 1998. do proljeća 2002. godine od Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj dobili su na korištenje jednu prostoriju u Tomašićevoj 12. Zbog potreba Mešihata taj prostor je udruga napustila, te je nekoliko tjedana bila bez radnih prostorija. Zalaganjem tadašnjeg predsjednika Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske, umirovljenog brigadira Mesuda Šabanovića, BNZH je formirala ured u prostoru braniteljske udruge UBBDRH, koju oni koriste kao sustanari Udruge Bošnjaka branitelja Hrvatske (Nova cesta 4). U tom prostoru BNZH je bila do ospozobljavanja ureda u Ilici 54, što je ukupno peta adresa u kojoj je Zajednica boravila. Izrazio je zahvalnost KDBH „Preporod“, Mešihatu Islamske zajednice, Udruzi Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske i Udruzi Branitelji Hrvatske, koji su ustupanjem prostora pomogli da se bez većih potresa održi kontinuitet u djelovanju.

Predsjednik Berberović je izdvojio nekoliko najznačajnijih aktivnosti koje je poduzela BNZH u prethodnom periodu:

- djelovanje na bošnjačku populaciju prilikom popisa stanovništva 2001. godine da se izjasne kao Bošnjaci;
- formiranje 5 novih županijskih organizacija (za Karlovačku, Sisačko-moslavačku, Vukovarsko-srijemsку i Varaždinsku županiju, te Grad Zagreb i Zagrebačku županiju), čime je stvorena mreža od ukupno 10 županijskih organizacija;
- osnivanje i opremanje s nošnjama Ansambla narodnih igara, pjesama i običaja Bošnjaka, koji je na brojnim gostovanjima prikazao naše kulturno naslijeđe i želju za njegovim očuvanjem;
- nastavak izdavačke djelatnosti (objavljeno 10 zbirki pjesama i jedna knjiga proze, te 4 časopisa „Bošnjačka pismohrana“);
- iniciranje i sudjelovanje u aktivnostima za izbore Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina 2003. godine, na kojima su Bošnjaci izabrali najveći broj Vijeća i predstavnika od svih nacionalnih manjina (oko 80%), u koje je uključeno 459 izabranih predstavnika širom Republike Hrvatske;

- uočavanje i reagiranje na problem s registracijom Bošnjaka u biračkim popisima, te upozoravanje najviših državnih tijela, hrvatske javnosti i međunarodne zajednice;
- značajan doprinos u organizaciji manifestacije „Sjećanje na Srebrenicu 1995.-2005.“, kojom je obilježena 10-godišnjica genocidnog stradanja Bošnjaka Srebrenici. U prostorijama BNZH u Ilici 54, između radnog i svečanog otvaranja, početkom srpnja u okviru manifestacije „Sjećanje na Srebrenicu 1995.-2005.“ održana je press konferencija i izložba fotografija „Srebrenica 1995.“ autora Darka Bandića i Wade Godarda.

Iz kratkog pregleda aktivnosti vidljiv je kontinuirani rast u aktivnostima, organiziranju i stabilnosti djelovanja, te stvaranju ugleda i percepcije BNZH. Unatoč svim nepovoljnim okolnostima Zajednica je uspjela stvoriti pretpostavke da se pokrenu dugoročni projekti i aktivnosti, te održati kontinuitet djelovanja. BNZH je postigla prepoznatljivost kao organizirana snaga bošnjačkog naroda. Posebno je pozvao bošnjačku omladinu da se pridruži aktivnim radom, pošto ona treba preuzeti i dalje razvijati djelatnost BNZH.

“Mi moramo biti svjesni da je osnovni uvjet našeg opstanka kao kolektiviteta u RH izgradnja čvrste i stabilne institucije bošnjačke nacionalne manjine, kakvu su neke manjine uspjele izgraditi u proteklih stotinjak godina. Uloga izgradnje takve institucije neminovno pripada Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici, kako zbog naše brojnosti kao druge nacionalne manjine u Hrvatskoj, tako i radi naših potreba, ne samo radi sadašnjeg trenutka već kao uvjet našeg opstanka na ovim prostorima. Mi, Bošnjaci u Republici Hrvatskoj, imamo tu odgovornost pred sobom i pred našim narodom i mi tu zadaću danas moramo ispuniti, jer u protivnom naši mladi naraštaji sutra jednostavno više neće imati za to priliku“, rekao je prof. dr. Sead Berberović.

Istaknuo je da se u 4 mjeseca intenzivnih radova, počevši od projektiranja, prikupljanja finansijskih sredstava, organizacije i vođenja poslova, uspjelo kvalitetno obnoviti i urediti prostor u koji je uloženo više od 1.000 sati dobrovoljnog rada, značajne donacije u materijalu i finansijskim sredstvima. Popis svih donatora bit će izložen u radnom prostoru kao trajno obilježje i znak zahvalnosti.

„Smatramo da nakon zavidnih rezultata koje smo ostvarili u prethodnom periodu, u ovom prostoru trebamo još snažnije razvijati sve naše djelatnosti u cilju očuvanja i razvitka bošnjačke nacionalne posebnosti. Ovaj prostor bit će otvoren, kao što je i Bošnjačka nacionalna zajednica otvorena, za sve ideje, za sve kvalitetne projekte i programe. Bit će otvoren i za razvijanje zajedničkih aktivnosti i programa s

institucijama drugih nacionalnih manjina i s institucijama hrvatskoga naroda. Time ćemo također pridonijeti razvitku dobrih međunalacionalnih odnosa u gradu i probitku grada u cijelosti“, na kraju pozdravnog govora rekao je predsjednik BNZH Sead Berberović.

Na radnom otvaranju prostorija Hilmiji Šabiću, potpredsjedniku BNZH, dodijeljena je zahvalnica za poseban doprinos, uloženi trud i donirana materijalna sredstva, te ukupnu organizaciju i vođenje uređenja i opremanja prostora. Na svečanom otvaranju dodijeljene su 3 zahvalnice: Poglavarstvu grada Zagreba na dodjeli prostora i finansijskoj pomoći na uređenju prostora, Veleposlanstvu Islamske Republike Iran na pomoći u uređenju prostora i tvrtki „Velmot d.o.o.“ na donaciji u izvođenju električne instalacije i rasvjete.

Prigodom svečanog otvaranja u kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupio je Ansambl narodnih igara, pjesama i običaja Bošnjaka, koji je osnovan 1999. godine i djeluje pri BNZH. U svom 58. nastupu izveli su lijep i sadržajan program koji se sastojao iz recitacije pjesme Enesa Kiševića „Bosna“, bloka solo-pjesama u izvođenju Zdenke Ahmetspahić, Enesa Melkića i Emire Jakupović, te najnovije koreografije spleta narodnih kola „Oj, divojko preko puta“. Poseban doživljaj bio je nastup maestra Semira Hasića, svjetskog prvaka u harmonici za 1994. godinu u svojoj klasi, koji je virtuzozno odsvirao skladbe pod zajedničkim nazivom „Od Bacha do sevdaha“.

(Časopis „Bošnjačka pismohrana“, br. 17-20, Zagreb, 2004-05., str. 223-231).

SPISAK DONATORA NA ADAPTACIJI PROSTORA

**U OVOM PROJEKTU JE SUDJELOVALO OKO
200 ČLANOVA BNZH**

HVALA SVIMA KOJI SU POMOGLI !

Zahvalnica - plaketa
za poseban doprinos

- **POGLAVARSTVU GRADA ZAGREBA**
- **VELEPOSLANSTVU ISLAMSKE
REPUBLIKE IRAN U ZAGREBU**
- **VELMAT d.o.o. iz Krapinskih Toplica**

Zahvalnica - plaketa

za poseban doprinos, uloženi trud i
materijalna sredstva

○ **HILMIJI ŠABIĆU**

Zahvalnica

Izuzetan doprinos u materijalnim
sredstvima i/ili radu

- **SEID MEHIĆ, SULEJMAN ČIČIĆ,
HAJRO RAMADANOVIĆ**
- **SENAHID DUBRAVIĆ, FEHIM
ARNAUTOVIĆ, MUJAGA DRUŽIĆ,
EROL ČIČIĆ, OSMAN MUŠOVIĆ,
NEDŽAD KURTAGIĆ**
- **FARUK MUZUROVIĆ, HARIS ŠABIĆ**
- **MEŠIHAT ISLAMSKE ZAJEDNICE
HRVATSKE**

Zahvalnica

Veliki doprinos u materijalnim
sredstvima

- **IBRAHIM BEČIROVIĆ, ADALETA
BERBER, SMAJO DIZDAREVIĆ**
- **SEAD DUBRAVIĆ, DŽEVAD JOGUNČIĆ,
DŽEVDET TINJIĆ**
- **ORHAN JATIĆ, FUAD NUHIĆ, SAKIB
TOPIĆ, AVDO ŠUKO**
- **SULEJMAN ČAMDŽIĆ, FERID
DIZDAREVIĆ**

Zahvalnica

Doprinos radom

- **RAMIZ IBRAHIMOVIĆ, MUHAMED
ĆEMAN, IBRO ALIBAŠIĆ**
- **AVDO GRABČANOVIĆ, MUHIDIN
HEĆIMOVIĆ, ISMET OMERAGIĆ**
- **MESUD BUŽIMKIĆ, MUSTAFA FORTO,
RAMIZ MEHINAGIĆ**
- **ZIJAD KAZIĆ, OSMAN PALIĆ, ISMET
ISAKOVIĆ, EBTEHAY NAVAЕY**

Zahvalnica

Poseban materijalni doprinos

- **DŽEMAL PEZEROVIĆ, ARSLAN MUSLIĆ, SEAD BERBEROVIĆ, MUHAMED TOKALIĆ, MUJAGA MEHIĆ, HUSEIN PAŠAGIĆ, SULEJMAN REDŽEPOVIĆ**
- **FARUK GARIBOVIĆ, MITHAT MUZUROVIĆ, RAŠID HAŠIMOVIĆ, MUHAMED ZULIĆ, SMAJO TATARAGIĆ**
- **MIRSAD SREBRENKOVIĆ, HILMO HAIRLIĆ, TARIK MUTAPČIĆ**
- **SALIH MUJAGIĆ, ZINKA HADŽIĆ, HAJRUDIN SKADRAK, I. ČORIĆ, MAID DIZDAREVIĆ**

Zahvalnica

Materijalni doprinos

- **MUHIDIN ALIČEHAJIĆ, TEVHIDA DUBRAVIĆ, AHMED IKANOVIĆ, HAMIJETA i AZIM KARAMEHMEDOVIĆ, RUSMIR MUJKIĆ, ŠEMSO TANKOVIĆ, MUHAMED ŽDRALOVIĆ, ULFETA LOJO, MERSIJA OMANOVIĆ, I. DEUMIĆ**
- **ISMET REDŽEBAŠIĆ, RAZA HUZEJROVIĆ, MIRALEM IBRAHIMPAŠIĆ, ASIM MIDŽAN, ASIM ČEHAIĆ**
- **Z. MIHALIĆ, MUHAMED MUJIČIĆ, MUSTAFA DEMIROVIĆ, BEĆIROVIĆ, ADNAN AVDAGIĆ, FUAD ŠAHOVIĆ**

Zahvalnica

Prilozi za adaptaciju

- **NISVET JUKIĆ, VELID KAZIĆ, SENA HIDANOVIĆ, FAHRUDIN MUZUROVIĆ, MIDHAT ARSLANAGIĆ, VASIF KEŠIĆ, VASVA HADŽIĆ, SADETA DUBRAVIĆ, ESMA LUČEV, DERVIŠ ALIBEGOVIĆ**
- **HUSNIJA DILBEROVIĆ, FAHRET RAPIĆ, ALIJA HODŽIĆ, MIRHA SMAJLOVIĆ, KEMO HASANOVIĆ, MIRSAD MUJČIĆ, MASO SEMIZ, MIRZA MEŠIĆ, SEIDA KOČO**

Zahvalnica

Prilozi za adaptaciju

- **MOJMIR KRIŽAN, KVAKA TRGOVINA, BESIM JUSUFHODŽIĆ, JAKUB LJUMANOVIĆ, ČEVAPOVIĆ, MESUD ŠABANOVIĆ, MEHMEDOVIĆ**
- **SUADA BANJAN, SABIRA ŠADIĆ**
- **ZUMRETA KULENOVIĆ, ŠEHIDA BAŠIĆ, AMIR HODŽIĆ, KOLIĆ, HAJRUDIN MRKALJEVIĆ, ŠEVKO ALAGIĆ, AJŠA HERIĆ, MEHMED DIZDAR, MIRSAD AVDAGIĆ, NARCISA ČEMALOVIĆ**

Zahvalnica

Prilozi za adaptaciju

- **LATIF BEČIREVIĆ, ISMET MAGLIĆ,
AHMED JUSUFHODŽIĆ, SMAIL
MERDOVIĆ, FUAD I ZDENKA
AHMET SPAHIĆ, AVDO MEŠIĆ, E.
SINANOVIĆ, ISMET ISAKOVIĆ, SENAD
VIKIĆ**
- **SAKIB GARIBOVIĆ, ALMASA CVIJETIĆ,
SEAD BEGOVIĆ, EDINA HODŽIĆ**

Zahvalnica

Nepoznati darovatelji

- **Hvala i osmorici anonimnih
darovatelja putem banke**
- **Ukoliko ima grešaka u imenu i
prezimenu ili je nedovoljan
podatak o darovatelju, nije
namjerno**
- **Koristili smo podatke sa bankovne
ili poštanske uplatnice - oprostite!**

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

Ured: Ilica 54, 10000 ZAGREB

tel/fax: 48 19 377; e-mail: bnhz@zg.htnet.hr

Broj: 34/05

Zagreb, 20.7.2005.

Grad Zagreb

Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada

Pročelnik

Dragica Krpan, dipl. iur.

10000 ZAGREB

Trg Stjepana Radića 1

Poštovana,

temeljem zaključka Gradskog poglavarstva Grada Zagreba sa 136. sjednice održane 4.11.2004. godine Bošnjačkoj nacionalnoj zajednici Hrvatske dodijeljen je na korištenje prostor u Zagrebu, Ilica 54 (šifra prostora 06677487) i dana 15.11.2004. sklopljen ugovor o korištenju prostora.

Kako je prostor zahtijevao ozbiljnu adaptaciju, ove godine pristupili smo njegovom uređenju za što smo prikupili značajne donacije naših članova i prijatelja u finansijskim sredstvima, materijalu i radu, čime smo prostor doveli u funkciju. Svečano otvaranje, kojem je, među ostalim uzvanicima, prisustvovao gradonačelnik Grada Zagreba g. Milan Bandić sa suradnicima, održano je 14. srpnja 2005. godine.

U prostoru je, za ostvarivanje njegove potpune funkcionalnosti, još nužno potrebno instalirati klimatizaciju i centralno grijanje (za što postoji plinska instalacija). Kako je prostor u vlasništvu Grada Zagreba, a Bošnjačka nacionalna zajednica ga koristi, molimo Vas da te radove izvede Grad Zagreb. O tome smo na otvaranju prostora razgovarali s gradonačelnikom Grada g. Milanom Bandićem pri čemu je on obećao za taj dio uređenja prostora pomoći Grada Zagreba.

Zahvaljujemo na razumijevanju!

Uz srdačne pozdrave,

Predsjednik:

Prof. dr. sc. Sead Berberović

Co/ - Gradonačelnik Grada Zagreba g. Milan Bandić
- Pročelnik Ureda gradonačelnika g. Marijan Maras

FOND ZA STIPENDIRANJE NADARENIH UČENIKA I STUDENATA

Fond za stipendiranje nadarenih učenika i studenata osnovala je BNZ ZG i ZGŽ 2006. godine, a djelatnost Fonda, nakon što je Fond u svom radu polučio uspješne rezultate, preuzeila je BNZH 2008. godine. Sredstvima Fonda ukupno je stipendirano 38 studenata iz cijele Hrvatske, kojima je podijeljeno 50 godišnjih stipendija. Za stipendije je potrošeno ukupno 257.700,00 kn. Ovim podacima treba pridodati još 4 godišnje stipendije koje je dodijelilo Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, a prema odluci o stipendiranju Upravnog odbora Fonda nakon provedenog natječaja.

Svečanost dodjele stipendija 15.12.2007. u prostorijama BNZ ZG i ZGŽ – stipendisti, Upravni odbor Fonda, donatori i članovi rukovodstva BNZ ZG i ZGŽ –

Sredstva za Fond su se uplaćivala na račun BNZH i vodila na posebnoj računo-vodstvenoj kartici. Sva sredstva koja se uplate u Fond raspodijeljena su za stipendije. Sve troškove rada Fonda pokriva BNZH. Fondom upravlja Upravni odbor Fonda koji raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija, donosi odluku o stipendiranju temeljem Pravilnika o radu Fonda i prema usvojenim kriterijima, te brine o prikupljanju sredstava. Donacije Fondu su individualne od fizičkih osoba, pravnih osoba, te od bošnjačkih institucija (Mešihat Islamske zajednice, Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Rijeke itd.).

Rad i poslovanje Fonda bili su potpuno javni i transparentni, tako da nikad nije bilo niti jedne primjedbe upućene na način rada, kriterije za dodjelu stipendija, odluke Odbora Fonda i sl. Ugovorima o stipendiranju stipendisti se obavezuju da se aktivno uključe u rad neke bošnjačke asocijacija te da po zapošljavanju i sami postanu donatori Fonda.

Polazeći od ciljeva utvrđenih u članku 8. Statuta BNZ ZG i ZGŽ a temeljem članka 9. Statuta, Izvršni odbor na sjednici 05/06 održanoj 12. 10. 2006. godine, donosi

**ODLUKU
O OSNIVANJU FONDA ZA STIPENDIRANJE
„Salim Šabić“**

Članak 1.

U okviru BNZ ZG i ZGŽ osniva se fond pod nazivom „Salim Šabić“. Fond nema status pravne osobe.

Članak 2.

Svrha fonda „Salim Šabić“ je prikupljanje materijalnih sredstava, prije svega finansijskih, i njihovo usmjeravanje za poticajno nagradivanje mladih Bošnjaka koji žive u Republici Hrvatskoj.

Članak 3.

Sredstva fonda prikupljat će se na način:

- donacije pojedinaca, institucija ili udruga, poduzeće i dr.
- redovitog godišnjeg izdvajanja BNZ ZG i ZGŽ prema odluci Izvršnog odbora zajednice,
- ostale udruge Bošnjaka u Republici Hrvatskoj,
- međunarodne institucije u RH za podršku nacionalnih manjina.

Članak 4.

Za sve donacije Zajednica će donatorima izdati Zahvalnicu fonda, koju će potpisati i uručiti predsjednik zajednice i predsjednik Upravnog odbora fonda.

Članak 5.

Sredstva koja se prikupe u fondu „Salim Šabić“ dodjeljivat će se u obliku:

- stipendije
- jednokratne nagrade
- godišnje nagrade

Članak 6.

Sredstva fonda će se usmjeriti za:

- školovanje odnosno studiranje vrijednih i talentiranih učenika odnosno studenta, koji su slabog imovnog stanja,
- kupnju knjiga, opreme ili pribora đaku ili studentu
- projekte od posebnog društvenog interesa za zajednicu.

Stipendije mogu biti jednokratne, jednogodišnje ili višegodišnje koliko traje dotično školovanje odnosno studiranje. U slučaju jednogodišnje ili višegodišnje stipendije, isplata stipendista obavljat će se mjesечно.

S osobom kojoj se dodijeli jednogodišnja ili višegodišnja stipendija zaključit će se ugovor o stipendiji.

Članak 7.

Za dodjelu stipendija ili nagrada iz fonda „Salim Šabić“, nakon što se utvrdi visina sredstava za dotičnu godinu u fondu, Upravni odbor fonda raspisat će natječaj u časopisu „Journal“ KDB „Preporod“ i u glasilima županijskih bošnjačkih zajednica.

Članak 8.

U natječaju za dodjelu stipendije i /ili nagrade naznačit će se:

- tko raspisuje natječaj,
- područje za koje se raspisuje natječaj,
- tko može sudjelovati na natječaju,
- posebni uvjeti natječaja,
- na koju adresu i do kada se šalju ponude (molbe),
- rok do kojeg će se utvrditi rezultati natječaja, te
- način objavljivanja rezultata raspisanog natječaja.

Članak 9.

Dodjela nagrade za postignuće na području društvenog, kulturno – umjetničkog i znanstvenog stvaralaštva, obavit će se u pravilu tijekom manifestacije „Dani BNZ“ ili na godišnjoj skupštini zajednice.

Pored novčane nagrade čija se visina unaprijed utvrđuje, dobitniku nagrade uručit će se i pisana plaketa sa nazivom nagrade, područjem za koje mu se nagrada dodjeljuje i temom rada.

Plaketu potpisuje predsjednik BNZ ZG i ZGŽ i predsjednik Upravnog odbora fonda.

Članak 10.

O svim poslovima vezanim za fond za stipendiranje brine i iste obavlja Upravni odbor fonda.

Upravni odbor fonda ima tri člana koje imenuje Izvršni odbor na vrijeme dvije godine, a oni između sebe biraju predsjednika Upravnog odbora.

Članak 11.

Upravni odbor fonda će se kod raspisivanja natječaja za dodjelu stipendija i/ili nagrada, angažirati za pojedina područja istaknute stručnjake, znanstvenike odnosno kulturno – umjetničke poslanike, koje će imenovati u tročlanu komisiju (žiri), za ocjenu i odabir najbolje prispjelih radova za koje se dodjeljuje nagrada u postupku natječaja.

Članak 12.

O svom radu kao i o ukupnim aktivnostima fonda tijekom godine, Upravni odbor fonda podnosi pisano izvješće Izvršnom odboru BNZ ZG i ZGŽ.

Članak 13.

Ova odluka o osnivanju fonda stupa na snagu danom njezina donošenja.

Članak 14.

Ova Odluka objavit će se u časopisu „Journal“, KDB „Preporod“ i drugim glasilima županijskih bošnjačkih zajednica.

Predsjednik izvršnog odbora

BNZ ZG i ZGŽ

prof. dr. sc. Sead Berberović

Na Izbornoj Skupštini BNZH održanoj 14.06.2008.

godine u Zagrebu, usvojena je

O D L U K A

o izmjeni Odluke o formiranju Fonda za stipendiranje „Salim Šabić“

Na Skupštini BNZ ZG i ZGŽ održanoj 10.6.2006. usvojena je odluka da se osnuje Fond za stipendiranje, a ta odluka je operativno sprovedena na sjednici 05/06 IO BNZ ZG i ZGŽ od 12.10.2006. godine.

- 1) Iz praktičnih razloga, a posebno zbog cilja da Fond za stipendiranje počne da što prije počne s radom, usvojena je navedena Odluka, kao inicijalna, na nivou BNZ ZG i ZGŽ, iako su pravo za dobivanje stipendije imali svi Bošnjaci na čitavoj teritoriji R. Hrvatske.
- 2) Ovom Odlukom mijenja se prethodna Odluka o osnivaču fonda BNZ ZG i ZGŽ, pa je od danas, 14.06.2008. godine osnivač Fonda BNZH.
- 3) Fond nema status pravne osobe i koristio je žiro račun BNZ ZG i ZGŽ kod Zagrebačke banke pod brojem: 2360000 – 1101896707. Sva sredstva Fonda će se prebaciti na žiro račun BNZH 2360000 – 1101413989 kod Zagrebačke banke, a sve poslove i preuzete obaveze prema stipendistima Fonda za akademsku godinu 2007/08. odradit će Odbor fonda kojeg je imenovao IO BNZ ZG i ZGŽ.
- 4) Ostali članovi prethodne Odluke i Statuta Fonda, kao i sva ostala dokumentacija se ne mijenjaju osim što se svuda zamjenjuje BNZ ZG i ZGŽ s BNZH.
- 5) Na temelju konzultacija s novim sastavom GO BNZH Fond za stipendiranje će predložiti, a GO BNZH usvojiti izmjenu sastava sadašnjeg Odbora Fonda za akademsku 2008/09. godinu.
- 6) Ova Odluka stupa na snagu danom usvajanja na Skupštini BNZH.

Predsjednik BNZH:

Prof. dr. sc. Sead Berberović

SIMPOZIJI I OKRUGLI STOLOVI

U proteklih 30 godina Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske/Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju održala je 17 simpozija i 1 okrugli stol, svi u Zagrebu. Na simpozijima i okruglim stolovima obrađivane su teme koje se odnose na nacionalne manjine, te na bitna pitanja vezana za bošnjački nacionalni identitet i povijest Bošnjaka te Bosne i Hercegovine. Na simpozijima su sudjelovali istaknuti, priznati znanstvenici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, regije kao i izvan regionalnog područja. Navodimo samo naslove:

1. „Međusobni odnosi nacionalnih manjina u Hrvatskoj i odnos prema većinskoj naciji“, 1998.
2. „Odgoj u dijaspori“, 2000.
3. „Bošnjaci u Domovinskom ratu Hrvatske“, 2000.
4. „Književni i prevodilački rad Envera Čolakovića“, 2005.
5. „Muslimanska narodna organizacija – 100 godina od osnivanja“, 2006.
6. „Uloga Huseina Husage Čišića u razvoju i afirmaciji Bošnjaka i Bosne i Hercegovine – 130 godina od rođenja“, 2009., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Vijećem bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba i Kulturnim društvom Bošnjaka Hrvatske „Preporod“.
7. „Cazinska krajina u XX stoljeću – Politika, ljudi događaji ... – 60 godina Cazinske bune 1950. godine“, 2010., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Općinom Cazin.
8. „Europski identitet Bošnjaka – od minulog iskustva do suvremene afirmacije“, 2011., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Naučnoistraživačkim institutom „Ibn Sina“ Sarajevo.
9. „Bošnjačko iskustvo antifašizma“, 2012., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Bošnjačkim institutom Sarajevo i Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo.
10. „Položaj Bošnjaka u Republici Hrvatskoj u kontekstu europskih integracija“, 2013. (okrugli stol).

11. „Odnos religijskog i nacionalnog u identitetu i stvarnosti balkanskih naroda“, 2015., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo.
12. „Gdje je nestao – moral“, 2016., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo i Sveučilištem u Zagrebu, Filozofski fakultet – Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku.
13. „Migracije stanovništva – fenomen izbjeglištva“, 2016., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Fondacijom „Mulla Sadra“ Sarajevo, Institutom za migracije i narodnosti Zagreb i Ministarstvom kulture Republike Hrvatske.
14. „Doprinos islamske civilizacije i kulture Evropi“, 2017., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo, uz pomoć Grada Zagreba i pokroviteljstvo gradonačelnika Milana Bandića.
15. „Islam u evoluciji bošnjačkog identiteta“, 2018., u suradnji s Fondacijom „Mulla Sadra“ Sarajevo.
16. „Bosna i Hercegovina – Hrvatska – Europa; Društveno-historijski, politički i kulturno-istički aspekti“, 2019., u suradnji s Naučnoistraživačkim institutom „Ibn Sina“ Sarajevo i uz pomoć Grada Zagreba.
17. „Sulejmanpašićeva kritika žurnalizma iz 1936-te godine“, 2022., u suradnji s Vijećem bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba, Naučnoistraživačkim institutom „Ibn Sina“ Sarajevo, Centrom za filozofiju medija i Institutom za medije.
18. „Filozofija islama“, 2023., u suradnji s Islamskom zajednicom u Hrvatskoj i Naučnoistraživačkim institutom „Ibn Sina“ Sarajevo.

*Simpozij „Muslimanska narodna organizacija – 100 godina od osnivanja“, 2006.
– u prvom redu: Adil Zulfikarpašić i predsjednik SDA Sulejman Tihić –*

*Simpozij „Uloga Huseina Husage Čišića u razvoju i afirmaciji Bošnjaka i Bosne i
Hercegovine – 130 godina od rođenja“, 2009.*

*Simpozij „Cazinska krajina u XX stoljeću – Politika, ljudi događaji ... – 60 godina
Cazinske bune 1950. godine“, 2010.
– u prvom redu predsjednik SDA Sulejman Tihić –*

*Pozdravni govor Predsjednika Republike Hrvatske IVE JOSIPOVIĆA na simpoziju
„Europski identitet Bošnjaka – od minulog iskustva do suvremene afirmacije“, 2011.*

Pozdravni govor Predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine Bakira Izetbegovića na simpoziju „Europski identitet Bošnjaka – od minulog iskustva do suvremene afirmacije“, 2011.

Sudionici simpozija „Migracije stanovništva – fenomen izbjeglištva“, 2016.

Simpozij „Bosna i Hercegovina – Hrvatska – Europa; Društveno-historijski, politički i kulturno-istički aspekti“, 2019.

ČASOPIS „BOŠNJAČKA PISMOHRANA“

Od 1999. do danas tiskano je 50 brojeva časopisa „Bošnjačka pismohrana“ u 22 sveska u kojima su predstavljeni brojni istaknuti Bošnjaci u području književnosti, umjetnosti, znanosti, sporta i poduzetništva. Obrađene su brojne teme iz bošnjačke prošlosti i sadašnjosti, prikazani radovi sa 19 simpozija, znanstvenih skupova i okruglih stolova koje smo organizirali samostalno ili u suradnji s partnerima, itd...

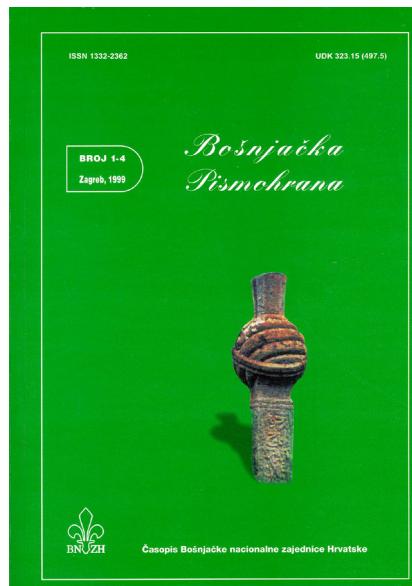
1. Broj 1-4, svezak 1, 1999.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Međusobni odnosi nacionalnih manjina u Hrvatskoj i odnos prema većinskoj naciji“, Zagreb, 1998.
2. Broj 5-8, svezak 2, 2001.
 - sadrži zbornik radova manifestacije „Boj pod Banja Lukom“, Zagreb, 2000.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Odgoj u dijaspori“, Zagreb, 2000.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Bošnjaci u Domovinskom ratu Hrvatske“, Zagreb, 2000.
3. Broj 9-12, svezak 3, 2002.
4. Broj 13-16, svezak 4, 2003.
5. Broj 17-20, svezak 5, 2004/05.
6. Broj 21-22, svezak 6, 2006.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Književni i prevodilački rad Envera Čolakovića“, Zagreb, 2005.
7. Broj 23-26, svezak 7, 2007/08.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Muslimanska narodna organizacija – 100 godina od osnivanja“, Zagreb, 2006.
8. Broj 27, svezak 8, 2009.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Uloga Huseina Husage Čišića u razvoju i afirmaciji Bošnjaka i Bosne i Hercegovine – 130 godina od rođenja“, Zagreb,

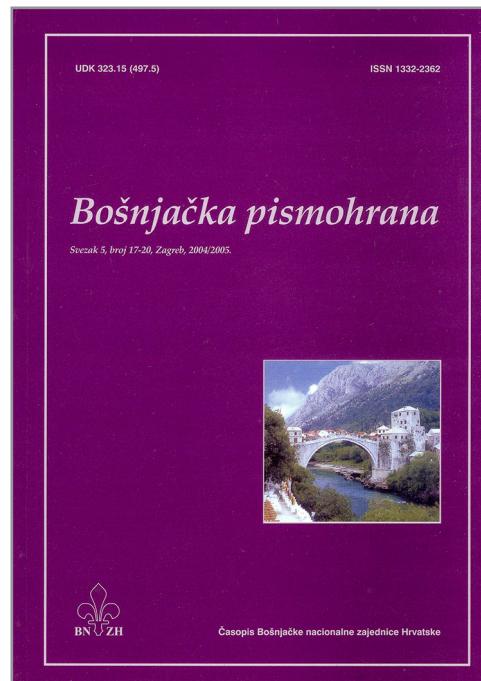
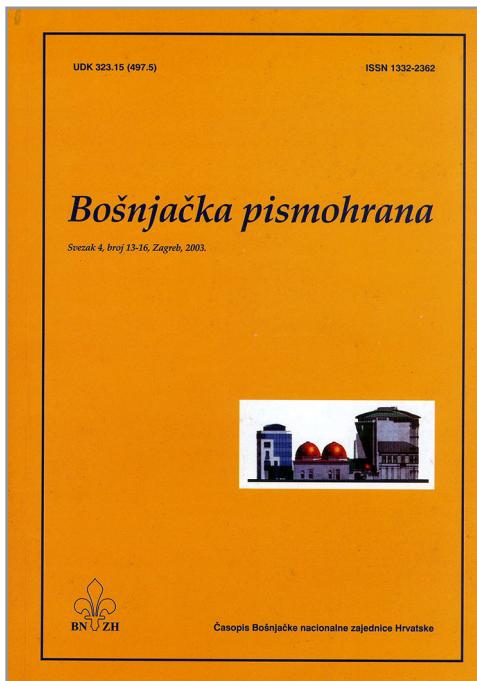
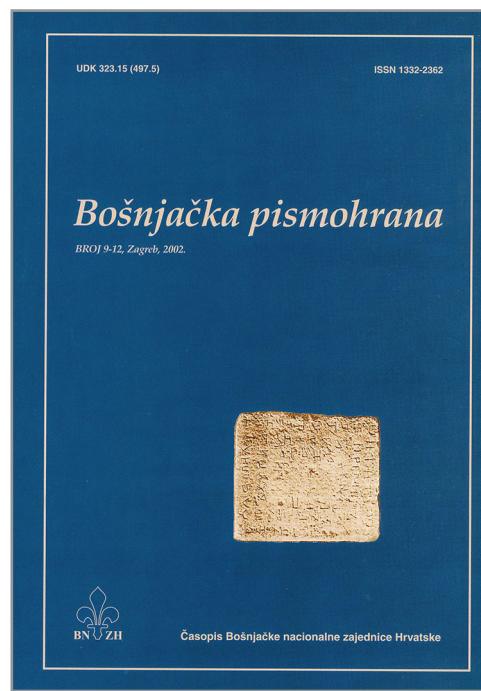
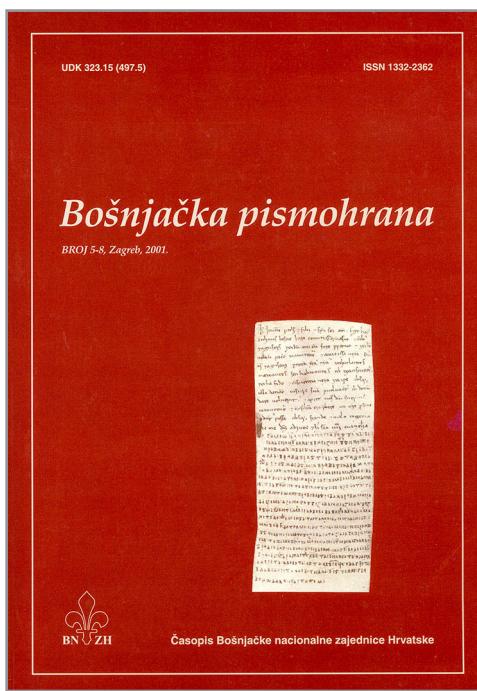
2009., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Vijećem bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba i Kulturnim društvom Bošnjaka Hrvatske „Preporod“

9. Broj 28-31, svezak 9, 2009/10.
10. Broj 32-33, svezak 10, 2011.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Cazinska krajina u XX stoljeću – Politika, ljudi događaji ... – 60 godina Cazinske bune 1950. godine“, Zagreb, 2010., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Općinom Cazin
11. Broj 34-35, svezak 11, 2012.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Europski identitet Bošnjaka – od minulog iskustva do suvremene afirmacije“, Zagreb, 2011., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Naučnoistraživačkim institutom „Ibn Sina“ Sarajevo
12. Broj 36-37, svezak 12, 2013.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Bošnjačko iskustvo antifašizma“, Zagreb, 2012., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Bošnjačkim institutom – Fondacija Adila Zulfikarpašića Sarajevo i Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo.
13. Broj 38-39, svezak 13, 2014.
 - sadrži zbornik radova okruglog stola „Položaj Bošnjaka u Republici Hrvatskoj u kontekstu europskih integracija“, Zagreb, 2013.
 - sadrži izabrana izlaganja sa simpozija „Islam u Europi – stanje i perspektive“, Zagreb, 2012., Medžlis Islamske zajednice Zagreb i Institut „Ibn Sina“ Sarajevo,
 - sadrži izabrana izlaganja simpozija „Društveni položaj muslimanke u Europi – stanje i kako ga poboljšati“, Zagreb, 2013., Medžlis Islamske zajednice Zagreb
14. Broj 40-41, svezak 14, 2015.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Odnos religijskog i nacionalnog u identitetu i stvarnosti balkanskih naroda“, Zagreb, 2015., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb i Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo.
15. Broj 42-43, svezak 15, 2016.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Gdje je nestao – moral“, Zagreb, 2016., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo i Sveučilištem u Zagrebu, Filozofski fakultet – Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku.

16. Broj 44, svezak 16, 2017.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Migracije stanovništva – fenomen izbjeglištva“, Zagreb, 2016., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Fondacijom „Mulla Sadra“ Sarajevo, Institutom za migracije i narodnosti Zagreb i Ministarstvom kulture Republike Hrvatske.
17. Broj 45, svezak 17, 2018.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Doprinos islamske civilizacije i kulture Evrope“, Zagreb, 2017., u suradnji s Medžlisom Islamske zajednice Zagreb, Institutom „Ibn Sina“ Sarajevo i potporu Grada Zagreba
18. Broj 46, svezak 18, 2019.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Islam u evoluciji bošnjačkog identiteta“, Zagreb, 2018., u suradnji s Fondacijom „Mulla Sadra“ Sarajevo
19. Broj 47, svezak 19, 2020.
 - sadrži zbornik radova simpozija „Bosna i Hercegovina – Hrvatska – Europa; Društveno-historijski, politički i kulturološki aspekti“, Zagreb, 2019., uz potporu Grada Zagreba
20. Broj 48, svezak 20, 2021.
21. Broj 49, svezak 21, 2022.

Prikazane su naslovnice svih 21 svezaka.

Bošnjačka pismohrana

Svezak 6 Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske

broj 21-22
Zagreb
2006.

Riječ urednika
Bosanci – kulturni profil
Povijest Vesna Mioč, Adnan Jahić
Graditeljstvo Edin Jahić
Književni portreti Ervin Jahić
Likovno stvaralaštvo Munir Vejzović
Politiko društvena kretanja Sulejman Čamđić
Kritika Edin Hadžić (Dinko Delić), Nedan Rizvanović (Ervin Jahić), Muslimani u Dubrovniku (Saudin ef. Subašić)
Svjedočanstva Safeta Obhodaš
Simpozij o Enveru Čolakovici
Objetnice i jubileji
Dogadaji i djelatnosti BNZH
Dokumenti BNZH

Bošnjačka pismohrana

Svezak 7 Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju

broj 23-26
Zagreb
2007./2008.

Riječ urednika Filip Mursel Begović
Simpozij o Muslimanskoj narodnoj organizaciji
Graditeljstvo Edin Jahić
Povijest Nasko Frndić, Vesna Mioč, Nikša Selmani, Muhamed Ždralović, Mubera Ždralović, Ante Simonić, Esma Halepović Dečević
Književni portreti Sead Begović
Likovno stvaralaštvo Hamo Cavrk
Politiko društvena kretanja Faris Nanić, Sulejman Čićić
Sjećanja Nusret Idrizović, Muhamed Ždralović
Svjedočanstva Jusuf Suljanović
Objetnice i jubileji Ismet Isaković
Dogadaji i djelatnosti BNZH
Dokumenti BNZH

Znanstveni skup

ULOGA HUSEINA HUSAGE
ČIŠIĆA U RAZVOJU I
AFIRMACIJI BOŠNJAKA I
BOSNE I HERCEGOVINE
- 130 godina od rođenja -

Šalje:
Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju

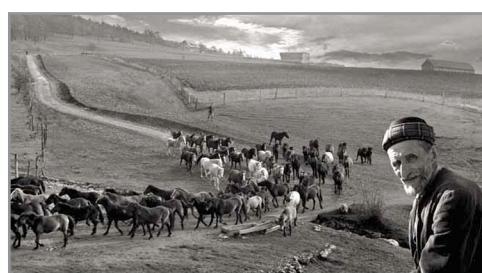
Svezak 8

Bošnjačka pismohrana

broj 27
Zagreb
2009.

ZBORNIK

RADLOVA

Bošnjačka pismohrana

Svezak 9 Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju

broj 28-31
Zagreb
2009./2010.

Riječ urednika Filip Mursel Begović
Sociokulturalna istraživanja Senadin Lavić, Ismet Smailović
Graditeljstvo Edin Jahić
Povijest Adnan Jahić, Nusret Kujraković
Izložbe Alija M. Akšamija: Ja, ban bosanski Kulin
Književni portreti Ismet Žunić
Likovno stvaralaštvo Fadih Vejzović
Politiko društvena kretanja Fahrudin Novalić
Ogledi Emri Lešić, Nasko Frndić, Rašid Durić
Divanhana Smajo Tataragić
Svjedočanstva Amir Tačić
Dogadaji i djelatnosti BNZH

Znanstveni skup
ČAZINSKA KRAJINA U XX. STOLJEĆU
POLITIKA, LJUDI, DOGAĐAJI...
– 60 GODINA “Čazinske bune – 1950. godine”

Bošnjačka pismohrana
Svezak 10
broj 32-33
Zagreb
2011.
ZBORNIK
Cazinska krajina XX stoljeće
RADOVA

EUROPSKI IDENTITET BOŠNJAKA

OD MINULOG ISKUSTVA DO SUVREMENE AFIRMACIJE
Zbornik radova XVII. simpozija

Bošnjačka pismohrana

Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice
za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju

Svezak 11, broj 34-35, Zagreb, 2012.

**BOŠNJAČKO
ISKUSTVO
ANTIFAŠIZMA**
ZBORNIK RADOVA XIX. SIMPOZIJA

Bošnjačka pismohrana
Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice
za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju

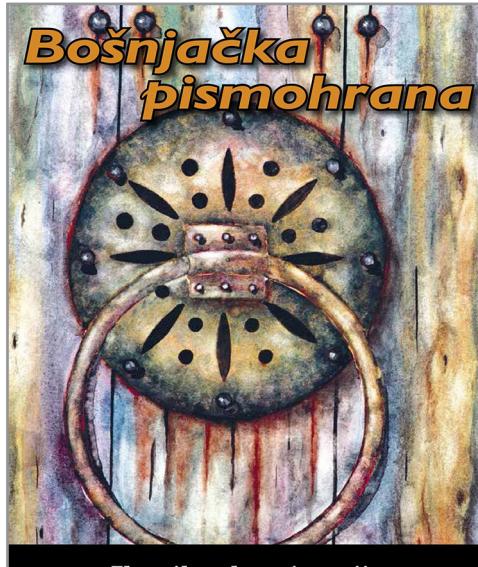
Bošnjačka pismohrana

Svezak 13 Časopis Bošnjačke nacionalne zajednice
za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju

broj 38-39
Zagreb 2014.

Bosna i Hercegovina i Bošnjaštvo
Popis stanovništva 2011.
Bošnjaci i Islamska zajednica
Manjine u Republici Hrvatskoj
u kontekstu europskih integracija
Bošnjački znanstvenici
Književni prikazi
Likovno stvaralaštvo
Recenzije

Zbornik radova simpozija
“ODNOS RELIGIJSKOG I
NACIONALNOG U IDENTITETU I
STVARNOSTI BALKANSKIH NARODA”

BOŠNJAČKA PISMOPRANA BN ZH

Časopis za povijest i kulturu Bošnjaka u Hrvatskoj • Utemeljeno 1998. godine • Svezak 15 • broj 42-43

Zbornik radova Simpozija
GDJE JE NESTAO - MORAL

BOŠNJAČKA PISMOPRANA BN ZH

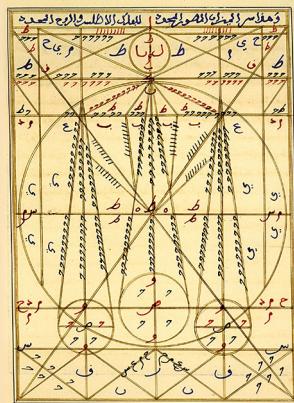
Časopis za povijest i kulturu Bošnjaka u Hrvatskoj • Utemeljeno 1998. godine • Svezak 16 • broj 44

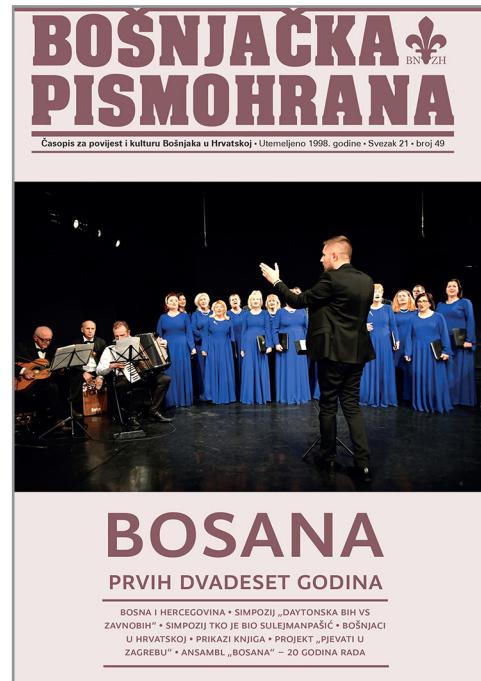
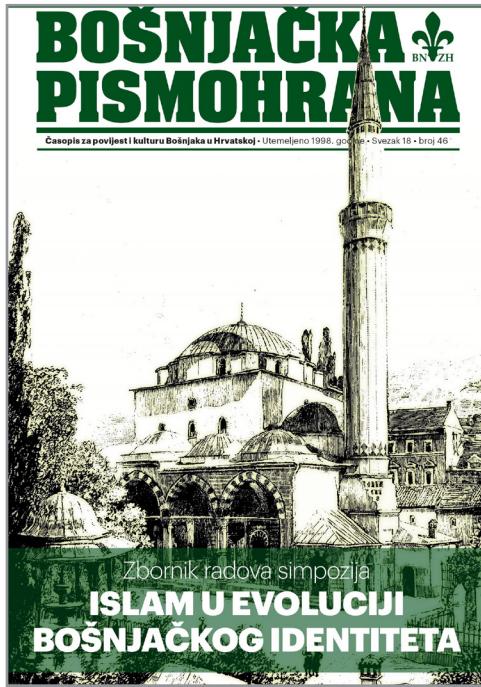
Zbornik radova Simpozija
**MIGRACIJE STANOVNIŠTVA –
FENOMEN IZBJEGLIŠTVA**

BOŠNJAČKA PISMOPRANA BN ZH

Časopis za povijest i kulturu Bošnjaka u Hrvatskoj • Utemeljeno 1998. godine • Svezak 17 • broj 45

Zbornik radova Simpozija
**DOPRINOS ISLAMSKE
CIVILIZACIJE I KULTURE EUROPY**

ČASOPIS „BOŠNJAČKI GLAS“

Časopis „Bošnjački glas“ je 2006. godine pokrenula Bošnjačka nacionalna zajednica za Primorsko-goransku županiju, a 2009. godine preuzeila i od tada ga u cijelosti realizira Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske. U izdavanju časopisa zajednički sudjeluju sve županijske organizacije i dostavljaju svoje priloge.

Ukupno je do danas izdano 80 brojeva časopisa „Bošnjački glas“, uključujući i brojeve koje je samostalno izdala BNZ za Primorsko-goransku županiju. Najčešće je dinamika izlaska časopisa bila 4-5 brojeva godišnje, s brojem stranica između 40 i 50, sukladno sredstvima koja je odobravao Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Godine 2021. napravljen je iznimno napor svih uključenih u stvaranje „Bošnjačkog glasa“. Za tu godinu Savjet za nacionalne manjine odobrio je tiskanje 6 brojeva „Bošnjačkog glasa“ što je i realizirano, ali je povrh toga priređeno još 6 brojeva koji su objavljeni na WEB portalu BNZH. Namjera je bila da se pokaže spremnost i potvrdi sposobnost da „Bošnjački glas“ može izlaziti u mjesečnom ritmu, s tendencijom da preraste u dvotjednik, pa tjednik. Međutim, za to u Savjetu za nacionalne manjine nije bilo razumijevanja.

Prvi glavni urednik „Bošnjačkog glasa“ bio je Ibrahim Ružnić, predsjednik BNZ za Primorsko-goransku županiju (od broja 1 do broja 26 koji je tiskan u listopadu 2013. godine), v. d. glavnog urednika za broj 27 tiskanog u prosincu 2013. bio je Sead Berberović, a od broja 28 pa do broja 50 tiskanog u prosincu 2019. glavna urednica bila je Edina Smajlagić. Od 2020. godine i broja 51 pa do današnjeg 80-tog broja glavni i odgovorni urednik bio je Sead Alić. Časopis je redizajniran na moderan način, s novim formatom. Od broja 51 časopis „Bošnjački glas“ se objavljuje redovito na WEB portalu Bošnjačke nacionalne zajednice: bnzh.hr.

AZERB.

BOŠNJAČKI GLAS

ISSN: 1846-3215 • INFORMATIVNO GLASILO BNZH
LIPANJ/LISTOPAD 2015. GODINE • BROJ 31

Održali smo skupštine BNZ

- Šavjet za nacionalne manjine:
- Deklaracija o etnocentrizmu i netoleranciji
- Proslavljen Kurban Bajram
- Isa-beg Ishaković Predsjednici
- 20 godina nakon genocida

- Bili smo 11. srpnja o.g. u Srebrenici
- Dojmljiv nastup "Bosaninih" amatera
- Podsjećanje na genocid: Prijedor, Srebrenica
- Razgovaramo s producentom prvog B-H 3D animiranog filma

BOŠNJAČKI GLAS

INFORMATIVNO GLASILO BNZH
LIPANJ 2021.
BROJ 62
ISSN: 1846-3215

“SREBRENICA nije pitanje nacije, vjere,
politike, ratnih okolnosti ... Srebrenica je
rana na taklo željenoj ljudskosti” (Miljenko
Buhač)

DANAS je 10. jul 2021. Od onog jula do danas
umrl je 570 Žena iz Srebrenice, a da nisu
našle i sahranile kosti svojih ubijenih
najrođenijih. Budi njihov dah. Budi njihova
bol. (Esad Kočan)

ONO što moram, hoću, trebam, mogu, smijem
i želim je zamoliti vas, vječno žive i bijelinom
rišana uzvišene Srebreničane, da mi bar
svakog 11. jula dozvolite da uz vas, na ovaj
Dan, i ja budem živ! (Šemsudin Gegić)

JA, Čedomir Petrović, sumnjiivo lice ovdašnje,
persona non grata, izdajnik izdajnika i
nevernik nevernih, godinama osuđujem i
odričem se javno svih zločina i zločinaca koji
pripadaju srpskom rodu i narodu. Ili oni nisu
Srbi, ili to nisam ja?

NE valja van jednadžba, komšije
Poginuli Nijemci na ruskom
frontu i ubijeni stalingradski
Rus nije isto !
Ugušeni Jevreji u Auschwitzu i
poginuli Švabci na brdovitom
Balkanu nije isto !

Poginuli snajperista sa kokardom
na čelu i ubijeni Sarajlija u redu
za kruh nije isto !
Poginuli, do zuba naoružani
četnik i ubijeni, nemoćni
logoraš nije isto !

Poginuli, sa kamom u ruci,
bradati agresor i usnula Fatima
nije isto

Anto Tomić

IZDAVAČKA DJELATNOST BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZA GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKU ŽUPANIJU

BIBLIOTEKA „BOSANA“

U okviru biblioteke „Bosana“ od 2001. do danas, izdano je 55 knjiga; do 2008. godine izdavač je bila BNZH, a iza toga BNZ ZG i ZGŽ. Veći broj izdanih knjiga predstavlja značajne znanstveno-istraživačke i izdavačke uspjehe, primjerenoje institucijama Bosne i Hercegovine, kao što su povijesne knjige prof. dr. sc. Adnana Jahića, dr. sc. Zlatka Hasanbegovića, prof. dr. sc. Denisa Bećirevića, prof. dr. sc. Esada Ćimića, prof. dr. sc. Mithata Spahića, dr. sc. Rasima Hurema, te prof. Amire Turbić-Hadžagić i prof. dr. sc. Đenite Haverić sa suradnicima. U biblioteci su također tiskane knjige bošnjačkih uglednih književnika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao što su Nusret Idrizović, Enver Čolaković, Ahmed Muratbegović, Enes Kišević, Sead Begović, Tahir Mujičić, Ervin Jahić, Zilhad Ključanin, Džemaludin Latić,... kao i niz pomalo zaboravljenih bošnjačkih pjesnika koji su živjeli i djelovali u Hrvatskoj, a priliku su dobili također i manje poznati bošnjački književnici iz Hrvatske. U tri izdanja BNZ ZG i ZGŽ je bila suizdavač, dok su suizdavači, te institucije koje su dale potporu BNZ ZG i ZGŽ bile: Medžlis Islamske zajednice Zagreb, Institut za društvena istraživanja „Ivo Pilar“ Zagreb, Institut za istoriju Sarajevo, Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“ Sarajevo, Bošnjački institut Sarajevo, Plejada d.o.o. Zagreb, University Press Sarajevo, Fondacija „Mulla Sadra“ Sarajevo, Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba i Medžlis Islamske zajednice Tuzla.

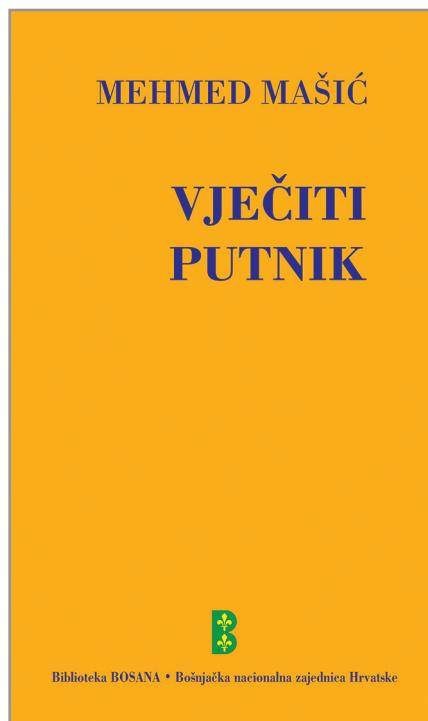
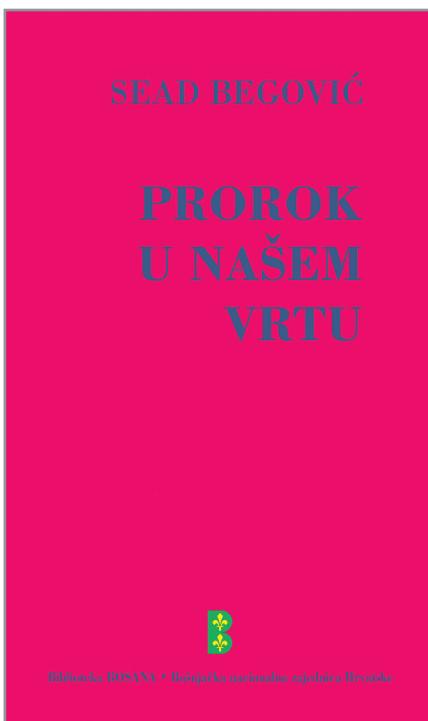
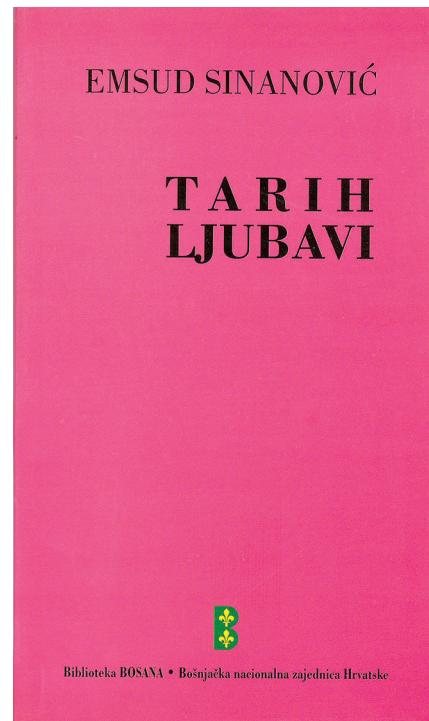
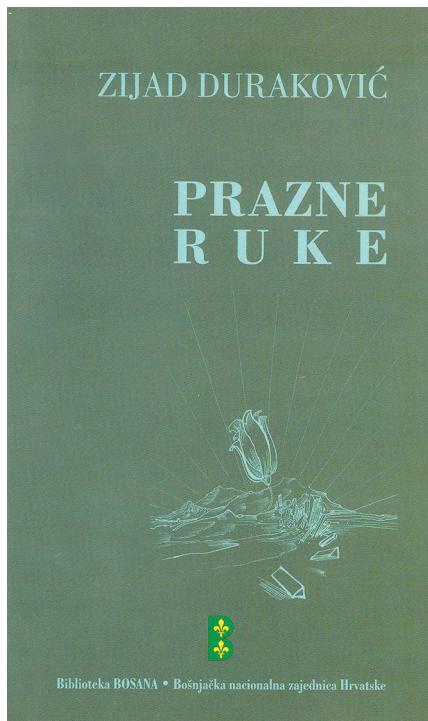
Imali smo brojne promocije naših izdanja: na Međunarodnom sajmu knjige u Sarajevu, Starogradskom festivalu u Hvaru, Međunarodnim književnim susretima FARO(PI)S na Hvaru, Klio Festu u Zagrebu, History Festu u Sarajevu, te brojnim gradovima u Hrvatskoj: u Rijeci, Puli, Sisku, Zadru, Čakovcu i Bosni i Hercegovini: u Sarajevu u Bošnjačkom institutu i Naučnoistraživačkom institutu „Ibn Sina“, u Tuzli, Tešnju, Bužimu, Janji, Bihaću, Zenici, Zvorniku, Lukavcu, Brčkom, Gradačcu. Imali smo i nekoliko promocija izvan ovih država: u Subotici, Pećuhu – Mađarska i na Sajmu knjiga u Beogradu.

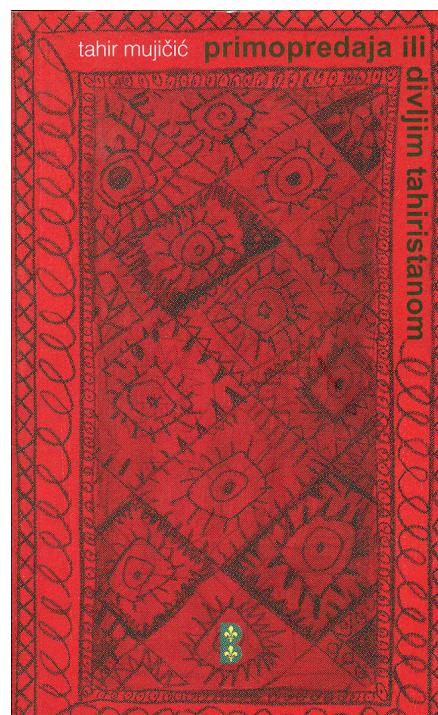
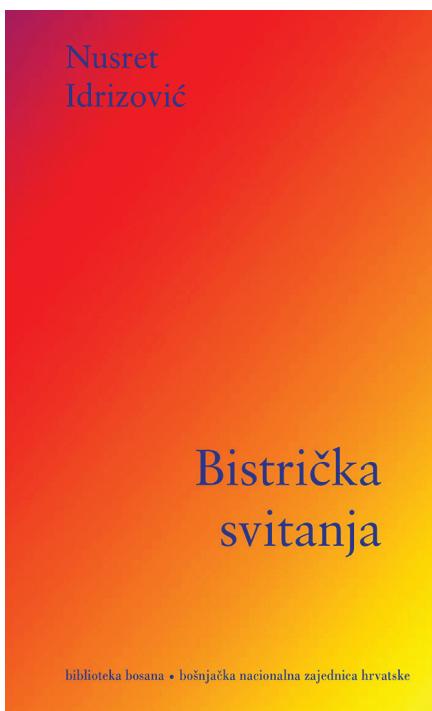
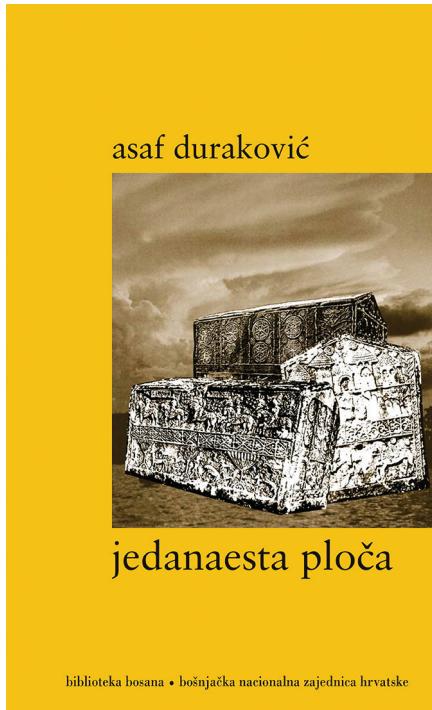
Izdane su knjige:

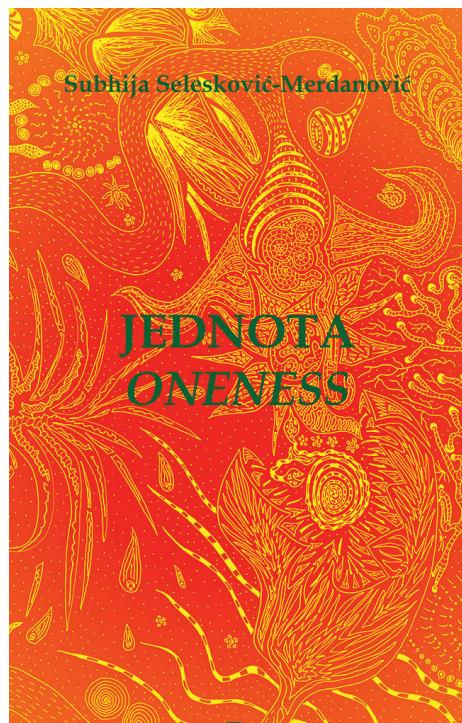
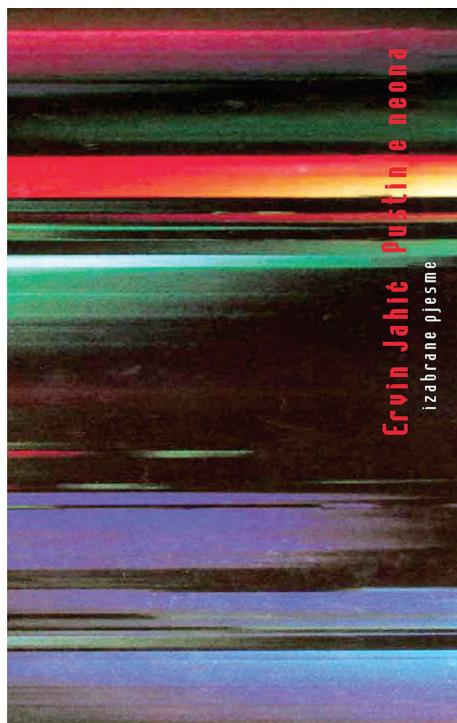
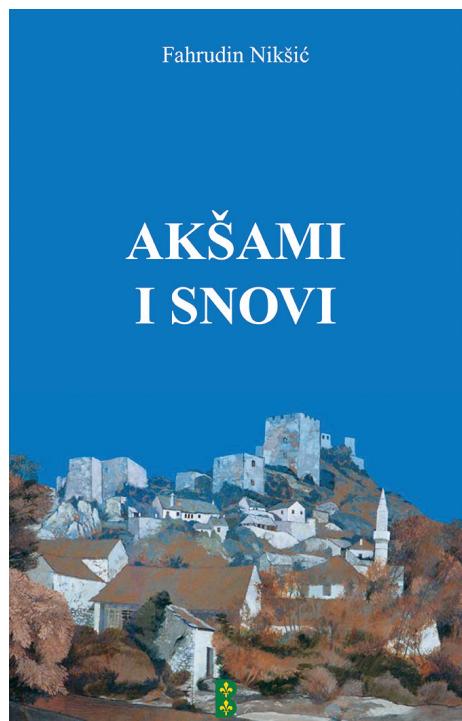
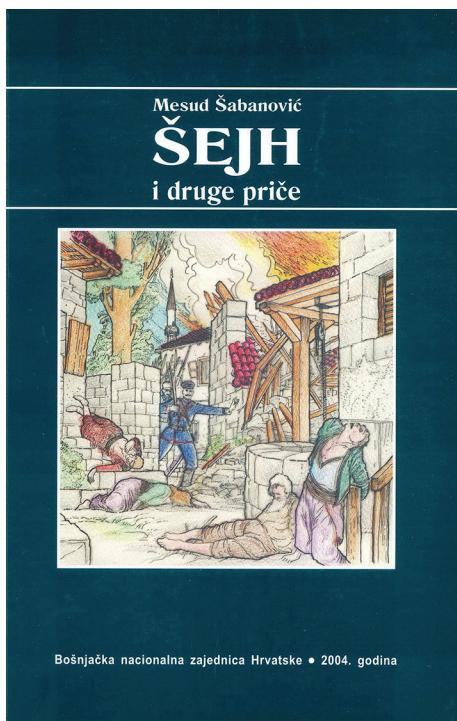
1. Zijad Duraković: „Prazne ruke“, 2001.
2. Emsud Sinanović: „Tarih ljubavi“, 2001.
3. Sead Begović: „Prorok u našem vrtu“, 2002.
4. Mehmed Mašić: „Vječiti putnik“, 2002.
5. Asaf Duraković: „Jedanaesta ploča“, 2003.
6. Gordon Sinanović: „Sokrat na Pegazu“, 2003.
7. Nusret Idrizović: „Bistrička svitanja“, 2003.
8. Tahir Mujičić: „Primopredaja ili Divljim tahiristanom“, 2004.
9. Mesud Šabanović: „Šejh i druge priče“, 2004.
– BNZH suizdavač
10. Fahrudin Nikšić: „Akšam i snovi“, 2005.
11. Ervin Jahić: „Pustinje neona“, 2005.
12. Subhija Selesković-Merdanović: „Jednota“, 2005.
13. Enver Čolaković: Jedinac“, 2005.
14. Edin Hadžić: „Nišan“, 2006.
15. Nenad Rizvanović: „Zemlja pleše“, 2006.
16. Semka Alagić: „Alem-kamen“, 2007.
17. Amir Bukvić: „Šest drama“, 2007.
18. Salih Isaac: „Lutkijada u kazalištu lutaka“, 2008.
19. Salih Alić: „Kaside“, 2008.
20. Fuad Ahmetspahić: „Bosana – zbarka kompozicija za zborove i vokalne grupe“, 2008.
– BNZH suizdavač
21. Nasko Frndić: „Prožimanja“, 2009.
22. Ismet Žunić: „Ritam rata i poezije“, 2009.
23. „35 godina umjetničkog rada Tahira Mujičića“, 2009.
– BNZH suizdavač
24. Alija M. Akšamija: „Fotomonografija“, 2009.

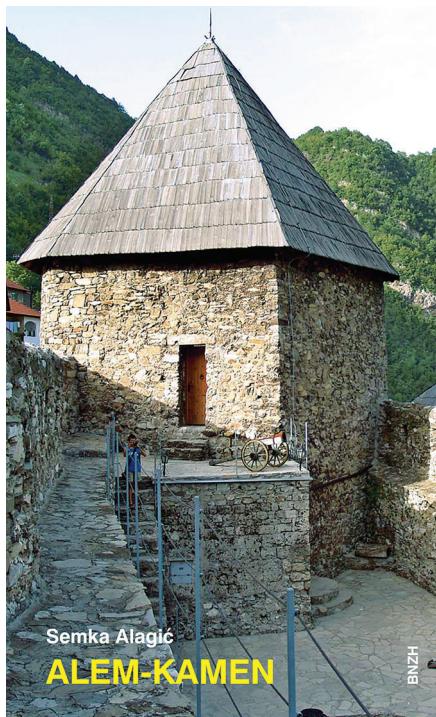
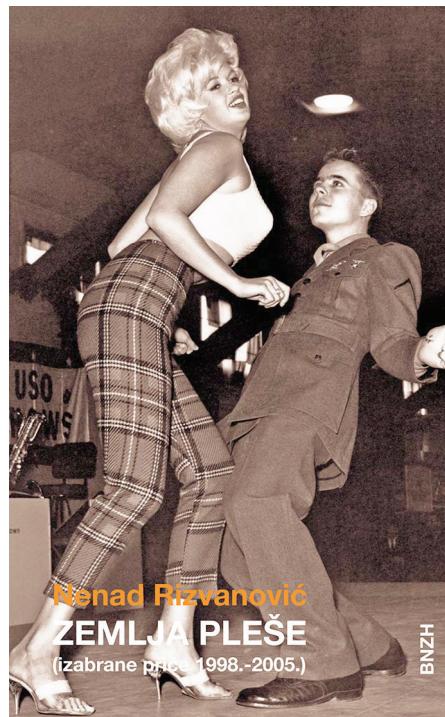
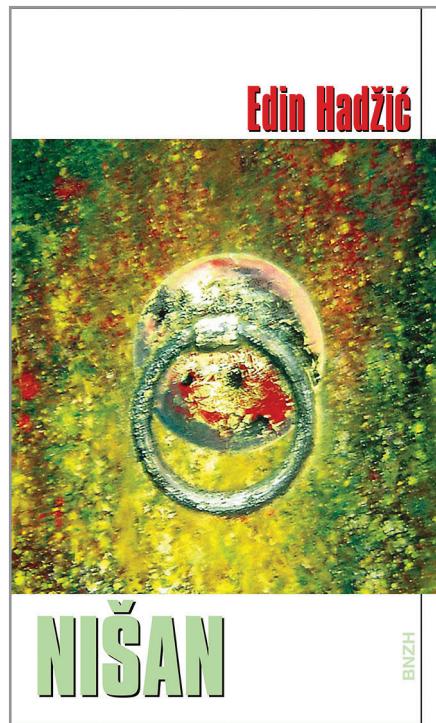
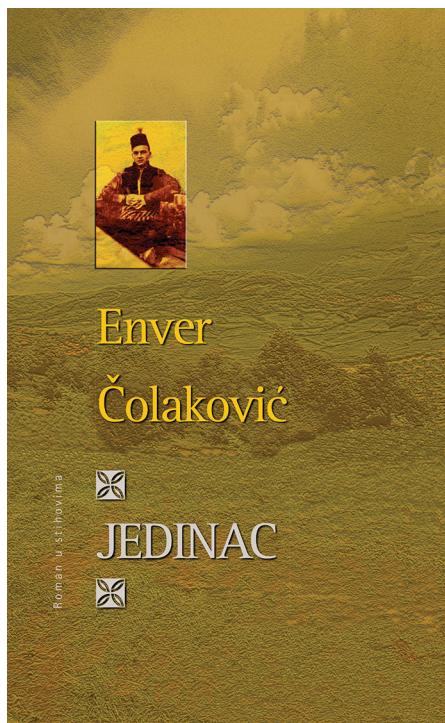
25. Adnan Jahić: „Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini za vrijeme monarhističke Jugoslavije (1918-1941)“, 2010.
– Suizdavač: Medžlis Islamske zajednice Zagreb
26. Namik Tarabić: „I ljubav je na određeno vrijeme“, 2011.
27. Zlatko Hasanbegović: „Jugoslavenska muslimanska organizacija 1929.-1941. (u ratu i revoluciji 1941.-1945.)“, 2011.
– Suizdavači: Institut za društvena istraživanja „Ivo Pilar“ Zagreb
Medžlis Islamske zajednice Zagreb
28. Džemaludin Latić: „Gazi Husrev-beže ili: Bukagije“, 2012.
29. Denis Bećirević: „Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini za vrijeme avnojske Jugoslavije (1945.-1953.)“, 2012.
– Suizdavači: Institut za istoriju Sarajevo
Medžlis Islamske zajednice Zagreb
30. Rasim Filipović: „Otkako je Banjaluka postala“, 2013.
31. Esad Ćimić: „Od monologa prema dijalogu o bošnjačkoj sudbini“, 2013.
– Suizdavač: Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“ Sarajevo
32. Adnan Jahić: „Vrijeme izazova – Bošnjaci u prvoj polovini XX stoljeća“, 2014.
– Suizdavač: Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašića, Sarajevo
33. Džemaludin Latić: „Careve oči“, 2014.
34. Ahmed Muradbegović: „Odabранe drame“, 2014.
35. Sulejman Čamđić: „Neka moja sjećanja“, 2015.
– Suizdavač: Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“ Sarajevo
36. Sead Alić: „Razgovori s učiteljem“, 2015.
37. Zilhad Ključanin: „Ključ“, 2016.
38. Mithat Spahić: „Bosanska kraljevina sredinom XV vijeka – Kralj Stjepan Tomaš“, 2016.
– Suizdavači: Plejada, Zagreb
University Press, Sarajevo
39. Rasim Hurem: „Bosna i Hercegovina u drugom svjetskom ratu 1941-1945.“, 2016.
40. Adnan Jahić: „Muslimansko žensko pitanje u Bosni i Hercegovini (1908-1950)“, 2017.
41. Sead Alić: „Islam na nišanu“, 2017.

42. Emsud Sinanović: „Mejruša alčak“, 2018.
43. Amira Turbić-Hadžagić, Elvir Musić: „Bosanskohercegovačka prezimena I; Prezimena po imenima navjestitelja Božije riječi“, 2018.
44. Grupa autora: „Kišević – Pjesnik vjere u poetsku objavu“, 2019.
45. Amira Turbić-Hadžagić, Elvir Musić: „Bosanskohercegovačka prezimena II; Prezimena od ličnih imena koja potiču sa islamskog Orijenta“, Svezak 1., 2020.
46. Zija Sulejmanpašić: „BOŠNJACI – Kako su postali to što jesu“, 2020.
47. Mehmed Sadović Hadžibegović: „Božanske duše“, 2020.
48. Emsud Sinanović: „Ninočka“, 2021.
49. Amira Turbić-Hadžagić, Đenita Haverić, Admir Muratović: „Bosanskohercegovačka prezimena II; Prezimena od ličnih imena koja potiču s islamskog Orijenta“, Svezak 2., 2022.
50. Dževad Sulejmanpašić: „Žurnalizam razarač čovečanstva i novinstvo s najmanjom merom žurnalizma“, 2022.
51. Grupa autora: „Sulejmanpašićeva kritika žurnalizma“, Zbornik radova simpozija, 2022.
52. Sead Alić: „Uz Bosnu – Crni trokut na crnoj podlozi“, 2023.
– Suizdavač: Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba
53. Sead Alić: „AI, Abraham/Ibrahim“, 2023.
54. Adnan Jahić: „Između čekića i nakovnja – Bosanskohercegovački muslimani (Bošnjaci) u Drugom svjetskom ratu (1941–1945)“, 2023.
55. Amira Turbić-Hadžagić, Đenita Haverić: Bosanskohercegovačka prezimena III; Prezimena od titula i počasnih naslova, 2023.
– Suizdavač: Institut za lingvističku bosnistiku, Tuzla

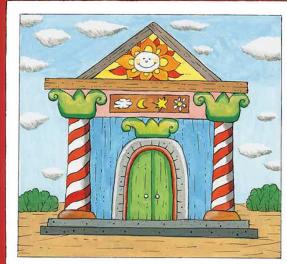
AMIR BUKVIĆ ŠEST DRAMA

STANOVNICI SNA
HOMO NOVUS
PROMJENE
DJECA SA CNN-a
ARISTOTEL U BAGDADU
WWW.ROBIJEVPORTAL.HR

Salih Alić
KASIDE

SALIH ISAAC
LUTKIJADA U KAZALIŠTU LUTAKA

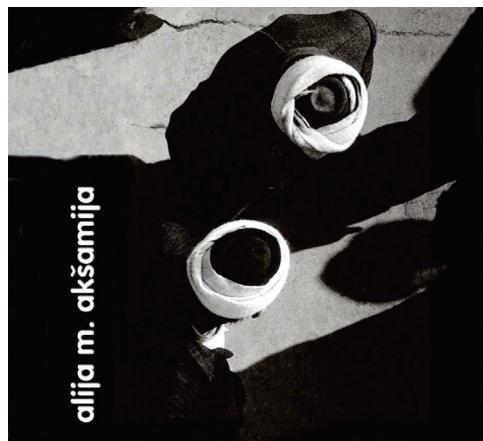
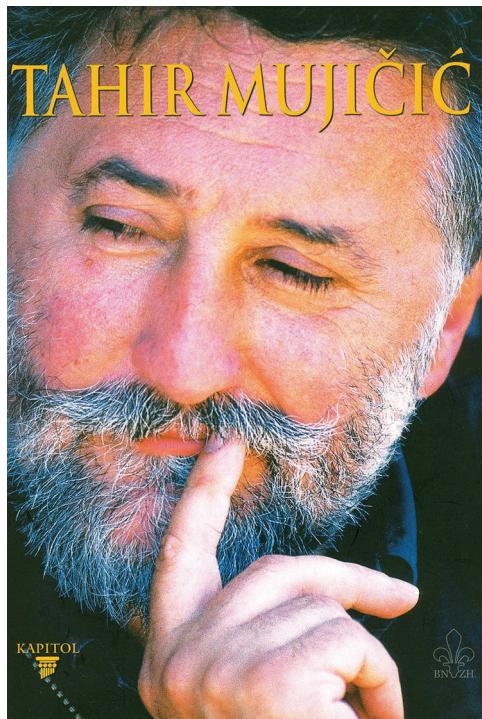
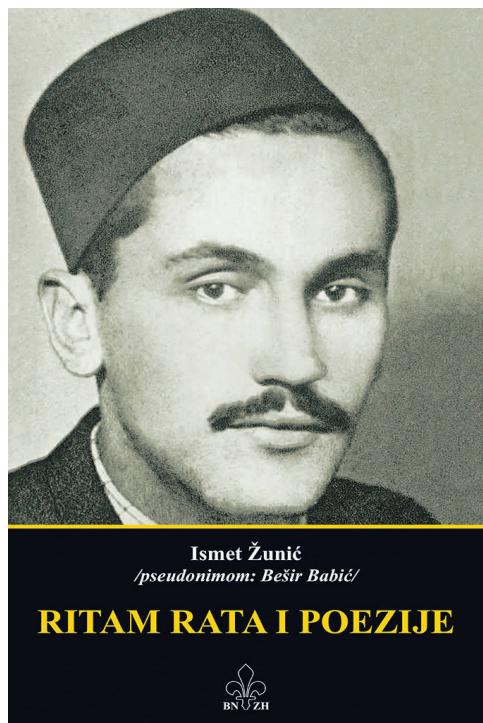
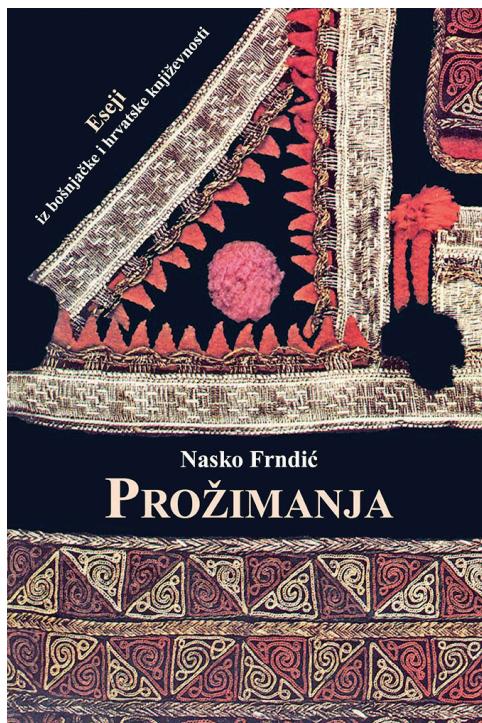
Ilustrirala PIKA VONČINA

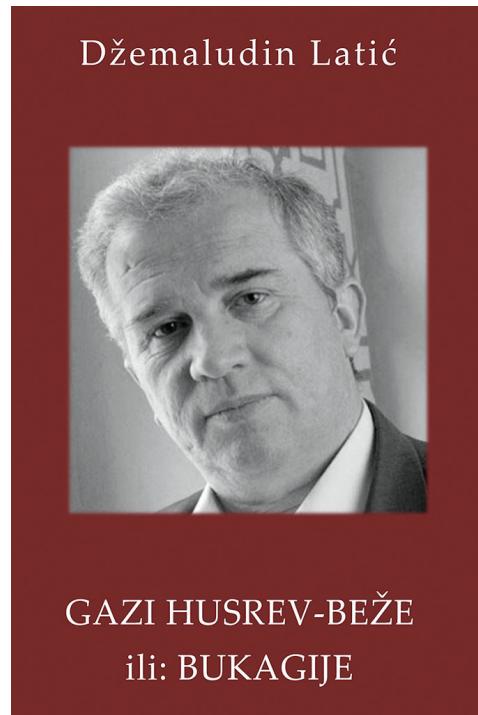
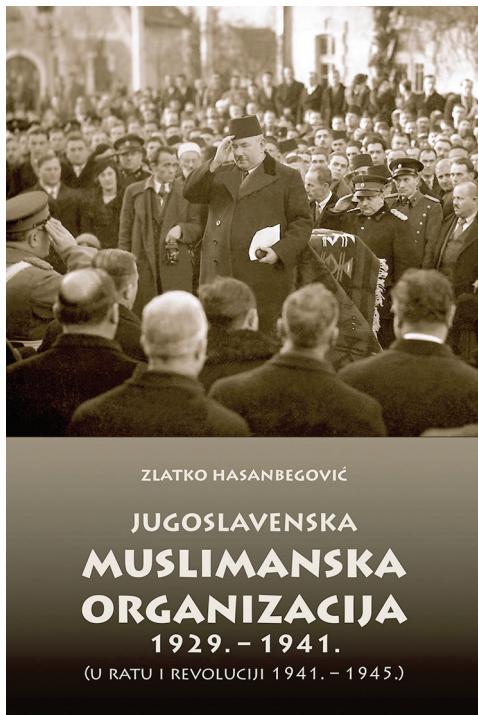
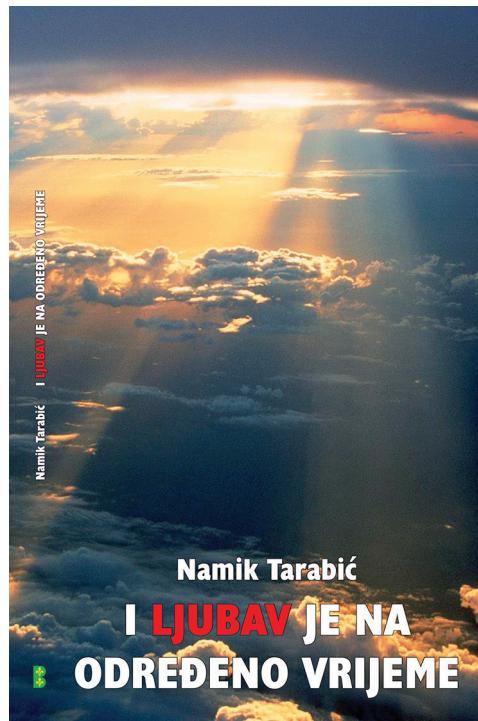
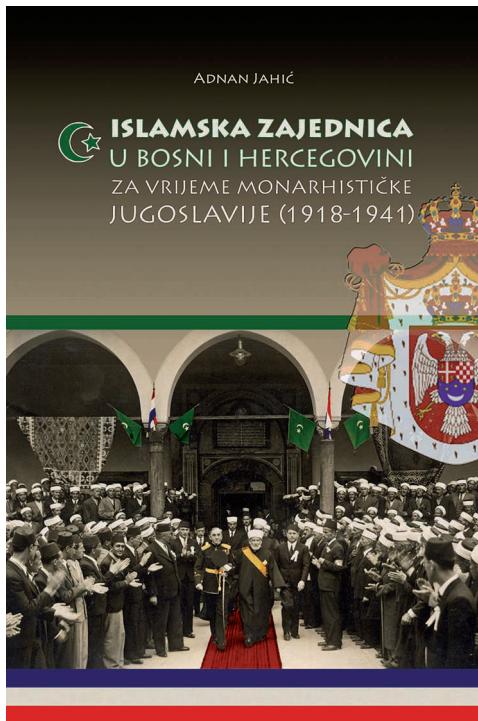

FUAD AHMETSPAHIĆ
BOSANA

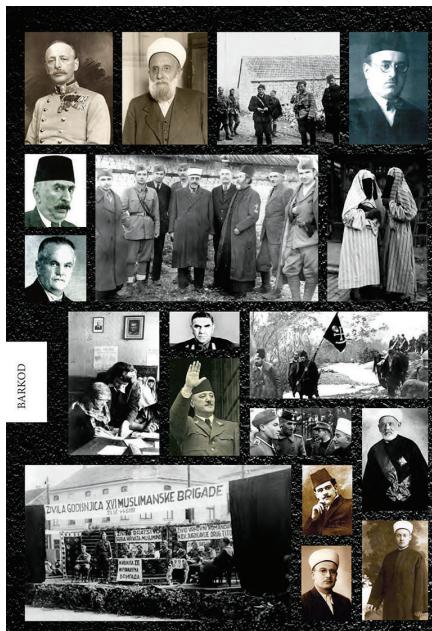
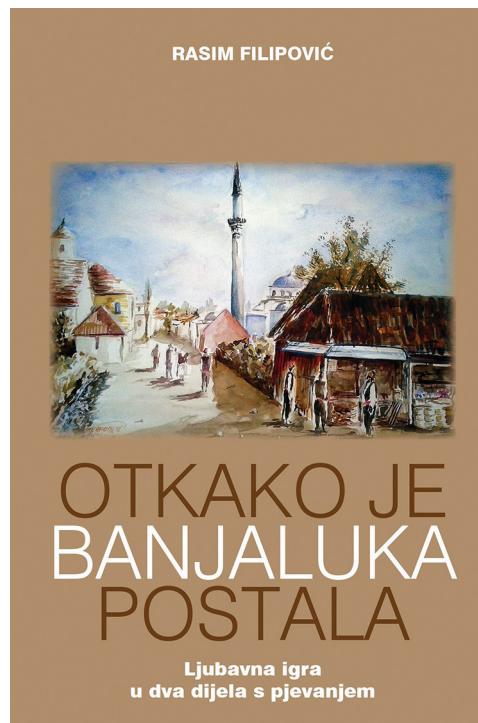
Zbirka kompozicija
za zborove i vokalne grupe

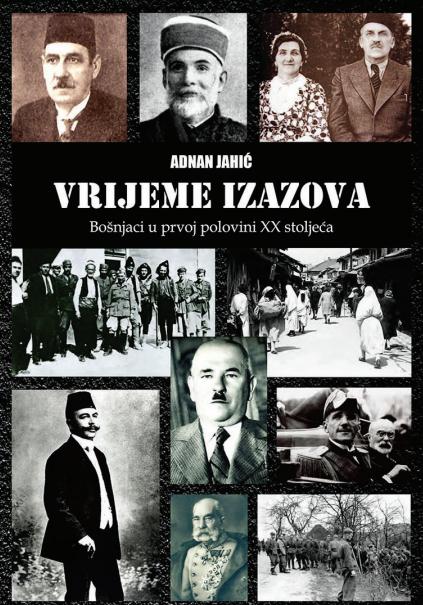

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

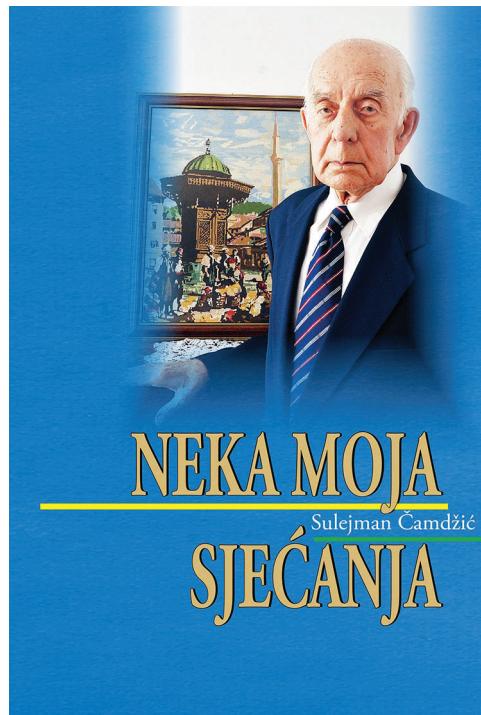
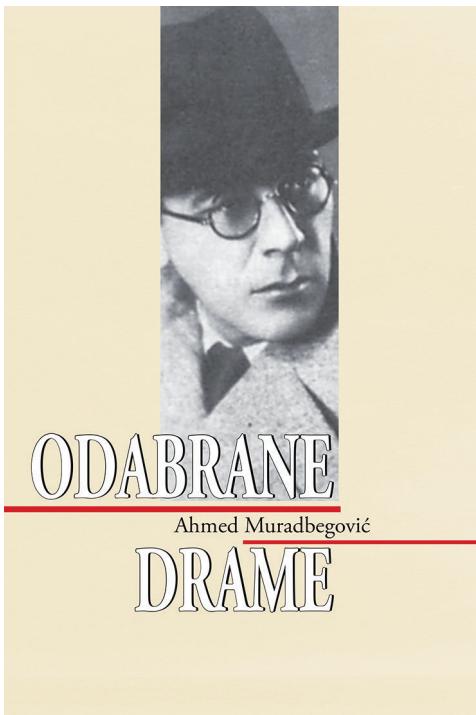
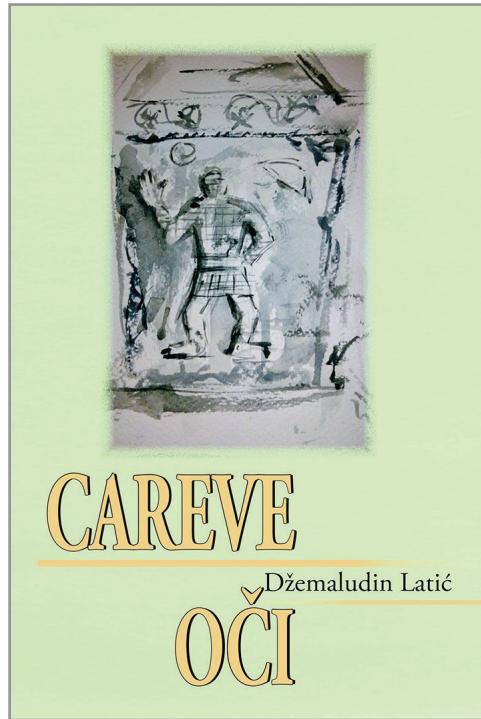
VRIJEME IZAZOVA
Bošnjaci u prvoj polovini XX stoljeća
ADNAN JAHIĆ

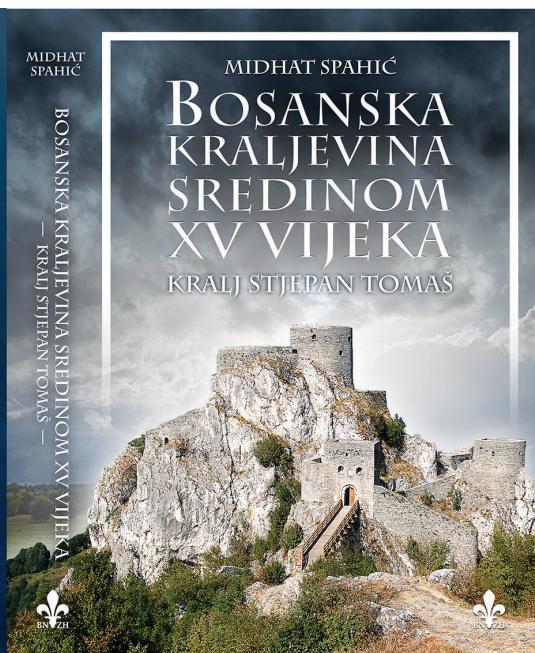
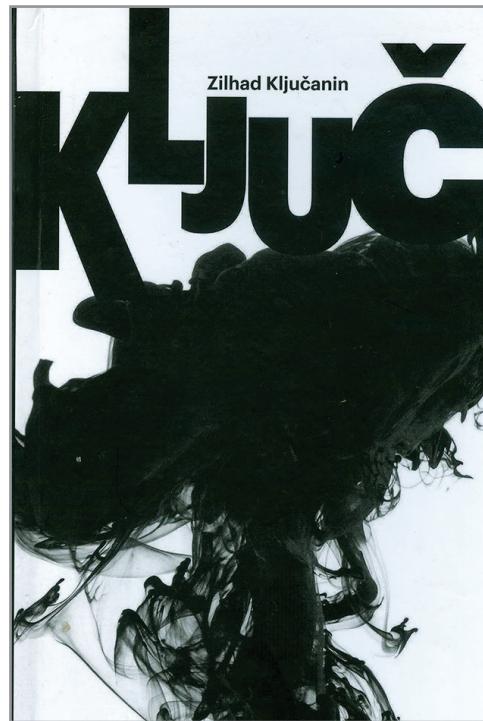
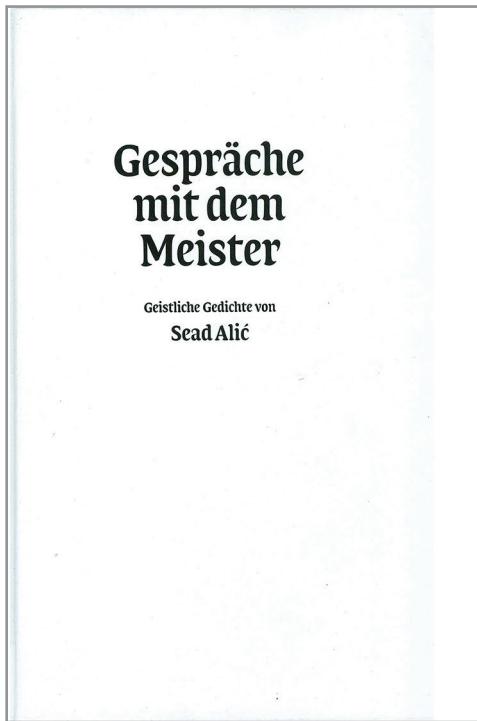

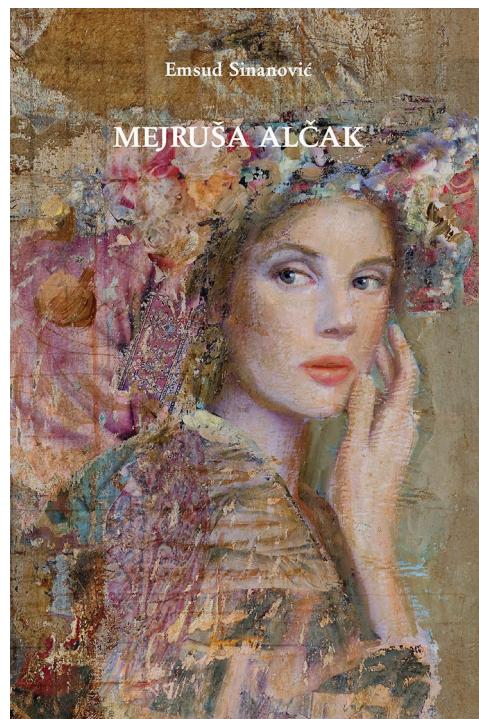
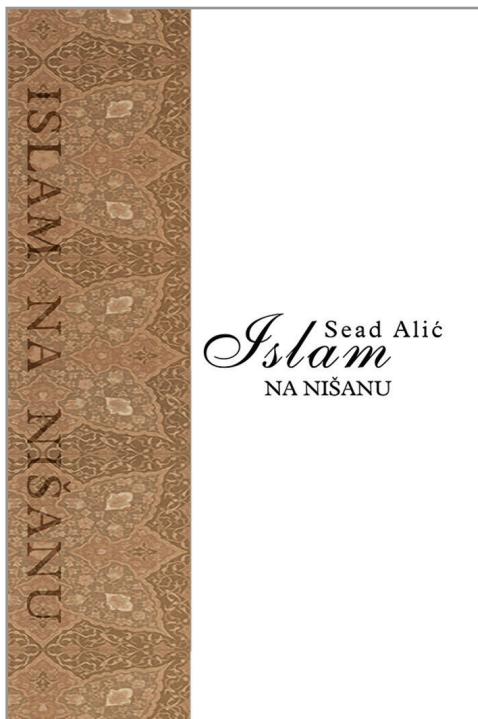
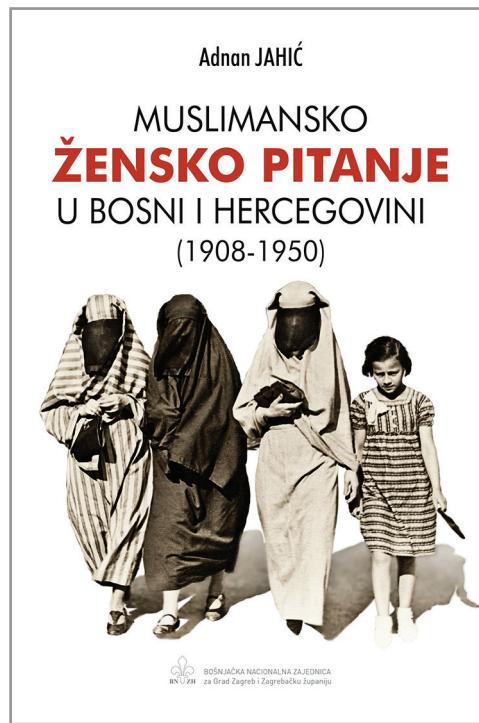

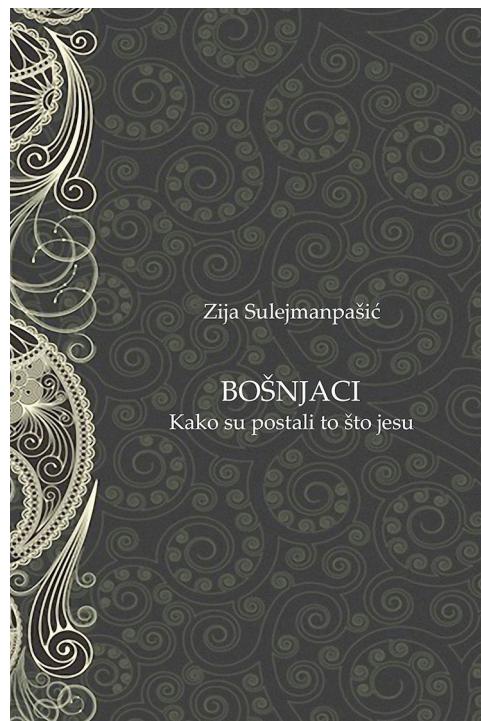
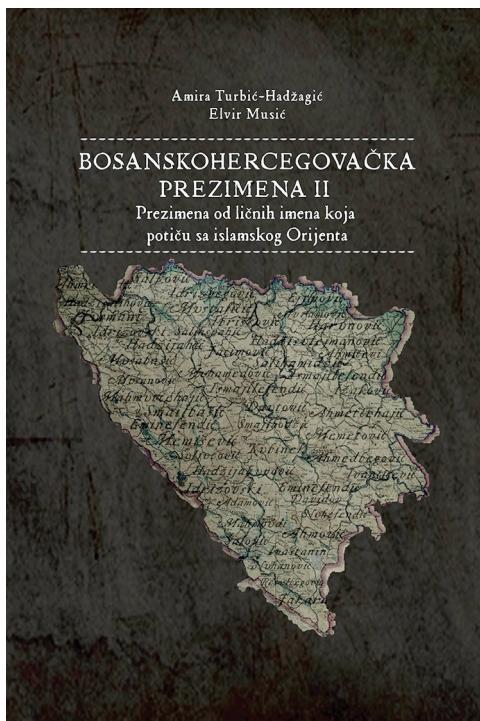
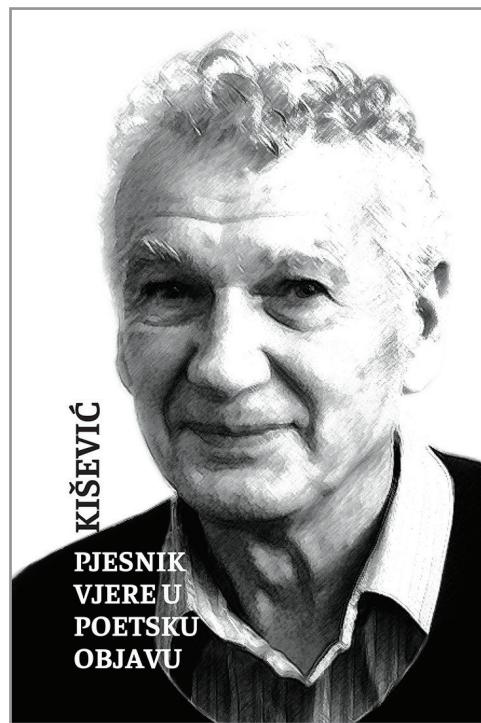
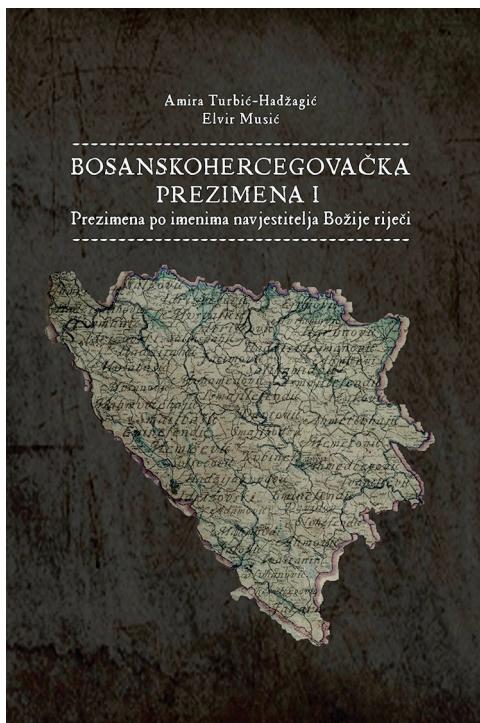
Esad Ćimić

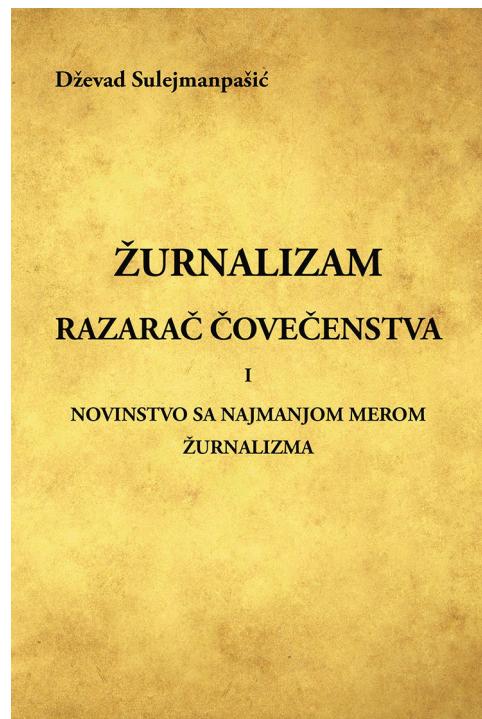
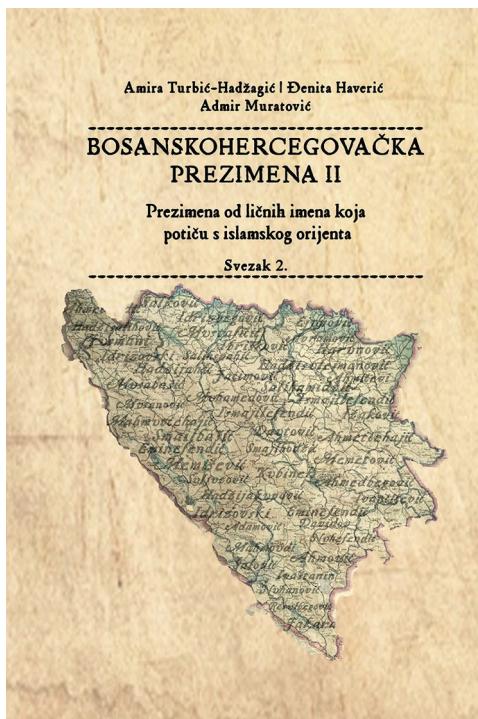
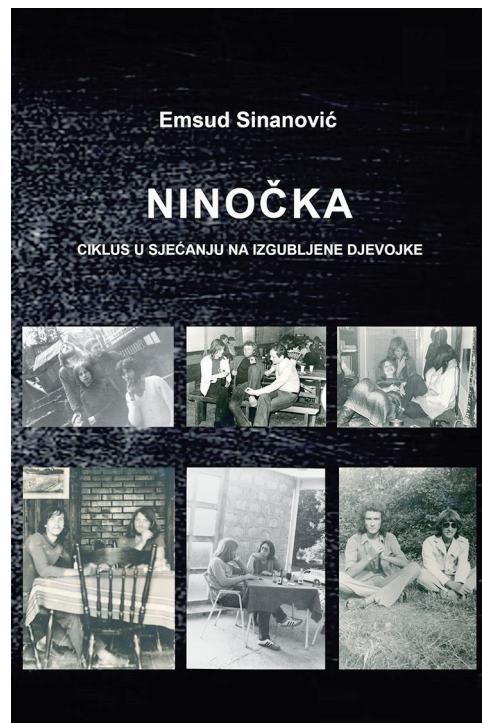
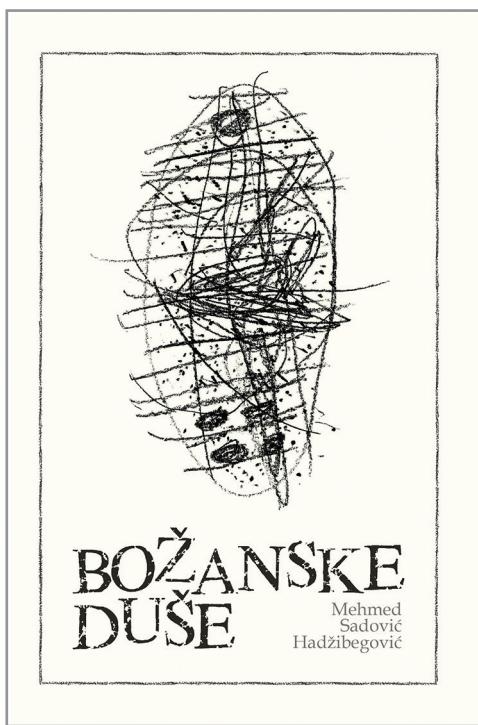
OD MONOLOGA
PREMA DIJALOGU O
BOŠNJAČKOJ SUDBINI

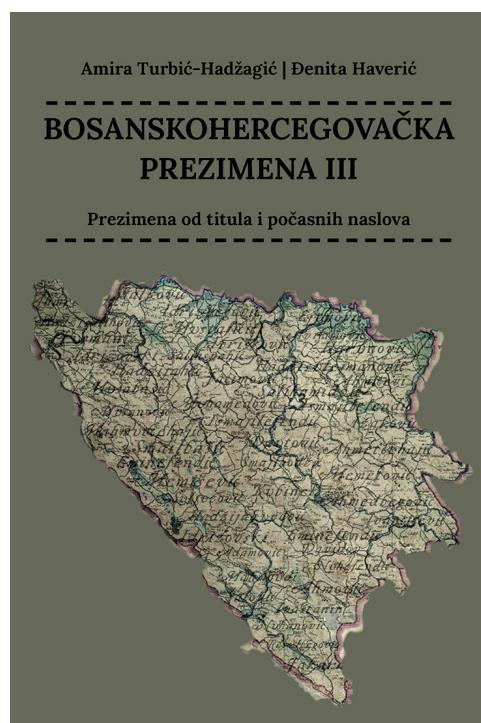
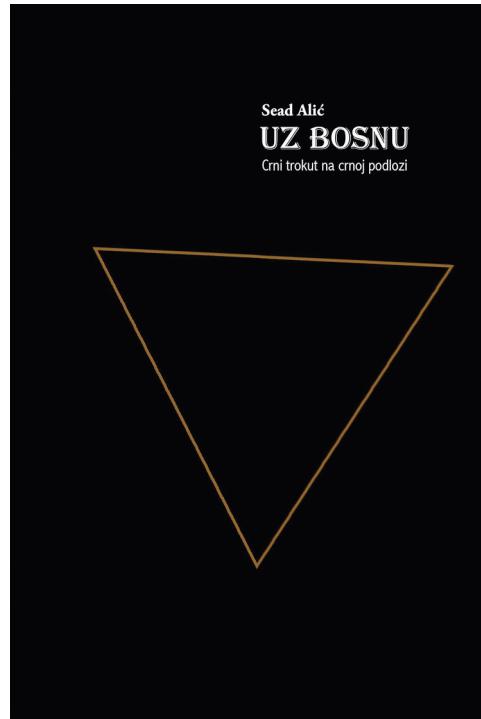
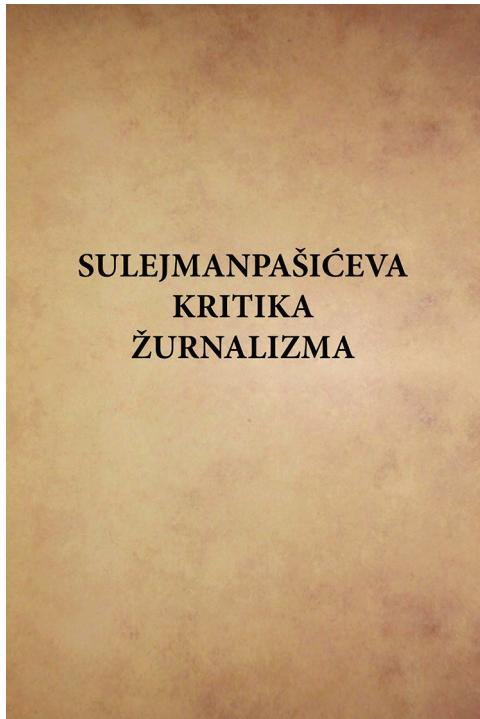

"Adnan Jahić postavlja novi standard historičarima koji pišu o Drugom svjetskom ratu u Jugoslaviji u ovoj izvrsnoj studiji o ukotujenju Bošnjaka tokom rata. Autor baca nove svjetlo na priču o životu i pogledu na vojničku vođstvu i vojne vlasti u jugoistočnoj Evropi, ali i na međunarodnim pokretima. On se odvajačno bavi najčešćim temama rata: političkom orijentacijom, rasnom politikom, massovnim nasiljem, kolaboracijom, otporom. Ova vratna studija će inspirirati nove generacije autora."
Emily Greble, autorka knjige *Sorajevci, 1941–1945*.

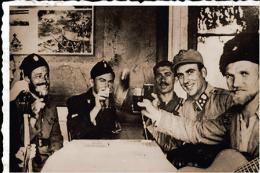
Stjepan Matković, Hrvatski institut za povijest, Zagreb

IZMEĐU ČEKIĆA I NAKOVNJA
Muslimani u Drugom svjetskom ratu

Adnan Jahić

IZMEĐU
ČEKIĆA I NAKOVNJA
Muslimani u Drugom svjetskom ratu

Adnan Jahić

ANSAMBL „BOSANA“

Prošle 2022. godine obilježili smo 20-tu godišnjicu osnutka i rada Ansambla „Bosana“. O Ansamblu je u časopisu „Bošnjačka pismohrana“ za 2022. godinu izšao opširan prilog od 78 stranica u kojem su objavljeni svi relevantni podaci o Ansamblu. Stoga će se ovdje dati samo kratki prikaz najvažnijih podataka.

Dugogodišnji pokušaji da se osnuje Ansambl nisu imali podršku u Kulturnom društvu Bošnjaka „Preporod“. Stoga je Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske pokrenula 2001. godine inicijativu za osnivanje Ansambla bošnjačkog stvaralaštva. Nastojalo se i uspjelo za ovu ideju zainteresirati sve bošnjačke asocijacije.

Ansambl je osnovan pod nazivom „Ansambl narodnih igara, pjesama i običaja Bošnjaka“ a predviđeno je da ga sačinjavaju folklorna skupina, orkestar sa solo pjevačima i mješoviti zbor.

Tokom 2002. godine BNZH je prikupila financijska sredstva potrebna za opremanje Ansambla. Vjerujući u instituciju – Bošnjačku nacionalnu zajednicu Hrvatske, koja je već tada stekla povjerenje i ugled, donirana su sredstva u iznosu od oko 160.000 kn. Sredstva su prikupljena od 51 donatora koji su sudjelovali u donacijama s različitim financijskim iznosima ili su donirali materijal. Izrađeno je preko 350 dijelova nošnji: 18 muških i 19 ženskih nošnji s više varijanti tipova i boja, tako da na sceni može istovremeno biti 50-ak plesača u nošnjama.

Prvi javni nastup i prezentacija izrađenih nošnji bio je 22.10.2002. godine u dvorani IC Zagreb. Stoga se ovaj dan smatra danom osnivanja Ansambla. Važno je istaknuti da je Ansambl bio prvi bošnjački ansambl u Hrvatskoj s folklorom, orkestrom, zborom i solistima, potpuno opremljen narodnim nošnjama. Na brojnim gostovanjima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini prikazali smo naše kulturno naslijeđe i želju da ga očuvamo. Time smo bili uzor i dali poticaj drugim bošnjačkim asocijacijama u Hrvatskoj da organiziraju slična kulturno-umjetnička društva.

Uz voditelje folklora Muhidina Aličehajića i orkestra Fuada Ahmetspahića, najveće zasluge za osnivanje i uspostavljanje Ansambla pripadaju tadašnjem potpredsjedniku BNZH Dževadu Jogunčiću, koji je neumornim angažmanom i optimizmom uspio osigurati donatorska sredstva, organizirati uvjete za rad i postaviti Ansambl praktički u jednoj godini dana na noge.

2014. godine promijenjen je naziv Ansambla u Ansaml narodnih običaja, plesova, pjesama i umjetničkog stvaralaštva Bošnjaka „Bosana“, Zagreb, skraćeno Ansaml „Bosana“.

U dvadeset godina rada Ansaml je imao ukupno 244 nastupa, od čega je bilo:

- 159 nastupa u Zagrebu: 118 na manifestacijama organiziranim za Bošnjake, 9 nastupa za nacionalne manjine i 32 javna nastupa za građanstvo Grada Zagreba,
- 50 gostovanja u Hrvatskoj
- 31 gostovanje u Bosni i Hercegovini
- 4 gostovanja u inozemstvu

Naši gosti u programima Ansambla su bili:

- Bošnjački KUD-ovi i zborovi iz Hrvatske (21)
- Prijatelji iz Hrvatske (27)
- KUD-ovi i zborovi iz Bosne i Hercegovine (12)
- Brojni solisti.

Doprinos uspjesima Ansambla u tih 20 godina rada dalo je 244 člana djelujući u tri sekcije: orkestar, folklorna skupina i mješoviti zbor.

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE

25. NOVEMBAR

AN
AMBIJENTALNIM
IOAK
NEŠAM
OBICAJA
ZONAMA
ZAGREB

Velika dvorana
Islamskog centra
Zagreb, Gavellićeva 40
petak 26.11.2004. u 19 sati

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

DRUGI DIO: NAJAVAŽNIJA POSTIGNUĆA

Bošnjačka pismohrana

Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb
i Zagrebačku županiju, Zagreb
Zagreb, 2023.